

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת ויגש

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 305

פנינים לפרשת ויגש

בשלב מסוים ניגש הרב סלובטיצקי אל המזוזה שהיתה בפתח החנות, ואמר בקול רם: "אני פונה אלייך המזוזה, כדי שתהיי עדה לאחר מאה ועשרים שנותיי, שקיימתי את מצוות התוכחה שלי וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל-הבית שיסגור את החנות, ואף גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות!"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על דרכי התוכחה והחינוך

"ולא יכלו אחיו לענות אתו" (בראשית מ"ה, ג')

"אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, לכשיבוא הקדוש ברוך הוא ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, על אחת כמה וכמה". (בראשית רבה צג, י)

בשנים האחרונות מתנהל מאבק חריף, בין ציבור שומרי התורה לבין יתר מגזרי האוכלוסיה סביב שמירת השבת, האות המיוחד שנתן הקב"ה בינו ובין עם ישראל. הבה נשמע כיצד משפיעים על יהודי לשמור שבת:

פעם הלכתי בשבת-קודש יחד עם סב-המשפחה שלנו, רבי אריה לוינ' זצ"ל, ולפתע נכנס ר' אריה לאחד מבתי הקפה הגדולים במרכז העיר, שהחל באותה תקופה לפתוח את שעריו בשבת, תוך גרימת חילולי שבת גדולים.

ר' אריה נכנס לבית הקפה, עם השטריימל שלו, התיישב ליד אחד השולחנות, ולא עשה מאומה. יושב ר' אריה ויושב, ויושב. אינו משוחח עם אף אחד, לא מניד ראשו ואינו קורא לאיש. רק יושב ודומם.

כך במשך דקות ארוכות.

והנה פלאי פלאים: בעל הבית שהכיר את הצדיק, הבין את הרמז.

לא עבר זמן רב עד שניגש אל ר' אריה, והבטיח לו שמעתה ואילך הוא ישמור על השבת ולא יפתח את העסק.

הישג זה הוא תוצאה ישירה של אהבת השי"ת, ואהבת ישראל שפיעמה בליבו של ר' אריה, חמיו של מרן הגרי"ש אלישיב, שמסר, כידוע, את נפשו על קירוב אחינו בני ישראל לתורה ולמצוות.

ואם הזכרנו את זכותם של אלה המונעים מיהודים לעבוד בשבת, מן הראוי לספר מה שאירע לנו פעם בחולון: בערב שבת אחד בין השמשות, יצא יהודי בשם הרב סלובטיצקי לפקח על סגירת

האישיות של מרן זצ"ל היתה 'נורא הוד', כלומר אהבו אותו והיו דבוקים בו בלב ונפש, אבל גם היתה יראת כבוד עצומה, שאי אפשר להסביר במילים. זה לא היה בכלל ניסיון, הנושא הזה של 'היזהרו בגחלתן'...

שיחה מיוחדת עם הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א, ראש ביהמ"ד להלכה בהתישבות 'אמונת אי"ש', אודות שמירת שביעית כהלכתה, והקשר האישי עם מרן רשכבה"ג הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

צוות 'לקראת שבת'

לפני שבועיים הבאנו את חלקה הראשון של השיחה המרתקת, שזכינו לערוך עם הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א, אשר מפאת קוצר היריעה נאלצנו לחלקה לשניים, למרות שראוי היה שיופיעו הדברים ברצף אחד, כי הם תלויים וכרוכים זה בזה, ובכל זאת אמרנו: בל נמנע טוב מבעליו, ונביא את חלקה השני של השיחה בפני עצמה, מחמת רוב התועלת שיוכל הקורא להפיק מהדברים, שיש בהם כמה וכמה יסודות נפלאים, ובראשם עד כמה צריך האדם להיות כפוף לרבותיו, ולנצל כל רגע במחיצתם, כאשר שמענו מפיו של הגאון שליט"א.

עד כה דיברנו על הקשר המובהק והמפורסם, של מרן החזון איש זיע"א עם השנה השביעית, לימוד הלכותיה וקיומה בפועל. אבל רצינו להוסיף ולשמוע מכבוד הרב - שזכה לשמש את מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל במשך שנים רבות, על ההשפעה שהיתה למרן זצוק"ל על שמירת שמיטה באה"ק.

אכן, אומר הגרי"ש אפרתי "זכינו לראות את מלחמת החרמה שלחם מרן רבינו זצוק"ל בענין השמיטה, הן במאבקו נגד היתר המכירה, שלדאבון לב יש שעדיין מסתמכים עליו למרות שאין לו כל תוקף, וגם ובעיקר בעשה טוב, למען שמירת שמיטה באה"ק, הן אצל בני העיר והן אצל העם שבשדות.

"לא הכל ניתן לפרט, וודאי שלא לפרסם, אבל אולי נזכיר מקרה אחד ללמד על הכלל. ידוע שמרן זצ"ל היה מעורב בהרבה פרשיות ציבוריות, שעוררו רעש גדול ברחבי הארץ והעולם בנושאים שונים, ופעמים שלא הבינו למה הוא נאבק על עניין כזה או אחר, שלכאורה היה נראה שאין לו קשר לעולמו התורני המובהק של מרן זצ"ל.

"בדרך כלל לא הייתי מהין לשאול את הרבה זצ"ל שאלות מסוג זה, מה שהוא היה מוציא מפיו היה קודש קודשים עבורנו, לא העזנו לשאול ולבקש ממנו הסברים, מדוע הוא הורה כך או אחרת. אבל במקרה זה עליו אנו מדברים התמיהה היתה כל כך גדולה, שהרגשתי שאני מוכרח לנסות לברר מה ראה רבינו על כך להיאבק על נושא זה. "שאלתי את השאלה בהיסוס ובדרך ארץ מופלגת, לאחר מעשה היו לא מעט מחשבות של חרטה, מי אומר שאכן נכון היה לשאול, אבל מאחר ושאלתי אספר לכם מה היתה תשובתו... הרבה זצ"ל הסתכל עלי עם חיובו המיוחד, ושאל אותי בפשטות: 'שמעת על מצוות שביעית???' כלומר, כל אותו מהלך, כל כולו נועד בסופו של

דבר למנוע קלקול בענייני שמירת שמיטה. ודי בהערה זו.

"האמת ניתנת להיאמר, שהן ההנהגה של מרן ה'חזון איש' זצ"ל והן של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בענייני שביעית, והמאבק על שמירתה, קשורים הם זה בזה, וזאת משום שהרב אלישיב זצ"ל נקט, שבענייני שמיטה ה'חזון איש' נחשב ל'מרא דשמעתתא' והלכה כמותו, ולכן גם בדברים שיתכן ולכאורה היתה דעתו שצריך לפסוק אחרת, במה שנגע להלכות שביעית, ה'חזון איש' היה אצלו הדעה הקובעת בכל דבר וענין.

"זאת גם הסיבה שמרן זצ"ל, למרות שהיה מקפיד מאד על מנהגי ירושלים, בכל זאת, בעניין קדושת פירות שביעית שגדלו על אדמת נוכרי בארץ ישראל, הוא נהג כשיטת ה'חזון איש' לשמור בהם קדושת שביעית, דבר שלא היה מקובל בירושלים, ושמונגד לכאורה למנהגי ירושלים.

"לעצם הדבר, מביורר העניין עולה ונתפרסמו כבר הדברים, שגם בירושלים היו מי שנהגו כל השנים לשמור קדושת שביעית בפירות נוכרי. אמנם המנהג הנפוץ היה לא כך, אבל אי אפשר לומר, שמי שמחמיר על עצמו ונוהג בקדושת שביעית בפירות נכרים בירושלים, שהוא עושה כנגד מנהגי ירושלים, וכך כאמור נהג גם הרב אלישיב.

"מרן זצ"ל לא יצא חוצץ נגד מנהגי ירושלים, הוא לא פרסם כרוזים בעניין, אבל בעשרות השנים האחרונות - מי שהיה בא לשאול אותו, הוא השיב לו שצריך לנהוג כדעת ה'חזון איש', ולשמור קדושת

המוכר אומר לו ש'זאת אוזניה מאוד איכותית'. הוא קונה בעיניים עצומות? לא! הוא רוצה לדעת, עד כמה האוזניה הזאת איכותית, כמה שנות אחריות יש לה, מי היצרן שלה, אם הוא נחשב ליצרן אמין, כמה שעות מחזיקות הבטריית שלה ועוד חקירות ודרישות. "פתאום כל התמימות והאמונה השלמה נעלמו כלא היו. עכשיו הוא כבר רוצה לדעת בדיוק מה הוא קונה, שלא ימכרו לו חתול בשק. אבל כשזה נוגע לכשרות, לענייני שמים, הוא סומך בעיניים עצומות על זה שכתוב על החנות 'כשר', ויותר מזה אין לו עוד שאלות... יש בנותן טעם להזכיר את דברי הריב"ש שהביא הבית יוסף בכמה מקומות, 'שאפילו בעסקי העולם כל משכיל בוחר לנפשו הדרך היותר בטוח וכו', ועל אחת כמה וכמה שיש לנו לעשות כן בדרכי התורה והמצוות, שהן כבשונו של עולם'.

"אדרבה, היום חייב אדם ללמוד, להבין, לדעת מה המקור להיתר של פירות נוכרי. מי הם הפוסקים החולקים סביב השאלה אם מקום פלוני הוא אדמת ארץ ישראל או אדמת חו"ל. צריך לדעת ולהכיר את השיטות והדעות, ואז אפשר לבוא ולומר: אני רוצה בעניין הזה להחמיר, ובעניין הזה אני אנהג כמו הדעה ההיא. לבחור מתוך ידיעה והבנה, ולא מתוך בורות וחוסר היכרות עם הנושא כולו וחלילה!"

היינו רוצים לשאול, לנוכח הקשר הידוע והמפורסם של כת"ר עם מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א, איך בכלל החל הקשר הזה, כיצד הגיע הרב שליט"א להיות יד ימינו ונאמן ביתו של מרן פוסק הדור?

"האמת שגם אני מתקשה להבין את זה, ואני אספר דברים כהווייתם: בשנים הראשונות שלי בכולל הייתי עוסק בהלכה ועשיתי שימוש אצל הגר"מ ברנסדורפר זצ"ל ועוד, למעשה רציתי באותה תקופה להכנס ולשאול שאלות אצל מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל, אלא שבאותו זמן הוא לא כל כך חש בטוב והיה קשה להיכנס אליו, אז נכנסתי לרב אלישיב. פעם בשבוע הייתי נוסע במיוחד לירושלים, עומד בתור כמו כולם, ניגש אל הרב, שואל אותו את כל השאלות שהצטברו במשך השבוע, מקבל הכרעות ברורות וחוזר הביתה.

"פעם אחת באה אל שולחני איזו שאלה בעניין של כשרות מאכלים, עם כמויות גדולות של בשר משחיטה בכשרות מסוימת, שלכתחילה אולי לא היו אוכלים אותה, אבל בגלל שהיה עניין של הפסד מרובה באו לשאול. אמרתי שאני נוסע אל הרב אלישיב, ואני אשאל אותו את השאלה הזאת יחד עם כל השאלות האחרות. "אכן הגעתי לירושלים, שאלתי את מרן זצ"ל, והוא השיב לי שבעניין

שביעית גם בפירות וירקות הגדלים על אדמת נוכרי בתוך שטחי ארץ ישראל.

"אגב, יש בידי קובץ תורני, כנראה הקובץ הראשון שהוקדש להוראת הלכות שביעית לציבור הרחב, מאת כל גדולי ירושלים. הקובץ הזה הודפס בשנת תרצ"ג, את המאמר הראשון כתב המהרי"ץ דושינסקיא זצ"ל, ומופיעים שם כל גדולי ירושלים של אותה התקופה, ושם כתוב במפורש, שמנהג ירושלים היה לנהוג קדושת שביעית בפירות האילן שחנטו בשנה השמינית עד חמישה עשר בשבט. האם נוהגים כך היום בירושלים? לא ולא! ולמה לא? כי ה'חזון איש' פסק לא כך...

"על כל פנים", חוזר הגר"י אפרתי שליט"א אל הנושא העיקרי שלשמו נועדנו לשיחה זו, "הנושא עליו דיברנו היה החשיבות של לימוד הלכות שביעית, ולמה גם מי שאין לו קרקע או חצר צריך ללמודם.

"האמת ניתנת להיאמר, שהטענה הזאת, בימינו, כבר אין לה בכלל מקום. למה? כי אפשר דרא, והיום גופי הכשרות השונים 'משתפים' את הציבור בשיטה ההלכתית שכמותה הם נוהגים.

"בעבר היית נכנס לחנות פירות וירקות עם הכשר של השגחה פלונית, שאלת את המוכר, זה 'נוכרי'? זה מוחץ לארץ? זה 'שישית'??? מה המוכר היה עונה לך? אני לא ידוע. אין לו מושג, יש מערכת כשרות שבודקת ומפקחת על הסחורה המגיעה אל החנות שלו, הם החליטו שזה כשר ובזה נגמר העניין. ללקוח הפשוט לא הייתה בכלל אפשרות להתערב, ולקבל בעצמו החלטות מה הוא רוצה לקנות ומה הוא לא רוצה לקנות.

"כיום מי שנכנס לחנות ירקות מקבל את כל המידע הרלוונטי. על כל דוכן יש שלט שמצהיר באילו פירות וירקות מדובר. הוא יודע אם זה 'נוכרי' או 'חו"ל', הוא יודע אם זה 'שישית' או 'אוצר בית דין', וגם אם אומרים לו שזה מוח"ל, במקרים רבים גם מפרטים מאיזה שטח זה בדיוק, שיידע אם זה חו"ל לפי כל הדעות או רק לפי דעה פלונית וכן על זו הדרך.

"יכול אדם לומר: מה אכפת לי? אני סומך על הכשר פלוני או אלמוני, מה שהרבנים שלהם פוסקים מקובל עלי. אני לא מכניס את הראש שלי לוויכוח, ואוכל את מה שהם אומרים לי לאכול. שלום עלי נפשי..."

"שתי דקות אחר כך נכנס היהודי הזה, שיש לו אמונה שלימה ותמימה, לחנות של מכשירי אלקטרוניקה, ורוצה לקנות אוזניה.

המשך בעמוד 29

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

לאחר התפילה, כאשר התכוננו לערוך את הקידוש של בר המצוה בסוכה שם, באו ל'חזון איש' ואמרו לו שהסוכה לא טובה, היא בנויה עם מעמיד של ברזל וכו' ואין כאן את החומרות של ה'חזון איש'. ענה ה'חזון איש': "קודם נעשה את הבר מצוה ואחר כך נתפלל"...

מהליכותיו האציליות של הגאון רבי בן ציון פלמן, ומה למד מהנהגת החזו"א זצוק"ל

יְיֹוסֶפֶת יְשִׁית יְדוֹ עַל עֵינָיָהּ (בראשית מ"ד, ד')

"אני מחמיר שלא לבלבל אותו ולא לעשות לו בעיות, כיון שילד חי מהבר מצוה כל החיים שלו, וממילא אם מבלבלים אותו זה מאד לא טוב".

"זו היתה הפעם הראשונה שהגן עלי - לגבי העליה וקריאת ההפטר. הפעם השניה: לאחר התפילה, כאשר התכוננו לערוך את הקידוש של בר המצוה בסוכה שם, באו ל'חזון איש' ואמרו לו שהסוכה לא טובה, היא בנויה עם מעמיד של ברזל וכו' ואין כאן את החומרות של ה'חזון איש'. ענה ה'חזון איש': "קודם נעשה את הבר מצוה ואחר כך נתפלל".

"רבי ביינוש פינקל שהיה נוכח במקום הסביר את דבריו, שה'חזון איש' לא סבור שסוכה כזו פסולה לענין הלכתא, אלא שדעתו היא שכאשר בונים סוכה, שיעשוה באופן שלא יהיה מעמיד דמעמיד ממק"ט, אבל אין זו סוכה פסולה, לכן בשמחת בר מצוה לא רצה ה'חזון איש' שיפריעו, ומי שלא רוצה שלא יאכל. ובאו כולם ונכנסו לסוכה - כולל ה'חזון איש', והתחיל הקידוש.

"הפעם השלישית שהגן עלי היתה בעת שהתחלתי להגיד את הדרשה, התחילו לשיר ולהפריע לי, אמר ה'חזון איש' לציבור: 'נו לאזט אים' תנו לו, תנו לו לדבר, הקהל הפסיק לשיר עד סיום הדרשה. אמרתי את הדרשה בעברית, וכשסיימתי שאל אותי ה'חזון איש' בעברית: 'גמרת?'; אמרתי שכן, אז הוא אמר לציבור נו, 'איצטער זינגט!' - עכשיו תשירו, ואז כולם שרו..."

ר' בן ציון פלמן בבית מדרשו, הקפיד להקל על קריאת הילדים שעולים לתורה בבר-מצוה, היינו שלא הסכים שיעירו להם, רק אם הקריאה היתה שלא כדין גם בדיעבד. לא ידעו מדוע הקפיד כל כך - שלא להקפיד.

עד שבא ידידו רבי נחום מינקוביץ, וסיפר שהמקור לכך הוא ממעשה שרבי נחום סיפר לו, אודות הבר מצוה שלו שהתקיימה בבית ה'חזון איש', וכך סיפר:

"כשהייתי חתן בר מצוה, ה'חזון איש' הגן עלי שלוש פעמים: 'בתקופת הבר מצוה שלי, כבר היו נביאים של קלף במנין של ה'חזון איש' (קודם לכן לא הצליחו לרכוש נביאים על קלף), ולכן הייתי צריך להכין היטב את הקריאה של הנביא.

"נולדתי בחוה"מ סוכות, י"ט תשרי, והשבת שלפני הבר מצוה שלי היתה יו"ט ראשון של סוכות שחל בשבת. לאחר מכן עשו קידוש בסוכה שעל הגג.

"כיון שבימים הנוראים באו הרבה להתפלל עם החזו"א, והיה צפוף מאד בחדר, אמר החזו"א: 'למה להצטופף? נעלה על הגג ונתפלל שם!', ואמר שיעשו ברזנטים עם גג של בד שלא תהיה שמש, והמקום היה טוב עם אויר טוב, ושם התפללו עד אחרי החגים. בחצי השני של הגג, צא"י בנו סוכה לצורך הציבור (שהיה עתיד להתאסף ל'שמחת בית השואבה') ולא היה בה את החומרא של מעמיד דמעמיד של החזו"א. הסוכה היתה גדולה, ולכן החלטנו לעשות שם את הקידוש. אמא שלי אפתה עוגות וקנו שתיה, והכל היה מוכן בסוכה של החזו"א.

"בבוקר יום השבת שהייתי צריך לקרוא את המפטיר, כמה ממתפללי המנין עוררו שאלה, שהיות והמפטיר היום הוא בספר תורה מיוחד, בו קוראים את הפרשה של יו"ט, לכן יש הסוברים שלא להעלות קטן ל'מפטיר'. (המ"ב מביא שיטה כזו). ה'חזון איש' הבחין כי התעורר ויכוח, והתעניין על מה דנים ומה קרה, אמרו לו שיש שרוצים להחמיר שלא לתת לילד את המפטיר, מיד אמר ה'חזון איש': 'נו, לאזט אים לייענען' (תנו לו לקרוא) וחזר שוב 'לאזט אים לייענען'...

(בעקבות כך אמר פעם ר' בן ציון, שהוא הדין לגבי הקריאה עצמה של הילד, כל עוד שלפי הדין קריאתו טובה, אלא רוצים להחמיר,

"לפתע, חבר שישב לידי, שם לב שעל כל שאלה ששואלים, וה'חזון איש' פותח גמרא כדי להראות את תשובתו, הגמרא נפתחת לו בדיוק במקום שמעוניין לפתוח, הוא לא היה צריך לדפדף"

הזה המשיך וחזר על עצמו כל העת שהיינו בחדרו, ומאד התפעלת מכך. חשבת לעצמי, אולי זה קורה רק ביום גדול כמו פורים. "כשיצאנו, ניגשתי לבחור בן ציון פלמן שהכרתי אותו מתל אביב, ואמרתי בהתפעלות את מה שהבחנת. חיך בן ציון ואמר: 'כך זה תמיד אצל ה'חזון איש'..."

"אגב, היה שם בחדר, בחור ירושלמי תלמיד 'תפארת ציון', בעל אופי ירושלמי ובאווירה הפורימית הוא פתח לחזו"א גמרא מסוימת בעמוד הראשון שלה שהיה חלק (בדפוסים דאז) הדף הראשון היה חלק וריק) ושאל את ה'חזון איש: 'וואס איז דער פשט דא' = מה הפשט כאן?"

"ענה לו ה'חזון איש: 'גלאט און פשוט' = חלק ופשוט - לומדים חלק ופשוט, כך מצליחים, וזה ההקדמה לדעת כיצד לגשת ללמוד. "לאחר כמה שנים, כשכבר למדתי בפוניבז', הזדמן לי לדבר שוב עם ר' בן ציון פלמן ואברך נוסף, ושוב הם סיפרו לי, כי אצל ה'חזון איש' תמיד כאשר דיבר איתם בלימוד, ופתח גמרא או כל ספר אחר לעיין, נפתח לו הדף שהיה צריך, ואינם זוכרים פעם שהיה צריך לדפדף דפים כדי להגיע לדף שחיפש, 'פעם אחת בלבד', ציין ר' בן ציון 'ראיתי אותו שדפדף דף אחד'..."

(מתוך הספר 'ללא שם')

כידוע, ה'חזון איש' יצא מידי יום להליכה, מחמת בריאותו הרופפת (והתבטא פעם באופן כללי, כי הליכה היא רפואה לרוב המחלות). "סיפר לי בחור" - אמר ר' בן ציון, "כי פעם אחת בעת שהתלווה לחזו"א בשעות הערב, בדרכם היו שם כמה נשים שדיברו בקול ובצחוק שלא בצניעות, וה'חזון איש' התחיל לרוץ ממש. כיון שה'חזון איש' רץ, רץ גם הוא עמו יחד.

"לאחר שה'חזון איש' נעצר ושב להליכתו. הבחור שאל את ה'חזון איש' מה קרה, מדוע הרב רץ כל כך מהר. 'תאמר לי, האם למדת מסכת אבות, והרי כתוב 'הווי בורח מן העבירה', מעבירה בורחים או הולכים?' - אמר לו ה'חזון איש'..."

באחת הפעמים, כשהבחור בן ציון פלמן התלווה למרן ה'חזון איש', ניגש ל'חזון איש' יהודי דתי למחצה והתנסח כפי שמדבר עם חבר, בזה"ל: "שמעתי עליך שאתה אדם מבין, אם כן רציתי לשאול אותך: יש לי הרבה כסף, היכן כדאי להשקיע אותו?"

השיב לו ה'חזון איש': אם לי היה כסף להשקיע, הייתי קונה היום הרבה קרקעות, קרקעות לרוב. צחק היהודי: "והרי אין כמעט כל ערך לקרקע!" (באותה תקופה הקרקעות היו זולות עד מאד) ולא רצה לקבל את דבריו. וכידוע בסופו של דבר הכל ראו כי ה'חזון איש' היה הצודק, כיון שערך הקרקעות עלה בשיעור גבוה מאד.

רצון יראיו / הגמרא נפתחת במקום המתבקש

"כאשר למדתי ב'תפארת ציון', נכנסנו קבוצת בחורים ביום הפורים ל'חזון איש', סיפר תלמיד חכם. "היו שם כמה בחורים ששוחחו ושאלו שאלות בלימוד. מפעם לפעם הפסיקו ושרו מעט, ואחר כך שוב דיברו עם ה'חזון איש', ושוב שרו מעט. כך היה נראה הפורים בביתו של ה'חזון איש'. ישבתי בספסל האחרון בחדר, והבחור בן ציון פלמן, שהיה מהמבוגרים ומפוניבז', ישב קרוב יותר. "זכורני כי הוא כמעט ולא שאל את ה'חזון איש' כלום, אלא חידד את אזנו כאפרכסת והקשיב בריכוז רב, לכל הגה שיצא מפי ה'חזון איש'.

"לפתע, חבר שישב לידי, שם לב שעל כל שאלה ששואלים, וה'חזון איש' פותח גמרא כדי להראות את תשובתו, הגמרא נפתחת לו בדיוק במקום שמעוניין לפתוח, הוא לא היה צריך לדפדף. חברי אמר לי 'תראה שבפתחת הגמרא אין לו צורך לדפדף כלל!'. הדבר

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצל בני

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

זכיתי להיות בין המייסדים ונפל עלי עול כספי גדול. נפגשתי עם רבי יוסף רפול, התחננתי ובכיתי לפניו שיירתם לעזור לנו. הסברתי לו בדמעות, כי המצב הקיים מאפשר להחזיר יהודים רבים בתשובה, אלא שמחוסר מימון איננו יכולים למצות את ההזדמנות. הרב רפול ענה לי: "הרב שכטר, ברצוני לגלות לך סוד, אשר יסייע לך להצליח באיסוף הכספים..."

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: לנקוט בדרך חכמה של "למה תתראו"

"מעט ורעים היו ימי שני חיי" (בראשית מז, ט)

בפגישתנו של יעקב אבינו עם פרעה ברדתו למצרים, שאלו פרעה: "כמה ימי שני חייך?" בתשובה ענה יעקב: "ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם". יעקב הדגיש, כי כל חייו היה בבחינת 'גר', אדם שאין לו מקום ישיבה קבוע והוא חסר מנוחה. הוא ציין כי אמנם גם אבותיו היו גרים כל ימי חייהם, אבל חייהם היו טובים מחיי שהיו מעט ורעים, מלאי סבל, ניסיונות ומצוקה.

תמיד תמהתי, מדוע יעקב בכה לפני פרעה, וכי הוא הכותל המערבי שלו, שהוא שופך לפניו את שיחו ובוכה לפניו? בנוסף לכך יש להבין, מה חשב יעקב להרוויח בכך שהתלונן והביע צער בפני פרעה?

לפני כשלושים שנים נוסד ארגון 'ערכים' המחזיר אלפים בתשובה. זכיתי להיות בין המייסדים, ונפל עלי עול כספי גדול. נפגשתי עם רבי יוסף רפול, התחננתי ובכיתי לפניו שיירתם לעזור לנו. הסברתי לו בדמעות, כי המצב הקיים מאפשר להחזיר יהודים רבים בתשובה, אלא שמחוסר מימון איננו יכולים למצות את ההזדמנות.

הרב רפול ענה לי: "הרב שכטר, ברצוני לגלות לך סוד אשר יסייע לך להצליח באיסוף הכספים. אם תלך ותבכה לפני האנשים, הם יתייחסו אליך כמו אל עני מסכן, ויתנו לך כמה פרוטות עלובות או לכל היותר חמישה דולר. עליך ללכת בראש מורם ולדרוש כמו שעשיר דורש, ואז יתייחסו אליך הכל בהתאם, יכבדו אותך וישמחו לתרום לך!".

שמעתי לעצתו הנבונה, ניגשתי לאנשים עם בטחון עצמי, ואכן הם נענו לבקשתי ותרמו סכומים גדולים, וכך העניינים התחילו לרוץ במהירות.

על סמך העצה החכמה הזו, אני שואל על הנהגתו של יעקב אבינו: מדוע הוא לא התייצב לפני פרעה בזקיפות קומה? מדוע הוא לא הציג את עצמו כאדם נכבד ועשיר, כדי לזכות להערכה בהתאם?

לא מצאתי במקורות תשובה לשאלה זו, אך לבי אומר לי כי זו היתה שיטתו של יעקב שלא להתבלט ולא להדגיש את עושרו ומעלותיו. וכפי שמבאר רש"י על הפסוק: "וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" (בראשית מב, א). "למה תתראו

- למה תראו את עצמכם בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו אתם שבעים, שבאותה שעה עדיין היה להם תבואה".

ליעקב אבינו היה שפע עצום כפי שאמר לעשו: "כי חנני אלוקים וכי יש לי כל" (בראשית לג, יא). וכפי שמבאר ה'אור החיים' הקדוש וזו לשונו: "אמרו 'כל' אולי שיכון לומר כי המנחה שהביא לו אינה מפרצת פרצה בנכסיו, ואחר שנתן לו מה שנתן במנחה, נשארים נכסיו כאשר היו מקודם, כולם בשלמות בלא מחסור..."

"עוד ירמוז באמרו 'כל' שהיא בחינת הקדשה שנקראת 'כל', ובחינה זו כשתהיה משגת באדם אין החיסרון עושה רושם. והחסר נשלם מעצמו, וכברכת ישראל 'כחול' שהחסר נשלם מעצמו והיא ברכת כל".

לאבות הקדושים היתה ברכה מיוחדת. הם זכו לכל טוב ולשפע, גם בשנות הרעב לא היתה אפשרות לחסר אותם. כמה שלקחו להם - הכל התמלא כבתחילה, אך כדי שאנשים לא יקנאו בו, לימד יעקב את בניו לנקוט בדרך חכמה של "למה תתראו" ולחיות חיי פשטות. יעקב לא רצה שיקנאו בו בגלל הברכה המיוחדת הזו, ולכן הראה עצמו בפני פרעה כגר פשוט ואמר: "מעט ורעים היו ימי שני חיי".

חכמת נשים בנתה ביתה

הורי ע"ה זכו לעושר מופלג. בהיותם בהונגריה היו ברשותם

כאשר אמי הנבונה ראתה, כי רבים מהשכנים מקנאים בהם מאוד עקב הצלחתם הכלכלית, היא היתה הולכת אליהם ומבקשת מהם הלוואות כספיות. כעבור שבועיים היתה מחזירה את הכסף עוד לפני השקיעה, בלי שעשתה בו כל שימוש, אך בינתיים התחילו השכנים להתלחש ביניהם: "משפחת שכטר מסכנה, כלפי חוץ נראה שהולך להם מצוין בעסקים, אבל האמת שהמצב לא בדיוק כך, עובדה שהם נזקקים להלוואות כה רבות". וכך פסקה הקנאה.

אמי נהגה בפטנט החכם הנלמד מדרכו של יעקב אבינו. "למה תתראו?" - אל תראו עצמכם ותוציאו את עיני הסובבים.

בהונגריה החנויות היו פתוחות עד חצות הלילה, והורי היו עובדים בחנות עד שעה זו. לאחר סגירת החנות היה אבי הולך עם אורחיו להתאבק בעפר רגלי חכמים. אמא היתה מנהלת את הבית ביד רמה. היתה לה עבודה רבה לטפל בששה בנים קטנים ומלאי מרץ. בלילות היא היתה יושבת ותופרת, מתקנת ומטליאה את בגדיהם הקרועים של הילדים.

בית חרושת גדול לביגוד ולהנעלה, וחנות ענקית שהמתה תמיד מקונים.

כאשר אמי הנבונה ראתה, כי רבים מהשכנים מקנאים בהם מאוד עקב הצלחתם הכלכלית, היא היתה הולכת אליהם ומבקשת מהם הלוואות כספיות. כעבור שבועיים היתה מחזירה את הכסף עוד לפני השקיעה, בלי שעשתה בו כל שימוש, אך בינתיים התחילו השכנים להתלחש ביניהם: "משפחת שכטר מסכנה, כלפי חוץ נראה שהולך להם מצוין בעסקים, אבל האמת שהמצב לא בדיוק כך, עובדה שהם נזקקים להלוואות כה רבות". וכך פסקה הקנאה.

אמי נהגה בפטנט החכם הנלמד מדרכו של יעקב אבינו. "למה תתראו?" - אל תראו עצמכם ותוציאו את עיני הסובבים.

בהונגריה החנויות היו פתוחות עד חצות הלילה, והורי היו עובדים בחנות עד שעה זו. לאחר סגירת החנות היה אבי הולך עם אורחיו להתאבק בעפר רגלי חכמים. אמא היתה מנהלת את הבית ביד רמה. היתה לה עבודה רבה לטפל בששה בנים קטנים ומלאי מרץ. בלילות היא היתה יושבת ותופרת, מתקנת ומטליאה את בגדיהם הקרועים של הילדים.

אמא סברה כי ילד הלבוש כמו בן עשירים, מרגיש מיוחד ומתגאה ומתנשא על חבריו. "אמנם רצוני שילדי יהיו מטופחים ונקיים, אך עלי להלבישם בגדים פשוטים כיתר חבריהם, כדי שיתרגלו לחיי צניעות והסתפקות ולא יתגאו", אמרה.

אמא ע"ה נהגה על פי עצתו של שלמה המלך, החכם מכל האדם: "זאת צנועים חכמה" (משלי יא, ב). הצניעות וההסתרה הם חכמה גדולה ומביאים למידות טובות.

(מתוך 'אריה שאג')

כשאבא היה שב הביתה, ורואה אותה מתקנת בגדים, כשהיא עייפה ותשושה לאחר שעות העבודה הרבות, הוא היה אומר לה: "חבל שתרחי לתקן את הבגדים הישנים. אפשר להחליף הכל בבגדים חדשים, יש לנו כל כך הרבה בגדים במפעל. צריך רק לקחת אותם!". אך אמא הצדיקה השיבה לו: "המטרה האמיתית שלי בתיקון הבגדים אינה לחסוך כסף. חינוך הילדים הוא זה שמענין אותי. אמנם לכבוד השבתות והחגים אני שמחה לתת לילדים בגדים חדשים, אבל בימי החול - מעוניינת אני שהם ילבושו דווקא בגדים עם טלאים".

*** שיעורים מקוצרים על הדף היומי**

*** דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום**

*** ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע**

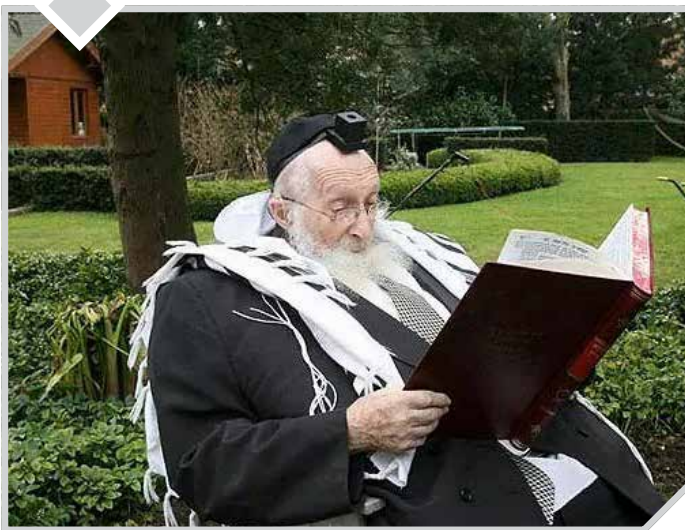
*** סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות**

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

רבינו היה בידידות נפש עם הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', שהתגורר בקרבת מקום לישיבה. ב-15 השנים האחרונות לחייו היה הגרב"צ נתון בכסא גלגלים, מתי שהיה רבינו רואהו - היה פורץ בבכי על כך שתלמיד חכם כמותו שרוי בצער. המפגשים איתו לא היו נדירים, מיד כשראהו היה רבינו רץ לקראתו, דורש בשלום תורתו, וחוזר כשדמעתו על לחיו, מכך שראה בעיניו ספר תורה שרוי בצער...

כבוד התורה שחלק הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל לחכמי התורה

**"וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו" (בראשית מ"ו, כ"ח)
"...לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה" (רש"י)**

רבינו עצמו היה מופלא ומופלא מאד, בכבוד התורה שחלק לחכמי התורה ולכל תלמידי החכמים, ולו צורבא מרבנן שצעיר ממנו בעשרות שנים, ואפילו בכבוד בחור צעיר שהכיר בו שהוא מעמלי תורה, כיבדו ורוממו לפי ערכו. כשראו את הנהגתו נזכרו בדברי הגמ' (כתובות קג:) על יהושפט מלך יהודה שקיים את הנאמר (תהילים טו. ד) "ואת יראי ד' יכבד", שכאשר היה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו: 'רבי רבי, מרי מרי'.

כל אימת שנפגש עם תלמיד חכם ובא איתו בדברים, היה כולו מלא כבוד והדר כלפיו, מנשק את ידיו ומכבדו בכבוד רב. בערוב ימיו הוזמן פעם על ידי גבאי בית כנסת, להשתתף בסיום סדר בש"ס שנלמד בו. מלבד רבינו השתתף באותה מסיבה תלמיד חכם נוסף, מרביץ תורה חשוב ובקי עצום, שהיה עדיין צעיר לימים. לאחר שרבינו דיבר התכבד אותו מרביץ תורה לדבר, הוא קם ודיבר בחריפות ובקיאיות נפלאה כי כיד ה' הטובה עליו. רבינו שמעו והתמוגג מהנאה, ולא נחה דעתו עד שקם ממקומו ניגש אליו ונתן נשיקה במצחו.

גדול ושקדן כזה, שכל רגעיו מדודים, יצטרך להטלטל באוטובוסים, כאשר הוא זקוק ללכת לאיזה מקום. כשראה רבי אסא את כאבו של רבינו, הקיש מכך על כבוד רבו, ורכש רכב שכאשר יצטרך רבינו ללכת לאיזה מקום - יהיה מוכן ומזומן לקחתו.

כאשר ראה תלמיד חכם מתייסר בחוליו, נחמץ ליבו וניכר היה שמצטער בצערו. רבינו היה בידידות נפש עם הגאון רבי בן ציון אבא שאול, ראש ישיבת 'פורת יוסף', שהתגורר בקרבת מקום לישיבה. ב-15 השנים האחרונות לחייו, היה הגרב"צ נתון בכסא גלגלים. מתי שהיה רבינו רואהו, היה פורץ בבכי על כך שתלמיד חכם כמותו שרוי בצער. המפגשים איתו לא היו נדירים. היו תקופות שכמעט בקביעות, כאשר יצא רבינו מהישיבה בשעה מסויימת, העבירו את הגרב"צ בכסא הגלגלים במדרכה הנגדית, למרות שזה המחזה היה כמעט קבוע, מיד כשראהו היה רבינו רץ לקראתו, דורש בשלום תורתו וחוזר כשדמעתו על לחיו, מכך שראה בעיניו ספר תורה שרוי בצער.

כך היה גם בערוב ימיו, כאשר שמע שהגאון מרן רבי עובדיה יוסף בעל 'ביעי אומר' שרוי בצער וסובל מייסורים מחמת כאבים בגבו - רבינו הלך לבקרו. בדרך דיבר שזה לא רק סבל של גדול בישראל,

כחלק ממסכת כבוד התורה המופלא שנהג רבינו בגדולי ישראל, ראו עד כמה חרד לכבודם, שמח בשמחתם והצטער בצערם. כאשר נודע שנחטף המטוס בו שהה הגאון רבי יצחק הוטנר, ראש ישיבת 'חיים ברלין', לשבי הירדני במדבר זרקא שבמדינת ירדן, הצטער מאד ולא אכל שום אוכל בשרי עד ששחררוהו.

נהגו רבי אסא ויטו סיפר, מה הביא אותו לרכוש רכב ולהסיע את רבינו: רבי אסא היה מלווה את רבינו פעמים רבות לביתו, וסיפר שלא אחת פגשו בראש ישיבת 'מיר', הגאון רבי חיים שמואלביץ, שהיה רגיל להגיע מפעם לפעם בימי ישיבת לבית בניו ובתו שגרים לא הרחק מהישיבה. וסיפר רבי אסא, שבכל פעם שהיה רבינו רואה את מרן הגר"ח יורד מהאוטובוס היה כואב לו, איך יתכן שאדם

מספר הרה"ג רבי שמואל לינטופ, שפעם ישב ולמד בקדמת הכניסה לבית המדרש, והנה לפתע מגיע רבינו ומתיישב במהירות. הוא הופתע ולא הבין מה הבהילות שבישיבתו. אולם כעבור דקה הבין

מחזה זה ראו תלמידי הישיבה פעמים רבות כשנודמו הזדמנויות כאלו, לפעמים היה מוסיף לאחר שקם, ואומר לתלמידים שישבו בקרבתו וקמו כנ"ל: "קיימו מצות עשה דאורייתא 'והדרת פני זקן' - זה שקנה חכמה".

כבוד לתלמידי החכמים ובני התורה שבישיבה

גם בתלמידי חכמים שהיו צעירים ממנו בעשרות שנים - נהג כבוד והדר. למעלה מזאת, אפילו בתלמידיו שלו שזכו לצמוח לתלמידי חכמים - נהג כבוד רב, ואם נוצר מצב שרצו לעזור לו, סירב בתוקף, ואמר: "אתה הרי תלמיד חכם, ואיך אסכים להשתמש בשונה הלכות?!"...

אפילו מידת התייחסותו לבני הישיבה היתה בכבוד מופלג, והיה מביא את שהיה שגור בפיו של הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, שאמר בדרך צחות על אמרם ז"ל: "תורה מונחת בקרן זווית", מהו כפל הלשון קרן זווית? הן קרן זה פינה, וזווית גם היא פינה? אלא, כל כך צר וקטן הוא המקום שבו התורה מונחת בבריאה פינה שבפינה (ובשפתו: אין דעם וינקל פון וינקל) וכל כך הרבה מנסים, להוציא ולהפריע לבני התורה מלשהות באותה פינה, כנגד זה יש לרומם ולגדל את בני התורה.

הנהגה זו ראו התלמידים בהתייחסותו לתלמידי חכמים, שהיתה מלאה כבוד והדר. לא אחת כשנכנס למעונו תלמיד חכם, ולו צעיר לימים, היה קם על רגליו. כשאותו ת"ח או רב או מחבר ספר תורני, היה מציין את מקום רבנותו או את שם ספרו - כל הדיבור איתו היה בהדרת כבוד. אחד מבני הישיבה שאביו ת"ח שמשמש כרב באיזה מקום, סיפר שרבינו היה תמיד דואג לגדל אצלו את מעמדו של אביו כרב ות"ח, ותמיד כשהיה מדבר איתו בשאלות שנוגעות להלכה, היה אומר לו שידבר בזה גם עם אביו, שהרי הוא ת"ח ולפעמים

אלא שבטח מפריע הדבר לשקידתו העצומה, וזה עצמו סיבה כפולה להתפלל להחלמתו. כאשר הגיע לבקרו, ביקש הגר"ע את ברכתו ופרץ בבכי. רבינו לא יכול היה לראותו בצערו, וביקשו בתחנונים שלא יבכה וברכו שיוכל לחזור לתלמודו.

ענין זה של כבוד התורה היה בנפשו, והיה מרבה לדבר על כך שזהו מן היסודות ההכרחיים במהות היהדות, וכל שכן בבנין הבן-תורה שהרי כל בסיס הקבלה של תלמיד מרבו, ומסירת התורה מדור לדור - תלוי בזה, שכן אם לא מכבדים את תלמידי החכמים - לא ילמדו מהם כראוי.

רבינו עצמו היה בזה דוגמא חיה לתלמידים: פעם השתתף בכינוס תורני, במהלך הכינוס הגיע אחד הרבנים עם תלמידים רבים, שברצותם לפנות דרך לרבים דחפו עברו בכל הכח ופגעו בכלי כוונה בתלמידי חכמים אחרים. רבינו לא יכול היה לסבול את המראה, ועזב את המקום. היה זה ליל שישי והוא הגיע לישיבה למסור את השיעור ה'משמר'. הוא לא יכול היה להסתיר את כאבו, סיפר בזעזוע מה שראה והתבטא בצער על כך שלא מחה על בזיון כבוד התורה, באמרו: "על כך שאין מספיק כבוד התורה קשה לדבר ולמחות, אבל לראות בבזיונה - לא שייך!..."

ומדה טובה מרובה: אחד מתלמידי הישיבה שהיה מקורב לרבינו סיפר, שכמה פעמים שהיה נוכח כאשר נפגש עם גדולי ישראל, ובפרט עם ידיד נפשו, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך, אותו ואת משנתו העריך רבינו מאד, בכל פעם כזו הרגישו את האור בעיניים, ועד כמה השאירה הפגישה על רבינו רוממות מיוחדת.

אפילו כשנפגש בשמחות ואירועים עם מרביצי תורה בני גילו וצעירים ממנו, ראו איך מכבדם בכבוד מיוחד, בפרט אם היו אלו כלי קודש, ראשי ישיבות ויושבי על מדין - כבדם מאד. למשל, שישב בכותל המזרח בשמחה ונפנה לצאת לדרכו, נפרד מאלו שישבו לידו ונהג בהם גינוני כבוד. פעם השתתף בשמחת ברית מילה, וכאשר יצא מאולם השמחה אמר לו מישהו, שכאשר יצא לא לחץ את ידו של תלמיד חכם שנכח שם, וחזר חזרה לאולם לברכו לשלום. דברים דומים אירעו כמה וכמה פעמים.

בתוך הישיבה עצמה, ראו באיזה כבוד והדר נהג רבינו ברבני הישיבה. סיפר הגר"ר ישראל בערל, מרבני הישיבה, שכאשר היה מגיש לרבינו את האוכל כשהישיבה שכנה בבנייני דיסקין, הקדים רבינו בקביעות והוריד חלק ממנתו, והוסיפה למנת חתנו ר"מ הישיבה הגר"ד אלטוסקי, בלי שידע מכך, והיה אומר שעושה זאת כדי שיהיו לו כוחות בשקידתו המיוחדת. בקריאת שמע וחזרת הש"ץ לא הסתפק בענוותנותו בזה שהוא עצמו, ראש הישיבה, גמר, אלא היה ממתין למשיגית הגה"צ רבי זיידל אפשטיין שיסיים.

פעמים רבות, כאשר היה בקדמת בית המדרש וראה מרחוק את המשגיח מתקרב, היה מתיישב כדי לקום בפניו כשיכנס. מספר הרה"ג רבי שמואל לינטופ, שפעם ישב ולמד בקדמת הכניסה לבית המדרש, והנה לפתע מגיע רבינו ומתיישב במהירות. הוא הופתע ולא הבין מה הבהילות שבישיבתו. אולם כעבור דקה הבין, כאשר נכנס הגה"צ רבי זיידל להיכל, ורבינו קם לקראתו מלוא קומתו.

יראו לו שפעם ברח מהתפילה לפני 'עלינו לשבח', הפסיד שלושה קדישים ורץ לדרכו, אולם בחוץ פגש את געצל, שלא ראה אותו כבר עשרים וחמש שנה, הו... איזו התרגשות... במשך עשרים דקות עמד ופטפט איתו על דא ועל הא, ככה בנחת, כמו ב'שבת נאכ'ן קוגל'... פתאום יש לך זמן. למה? כי זה היה חשוב. וקדיש לא חשוב לך?!...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה

"אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו..." (בראשית מ"ה, ג)

איתא במדרש (בראשית רבה צג, י): "אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, לכשיבוא הקדוש ברוך הוא ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, על אחת כמה וכמה".

נשאלת השאלה: היכן כתוב כאן שיוסף הוכיחם? הוא רק אמר: "העוד אבי חי" והם לא יכלו לענות! היכן כאן התוכחה? כדי להבין את התוכחה המונחת בדברי יוסף: "העוד אבי חי", ננסה לצייר לעצמנו מה ארע שם כשיהודה ניגש אל יוסף:

יהודה מתאר בדברים נרגשים, את הקשר הנפשי העמוק של אביו הזקן אל בן זקוניו, שנותר לו יחידי מאשתו רחל, לאחר שאחיו נעלם לפני שנים. אם, חלילה, יקרה אסון לנער זה האהוב על אביו, שנפשו קשורה בנפשו, כי אז חלילה, יוריד האסון את שיבת האב הזקן ביגון שאולה.

אין ספק שדבריו הנרגשים של יהודה, נגעו ללבו של כל מי שנכח במקום. יהודה הביא לשיא את ביטוי אהבתו ודאגתו לאביו, עד להצעה שהוא יישאר עבד עולם במצרים תמורת בנימין. אפשר שהנוכחים הזילו דמעה, לשמע הדאגה והחרדה של בן אוהב זה לאביו הזקן והנכבד.

יוסף עצמו כבר לא יכול היה יותר להחזיק מעמד, וסילק את כל המצרים מן המקום בטרם יתוודע אל אחיו. אך מיד אחרי שתי המילים "אני יוסף", הוא הוסיף לומר עוד שלוש מילים: "העוד אבי חי?"

שלוש המילים הללו היו כדקירת סיכה בבלון ענק נפוח מאד. במילים אלה אמר יוסף ליהודה: האם אבי עדיין חי אחרי מה שעשיתם לו במכירתו? האם החזיק מעמד כששלחתם לו את כותנתי, כתונת הפסים, כשהיא טבולה בדם ומלווה בשאלה: "הכר נא הכתונת בנך היא?"... האם גם אז דאגת וחרדת כל כך לשלום אבא האהוב? עכשיו דיברת כל כך יפה, ובצורה נרגשת ומרשימה כל כך, על הצורך לבטל את הדין, דין בנימין הגנב, מפני הרחמים על האב שנפשו קשורה בנפש הנער, אבל אז כשישבתם בדותן ודנתם אותי, אז החלטתם בצורה נחרצת כי הרחמים נדחים לחלוטין מפני הדין!

כל הדיבורים המוחצים הללו, היו מקופלים בתמציתיות ובריכוז

רב באותן שלוש מילים קצרות של יוסף: "העוד אבי חי?". היתה זו תוכחה שאי אפשר לעמוד בפניה. כאשר מעמיתים את טענותיך, או מעשיך, כנגד מה שאתה עצמך אמרת ועשית, מה אתה יכול לענות? שאז לא היית בסדר? או, שאז היית בסדר ועכשיו אינך בסדר? אוי לו לנאשם בתשובה הראשונה, ואוי לו בתשובה השנייה...

רש"י מבאר כי האחים לא יכלו לענות ליוסף "מפני הבושה". אכן, לא יכולה להיות בושה גדולה יותר, מאשר סתירה פנימית כזו באדם עצמו.

זוהי תוכחה נוראה, גם כאשר היא מפיו של האח הצעיר. פי כמה וכמה נוראה היא אם תוטח בפנינו, חלילה, מפי הקב"ה!

נוראותה של התוכחה היא בעצם בכך שהאדם - הוא המוכיח את עצמו. על מכירת יוסף היתה לאחים הצדקה הלכתית מעולה, בה החזיקו עשרים ושתיים שנים ברציפות, הם יכלו להתווכח עם כל מי שסובר אחרת. אבל כאשר יהודה נציגם, הוא עצמו אומר להפך, מה כבר אפשר לענות על זה, במה אפשר להצטדק?

כשתופסים בן אדם בסתירה, במעשיו או בדיבורו - זוהי תוכחה. וזו גם התוכחה שתהיה לעתיד לבוא, כשיוכיח הקב"ה כל אדם לפי מה שהוא.

ישאלו יהודי: למה התפללת בחטף? ב'אשרי' כבר ברכת, מדוע לא יכולת לחכות לכל הפחות לקדיש? והלה יענה: "מה אעשה, רבנו

שואלים אותו: "מדוע אינך רוכש לעצמך תפילין חדשות ומהודרות?", והוא מתרץ את עצמו: "לא, התפילין הללו הן של העלטער זיידע שלי... נו, וכובע אתה גם חובש של העלטער זיידע שלך?"

אמר לי: "זה אמנם זמן מאד לחוץ, אבל אספר לך סיפור: פעם היו בקבוקי סודה עשויים מזכוכית, 'סיפון'. לפני כמה שנים בערב יום כיפור, באמצע סעודה מפסקת, לבני הקטן התחשק לשתות מה'סיפון', לא פחות ולא יותר. תוך כדי שהוא שותה, הבקבוק התפוצץ וזכוכיות חדרו לתוך גופו של הילד. הבהלה היתה גדולה, פיקוח נפש! בליל יום כיפור הצורכו לנתחו וניתוח חרום. רחמי ה' הצילו אותו, אבל במשך כל יום כיפור, סוכות ושמחת תורה, הילד שהה בבית חולים, ואני ישבתי איתו. היה לי זמן, למרות שמדובר בימים הלחוצים שבין יום כיפור לסוכות... כי לאבא ולאמא תמיד יש זמן, כשמדובר בבנם אהובם השוכב בבית חולים!"

זה הכלל בכל מקום: כשמהו חשוב - יש זמן עבורו, וגם יש כח ויש כסף. געוואלדיגע לימוד!
ישנה עצה אחת - שאדם יכיר וידע שדברים רוחניים - תורה ומצוות - הם בגדר חיים, ולמענם נותנים הכל. "וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו" (איוב ב, ד).
אם בגשמיות אדם מוכן להקריב, ויש לו כסף וזמן, ולרוחניות אין לו - זוהי תוכחה שאי אפשר לעמוד בפניה, והיא התוכחה המונחת במילים: "אני יוסף, העוד אבי חי".

(מתוך הספר 'חי ראובן')

של עולם, הייתי חייב לרוץ לעבודה, לא היה לי זמן!". טוב. אבל אז יראו לו שכשהגיע הביתה, שלף מתיבת הדואר את העיתון היומי, נעמד וקרא בו במשך דקות ארוכות.
פתאום יש לו זמן לקרוא בעיון רב, פרטים ופרטי פרטים של כל החדשות... זו סתירה במעשיו עצמו.
או יראו לו שפעם ברח מהתפילה לפני 'עלינו לשבח', הפסיד שלושה קדישים ורץ לדרכו. אולם בחוץ פגש את געצל, שלא ראה אותו כבר עשרים וחמש שנה, הו הו... איזו התרגשות... במשך עשרים דקות עמד ופטפט איתו על דא ועל הא: 'מה שלומך? מה אתה עושה היום?... ככה בנחת, כמו ב'שבת נאכין קוגל'...
פתאום יש לך זמן. למה? כי זה היה חשוב. וקדיש לא חשוב לך?...
תופסים אותו בסתירה, וזו תוכחה נוראה! "לפי מה שהוא".
יהודי מניח תפילין דהויים לגמרי, כאלו שכבר ישנה שאלה רצינית על כשרותן. שואלים אותו: "מדוע אינך רוכש לעצמך תפילין חדשות ומהודרות?", והוא מתרץ את עצמו: "לא, התפילין הללו הן של העלטער זיידע שלי... נו, וכובע אתה גם חובש של העלטער זיידע שלך? לא, חלילה... רק תפילין. יפה מאד שהן של העלטער זיידע, אבל התפילין צריכות להיות כשרות, שהריבוע יהיה כמו שצריך!"

"כן" מצטדק היהודי, "הלכתי לקנות תפילין חדשות, אבל אז התברר לי שהן עולות אלף דולר! מה, נפלת על הראש?! אני לא יכול להוציא כזה סכום, בשום אופן לא!"...
אבל אם נעשה ביקור קטן בבית שלך ונבדוק כמה שווה המקרר, או כמה שווה הארון - נגלה כי כל אלו שווים הרבה יותר מאלף דולר...
- "טוב, וכי יכול אני להסתדר בלי ארון?"
- בלי ארון אי אפשר, ובלי תפילין אפשר?! - - -
תופסים אותו בסתירה, לפי מה שהוא.

אספר לכם סיפור: בחור בלי בית, ששהה במוסד 'בתי אבות' של פוניבז', הגיע לגיל שלוש-עשרה והנהלת המוסד ערכה לו את שמחת הבר מצוה באולם ליד נתניה. בר המצוה התקיימה בין יום כיפור לסוכות. נו, למי יש זמן להגיע, כולם עסוקים בבניית הסוכה ובחיפוש ארבעת המינים, אבל זה היה חשוב מאד, בחור חסר בית - מצוה גדולה לשמחו.
נסעתי לבר מצוה עם הרב המלמד שלו, ובדרך דיברנו על כך שקשה מאד לנסוע בימים אלו לבר מצוה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הסתכלתי סביב על כל חבורת מלוויי היקרים. לכולם היה קר, אבל חם מאוד בלב. מאליו התנגן לו הניגון השבתי, שמלווה כל יהודי באשר הוא: "ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג". אל מול עולמה החומרני של מנהטן נעמדנו, קבוצת יהודים רועדים מקור, שלובי זרוע ומזמזמים חרש: "יידאל'ך שרייט ש-ב-ת". ואז, מתוך החשיכה, קפץ אלי אדם צעיר, שנראה כגוי לכל דבר...

רבה של מגדל העמק, הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, על החום היהודי

"וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת... פִּי פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם" (בראשית מ"ה, י"ב)

הייתי במסע קודש בארצות הברית, שם שהיתי כשלושה שבועות, בפעילות ענפה למען נשמות יהודיות תועות בגולה. במסגרת הפעילות נערך שבתון במנהטן. ערכנו שם שבת מיוחדת לציבור גדול, כמאתיים איש, שבאו להתחמם ולהתקרב.

במהלך השבת היתה התעוררות גדולה. שמעו רחוקים ובאו. בסעודות השבת הארוכות, ישבנו והעלינו את דמותם של האבות הקדושים, אמונתם התמימה, דבקתם בא-ל חי ומורשתם לדורות כמודל לחיקוי בחיי היומיום.

בליל שבת, לאחר 'שבת אחים' ארוך במיוחד, פניתי למלון בשדרת ברודווי הסמוכה. ליוו אותי עשרה יהודים, שקשתה עליהם הפרידה ורצו רק לשמוע עוד ועוד. אשריך ישראל!

היה קר, קר מאוד. שיניי נקשו זו לזו. ברודווי היא שדרה ארוכה ורחבה, החוצה את רובע מנהטן המרכזי בניו יורק לכל אורכו, מדרום-מזרח לצפון-מערב. הרחוב היה סואן כמו תמיד, והכבישים המוארים ערניים כאילו אמצע היום. חצינו את חציו הראשון של הכביש הסואן, ונעמדנו דום ברמזור, שהחליף אורו לאדם.

הסתכלתי סביב על כל חבורת מלוויי היקרים. לכולם היה קר, אבל חם מאוד בלב. מאליו התנגן לו הניגון השבתי, היהודי, שחוצה את כל הגבולות, המחנות והעדות. הניגון שמלווה כל יהודי באשר הוא: "ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג". אל מול החולין האמריקני, אל מול עולמה החומרני של מנהטן, נעמדנו קבוצת יהודים, רועדים מקור, שלובי זרוע ומזמזמים חרש: "יידאל'ך שרייט ש-ב-ת".

ואז, מתוך החשיכה, קפץ אלי אדם צעיר, שנראה כגוי לכל דבר, ולפליאתי ולתמיהת כל מלוויי הוא מחבק אותי בחום: "הרב גרוסמן, שבת שלום!"

לא הכרתי אותו, ולא ידעתי מנין הוא מכיר אותי. אחרי התעשתות קצרה והמשך חציית הכביש, הוא פונה אלי ואומר לי: "הרב לא זוכר אותי? אני גדי ממגדל העמק, בנו של יצחק" (השמות שוננו,

כמובן, מצנעת הפרט). שוב נפל לזרועותיי בדמעות חמות, וסיפר כי בטעות נקרה לכאן בדרכו, וכששמע שיר יהודי, הרים ראשו מעל הצעיף וראה אותנו.

יצחק היה בעל תשובה. אך לפני שנים לא רבות הכיר את בוראו, ושם אליו באמת ובאמונה לעובדו. צר היה לו כל השנים על בנו גדי, שירד לארצות הברית, הידרדר לשאול תחתית ולא אבה בשום פנים ואופן להלוך אחר אביו.

פניתי למלווי, שעמדו המומים ומופתעים, לנוכח מפגש עם יהודי בשעה לא שעה במנהטן השוקקת, ומיד תרגמתי את הדברים למעשה ופתחתי בדברים.

וכך אמרתי להם: "ברגע הגורלי והמכריע, בשעה שיוסף מתגלה לאחיו לאחר ימי ניכור כה רבים, הוא מבקש להוכיח להם כי הוא יוסף ואומר: 'והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם', ומפרש רש"י: 'בלשון הקודש'.

"המפרשים, ובהם הרמב"ן, תמהים על כך: מה הגדולה בכך ששוחח בלשון הקודש? ומה סימן יש בזה? והלוא משנה למלך היה, ומתאים ומקובל שיידע שפות נוספות.

"הדבר בא ללמדנו, כי דיבור אחד שנאמר בלשון הקודש, די היה בו

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפוחת בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאזן או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

"קפצת קצת והתנדנדת חזק, לא הצלחתי להתאפק וצחקתי בקול, גרמתי לעוד אנשים לצחוק ולכן אני מבקש סליחה, לא התכוונתי לעשות לך את זה..."

המשפיע הרה"ח ר' שמואל אריה רוזנבוים, ראש כולל ב'חוג חתם סופר' בבני ברק ור"מ בישיבת 'בני אברהם' פיטסבורג באשדוד, עם מסר חזק שצריך ללמוד מפרשת השבוע...

אליעזר (לייזר) רוט

בפרשת השבוע אנו נחשפים למפגש מצמרר בין יוסף הצדיק ואחיו, השבטים הקדושים, והתורה מספרת לנו באריכות על אותו מפגש. אומרת התורה הקדושה: "ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי", ומה קרה בפועל, אכן "ולא עמד איש איתו בהתוודע יוסף אל אחיו".

לכאורה זה קצת מיותר לספר את זה, הרי יוסף הוא המשנה למלך, בלעדיו לא ירים איש את ידו ואת רגלו. אם המשנה למלך אומר הוציאו כל איש מעלי, אז אכן הוציאו כל איש מעליו! צריך שהתורה תכתוב לנו את זה ברחל בתך הקטנה, כדי שנבין שזה מה שאכן קרה? איך ממשיך סיפור הדברים? "ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה... ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף, העוד אבי חי, ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו".

אחרי שראה שהם כל כך נבהלו, אומר להם יוסף לשבטים הקדושים: "ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי, ויגשו. ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה... ועתה אל תעצבו ואל ייחר בעיניכם...". לכאורה ממה נבהלו השבטים? מזה שיוסף אחיהם, שאותו הם מכרו לעבד, הפך למשנה למלך, ועכשיו הם בעצם נתונים בידיו והוא עלול להעניש אותם על מעשיהם.

יוסף הצדיק רוצה להרגיע אותם, ומה הוא אומר להם? - "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה...".

ככה מרגיעים אדם החושש לגורלו? מזכירים את החטא שהוא עשה, כביכול??? ממש 'כדור הרגעה' מוזר ומשונה מאוד, מצא יוסף כדי להרגיע את אחיו...

"כמובן שכל מעשיהם של יוסף והשבטים היו על פי רוח הקודש ובמחזה הנבואה", אומר הרב רוזנבוים, "אנחנו לא מסוגלים להגיע לקצה ההשגה בפעולותיהם ובדבריהם, אבל בכל זאת התורה הקדושה ניתנה לנו כדי שנלמד ממנה, ולכן אנו עושים את המוטל עלינו ומחפשים בעניינים האלו הדרכה לחיים שלנו, איך אנחנו צריכים להיראות ולחיות בצלם של השבטים הקדושים.

"יש כאן ווארט חזק מאוד שקראתי משמו של ה'שפת אמת', ואני חושב שיש בו כדי לתת לנו הסתכלות חדשה לגמרי על כל המפגש בין יוסף ואחיו, והוא גם מתרץ את הקושיות ששאלנו, לצד קושיות רבות אחרות.

"אומר השפת אמת: כשיוסף הצדיק היה במדרגה מאוד מאוד גבוהה של קדושה, גם השבטים היו קדושים וטהורים כזוהר הרקיע מזהירים, אין ספק שהיה להם הכח להרגיש על אדם מה דרגתו

הרוחנית. כשהם ראו אדם, הוא היה לפנייהם כמו ספר פתוח, הם ראו את כל המעשים והמחשבות שלו.

"רק אדם אחד הם לא הצליחו לזהות בצורה נכונה: את יוסף הצדיק. משמים נסתמו עיניהם הרוחניות מלראות את דרגתו המופלאה של יוסף. הם ראו אותו וחשבו שמדובר במצרי רגיל לכל דבר ועניין, הם לא זיהו בו שום קדושה רוחנית, כי מה' היתה זאת, כדי שיורידו גם את בנימין ולאחר מכן יקבלו על עצמם לשחרר אותו משביו במסירות נפש וכו'.

"כשלא יכול היה יוסף להתאפק, יצאו כולם החוצה כמו שיוסף אומר: 'הוציאו כל איש מעלי'. מי נשאר אז בחדר? יוסף והשבטים הקדושים, 12 שבטי י-ה, שרפי מעלה קדושים וטהורים, 'ולא עמד איש איתו בהתוודע יוסף אל אחיו', לא היה שם אף אחד שהיה בדרגה של איש, הם כולם היו בדרגה של מלאכי עליון.

"ברגע אחד נפקחו עיני השבטים, והם ראו את יוסף הצדיק, את הדרגה המופלאה שלו, הוא העפיל לפסגות רוחניות כל כך גבוהות, עד שהשבטים נבהלו מפניו.

"הם עשו חשבון כזה: אם יוסף הצדיק התגורר כל כך הרבה שנים לבדו במצרים, במקום הכי טמא והכי משוקץ בכל העולם כולו, אם הוא חי בבית של רשע כמו פוטיפר, וישב בכלא עם רוצחים גויים שפלים במשך 12 שנה, אם הוא לא ראה צורה יהודית במשך שנים רבות כל כך, ובכל זאת הוא הצליח להעפיל לדרגות כאלו נשגבות וגבוהות, לאילו מעלות רוחניות הוא היה מגיע במידה והיה חי אצל אביו, ולומד עמו תורה יום יום כפי שעשה עד שנמכר לעבד???

"סביר להניח שהדרגה שלו היתה גבוהה שבעתיים!! עמדו השבטים וכמעט פרחו נשמתם מרוב בהלה. איזה נזק נורא גרמנו! איזו

האנושות למדה 'להכיל' את כל החריגים ואת כל המשוניים. היום כבר לא מקובל להעיר לאדם על לבוש משונה או ריהוט מוזר, כולם אהובים וכולם ברורים, אסור להעיר לאנשים על שום דבר...

יחסית, הוא הופיע פתאום בעיר פאקש שבהונגריה, כשבאותה עת כיהן שם חתנו של בעל ה'נטע שורק' כרב.

"אותו יהודי לא הגיע בלבוש של יהודי הונגריה, כמו כל שאר תושבי פאקש, אלא בלבוש של יהודי ארץ ישראל, עם הקאפטן הירושלמי השחור והמפוספס, כשכובע רחב תיתורא לראשו, כדרכם של בני ירושלים.

"חרדו תושבי העיר לקראתו, יהודי מארץ ישראל מגיע, אין זה עניין של מה בכך, כיבדו אותו וסייעו לו וגם תרמו לעניי ארץ ישראל בעין יפה.

"הוא בירר מי הוא רב המקום, וכששמע שמדובר בחתנו של בעל ה'נטע שורק', הוא סיפר לתושבי המקום את סיפורו המופלא: "גם אני כמותכם הייתי יהודי הונגרי לכל דבר ועניין, נער צעיר בעירו של ה'נטע שורק'. למדתי תורה מפיו וב"ה התעליתי במעלות התורה והיראה.

"והנה הגיע זמן שבו הבנתי שכל עיתידי מוטל בספק. הגעתי לגיל הגיוס, וכל הניסיונות של לחמוק מחובת הגיוס לצבא ההונגרי עלו בתוהו. הבנתי שכלתה אלי הרעה מעם שלטונות הצבא, ואם לא אמלט מארץ הולדתי, אהיה חייב להתגייס לצבא על כלהמשתמע מכך, כשלצד הסכנה הגשמית יש סכנה גדולה הרבה יותר, הסכנה הרוחנית. מה יהיה על בחור הישיבה שיאלץ לחיות ולגור עם גויים, ולאכול איתם את מאכלי הפיגולים רחמנא ליצלן.

"באתי לפני מורי ורבי בעל ה'נטע שורק' ודמעתי על לחיי: 'רבי קדוש!', אמרתי לו, 'עוצה לי עצה, אני חייב להימלט מפני הרשעים הללו!'

"הרבי חיזק את ידי, ואחר דין ודברים הגיע למסקנה, שהמקום הטוב ביותר עבורי כדי להינצל מאימת הגיוס בימים אלו, הוא בעיר ברלין בירת גרמניה, לשם אוכל לברוח בלי לחשוש מהסגרה למערכת המשפט ההונגרית, שעלולה לחרוץ את דיני חלילה וחלילה, אם אתפס בעוון עריקות מהצבא...

"אבל בברלין ממתנה לי סכנה גדולה לא פחות, הסכנה הרוחנית. מתב הקהילה היהודית בבירת גרמניה הוא בכי רע, יהודים רבים

תקלה איזומה עשינו! לקחנו את אח שלנו, שיכול היה להיות כזה מלאך אלוקים קדוש וטהור, וזרקנו אותו למקום הכי שפל בעולם, ובכך מנענו ממנו לצמוח ברוחניות כפי שיכול היה לצמוח!!!
"אמר להם יוסף: גשו אלי אחי היקרים, אתם רואים את המדרגות הרוחניות שלי??? אתם יודעים איך הגעתי לזה? אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. בזכות זה שגרתי במצרים ובכל זאת התגברתי על הניסיונות והתרחקתי מכל רע, זה מה שהביא אותי לכאלו פסגות.
"כי הניסיון, כך כתוב בספרים הקדושים, הוא מלשון 'נס', כלומר עמוד שעליו מניפים את הדגל לגובה מלשון 'עשה לך שרף ושים אותו על נס'. כשאדם עומד בניסיון, הוא מתרומם לגבהים רוחניים עצומים.

"ולכן מה שאמר להם יוסף אכן היו דברי הרגעה: אל תחששו שבגללכם עלייתי ברוחניות פחות ממה שיכולתי לעלות, ההיפך הוא הנכון, בזכות המכירה שלי למצרים, התרוממתי והגעתי לפסגות עצומות".

מיהו חמור

"השאלה שאנחנו צריכים לשאול עכשיו נשאלת מאליה: איך באמת? איך באמת הצליח יוסף הצדיק להתגבר על כאלו ניסיונות נוראיים? איך יכול ילוד אשה לחיות לבדו בכזה מקום נורא, ולא ללמוד כלום ממעשיהם של הסובבים אותו, עד כדי כך שחז"ל מעידים עליו שהוא נשאר בצדקתו מאז מכירתו ועד שהתוודע אל אחיו, ולא היתה לו שום ירידה רוחנית, אפילו לא לרגע קט. איך אפשר???

"כמובן שיוסף הצדיק הוא לא אדם כערכנו, ואנחנו לא מבינים כלום בדרגותיו ובהתגברות שלו על הניסיונות, אבל כמו שאמרנו, ננסה ללמוד מזה קצת לעצמנו, איך אנחנו יכולים להשיג איזושהי נגיעה קלה, בדרכים הללו של התגברות על הקשיים והניסיונות בעבודת ה'.
"שמעתי פעם ווארט שנאמר בדרך צחות: למה יעקב אבינו עשה ליוסף הצדיק 'כתונת פסים', למה לא דוגמה אחרת??? התשובה, שהוא לימד את יוסף להתעלם ממה שאומרים עליו, להתמקד רק במה שצריך לעשות, ולא במה שאחרים חושבים על זה או אומרים על זה. בשפה העכשווית קוראים לזה 'לשים פס', הוא לימד את יוסף 'לשים פס' על כל העולם, ולכן עשה לו כתונת פסים...

"בהקשר זה אספר סיפור נפלא שראיתי פעם, ושיש בו חיזוק עצום בעניין הזה של התרחקות מהשפעה חברתית מזיקה, המעכבת את הצמיחה הרוחנית. הרי כל אחד ואחד מאתנו מתמודד עם תגובות של החברה. זה נכון ביתר שאת לגבי בחורים בישיבה וכדו', אבל לא רק, גם אנשים מבוגרים מרגישים לפעמים שהם מוגבלים במעשיהם, שהם לא יכולים להתפלל בכזאת דבקות כמו שהיו רוצים, כי זה לא נעים להם מהסביבה ועוד דוגמאות למכביר.

"מעשה שהיה באחד מתלמידי של הגאון הקדוש רבי שרגא צבי טננבוים, בעל ה'נטע שורק', שנאלץ ליטול אל מקל הנדודים ולברוח מעירו, וכך התגלגל עד שאחרי עשרות שנים, כשהיה יהודי מבוגר

נתפסו להשכלה ולכפירה רח"ל, והניסיונות גדולים ועצומים.
"אמר לי מורי ורבי: 'אני אצייד אותך בצידה לדרך, עליך לשנן שוב ושוב 'ווארט' אחד שאני אגיד לך עכשיו, ובטוחני שאם תשנן אותו ותחזור עליו בכל הזדמנות, לא תינזק מההשפעה הקלוקלת של המשכילים בברלין:

"כשיעקב אבינו חזר מחרן לארץ כנען הוא מספר לאחיו עשיו: 'עם לבן גרתי ואחר עד עתה', אומר רש"י: 'ותרי"ג מצוות שמרתי... לא למדתי ממעשיו הרעים'.

"איך באמת הצליח יעקב אבינו לשמור את עצמו כך, בכזאת צדקות מופלאה, כשהוא היה לבדו בין כל הגויים עובדי האלילים שם בחרן? אומר יעקב אבינו: 'עם לבן גרתי ויהי לי שור וחמור' - לבן הרשע היה אצלי כמו שור וכמו חמור, לא ייחסתי לו מעמד של בן אדם, הוא בכלל לא איש, הוא לא בן אדם, הוא שור וחמור..."

"ראית פעם אדם שלומד ממעשיו הרעים של החמור שלו? ראית אדם שרואה בשור מודל לחיקוי? לא ולא! אם לבן היה אצל יעקב אבינו כמו שור וכמו חמור, אין זה פלא שיעקב אבינו הצליח להימנע מללמוד ממעשיו הרעים..."

"את הווארט הזה נצרתי על לוח לבי, סיפר היהודי הירושלמי, 'כשהייתי בברלין ולאחר מכן במקומות אחרים, תמיד אמרתי לעצמי: מי שלא מתנהג כמו יהודי כשר, הוא שור! הוא חמור! הוא חיה ובהמה, אין לי שום סיבה ללמוד ממעשיו ולחקות אותו חלילה וחלילה!..."

אברך חריג ומשונה

"בעניין זה אספר מעשה נפלא", מוסיף הרב רוזנבוים, "ששמעתי מחבר קרוב, מתלמידיו של מורי ורבי מרן גאב"ד 'חוג חתם סופר' שליט"א:

"היה זה לפני כ-18 שנה, מספר אותו חבר, 'יצא לי להתפלל תפילת מנחה בבית הכנסת הגדול בבני ברק. בדיוק לפני כן למדתי איזה ווארט שהלהיב את הלב שלי, באחד מספרי החסידות. הגעתי לתפילה כשאני ב'אורות גבוהים', התחלתי להתפלל והרגשתי שהלב שלי מתלהט מאוד.

"כשהגיעו לתפילת שמונה עשרה, כבר שכחתי שיש עוד אנשים מסביבי, הוא מספר, 'התחלתי להתנדנד, להתלהב, הורדתי דמעות, קפצתי תוך כדי התפילה, כאילו אני מתפלל עכשיו באיזה יער נידח, שאין סיכוי שמישהו בעולם רואה אותי בכלל..."

"כשסיימתי את תפילת שמונה עשרה, היה זה אחרי ששליח הציבור כבר סיים לומר את הקדיש של אחרי 'תחנון'..."

"פסעתי שלוש פסיעות לאחורי, ומיד התחלתי לומר 'עלינו לשבח' עם הציבור, בהתלהבות גדולה וברשפי אש קודש..."

"אני מסיים 'עלינו', סוגר את הסידור, ואני רואה שעומד שם יהודי מבוגר שנועץ בי עיניים נזעמות. הוא ממש כעס עלי שאני מתפלל ככה. הוא לא אמר לי מילה, אבל המבט שלו היה מצמית... 'מי אתה בכלל, אברכצ'יק צעיר, שתתפלל לך ככה, אתה לא יכול להתנהג כמו בנאדם? מה אתה מתנהג כאילו ברחת מבית משוגעים!...', זה בערך מה שהוא היה אומר לי, אם הוא לא היה עוצר את עצמו בכח..."

"לא זו בלבד, אלא שבעודי פוסע החוצה מבית הכנסת, ניגש אלי אברך ומבקש סליחה: 'אני צחקתי עליך מקודם', כך הוא מספר לי, 'קפצת קצת והתנדנדת ככה חזק, לא הצלחתי להתאפק וצחקתי בקול, גרמתי לעוד אנשים לצחוק ולכן אני מבקש סליחה, לא התכוונתי לעשות לך את זה!..."

"אמרתי לאותו אברך, כך מספר החבר שלי, 'שאני דווקא שמח לשמוע. גם התפללתי בכוונה גדולה וגם שימחתי יהודי. אני רואה שיש לפחות יהודי אחד שהצטער מאוד מהתפילה שלי, ולא שמח בה בכלל, אז אני שמח שאחרים כן שמחו!..."

"אותו אברך מספר, שאחרי כמה שעות החל לבו נוקפו... מי אמר שאני נוהג כשורה? אולי באמת צריך לשמור על הכבוד, להתנהג כמו בנאדם. האם אין בזה יוהרא להתפלל ככה, עם כאלו תנועות חיצוניות??? האם אין בזה משום הכשלת אנשים אחרים, בזה שהם צוחקים עליי??? אולי צדק האיש שכעס עלי? אולי באמת אני צריך להתאפס, ולהתנהג כמו אדם מהשורה???"

"אחרי לילה של לבטים, החלטתי להציע את השאלה בפני מוריני ורבינו, אז קראנו לו 'המשגיח הרב אלטמן שליט"א', שמאז הוכתר כגאב"ד 'חוג חתם סופר', לאורך ימים ושנים.

"רבינו הגאב"ד שמע את דברי, האזין להם ברוב קשב, ולאחר שסיימתי לספר את הסיפור המלא, כך הוא מספר, 'ענה לי הרבי את תשובתו בשתי מילים: 'תמשיך להשתולל!!!..."

"אני לא ויתרתי... 'למדנו רבנו, למה באמת? אולי הם צודקים? אולי אני מגזים? אני אשמח אם המשגיח יגיד לי למה עלי להמשיך בכך...'"

"הרבי שליט"א ענה לי בהרחבה, והקדים ואמר שהוא למד זאת מתוך דברי מרן החזון איש זצ"ל, וכך היתה תשובתו: 'הטענות הללו היו נכונות בעבר, הוא אמר, 'פעם היה לאנשים כבוד עצמי. היתה דרך מקובלת איך יוצאים לרחוב, איך מתלבשים. לאו דווקא יהודים, אפילו הגויים ידעו שיש דברים שלא עושים, כי זה לא מתאים ולא מכובד, היה קוד לבוש, היתה צורת התנהגות, היתה תרבות דיבור מקובלת...זאת היתה בושה להיות חריג בין האנשים הנורמליים..."

"באותם ימים היה עניין להימנע ממעשים שיש בהם משום יוהרא, או ממעשים שמעוררים לעג וצחוק... אבל בדור הנוכחי, כך אמר מרן הגאב"ד שליט"א, 'היום אנשים איבדו את הבושה. האנושות למדה 'להכיל' את כל החריגים ואת כל המשונים. היום כבר לא מקובל להעיר לאדם על לבוש משונה או ריהוט מוזר, כולם אהובים וכולם ברורים, אסור להעיר לאנשים על שום דבר..."

"אם היית מתנהג מוזר באוכל זה בסדר, אם היית מתלבש בצורה מוזרה זה כשר וישר, אם אתה שומע מוזיקה משונה שלא הכירוה אבותינו, ושאף אחד לא מצליח להבין איך היא משמחת אותך - לא היו מעירים ולא היו מסתכלים עליך בצורה מוזרה.

"אבל אתה מתפלל בהתלהבות! אוי ואבוי, את זה הם כבר לא מסוגלים להכיל??? זה כבר הפך להיות בעיית? עכשיו כבר אסור להתנהג בצורה מוזרה, כי זה עניין של אידישקייט? לזה אסור לנו להסכים! אם לכולם מותר להיות מוזרים ומשונים, גם לאברך שמתפלל מנחה בהתלהבות - מותר להיות מוזר ומשונה!..."

"אני לומד מידי יום את ה'דף היומי בהלכה', כשמיד לאחר הלימוד אני מסכם ומקליד לעצמי בצורה מקוצרת, כך אני זוכה ומצליח לזכור את כל ההלכות ופרטיהן, ולהרגיש סיפוק בלימוד"

נבחני ה'דף היומי בהלכה' לקראת הסיום הגדול חורף תשפ"ב

שיעור דף היומי בהלכה בהפסקה בספערל בקרית אתא

נכנס' הרבה יותר בראש לזיכרון, לאורך זמן הרבה יותר ארוך, וזה מה שגורם להרבה סיפוק. בנוסף כאמור, בזכות זה יש לי כיום קלסרים מסודרים עם סיכום כל ההלכות מחלק ד', עד כמעט סוף 'המשנה ברורה', היכן שאנו אוהזים כעת, דבר המדרבן גם להמשיך בעקביות כל חודש בהשקעה, כדי שלא יתפתח חוסר בסיכום ההלכות."

זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

"ברור!", כך הוא בפשטות של נבחן קבוע. "אין כזה דבר להפסיד מבחן. יהיה מה שיהיה. רוצים לנסוע לחופשה? -הדבר הראשון שבודקים: האם יש מוקד מבחן באותו מקום, ובאם כן, מה האפשרות שישנה להשתתפות במבחן? רק ככה, כאשר אפשר להצליח לשמור על הרצף בלי ליפול מהרכבת..."

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

"כדאי מאוד לכל אחד, לנסות לשלב את הלימוד וההשקעה בסיכום/שינון וחזרה באופן קבוע, בצורה שתהיה לו נוחה, ושזה ייכנס ויהיה כחלק מסדר היום, ואז אין כמעט קושי או ניסיונות, כיון שזה נהיה חלק מהסדר יום. והתועלת כמובן - רבה היא עד למאוד!"

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

הרב שלום הרשלר

וותיקי הלומדים כבר שומעים את הצלילים הענוגים של הסיום הגדול. שיתף אותי ברגש ובאושר אחד מחשובי המג"ש, כשהוא מתאר את ההתחדשות והחיוניות הניכרת בקרב הלומדים, המתחזקים ביתר שאת לא לוותר על שום שיעור ועל שום עמוד בהלכה.

כך או כך, השבוע פנינו לשיחה עם הרב י. ב. שליט"א מחשובי אברכי כולל 'עטרת שלמה' בירושלים, הזוכה זה שנים להיבחן בכל חודש, לשמוע ולהחכים כבעל ניסיון מאושר.

מתי הצטרפת ללימוד הדף היומי בהלכה?

"היה זה לפני כמעט שלוש שנים", משחזר הוא בקול. "למדתי אז בכולל מסכת עירובין, וחשבתי שזה יהיה לתועלת וכהשלמה לעבור על הלכות עירובין, כך הצטרפתי לסדר ה'דף היומי בהלכה'. השקעתי בלימוד ה'משנה ברורה' לצד ההשתתפות במבחנים החודשיים, המסייעים לתמצת ולסכם את הלימוד להלכה ולמעשה. "בהמשך, כמובן", הוא ממשיך בפשטות, "אחרי שהרגשתי את הסיפוק והמתיקות, ובמיוחד כשראיתי את התועלת הגדולה שבדבר, המשכתי והתרגלתי לסדר הייחודי. המשכתי בכל המחזור, כולל השתתפות במבחנים המסכמים בכל חצי-שנה, שכאני מקווה, בעזרת השם, להמשיך לפחות עוד מחזור שלם, בו אני אוסיף ללמוד גם 'ביאור הלכה' ו'שער הציון'."

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?

"אני לומד מידי יום את ה'דף היומי בהלכה', כשמיד לאחר הלימוד אני מסכם ומקליד לעצמי את כל דברי המחבר והמשנ"ב, כולל ההערות של ה'ביאורים' ומוספים' מהמהדורה המיוחדת של 'דרשו' בצורה מקוצרת, כך אני זוכה ומצליח לזכור את כל ההלכות ופרטיהן, ולהרגיש הסיפוק בלימוד. לקראת המבחן החודשי אני מדפיס לעצמי את החומר המסוכם, ובמהירות יחסית אני עובר ומרענן את כל הלימוד בראש."

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וותיק?

"ידוע שהכתיבה עושה רושם חזק בלימוד, היא גורמת לכך שהלימוד

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מי שזוכר, בכניסה לבני ברק היה פעם מתחם ובו מפעל גדול של חברת 'אוסם'. הבנין היה גבוה ובולט, ועל הקיר החיצוני שלו היה תלוי שלט עם המילה 'אוסם', באותיות גדולות שנראו למרחוק. פעם נכנס הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל לבני ברק, ובראותו את השלט חייך ואמר: "השלט הזה מזכיר לי גמרא"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

המקום... אבל רש"י גם מביא מדרש אגדה: "להורות לפניו, לתקן לו בית תלמוד". כל דבר שעושים בעולם הוא למען מטרה מסוימת, ויעקב רצה שכשהוא יגיע למצרים, כבר יהיה לו בית מדרש מיוסד ומוכן ללימוד ולעבודת השם.

מכל הפרשה עולה היסוד הזה. הפסוק אומר: "וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֶת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף... וַיִּרְא אֶת הָעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף... וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם". בהתחלה, מבאר רש"י, לא האמין יעקב לבניו שיוסף בחיים. אך אז "וידברו אליו את כל דברי יוסף" - יוסף מסר להם סימן באיזו פרשה בתורה היו עוסקים כשפירש ממנו, והיתה זו פרשת עגלה ערופה. כששמע זאת יעקב, אז ידע כי אמת בפיהם, "ותחי רוח יעקב אביהם".

יוסף הצדיק ידע מה ייחשב לסימן מובהק עבור יעקב אביו - התורה הקדושה!

הרוחניות משאירה חותם בל יימחק

הגה"צ רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל', בספרו 'דרכי מוסר', מביא את הסיפור המפורסם על חכמתו העצומה של רבינו הגאון מוילנא זצ"ל. פעם בא לפניו עניינה של עגונה אומללה, שבעלה נעלם לפני שנים רבות, והיא ישיבה כל העת לבדה בודדה, מבלי לדעת מה יעלה בגורלה.

כשאנחנו קוראים את פסוקי התורה המתארים את פגישת יוסף ואחיו, אנחנו רגילים לחשוב את מה שכולם יודעים - התוכחה הנוראה שהיתה שם, ולאחר מכן השמחה הגדולה, כשיעקב אבינו ירד למצרים והתאחד עם בנו יוסף, אחרי עשרים ושתים שנה שלא ראהו.

אבל צריך לדעת, שבפרשה זו מונחים דברים נשגבים ומרוממים, ולא רק איזה 'איחוד משפחתי'... מכל הנהגת יעקב אבינו והשבטים הקדושים, אנחנו יכולים ללמוד מהן תעצומות נפש, מה כוחה של רוחניות ודביקות בבורא; וכיצד כל פרט ופרט בחייו של אדם הקרוב להקדוש ברוך הוא, נראה אחרת לגמרי משניתן לחשוב במבט שטחי.

מרחיב הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל, משגיח ישיבת מיר, מאריך לעמוד על לקח נורא שרואים בפסוקים הללו:

נתאר לעצמנו את פגישתם של יוסף ובנימין, לאחר שהאחים כבר ידעו מיהו יוסף. התורה מתארת כיצד היו שם בכיות נוראות - 'וַיִּפֹּל עַל צְוָאֲרֵי בְנֵימִן אָחִיו וַיִּבְךְּ, וּבְנֵימִן בָּכָה עַל צְוָאֲרֵיו'. בהסתכלות פשוטה מובן מאד מדוע הם בוכים! שני אחים אוהבים, הופרדו בעל כורחם למשך עשרים ושתים שנה, ואז נפגשים בהשגחה פרטית מופלאה. מי היה מסוגל להתאפק מלבכות במקרה כזה?

אבל חז"ל מלמדים אותנו משהו אחר לגמרי. רש"י מביא את המדרש על המקום: "ויבך - על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב, ובנימין בכה על צואריו - על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב". יוסף ובנימין נפגשו, זה ודאי רגע מאד מרגש ומיוחד; אבל כשהם הביטו זה בזה, הם ראו גם את בתי המקדשות שעתידים ליחרב, ועל כך הם בכו - לא סתם בכי של התרגשות ושמחה, אלא בכי רוחני וגבוה.

כל מהלך של אדם קדוש ומרומם, הוא בעצם מהלך בעבודת השם. גם קודם לכן, כשיהודה מתחנן לפני יוסף וזועק "ונפשו קשורה בנפשו", אומר ה'בעל הטורים' ש'קשורה' בגימטריה 'תורה'!... לא היה זה קשר רגיל של אבא ובן, אלא קשר של תורה, של רוחניות.

כך גם בהמשך הפרשה, כשהתורה מספרת שיעקב שלח את יהודה "להורות לפניו גושנה", ההבנה הפשוטה היא, וכך מפרש גם רש"י, ששלח אותו כמו שאנחנו אומרים "להכין את השטח", "להכיר את

אמר לו ה'סטייפלער': "אתה רואה מה שיש מעל המים, הירוק-חום הזה? זה מה שאנחנו אומרים בפרק במה מדליקין - ולא בירוקה שעל פני המים" ... מפליא! כשאנחנו רואים שלולית, אנחנו רואים בוץ ורטיבות, אבל ה'סטייפלער' ראה את המשנה בשבת...

והביט בה בריכוז. חיימק'ה הקטן לא הבין מדוע אביו מתעכב ליד שלולית מים: מה הוא רואה שם?

אמר לו ה'סטייפלער': "אתה רואה מה שיש מעל המים, הירוק-חום הזה? זה מה שאנחנו אומרים בפרק במה מדליקין - ולא בירוקה שעל פני המים" ...

מפליא! כשאנחנו רואים שלולית, אנחנו רואים בוץ ורטיבות, אבל ה'סטייפלער' ראה את המשנה בשבת...

סיפר לי יהודי שהתגורר ב'כפר חסידים', שבתחילת ימי ישיבת 'כנסת חזקיהו' בישוב, היתה ממוקמת הישיבה בכמה מבנים ארעיים, עד שנבנה בנין הישיבה הקבוע, היכן שהיא ממוקמת כיום. כשהישיבה עברה לבנין החדש, העבירו את הסטנדרים מבית המדרש הישן לחדש, והבחורים נעמדו בשורה ארוכה והעבירו את הסטנדרים במהירות מיד ליד.

עמד שם יהודי פשוט מתושבי הישוב, שאמר בקול: "זה נראה כאילו שהם זורקים אבטיחים אחד לשני". לידו היה ילד של אחד מרבני הישיבה, שהגיב מיד: "מה פתאום אבטיחים? זה כמו מה שלמדנו במשנה בפסחים, שהכהנים עמדו בשורה והעבירו מאחד לשני את הבזיכים עם הדם של קרבן פסח" ...

זה נזכר באבטיחים, וזה נזכר במשניות על בית המקדש. כל אחד עם מה שמונח לו בראש...

יעקב שמח לראות את העגלות, ולהיווכח שגם לאחר עשרות שנים שלא נתראה עם יוסף בנו, מחשבותיו נותרו זכות וטהורות, מונחות בהווית דאביי ורבא. מה שמונח לו בראש היא פרשת עגלה ערופה, בה עסק כשפירש ממנו. זו היא סיבה מוצדקת לשמחה מיוחדת! "ותחי רוח יעקב אביהם!"

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

לפתע, ביום בהיר אחד, הגיע אדם לא מוכר, וטען שהוא הוא הבעל האובד. השמחה החלה לעלות בלבבות כולם, אך הזיהוי היה מוטל בספק. היה איזה דמיון חיצוני שזכרה האשה, אך היא התלבטה מאד האם זה אכן בעלה שנעלם. היא נפגשה עימו כמה פעמים, והוא ידע לספר פרטים אישיים שלא היו ידועים לאף אחד מלבדם - איזה אוכל הם אכלו בשבע ברכות, מה הם לבשו, היכן הם טיילו וכן הלאה והלאה.

למרות הכל, העגונה לא נרגעה, והרגישה שמסתתר כאן משהו. היא חששה מאד שאולי זהו רמאי שפגש את בעלה, שמע ממנו שאין בדעתו לחזור והחליט להתחפש ולבוא במקומו, ובצורה כלשהי הצליח להוציא ממנו את כל הפרטים שסיפר לה. בצר להם, פנו הורי האשה אל הגאון מוילנא בבקשת עצה.

אמר להם הגאון: "שהאבא יילך עם הבעל-לכאורה לבית הכנסת, ושם יבקש ממנו למצוא את מקומו לבד". הגיע האיש לבית המדרש, והאבא אמר לו שיכנס ויתפוס את מקומו. הלה נבהל כהוגן, הביט לכל הצדדים במבוכה, ואז החוויר כסיד, כשקלט שרמאותו נתגלתה. הוא ניסה להימלט מבית הכנסת ולכדוהו, אז נאלץ להודות שאכן אינו הבעל האמיתי, וכשהבין שהבעל לא עומד לשוב, חשב להינשא לה. לצורך כך הוא נפגש עם הבעל ושמע ממנו את הפרטים, אולם אך את הפרט הזה, היכן היה מקומו בבית הכנסת, הוא שכח לברר אצלו.

דברים רוחניים, הסביר הגאון, לא עולים במוחם של הרשעים. אותו נוכל רשע בירר הכל: היכן אכלו, מה אכלו, לאן הלכו ומה לבשו, אבל המקום בבית הכנסת לא עלה בדעתו!...

גם יוסף שלח לומר ליעקב שהוא זוכר את ה'עגלות', פרשת עגלה ערופה. לא איזה בגד לבש ולא באיזו מיטה ישן, אלא את העניינים של תורה ורוחניות. אז 'ותחי רוח יעקב אביהם', אז הוא היה בטוח שזה אכן יוסף, ולא עוד גם נשאר אותו יוסף, ברמתו הרוחנית המובהקת.

שמעתי פעם באותו נושא בדרך צחות, מעשה שהיה עם אחד מגאוני הדור, כמדומה היה זה הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. מי שזוכר, בכניסה לבני ברק היה פעם מתחם, ובו מפעל גדול של חברת 'אוסם'. הבנין היה גבוה ובולט, ועל הקיר החיצוני שלו היה תלוי שלט עם המילה 'אוסם' באותיות גדולות שנראו למרחוק.

פעם נכנס רבי אברהם לבני ברק, ובראותו את השלט חיך ואמר: "השלט הזה מזכיר לי גמרא". כשהתעניינו בני לווייתו איזו גמרא מזכירה לו חברת אוסם, אמר בחיך: "הגמרא בבבא קמא, על אבנו סכיני ומשאו שנפלו מראש הגג - 'אוסם' זה ראשי תבות: אבנו סכיני ומשאו...". מה שמונח לו בראש זה רק תורה!

ראיתי מובא סיפור, שסיפר מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, שבילדותו הלך פעם עם אביו מרן ה'סטייפלער' זצ"ל ברחוב, והיתה אז עונת החורף בעיצומה וכל הרחוב היה מלא שלוליות מים. ה'סטייפלער' נעצר מהילוכו ליד שלולית אחת,

"כשאיש זקן על ראשו של ילד, ומדבר דברים שהילד אינו מבין, זה עושה רושם רב על הילד, וזה ודאי ישפיע עליו לשנים רבות..."

מתי ויתר רבי ישראל סלנטר על ענוותנותו? • העשיר שרצה שרבי אלחנן ילכלך את שטיחיו המפוארים • ומדוע ביקש רבי נתן מאיר וואכטפויגל מילד החלאקה להניף את ידיו אל על?

הרב ישראל ליוש

"וַיֵּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֱלֹכָה וְאַרְאֶנּוּ בְּטָרִם אָמוֹת"

(בראשית מ"ה, כ"ח)

רבי נתן מאיר וואכטפויגל

אכן הבין את המסר החינוכי שאביו ביקש להעביר לו, שהאמונה והדבקות בהי"ת חשובים יותר מכל הכבוד המדומה כאן בעולם הזה...

ע"פ הדרש מוסיף ה'באר יוסף', שאפשר לבאר את דברי יעקב אבינו: "אלך ואראנו בטרם אמות", עם פתח תחת האל"ף - כלומר אזדרו אליו בטרם אמות, להראות לו מה חשוב באמת. את השיעור הזה באמונה, רצה יעקב אבינו להספיק למסור ליוסף בטרם פטירתו.

פרק חשוב במשנת החינוך, למדנו מהנהגתו של יעקב אבינו, שקרא קריאת שמע בדיוק בזמן פגישתו המרגשת עם בנו יוסף: למדנו שצורת העברת המסר, העיתוי והרגשות הסביבתיים והחינוכיים, שלא בהכרח קשורים לתוכן המסר, ישפיעו מאוד על החניך, וכגודל ההתרגשות תרבה ההשפעה...

הסיפורים הבאים יספרו על גדולי הדור שנהגו אף הם כהנהגתו של יעקב, וכך העבירו את המסרים שבקשו ללמד:

שלוש שנים מלאו לבנו של אחד מבאי ביתו של משגיח ישיבת לייקווד, הגאון רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל. אביו הביא אותו אל המשגיח כדי לכבדו לגזוז את פאותיו, כמנהג ה'חלאקה'. המשגיח מילא את בקשתו וגזז את שעריו של הילד, ואף נימק כי יש למנהג זה קצת מקור מהגמ' בסנהדרין, שחתכו את שערות סנחריב...

כשסיים, פנה אליו האב: "למדנו רבינו איך לקיים מצוות חינוך?". "עכשיו אתה מתחיל לדבר לענין...", נענה המשגיח ושתק ושקע בהרהורים.

מדוע תלה יעקב את רצונו לראות את יוסף במהירות, בעובדה שהוא זקן ועומד למוות? כך שואל הגאון רבי יוסף צבי סלנט זצ"ל, בספרו 'באר יוסף'. וכי הגעגועים אליו לא היו סיבה מספיקה לרצות לראות אותו? וכי אם היה יעקב אבינו צעיר ולא היה עומד למוות, לא היה מזדרז לראות אותו, מפני הגעגועים אליו?

התליה בסיבת המוות, מחדד ה'באר יוסף', מתאימה יותר לאדם שרוצה לעשות מצוה, או כל פעולה שהיא, והוא מבקש למהר לעשותה בטרם ימות ולא יספיק, אבל הרצון למהר להיפגש עם יוסף בנו האהוב, אינו קשור כלל לעובדה שמא המוות מתקרב.

עוד הקשה ה'באר יוסף', ועוד רבים הקשו כן, על דברי רש"י בהמשך הפרשה, שבעת פגישתם של יעקב ויוסף, יוסף הרבה לבכות ויעקב לא בכה אלא קרא קריאת שמע. וקשה, וכי לא מצא זמן מתאים יותר לקרוא קריאת שמע? הרי הוא כל כך חיכה לרגעים הללו, לפגוש את בנו האהוב, ובמקום להתרגש מהרגעים הגדולים הללו, הוא קורא קריאת שמע!?

מיישב ה'באר יוסף': כל נחשוב חלילה שגעגועיו של יעקב ליוסף, ורצונו העז לפגוש אותו, היו געגועים רגילים וטבעיים, כמו שמצוי אצל אנשים פשוטים. יעקב רצה לראות אותו, כי הוא רצה להיווכח שאכן יוסף נשאר בצדקותו כפי שהיה כשעזב אותו, אלו היו געגועיו, הוא רצה לראות שהשנים הרבות שיוסף לא היה איתו, לא הורידו אותו חלילה לשאול רוחני. אמנם בניו ספרו לו שהוא נשאר צדיק, אבל הוא רצה לראות זאת בעיניו...

מטרה נוספת היתה ליעקב אבינו בפגישה עם יוסף, והיא תסביר לנו מדוע הוא קרא דווקא אז קריאת שמע: הוא רצה להחדיר לו מסר רוחני חזק, ובכך לנסות להשלים לו את שנות החינוך שחסרו לו מאז ירד למצרים. המסר הוא, ששום דבר אינו חשוב בעיניו מלבד האמונה בהי"ת: למרות שאתה מלך, בני היקר, ויש לך כבוד מלכים, וכל מצרים יוצאת לראות את הפגישה ההיסטורית של המלך עם אביו, כל זה אינו חשוב בעיני, לי חשוב 'שמע ישראל ה' אלוקיני ה' אחד... ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך... ושננתם לבניך ודברתם בם...!'

זו גם היתה סיבת בכייתו של יוסף, הוא כל כך התרגש מהמחזה הזה, זה החזיר אותו לקדושה ולרוממות אותן חווה בבית אביו, הוא

בוא איתי עכשיו ונכנס מהדלת הראשית" - ביקש הרב דייניס מרבי אלחנן. "תלך על השטיחים עם הנעליים המלוכלכות, שב על הספות עם המעיל הרטוב, כדי שבנותיי ידעו שהדבר החשוב ביותר זה התורה, ולא השטיחים והספות..."

הרב דייניס רץ במהירות לדלת המטבח, קיבל מיד את רבי אלחנן בכבוד, והביע בפניו את תמיהתו: "מדוע לא נכנסת דרך הדלת הראשית...?"

"נעליי מלאות בוץ ולכלוך" - הסביר רבי אלחנן - "ולא רציתי שהן ילכלכו את השטיחים המפוארים שבביתך... ניסיתי לנקות אותן בחוץ, אבל הן עדיין מלוכלכות..."

"אתה מקלקל את בנותיי!!!" - זעק הרב דייניס לעברו של רבי אלחנן - "מה הן רואות, שהשטיחים יותר חשובים מכבוד התורה...?! בוא איתי עכשיו ונכנס מהדלת הראשית" - ביקש הרב דייניס מרבי אלחנן. "תלך על השטיחים עם הנעליים המלוכלכות, שב על הספות עם המעיל הרטוב, כדי שבנותיי ידעו שהדבר החשוב ביותר זה התורה, ולא השטיחים והספות..."

רבי אלחנן וסרמן היה מספר את הסיפור הזה בהתרגשות, ואמר שבזכות החינוך שחינך הרב דייניס את בנותיו לאהבת תורה, זכה שהן נישאו לאחים הקדושים לבית בלון, ששירתו בקודש בישיבת טעלז.

רבי אלחנן אף סיפר, שלימים ירד הרב דייניס מנכסיו, והיה אומר שהנכסים היחידים שנשארו לו הם שני חתניו...

שליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

כשננער מהרהוריו, אמר בהתרגשות: "ראשית חכמה יראת ה'..." וזו הניף את ידיו אל על וזעק בהתלהבות: "מדארף נאר טאן איין טרייסל פאר בורא עולם..." - "צריך רק לעשות זעזוע אחד בשביל הבורא עולם..." והפציר בילד הקטן בן השלוש, שיעשה אף הוא כמוהו, ירים את ידיו אל על ויאמר אחריו: "מדארף נאר טאן איין טרייסל פאר בורא עולם..."

הילד עשה כמוהו. המשגיח שמח שמחה גדולה, ואמר לילד: "עכשיו אתה בחור טוב..."

הילד הלך וגדל, וכששואלים אותו מה זוכר מהחלאקה, הוא מניף שוב את ידיו, וחוזר ואומר: "מדארף נאר טאן איין טרייסל פאר בורא עולם..."

אורח חשוב בא לעיר 'זעמבראו', הלא הוא מחולל תנועת המוסר, הגאון רבי ישראל סלנטר ז"ע, והוא התאכסן בביתו של רב העיר. תושבי העיר ששמעו על האורח המכובד ועל מקום האכסניה, באו עם ילדיהם כדי לראות את זיו פניו הקדושות ולהתברך מפיו. אך הרב, ברצונו להניח לרבי ישראל לנוח, וביודעו שרבי ישראל אינו נוהג לחלק ברכות, לא נתן לקהל להיכנס לביתו.

בינתיים, התאסף בחוץ קהל גדול, וההמולה רבתה והגיעה לאזנו של רבי ישראל, ופנה אל מארחו ושאל: "מהו קול השאון בחוץ...?"

"הם רוצים ברכה..." - ענה המארח. "תכניס אותם..." - הורה רבי ישראל, והסביר: "כשאיש זקן שם את ידו על ראשו של ילד, ומדבר דברים שהילד אינו מבין, זה עושה רושם רב על הילד, וזה ודאי ישיפע עליו לשנים רבות..."

הנה למדנו, שאף שרבי ישראל לא נהג לברך כלל, הוא היה בורח מהכבוד כמטחוני קשת, אך לא מנע רושם טוב שאפשר להשפיע על ילדי ישראל...

הסיפור הבא אולי מפורסם, אך כיון שהוא מלמד היטב על המסר החינוכי הנזכר, נספר אותו שוב. וכדברי תורה הצריכים חזרה ושינון, כך סיפורי צדיקים, שהם כדברי תורה, ללומדים מהם לקח:

"אבא... אבא..." - זעקו בנותיו של הרב דייניס, עשיר גדול, שרבי אלחנן וסרמן וראשי ישיבות נוספים היו פוקדים את ביתו לבקש ממנו תרומות לשיבתם - "רבי אלחנן וסרמן נוקש על הדלת הצדדית מכיוון המטבח, ומבקש להיכנס..."

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

הבחור, חרד ומבוהל, העביר בזכרוננו ברפרוף מהיר את המסע כולו, ונאלץ 'להודות' בהנהון קל: אכן כן, היו כמה פעמים, בעיקר בתחילת הדרך, בהן שלט ביצרו. אמת, רוב הדרך נכשל, אבל היו גם פעמים בהן ניצח... נהרה השתפכה על פני ה'סטייפלער', והוא נענה ואמר בזה הלשון: 'איי, אינני מגזים, אינני משקר... אינני מגזים, אינני משקר... אם היה בי את הכח, הייתי קם בפניך מלוא קומתי!

בפני מי ביקש ה'סטייפלער' זצ"ל לקום מלוא קומתו, ומדוע?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"אני יוסף" (בראשית מ"ה, ד')

לכל אדם באשר הוא, יש רשימת משאלות, שאיפות ומאווים, שהוא מייחל ושואף שיתגשמו. כל אדם רוצה להצליח בתחומים החשובים לו, בדברים המכריעים את גורלו. בראש ובראשונה, רוצה כל יהודי להיות מחובר לבורא עולם, להתמיד בתורתו ולקיים מצוותיו. כל אחד מבקש לנצח את היצר על נסיונותיו החוזרים ונשנים, כל אדם חפץ להיות ירא שמים בתכלית, בעל מידות, ומצליח להגשים את שאיפותיו. לצד זאת, גם בתחום הגשמי אנשים חפצים להצליח, להרוויח יותר, להצליח יותר.

אם היעד הוא כה מוגדר, וכולנו רוצים, במילה אחת, להצליח, נותר לדון רק בשאלה מהו סוד ההצלחה. איך ניתן להצליח במה שחשוב לנו, איך עושים את הדרך אל היעד. אם כולנו כה חפצי הצלחות, נשאלת השאלה איך נוכל להגיע אל ההצלחה הנשאפת, איך נוכל לגעת בהצלחה המיוחלת!?

וכאן נחשוף את סוד ההצלחה: הצלחה היא שרשרת. כשיש הצלחה אחת - היא נותנת כח להצלחה הבאה, שנותנת את הכח לזו שאחריה, עד שהחיים הופכים לשרשרת הצלחות. צריך להצליח רק פעם אחת, ומאז ההצלחה כמעט אוטומטית!

נשמע לא הגיוני?! הסכיתו ושמעו: מה שנותן כח להצליח בחיים, היא ההצלחה הקודמת. כשתינוק עובר משלב ישיבה לעמידה - זה בגלל שבמוח שלו מותקנת תובנה, שאם הצליח להתיישב, הוא צריך להעז עוד קצת, להתקדם עוד שלב, ולהיעמד. אחר כך, אותה תובנה אומרת לו שהוא יכול ללכת, וכשהוא מנסה ומצליח - זה מה שנותן לו את הכח להתחיל לרוץ. ומכאן - הוא מוסיף ומתקדם, מוסיף ומתפתח, מוסיף ומצליח - כשכל הצלחה היא המשך ההצלחה הקודמת.

אם זה סוד ההצלחה של פעוטות צעירים, זה גם סוד ההצלחה של אנשים מבוגרים. אז למה ילד או בחור מתבגר, לא אומר לעצמו שכשם שהצליח אתמול ללמוד רבע שעה - הוא יכול להצליח ללמוד

היום חצי שעה? למה אנשים לא חשים שכשם שהצליחו להתגבר אתמול על הנסיון לפגוע במישהו, כך יש להם היום את הכוחות להתגבר על היצר המפתה אותם לפגוע בקדושת עיניהם? למה כל כך הרבה אנשים לא מצליחים להתקדם בשם תחושת ההצלחה של אמש - כאמור!?

זהו, שכאן טמונה הבעיה: כי באיזשהו שלב בתהליך ההתבגרות, אנשים נוטים לייחס חשיבות רבה מדי לכשלונותיהם, וחשיבות פחותה עד מזערית להצלחותיהם. כך מתפוגגת לה תחושת ההצלחה ומתחלפת בחוסר סיפוק, ולכן - אין להצלחה הבאה מהיכן לשאוב כח, שכן כבר בתחנה הקודמת לא חש האיש בהצלחה, וממילא אין 'דלק' להצלחה הבאה...

שורש הכישלון נעוץ בסיכום לא נכון של ההתמודדות הקודמת. כשמישהו נותן לעצמו ציון 'נכשל' על אתמול, הוא מאפס את סיכוייו להצליח היום. כשהתחושה הרווחת היא 'אני לא יוצלח', 'אני לא מסוגל', 'אני לא מתמודד', 'אני נופל תמיד', 'אני נכשל כל הזמן' - אין מסלול המראה שיוציא מהבוץ הזה, ושרשרת הכשלונות תימשך חלילה, עד ש...

עד שנבין שלכולנו יש גם הצלחות, ובהן נמקד את המבט. עד שנלמד להעריך את ההצלחות שלנו, 'לחיות' אותם גם אם הן קטנות,

כי האמת היא - שלכולנו יש הצלחות, כמו שלכולנו יש כשלונות. אם אנו רוצים להצליח בעתיד - עלינו להתמקד בהצלחות שלנו, זה מה שיתן לנו כח להצלחה הבאה!

אתמול, הוצרך לנסוע לרופא שיניים, המקבל קהל במרפאה בתל אביב. הוא יצא לדרך בהחלטה נחושה לשמור את עיניו מכל נסיון, לא להביט חלילה בשום שלט פרסום, עיתון, או כל סוג של נסיון אחר. אבל, בחלוף הזמן, הנסיונות הלכו וגברו, הוא התקשה להתמודד ולהילחם, ונשבר - עיניו שטו אנה ואנה, הוא הביט לכל הצדדים, והנה כי כן - כעת הוא שבור, מרגיש מיאוש. היתה לו קבלה, הוא שמר עליה באדיקות, ואתמול נפל במלחמה...

רבי משה ראה את כאבו של החברותא, ואף שכיום הוא מחנך נודע, הרי שאז היה עדיין בחור צעיר לימים, והתקשה לענות, לחזק, לסייע לידידו יוסף. הוא הביט אל השעון, וכשהבין כי שעת קבלת הקהל אצל הגאון ה'סטייפלער' זצ"ל עודה בעיצומה, ביקש מיוסף להתלוות אליו, להיכנס אל אותו גאון וקדוש, לספר לו על הכאב והמצוקה, ולהקשיב לעצתו...

הם יצאו יחדיו לבית ה'סטייפלער', אשר כבר היה מבוגר מאוד, ושמייעו - שמזה שנים אינה במיטבה - כבר קשתה עליו מאוד. כל הנכנסים אליו נהגו לכתוב את שאלותיהם על פתק, וה'סטייפלער' היה משיב לשאלות הכתובות לפניו. לפיכך, נטל הבחור פתק קטן וכתב: 'אני בחור בן 19. קיבלתי על עצמי להיזהר ולהישמר בשמירת עיניים, אולם אתמול נכשלתי מאז אין לי מנוחה' את הפתק, בו מתומצת הסיפור, הגישו אל ה'סטייפלער', שקרא אותו ברפרוף מהיר. ואז, הרים ה'סטייפלער' את עיניו החודרות, נעץ אותן בבחור, וכדרכו - לדבר בקול רם ואף בצעקות רמות עקב קשיי השמיעה שלו, שאל בקול חוצב: 'בחור'ל, אמור לי, האם במשך הדרך התגברת ולו פעם אחת? האם לפחות פעם אחת אמרת ליצר 'לא', לא אביט לשם?' הבחור נבהל ונבון, וביד רועדת השיב בכתב על הפתק: 'רבי, נכשלתי שוב ושוב, פעם אחר פעם...' ה'סטייפלער' הביט בתשובה,

להתבשם מהן גם אם הן נראות מזעריות. כי האמת היא - שלכולנו יש הצלחות, כמו שלכולנו יש כשלונות. אם אנו רוצים להצליח בעתיד - עלינו להתמקד בהצלחות שלנו, זה מה שיתן לנו כח להצלחה הבאה! פרשת השבוע מספרת על התגלות יוסף לאחיו, הנפעמים מהישארותו קדוש וטהור בתוככי מצרים - ארץ מזוהמת וטמאה. איך הצליח יוסף להחזיק מעמד? כיצד התמודד בגבורה מול כל הנסיונות שגברו עליו? איך שרד את היותו אח שנוא, עבד שפל, אסיר בבית הכלא, ונותר מרום ונעלה? - את הסוד לכך מגלה לנו התורה בפרשת 'וישב', בפסוק 'ויהי השם את יוסף ויהי איש מצליח', וכך מבאר זאת הרה"ק בעל ה'כתב סופר' ז"ע:

יוסף הצליח, והיתה לו סייעתא דשמיא, כי הוא חי כ'מצליח'. למרות חייו הקשים, ידע יוסף הצדיק לראות את ההצלחות שלו. גם כשהיה עבד או אסיר, ידע לראות את ההצלחות שבחייו, את החן שהיה נסוך על פניו, את זה שהצליח להיות האסיר הממונה על בית הסוהר. אז נכון, הוא בכלא, מצבו לא פשוט. אדם אחר במקומו היה נשבר, מתרסק, מאבד סיכוי או תקוה - אבל יוסף הגדיר עצמו כ'איש מצליח', ומכאן נטל כוחות להמשיך להצליח, עד שהפך למשנה למלך.

את הכלי הזה, כדאי כל כך לאמץ. כי כולנו מכירים בחורים שחוזרים הביתה, ומספרים שהצליחו ללמוד היום רק שעה. כולנו מתמודדים עם זה ש'בקושי הצלחנו לכוון בתפילה, רק כמה דקות', או 'בקושי הצלחנו להתגבר על היצר, רק פעם אחת'. תחושות הכישלון הללו הן אם כל הטאת, הן בוראות ויצרות את הכישלון הבא, ואת זה שאחריו. כל מה שכדאי לעשות הוא לעצור את הגלגל ולשנות את כיוון התנועה לצד הנגדי: הצלחת ללמוד שעה? - נהדר! הצלחה גדולה! כיוונת בתפילה רק קטע אחד? - כל הכבוד, אשריך! התגברת על ניסיון רק פעם אחת? - נפלא, איזהו גיבור הכובש את יצרו! - וככל שנשנה בלבנו את התודעה ונחיה את ההצלחות שלנו, נייחס פחות חשיבות לכישלונות ונמקד מבט בהצלחות שהשגנו - כך נצליח בסייעתא דשמיא עוד ועוד, ועוד ועוד, ועוד ועוד...

נסיעה אחת, 2 משמעויות הפוכות!

הסיפור הבא התרחש בשנת תשמ"ה, בהיכלה של אחת הישיבות החשובות בארץ. זה לצד זה ישבו החברותא, אשר מתוקף היותם חברותא מזה תקופה - כבר הכירו זה את זה היטב, וידעו לחוש איש את לבו של רעהו. האחד - הוא המחנך הנודע הרב משה בלוי שליט"א שסיפר את הסיפור, ורעהו - אשר נקרא לו בשם יוסף. ביום מן הימים, חש רבי משה שמשוה עם החברותא לא בסדר, לבו בל עמו, והתעניין אם קרה משהו...

בתחילה, לא ניאות החברותא לספר, ניכר כי קשה עליו הדבר. אולם ככל שהתקשה להתרכז וניכרו אותות עצב על פניו, ביקש ממנו רבי משה שוב ושוב, כי יגלה את אוננו במה מדובר. לבסוף, בקול נכאים שבור ומרוסק, סיפר יוסף כי בחודש אלול הקודם קיבל על עצמו להיזהר בשמירת עיניים, שמירה קפדנית ומופלגת. הוא הצליח לשמור את עיניו היטב, עד...

את המבט עליהן, לחוש אותן, 'לחיות' אותן. זה מה שיתן לנו את הכח להתמודדות הבאה, זה מה שמייצר בס"ד את ההצלחה הבאה!

'ממתק' בסיום הבחינה

הסיפור הבא נוטל אותנו כ-200 שנה לאחור, אל התקופה בה ישב הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל על כס הרבנות, ונודע כגאון הדור ותפארתו. קבוצת תלמידים ביקשה להיכנס אל הגאון המפורסם ולהיבחן אצלו, ובעת המבחן - הוצגה הסוגיא הנלמדת מכל היבטיה, כשרבי עקיבא שואל והתלמידים משיבים, וכן ההיפך...

בשלב מסוים, הקשה רבי עקיבא איגר קושיא חזקה, איתנה כברזל, יצוקה בסלע. דממה השתררה בחדר, היה ברור כי אין זו עוד שאלה במבחן - שהתלמידים הצעירים אמורים לדעת להשיב עליה, אלא קושיא גאונית מופלאה, שכנראה התשובה עליה גאונית לא פחות, מופלגת מהשגתם של תלמידים צעירים. אולם למרבה הפלא, לפתע קם אחד התלמידים ואמר כי יש לו תשובה, והחל להרצות תשובה נפלאה ומנומקת, גאונית בפשטותה, ופשוטה בגאונותה... הכל הקשיבו לתלמיד הצעיר שהשיב את שהשיב, ואותות התפעלות ניכרו על פני הגאון רבי עקיבא איגר, עד שלאחר התשובה הזו - שהיתה כעין 'ממתק' לסיום - בירך את התלמידים והם יצאו לדרכם. אלא שאז, לאחר שיצאו, ביקש מהמלמד שלהם להתקרב אליו, ואמר לו כי הוא מודאג בנוגע לעתידו של התלמיד שהתבלט בתירוץ, בהסבירו:

'זכורני, כשהייתי צעיר לימים, עת למדתי את הסוגיא הזו, חשתי בקושיא שהעליתי בפניכם, וכשעלה בידי לתרץ את התירוץ שהתלמיד הזה העלה - הייתי כה נרגש ושמח שהצלחתי לפצח את החידה ואת הסוגיא כולה, עד שיצאתי בריקוד. ואילו התלמיד הזה, אף שהצליח לשים את מוחו וידו על התירוץ הגאוני הזה, לא התרגש ולא התלהב, אמר אותו ברישול מה, וכבר הוא עסוק בהשתובבות בחוץ עם חבריו, בלי לחגוג את ההישג שלו, בלי לחוש את ההצלחה שלו בפענוח הסוגיא...'

וכאן, הסביר לו רבי עקיבא איגר הסבר נפלא: כדי לעלות ולהתעלות בתורה, להתמיד בה ולהפוך לגאון - צריך לחוש סיפוק מכל הישג לימודי, צריך להעניק לעצמנו את הצל"ש על כל הצלחה בלימוד. ואילו התלמיד הזה, הואיל ולא חגג את ההישג שלו, לא הרגיש את ההצלחה שלו, לא התרגש מהתירוץ שעלה בידו - מי יודע אם יצליח להתעלות, הרי הוא לא יודע לחוש מהי הצלחה לימודית, הוא לא מציין לעצמו את הצלחותיו...

סיפור נפלא זה, אותו מצטט המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, מלמד את כולנו את הדרך להצליח: כדי להצליח צריך להיות 'מצליחן' באופי. להרגיש את ההצלחות, לחגוג את ההישגים, להעניק לעצמנו ציונים לשבח לנוכח הישגים עליהם עמלנו. זהו תנאי בל יעבור, כלי קיומי בדרך להצלחה. בלי זה - אי אפשר לצמוח, להתפתח, בוודאי שלא להצליח...

אחים יקרים! במקום להיות עסוקים עם מה שלא הצלחנו, עם מה ששובר את ליבנו, עם הכשלונות שעברו עלינו, הבה נהפוך את

ומיד שב ושאל בקול רועם: 'אבל האם תוכל לומר שלא התגברת ולו פעם אחת בודדת? אמור לי, האם לא היתה פעם אחת במשך כל הדרך בה שלטת ביצרך והתגברת?'

הבחור, חרד ומבוהל, העביר בזכרונו ברפרוף מהיר את המסע כולו, ונאלץ 'להודות' בהנהון קל: אכן כן, היו כמה פעמים, בעיקר בתחילת הדרך, בהן שלט ביצרו, והוא התגבר. אמת, רוב הדרך נכשל והובס במלחמה מול היצר, אבל היו גם פעמים בהן ניצח...

נהרה השתפכה על פני ה'סטייפלער', והוא נענה ואמר בזה הלשון: 'איי, אינני מגוים, אינני משקר... אינני מגוים, אינני משקר... אם היה בי את הכח, הייתי קם בפניך מלוא קומתי! הרי הנסיעה מכאן לתל אביב, היא 35 דקות כל צד. זו מלחמה קשה מאוד, ובכל פעם שניצחת והתגברת, קיימת שלוש מצוות 'ויראת מאלוקיך', ו'נקדשתי בתוך בני ישראל', ואהבת את השם אלוקיך'. שלוש מצוות בכל התגברות!'

הבחור האזין בקשב רב, לא האמין למה ששומעות אוזניו. הוא חשב כי ה'סטייפלער' ירביץ בו שיחת מוסר וחזיון, הרהר כי לבטח ישמע נזיפה על חומרת חטאו. ואילו ה'סטייפלער' - כה נרגש ומתלהב, ומוסיף ואומר, כשקולו הולך וחזק מאוד:

'אכן, אין ספק שעליך לעשות תשובה על מה שנכשלת. אבל מדוע נשברת? על מה אתה בוכה? הרי בכל פעם שהתגברת - הרי אתה במדרגת יוסף הצדיק ממש. אתה גיבור, יש לך כוחות, התגברת! מדוע אתה כה שבור? בכל פעם שאתה מתגבר - אתה עושה תשובה ומתקן, אבל ראה נא כמה פעמים התגברת, יש לך את היכולת, תילחם, תילחם, תילחם, אתה מסוגל, אתה יכול, אתה כבר ניצחת לא מעט פעמים, אתה תנצח גם בהמשך!'

ה'סטייפלער' נפרד מהבחור בחום, והבחור יצא המום, מטולטל עד עמקי הנפש. הוא נכנס שבור ומיואש, חש כי כל כולו כישלון מהלך, אין לו סיכוי ואין לו עתיד, ויש לו אפילו ראייה לכך - שכן אתמול נכשל, פעם אחר פעם... ואילו ה'סטייפלער' - גדול הדור, מפנה את מבטו לכיוון ההפוך, מאיץ בו לראות את הפעמים שהצליח וניצח, ואומר לו כי בכוחו הדבר, ביכולתו להתגבר, וגם לו יש ראיות משלו... את הסיפור הזה, מספר כאמור הרב משה בלוי שליט"א, שנכח בחדר בשעת מעשה, ומעיד כי הדברים חוללו מהפך בנפשו של הבחור, והובילו אותו להצלחה רבתי בתורה ויראת שמים. והמסר מפלח חדרי לב, בוקע כל חומת ייאוש:

אחים יקרים, אין מי מאיתנו שאין לו גם הצלחות. קטנות או גדולות, דרמטיות יותר או פחות. טעות גדולה היא לייחס חשיבות רבה מדי לכשלונות, וטעות גדולה עוד יותר - לייחס חשיבות פחותה מדי להצלחות. בכל עת של נסיון או התמודדות, רצון להגשים שאיפה או להתגבר על מכשול, כל שעלינו לעשות הוא להקשיב לקולו החוצב של ה'סטייפלער':

'אתה גיבור, יש לך כוחות, התגברת! מדוע אתה כה שבור?... יש לך את היכולת, תילחם, תילחם, תילחם, אתה מסוגל, אתה יכול, אתה כבר ניצחת לא מעט פעמים, אתה תנצח גם בהמשך!'

כן, גם אתה, גם אני, כולנו. לכולנו יש הצלחות בחיים, צריך רק למקד

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

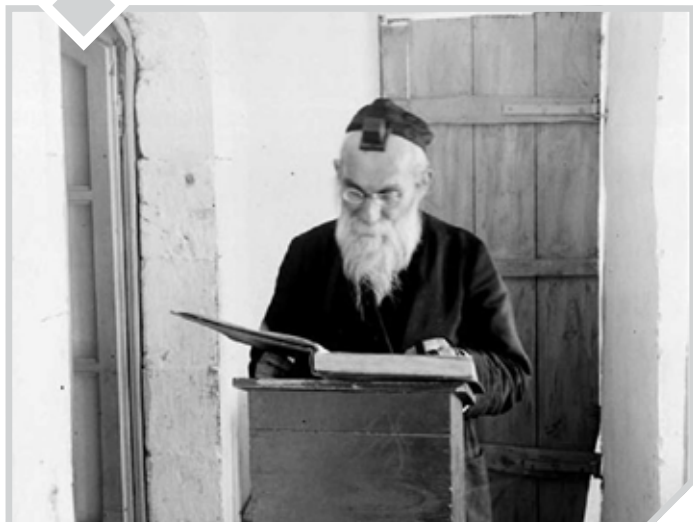
הוא נכנס מיד למטבח והכין דייסת קוואקר משובחת, עירב בה חמאה טריה שהביא מירושלים, והגיש לסבא רבי נתן צבי. הסבא טעם את הכף הראשונה, ובו ברגע החל לירוק, ולצעוק שיש באוכל סם המוות ורצו להרעיל אותו.. בשום אופן לא אכל יותר...

עדיף לוותר על הרבה מעלות רוחניות, אם יש בהן 'מתכבד בקלון חבירו'

הרב בנימין בירנצוויג

"ולא יכל יוסף להתאפק וכו' ולא עמד איש איתו בהתודע יוסף

לאחיו" (בראשית מ"ה, א')

רבי נתן צבי פינקל הסבא מסלבודקה

ברבים לשמש... וזה בכל מחיר אסור". זו ההנהגה: להתגבר על הרגשות כדי לא לבייש השני.

באחד ממסעיו של ה'חפץ חיים' למכור את ספריו, קרה שברדתו מהעגלה באחת התחנות למתוח את איבריו, האיץ העגלון בסוסיו וברח, בהשאירו אותו לבד באמצע הדרך. כך נאלץ מרן ה'חפץ חיים' לכתת רגליו, עד שהגיע לעיירה. בבואו חקר על מקום מגוריו של העגלון, וכשנודע לו בא לביתו ושילם לו שכר הנסיעה.

מיד לאחר מכן שכר עגלה אחרת, ועזב את העיירה מבלי שיוודע לאיש על ביקורו במקום. הוא נימק את הנהגתו המוזרה בכך שלא רצה לגרום עגמת נפש לעגלון, שהלא בודאי חשב אותי להלך עני, ומשום כך הרשה לעצמו להתלוצץ ממנו, "והיה אם אתעכב בעיירה עם ספריי, אולי היתה מגיעה השמועה לעגלון שהאיש הזה שהתל בו, הוא בן תורה ומחבר ספרים, ויהיה מצטער מאוד". כדי למנוע צער זה, ושלא יהיה מתכבד בקלון העגלון כשכולם יגלו שכך עשו לו, הזדרז הח"ח ועזב את העיירה מיד...

באחרית ימיו של הסבא מסלבודקה, בעת שהתגורר בעיר האבות חברון, נתרופפה בריאותו, ובגלל חוקי המאכלים המיוחדים שקבעו

עשרים ושתיים שנה עברו מאז שנמכר יוסף למצרים, ועד שהתודע לאחיו. עשרים ושתיים שנה של סבל בלתי יתואר ליעקב, שיוסף בנו שהיה אהוב עליו מכל אחיו - נעלם ממנו, והוא לא ידע מה עלה בגורלו!

מדוע באמת לא טרח יוסף לאחר שעלה לגדולה בבית פרעה, לשלוח מיד טלגרמה או מכתב לאביו בארץ כנען, להודיעו שהוא חי, להודיעו על הדרת כבודו בבית המלך? כיצד נתן לאביו להמשיך לסבול על העדרו במשך עשרים ושתיים שנה?

שאלה זו שואל ה'אור החיים' הקדוש, והוא מבאר באור שהוא יסוד גדול לחיים: יוסף חשש שמא כשאביו ידע מהימצאותו בארץ מצרים, יברר סיבת הדבר, ועל ידי כך תתברר לו מכירתו על ידי אחיו, ויתכן כי יקפיד עליהם ויקללם, ולא רצה יוסף לגרום לאחיו צער ונזק. והוסיף על כך בפירוש הטור על הפסיקתא זוטרתא (פרשת ויחי מח, ז), שיוסף לא גילה לאביו את דבר היותו חי, אף שידע צער אביו הגדול, כי חשש שכשיבוא אל אביו וישב עמו, וישאלו על דבר ישיבתו במצרים וכיצד התגלגל לשם, ואז יצטרך לספר לשון הרע על אחיו ולביישם, וזה הוא לא רצה לעשות בכל מחיר.

מעתה נתבונן! יוסף היה מוכן לוותר על כל אוצרות התורה שהיה יכול ללמוד אצל אביו, התגבר הוא על כל רגשותיו העזים לפגוש את אביו, ולו בשביל שלא יצטרך לדבר לשון הרע ולבייש את אחיו, ולגרום להם נזק וצער ולהתכבד ח"ו בקלונם!

מסופר על המהרי"ל דיסקין שהיה סובל ממיעוט סוכר, והיה צריך לשתות תה עם הרבה סוכר, בשביל לאזן את רמת הסוכר שבגופו. פעם הביא לו שמשו תה לשיעור ושם כמה כפיות סוכר כהרגלו.

והנה הרבנית שמה לב, שלידי מיחם התה עמדה שקית המלח במקום הסוכר, ונזעקה לראות את שלום בעלה הגדול, שבטעות שתה כוס תה עם כמה כפיות מלח במקום סוכר, שזו ממש סכנה עבורו. שאלו את המהרי"ל מדוע לא העיר על כך, ואף לא נראה על פניו ולו עווית קטנה, ואמר: "הלא אם הייתי מעיר על כך, זו היתה הלבנת פנים

לעת ערב חזר רבי נתן צבי על אותו מקרה, וטען שרצו להרעיל אותו, והכניסו סם המוות בתבשילו, ותוך כדי דיבור התלהב מאד ואמר: "אוי! הרי כאן מעורבת מידת 'מתכבד בקלון חברו'!

שכמוהו כסם המוות, וכן כדי לדכא את תאוותו שגם בה ראה רעל נפשי ומידה מסוכנת (ספר ואהבת לרעך).

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: 7622500@gmail.com

לו הרופאים, והזהירות הרבה שהיתה דרושה לכך לטובת בריאותו, הכינו לו כמה תלמידים בעצמם יום את ארוחותיו. היו תלמידים שמרוב הניסיון התמחו בכך, והאוכל אשר הם הגישו לו ערב לחיכו ביותר, והשפיע לטובה על הרגשתו ובריאותו. פעם קרה שאחד התלמידים שטיפל בו במיוחד, עזב ליום אחד את חברו והשאיר במקומו חבר אשר לא היה מנוסה בכך, כשהתלמיד הלך חזר, נודע לו שרבי נתן צבי סבל במשך זמן היעדרו. הוא נכנס מיד למטבח והכין דייסת קוואקר משובחת, עירב בה חמאה טריה שהביא מירושלים, והגיש לסבא רבי נתן צבי. הסבא רבי נתן צבי טעם את הכף הראשונה, ובו ברגע החל לירוק ולצעוק שיש באוכל סם המוות, ורצו להרעיל אותו... בשום אופן לא אכל יותר. באין ברירה הגישו לו אוכל אחר ממצרכים יבשים ויהי הדבר לפלא. לעת ערב חזר רבי נתן צבי על אותו מקרה, וטען שרצו להרעיל אותו, והכניסו סם המוות בתבשילו, ותוך כדי דיבור התלהב מאד ואמר: "אוי! הרי כאן מעורבת מידת 'מתכבד בקלון חברו'! רעל רוחני כזה עירבבו בתוך תבשילי!"... עתה נתגלה פתרון הדבר! הדייסה היתה טעימה מאד לחיכו, לאחר שסבל במשך היום שעבר. הוא נהנה ממנה הנאה מיוחדת, אולם הוא הרגיש כי אותו תלמיד מתנשא בלבו, שהצליח בזה יותר מחברו ממלא מקומו, אם כן אפוא, זה מתכבד בקלון חברו, שהיא עבירה כה חמורה, משום כך הגיב על הדבר בהתמרמרות כזו, ואסר על עצמו את התבשיל כדי להעמיד את התלמיד החביב עליו על חומרת המידה הרעה הזאת,

לפתוח את
היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

נכתוב עכשיו על מעשה נוסף שכזה שהגיע לאוזנינו, והקשור למלאכת כותב.

המדובר היה בחולה יהודי, שהזמין בשבת רופא גוי שיטפל בו. הרופא דרש כתשלום 800 שקלים. ליהודי לא היה מזומן והוא נאלץ לשלם בצ'ק.

עכשיו תשמעו כיצד קידש יהודי זה את שמו יתברך: הוא הוציא צ'ק, ורשם עליו לא שמונה מאות ש"ח, אלא אלף ש"ח!!!
הרופא התפלא מאוד, ושאל מדוע רשמת סכום הגדול במאתיים שקלים ממה שאמרת לך?

והיהודי השיב: "בתורת ישראל אנחנו מצווים על מלאכת כתיבה בשבת-קודש, וכל שתי אותיות שכותבים היא מלאכה בפני עצמה, לכן כתבתי 'אלף', מפני שמילה זו היא בת 3 אותיות בלבד, לעומת 'שמונה מאות', שיש בה 9 אותיות, ורציתי להקל במלאכת-שבת..."
הדברים שהפליאו במאוד את הרופא-הגוי, התפרסמו אף הם ברבים, וגרמו לקידוש שם שמים גדול, כשאומות העולם ראו שיהודי מוכן לשלם יותר כסף, ולהקל על עצמו את המלאכה בשבת.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

החניות, והגיע לחנות אחת שהיתה פתוחה ולקוחות רבים גדשו את מבואותיה.

הרב סלובטיצקי ניגש אל בעל החנות, וניסה לשכנעו שינעל את חנותו, אך זה סירב בעקשנות. בשלב מסוים ניגש הרב סלובטיצקי אל המזוזה שהיתה בפתח החנות, ואמר בקול רם לעיני כל הנוכחים: התוכחה שלי, וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל-הבית שישגור את החנות, ואף גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות!"...

המחאה נעשתה בתקיפות רבה, ומיד לאחר מכן יצא מהחנות. ומה היה הסוף? - מיד בתום דבריו של הרב סלובטיצקי הפך המוכר את עורו, ציווה על כל הלקוחות שהיו בחנות לעזוב את המקום, וסגר את החנות.

ללמדך, שלעולם אסור להתיימשך מנשמה של יהודי שנחצבה ממרומים, ותשוקתה לקיים את רצון בוראה.
...לפעמים ניתנת ליהודי אפשרות לתקן את חילול-השבת שעשה בפרהסיא, על ידי קידוש שם שמים ושמירת שבת - שנעשים גם הם בפרהסיא.

הטילטול (כל' חז"ל), זה יותר קל עבורו מאשר לראות אברכים מאחרים לסדר...

פעם הציעו לו לשים שעון בו יחתמו האברכים, וזה יזרום לבוא בזמן. רבינו הסכים והמכונה נקנתה. לאחר מכן החליט רבינו שלא ישימו את השעון, שכן למרות הענין הנשגב שיבואו בזמן, אין זה מכבודה של תורה שאברכים יהיו כעובדים במפעל, ויותר על ענין זה.

גם בין בחורי הישיבה היה שומר על כבודם, ומדבר אליהם ברוממות. הוא היה פונה לבחור בלשון "כבודו אמר..." וכד' בפרט את בני העליה המיוחדים בשקידתם והשקעתם - רומם בצורה נפלאה. פעם ראה על רצפת בית המדרש כדורי אבק, ואמר לאחד מבני הישיבה שצריך לדבר עם האחראים לנקיון שינקו זאת. אותו בן תורה שראה שהדבר מפריע לרבינו, התכופף והחל לנקות בידו, אולם רבינו נתן לו סטירת חיבה על היד, והעיר לו בגערות חיבה: "לא עם היד, אתה בן תורה!"...

(מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

כשניגש לשאול אמר לו מראש: למה לא תשאל את אביך? ורק אז ענה לו את תשובתו שלו.

כאב לו שמכבדים דברים אחרים מלבד תורה ויראת שמים, וכן תמכין דרבנן וכד'. פעם נקלע לאירוע שאנשים יראי שמים כיבדו אדם רק מחמת דברים חיצוניים. רבינו כאב את הדבר, וכשדיבר על כך לאחר מכן אמר בכאב: "האם תלמיד חכם גם היו מכבדים כך? האם יש סיבה לכבד אדם כך מחמת סיבה חיצונית, שאינה נוגעת לתורה ומצוות?"... לא הפריע לו שהלה נתכבד, הפריעו לו גינוני הכבוד וההערצה שלא אמורים להיות אצל בני תורה, רק למי שהכבוד נובע מההערכה לפעלו בקשר לתורה ומצוות.

גם בתוך הישיבה ראו איך הוא מכבד ומגדל את תלמידי החכמים, ובכלל לכל האברכים הצורבא מרבנן עמלי התורה. כידוע כמה רבינו תבע מבני הישיבה לשמור על סדרי הישיבה. דבר זה היה בנפשו, וכאב לו לראות אברכים שמאחרים. פעמים רבות היה יושב בפתח בית המדרש בתחילת הסדר, לעודד את ההגעה בזמן. ופעם התבטא שכל הקושי העצום שיש לו מהנסיעות מתוך הטינוף ומתוך

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

קרובים אליו כל כך, ואין זה דבר קל לשמור על יראת כבוד שכזאת לאורך שנים...

"מי שהיה שם לא שואל כאלו שאלות. האישיות של מרן זצ"ל היתה בבחינת 'נורא הוד', כלומר אהבו אותו והיו דבוקים בו בלב ונפש, אבל גם היתה יראת כבוד עצומה שאי אפשר להסביר במילים. זה לא היה בכלל ניסיון הנושא הזה של 'היזהרו בגחלתן'.

איך באמת מתמודדים עם החסר הנורא הזה? בקיץ הקרוב ימלאו עשר שנים תמימות להסתלקותו לשמי רום של רבינו הגדול. לכאורה זאת התמודדות קשה מנשוא...

"נכון ולא נכון... כלומר, בוודאי שרבינו זצ"ל חסר לי מאוד מאוד ברמה האישית. במהלך כל יום אני 'נוכר' כמה וכמה פעמים שבעצם הוא כבר לא איתנו. יש לי שאלה, התלבטות, תהיה - פעם לא היתה שום בעיה, נוסעים למאה שערים, נכנסים למרן זצ"ל והוא עונה ברגע אחד ופותר את כל הספקות... היום אין לי את זה וזה בהחלט קשה מאוד.

"מצד שני, אנחנו יהודים, אנחנו מאמינים בני מאמינים. הקב"ה מנהיג את העולם, הוא מחיה והוא ממית, והוא גם זה שלוקח מאתנו את הצדיקים. אם הקב"ה קטף מעמנו את מרן זצ"ל, אז מקומו של מרן זצ"ל עכשיו הוא בגן עדן, ולא אתנו בעולם השפל הזה. מי אנחנו שנהרהר אחר מידותיו של הקב"ה חלילה וחלילה?...

"לכן אנו משתדלים תמיד ללכת בדרכיו של הרבה זצ"ל. אני מנסה לחשוב מה הוא היה אומר על זה, איך הוא היה ניגש לבעיה הזאת, כיצד היתה נראית התשובה שלו לשאלה מסוג זה וכן הלאה.

"ברור שאיני מתיימר לקלוע תמיד לאמת. הרי מרן זצ"ל היה לו שכל זך וישר, ועיני בדולח בהירות ומאירות. הוא היה רואה דברים שאנחנו בכלל לא חושבים עליהם, ולכן התשובות תמיד היו מדויקות וצודקות. אנחנו לא יכולים להגיע לדרגות כאלו, אבל אנחנו עושים מאמץ ומשתדלים לפחות להגיע הכי קרוב שאפשר. וכמוכן שבכל ספק שואלים לגדולי ישראל, החיים עמנו לאורך ימים ושנים.

"מה שכן, יש לי צער גדול וחרטה עצומה על דבר אחד ועיקרי: במשך השנים הייתי מעלה על הכתב דברים ששמעתי מפה קדשו, אבל מאחר ואז טעינו לחשוב שמרן זצ"ל יחיה אתנו עוד הרבה מאוד שנים, וחשבנו שתמיד נוכל לזכור את מה שכתבנו ואם לא, אז נוכל לברר אצלו עוד פעם, הייתי כותב את הדברים בקיצור נמרץ, ולא הקדשתי מספיק זמן כדי לכתוב אותם בצורה מסודרת ומפורטת.

"היום, כשאני כותב את שו"ת 'ישא יוסף' ממה ששמעתי ממרן זצ"ל, לא פעם אני נאלץ לוותר על פסקים ואמירות מאוד מעניינות שלו, כי אין לי את התמונה המלאה, ואני לא זוכר את הפרטים המלאים. מאחר ואני מקפיד מאוד, שלא לכתוב שום דבר שלא ברור אצלי במאת האחוזים שנאמר על ידי מרן, ובהקשר שבו נאמר הדבר, אני פשוט נאלץ לדלג על החלקים הללו, ועל דא ודאי קא בכינא, לצד השמחה הגדולה שאני שמח, על מה שכן הצלחתי לשמור ולשמר לאורך ימים ושנים בסייעתא דשמיא".

הזה אני צריך לשאול איזה יהודי, שהיה מאוד מעורה בנושא של כשרות ושחיטה. שאל אותי הרב אלישיב אם אני מכיר את היהודי ההוא, ואם יש לי דרך להגיע אליו כדי לשאול אותו את השאלה.

"השבת למרן זצ"ל שכן, אני מכיר את הרב ההוא כי עבד פעם אצל אבי (זצ"ל) והיום הוא עובד אצל השווער שלי (זצ"ל), כך שאני יכול למצוא אותו.

"מאחר והזכרתי את אבי מורי ואת חמי זכרונם לברכה, שלא בשמותיהם, שאל אותי מרן זצ"ל 'מי אתה?', כלומר מי אבא שלי ומי השווער שלי. עניתי לו בחרדת קודש, והרגשתי שפעם הראשונה, אחרי תקופה ארוכה שאני שואל אותו בקביעות שאלות הלכתיות, מרן זצ"ל פותח בפני איזשהו צוהר קטנטן לקשר אישי יותר, מאשר עמידה בתור ושאלת שאלות.

"חזרתי הביתה נרגש. עברה לי מחשבה נועזת שאולי אני אוכל להיכנס אל מרן, ולבקש ממנו שירשה לי לעשות אצלו 'שימוש', לראות ולשמוע איך הוא עונה לאנשים על שאלות הלכתיות.

"הייתי בטוח, כמו שאומרים, שהוא 'יזרוק אותי מהחלון'... מי אני ומה אני שהוא ירשה לי לשבת לצדו שעות ארוכות? יש לו זמן לאנשים זרים? הרי כל דקה היתה אצלו קודש קודשים, הוא לא היה מבטל רגע, אבל חשבתי שמאחר והוא פתח בפני את אותו צוהר קטנטן, מחובתי לפחות לנסות להשתחל דרכו פנימה, אחרת לא אוכל לסלוח לעצמי על ההחמצה הנוראה.

"אמרתי את כל ספר התהילים בהתרגשות גדולה, ולאחר מכן עליתי לירושלים, נכנסתי למרן ושאלתי: 'רבה, האם אני יכול לשבת כאן ולשמוע איך הרב עונה על שאלות???'.

"הלב שלי פרפר מאימה וחרדה, הייתי בטוח שהתשובה תהיה שלילית נחרצת, אבל לגודל ההפתעה ענה לי מרן בחיוב: 'כן, אתה יכול!'

"לכם אני אומר שאני די בטוח שמיד אחר כך הוא התחרט על כך... מוסיף הגר"י אפרתי שליט"א בחיך תוך כדי סיפור הדברים, "אבל בגלל המידות המופלאות שלו, הוא לא אמר כלום וסבל אותי בדומיה לאורך שנים... כמוכן שמבחינתי השתדלתי לנצל כל רגע שהתאפשר כדי להיות במחיצתו".

במענה לשאלה מבהיר הגר"י שליט"א: "ההרגשה גם שלי ובעיקר של בני ביתי, היתה תמיד של שמחה בזכות העצומה והאדירה שנפלה בחלקינו, שלא כל אדם זוכה לה, יחידים ממש בכל דור זוכים להיות קרובים כל כך לפוסק הדור, ואיני יודע בזכות מה זכיתי לכך.

"יש לי הרבה רגשות כלפי הרבה זצ"ל, אבל הרגש הכי חזק הוא הכרת הטוב, אני פשוט מלא הכרת הטוב לרבינו, שאיפשר לי להתקרב אליו, למרות שלא הייתי ראוי וכדאי לכך".

הרב הזכיר קודם את העניין שכל דברי מרן זצ"ל היו קודש קודשים, ולא היו שואלים אחריו ומהרהרים אחר דבריו. האם באמת זה לא היה אתגר קשה מדי, לשמור על 'היזהרו בגחלתן', הרי הייתם

הכביש הסואן החזירה אותו אחורנית, והוא מתרפק ומתגעגע לבית סבא, שהיה יהודי חרד לדבר ה'. עלינו למלון כולנו, גם גדי. היינו 12 אנשים. אמרתי להם: "אנחנו 12 שבטים. כל אחד נושא עמו מטענים חבויים מוסתרים, שדי לעורר אותם בצליל קטן. זה כוחו של היהודי וכוחו של עם ישראל, הנמשכים אחרי ה' באש ובמים, ברוח ובקור. אין יהודי תועה. אין יהודי אבוד!".

כל אותו לילה נותרנו ערים, ושוחחנו בענייני אמונה בה'. בבוקר, לאחר טבילה במקווה במנהטן הגויית, פנינו לתפילה, כשעוד חייל יהודי שב למפקדה. עוד ניצוץ יהודי נדלק ושב לכור מחצבתו כאן, בשאונה של מנהטן.

(מתוך הספר 'אור השבת')

כדי לעורר את אחיו מתרדמתם, ומהניכור שבו היו שרויים לאורך כל כך הרבה שנים. כשאוזן של יהודי שומעת צליל יהודי - גם אם היא מכוסה ומוסתרת מאחורי ערימות של חטאים, עוונות ופשעים - בכוחו של הצליל היהודי לעורר זיכרונות ישנים החבויים בלב האדם. "כשרצה יוסף הצדיק למשוך בדברים את אחיו אליו, ידע אל נכון כי דווקא כאן, בתוך זוהמת מצרים, יעורר צליל של לשון הקודש אצל האחים הקדושים ניצנים חבויים, ויכירו ויידעו כי הוא יוסף אחיהם".

גדי הנהן בראשו והוסיף: "עמדתי בצד. לא הבחנתי בכם בכלל. כששמעתי זמזום של בית אבא, נמשכה נפשי לצליל כבמטה קסם". ואז סיפר לנו בקול בוכים על ההווה המפוקפק שלו, ועל קשיי החיים שלו כאן, כשנפשו נכספת מידי פעם למשהו רוחני - אבל אין לו מהיכן לשאוב זאת. נפשו יצאה בדברו, כשסיפר שהשירה שלנו ליד

רבי אהרן מקארלין זי"ע: הבעיה הגדולה ביותר היא, שיש יהודי ששב הביתה ממסחרו או מעבודתו, ואינו יוצא בריקוד. הלא במשך היום ארבו לו אינספור נסיונות, בשמירת העיניים והפה, ביחס נעים לכל עובר אורח, יום שלם גדוש קרבות במלחמה אחת ארוכה, שב הביתה וצונח על הכסא, כאילו לא קרה דבר. הרי המינימום הנדרש הוא לצאת בריקוד סוחף במסחר הגון. הוא עובר, לערוך סעודה גדולה, הרי אתה שב משדה הקרב ואינספור נצחונות בכיסך, היכן ההתרגשות? היכן השמחה?! ולפי דרכנו למדנו: סוד ההצלחה, הוא לדעת ולהכיר בהצלחות. למקד בהן את המבט, לקחת מהן כוחות ואנרגיה. וככל שנדע לשמוח בכל הישג ולשוש על כל הצלחה, להתמקד בהצלחות וליטול מהן כוחות - כך נזכה בס"ד לעוד ועוד הצלחות נפלאות!

התמונה, הבה נתחיל להביט ולחגוג על כל הצלחה, קטנה כגדולה. נכון, כישלונות וטעויות מחייבים חשבון נפש ותיקון הטעויות, אבל בתודעה הפנימית עלינו לחיות בתודעה של הצלחה, מתוך מבט על ההצלחות שלנו, על ההישגים בהם זכינו!

וככל שנחיה חיי 'הצלחה', ככל שהתחושה הזו תמלא את ליבנו, ככל שנרגיש כי אנו מסוגלים ויכולים והצלחנו בעבר - כך ייקל עלינו ותהיה לנו סייעתא דשמיא להצליח גם בהווה ובעתיד, לעלות ולהתעלות, לצמוח ולהתפתח, ונהיה כולנו 'איש מצליח' כיוסף הצדיק, בכל תחומי החיים!

סוד הריקוד היומיומי...

אם רצוננו לפצח את החידה, מה גורם לאנשים להיכשל שוב ושוב, ליפול ולהישבר, כדי לדעת מהי הדרך ההפוכה - כיצד ניתן להבטיח את ההצלחה והפריחה, הסכיתו ושמעו גילוי נורא, אותו גילה הרה"ק

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מה הורה הגרש"ז אויערבך בקשר לעליות בשמחת תורה?
- ◆ סעודה בימי החנוכה - האם היא נחשבת לסעודת מצוה?
- ◆ האם צריך להדליק נרות חנוכה במטוס?

מהלכות שמחת תורה

- בשמחת תורה, נהוג להרבות את העליות לתורה, כדי שכולם יעלו לתורה. ונוהגים שגם הילדים עולים לתורה; והגרש"ז אויערבך הורה, שרק ילדים בני תשע, שכבר לומדים גמרא, יעלו לתורה.
- בן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ בשמחת תורה - יש אומרים שאין לכבדו בעליית 'חתן תורה', כיון שעבורו זהו יום חול; ויש אומרים, כי אם הוא תלמיד חכם, אדרבה, ראוי לכבדו בכך.
- בשמחת תורה, נוהגים להוציא את כל ספרי התורה שבארון הקודש, להקיף עמם את הבימה שבע פעמים, בריקודים ובמחולות, ולומר שירות ותשבחות להשי"ת תוך כדי ההקפות.
- בשמחת תורה ראוי לכל אדם להתאמץ ברקידה ובזמרה לכבוד התורה. ויש שכתבו, שהנזהר לשמוח ביום זה בשמחת התורה, לא תפסוק התורה מזרעו.
- בשמחת תורה, מותר לרקוד ולמחוא כפים, לכבוד התורה, על אף שבדרך כלל הדבר אסור מדרבנן בשבת וביום טוב.
- אַבְל בתוך שנים עשר חודש לפטירת אחד מהוריו - נחלקו הפוסקים אם רשאי להשתתף ב'הקפות' ובריקודים בשמחת תורה.

מהלכות חנוכה

- מצוות ומנהגי שמונת ימי החנוכה, נתקנו לזכר שני ניסים שאירעו בימי בית שני - נס הניצחון של החשמונאים על היוונים, ונס השֶׁמֶן שהיתה בו כמות של יום אחד, והספיק לשמונה ימים.
- לדעת השולחן ערוך, סעודה הנערכת בימי החנוכה אינה

נחשבת לסעודת מצוה. אולם, לדעת הרמ"א ואחרונים נוספים, יש 'קצת מצוה' בסעודות אלו; וכאשר מוסיפים בסעודה שירות ותשבחות להשי"ת, נחשבת הסעודה בימי החנוכה כסעודת מצוה ממש.

• לדעת השולחן ערוך - אחד מבני הבית מדליק עבור כל בני הבית נר אחד ביום הראשון של חנוכה, ומוסיף והולך נר אחד בכל יום. ולדעת הרמ"א - כל אחד מבני הבית מדליק באופן זה לעצמו.

• מנהג ישראל כבר מימות הראשונים, שהנשים אינן עושות מלאכה במשך כמחצית השעה מעת שהודלקו נרות החנוכה בביתן, לאות היכר שאסור להשתמש לאור הנרות.

• מי שאין לו בית - יש אומרים שהוא פטור ממצות הדלקת נר חנוכה; ויש אומרים, שעליו לדאוג לכך שיוכל לקיים את מצותו; ולכן, לדעתם, חובה על האדם אף למכור את חפציו האישיים, כדי לשכור בית ולקיים בו את מצות ההדלקה.

• הטס במטוס בימי החנוכה בטיסה הנמשכת לאורך כל הלילה - יש אומרים, שידליק במטוס (לאחר אישור מתאים), ללא ברכה; ויש אומרים, שהוא פטור מההדלקה.

• אין להציב את נרות החנוכה בעיגול באופן שהלהבות עלולות להתחבר יחד ולהראות כמדורה, משום שהנס שלזכרו מדליקים את נרות החנוכה, היה בהדלקת נרות בבית המקדש, ולא במדורה. וכן אין להציב את נרות החנוכה בשורה מזוגזגת - 'אחד נכנס ואחד יוצא' - מחשש שמא יציבם בעיגול ויִדְאוּ כמדורה. ויש שכתבו, כי צורה זו עצמה נחשבת כ'מדורה'.

• שני אנשים הדרים בבנין אחד ומדליקים את נרות החנוכה בפתח חדר המדריגות, וכיוצא בזה - יניחו את נרותיהם באופן שיהיה ניכר כי אלו הם נרות של שני אנשים.

"אין בכוחי לנסות לתאר מעט מרגשי הגיל שעלו בי השבוע, כששמעתי ב'קו דרשו' את הציין שלי על מבחן קנין שביעית: 100 אחוז"...

מאחורי הקלעים של תוכנית 'קנין שביעית' ופעילות 'דרשו'

הרב שמעון דייטש, ראש מחלקת ציבור וקהילות ב'דרשו'

השבוע, כששמעתי ב'קו דרשו' את הציין שלי על מבחן קנין שביעית: 100 אחוז! הסיפוק והכח שזה נתן לי להמשיך ולשנן את החומר למבחן הבא - הוא עצום, אי אפשר לתאר זאת במילים. אני רוצה לומר ל'דרשו' תודה רבה מעומק הלב!"

לדבריו, ההצלחה ב'קנין שביעית' נותנת לו עוז ותעצומות, וגורמת לו לנסות ולהיבחן בתוכניות נוספות, כשעיקר שאיפתו ותקוותו היא להיבחן בס'ד בתוכנית 'קנין ש"ס', אולי אפילו במחזור הבא של 'הדף היומי', שיתחיל בעוד כחמש שנים בלבד...

וכך אמר לנו הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א, נאמן ביתו של מרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וראש בית המדרש להלכה בהתיישבות, שקבע את סדר הלימוד בתוכנית 'קנין שביעית': "כיום אפשר דרא, ומי שנכנס לחנות ירקות מקבל את כל המידע הרלוונטי. על כל דוכן יש שלט שמצהיר באילו פירות וירקות מדובר. הוא יודע אם זה 'נוכרי' או 'חול', הוא יודע אם זה 'שישית' או 'אוצר בית דין', וגם אם אומרים לו שזה מחול, במקרים רבים גם מפרטים מאיזה שטח זה בדיוק, שיידע אם זה חול"ל לפי כל הדעות או רק לפי דעה פלונית, וכן על זה הדרך.

"ולכן היום יותר מבעבר, חייב אדם ללמוד, להבין, לדעת מה המקור להיתר של פירות נוכרי, מי הם הפוסקים החולקים סביב השאלה, אם מקום פלוני הוא אדמת ארץ ישראל או אדמת חול"ל. צריך לדעת ולהכיר את השיטות והדעות, ואז אפשר לבוא ולומר: אני רוצה בעניין הזה להחמיר, ובעניין הזה אני אנהג כמו הדעה ההיא. לבחור מתוך ידיעה והבנה, ולא מתוך בורות וחוסר היכרות עם הנושא כולו, חלילה וחלילה".

ביום חמישי של פרשת וישב, התקיים המבחן השני מתוך עשרת המבחנים של 'קנין שביעית', התוכנית הייחודית של 'דרשו' לכבוד שנת השמיטה.

מספר הנבחנים שהצטרפו לתוכנית 'קנין שביעית' הפתיע מאוד את הנהלת 'דרשו'. פתיחתה של תוכנית חדשה היא תמיד עלומה, כמה יצטרפו, האם התוכנית בנויה נכון, וכו' וכו'. הרבה עבודת הכנה נדרשת כדי שאכן תוכנית תצליח, ובסייעתא דשמיא, אלפי נבחנים הצטרפו. כאן המקום לספר משהו מאחורי הקלעים: להנהלת 'דרשו' היתה התלבטות גדולה מתי להתחיל את התוכנית. לכאורה, הזמן המתאים ביותר לתחילת התוכנית, היה בתחילת חודש תשרי. יש בימי הרחמים והסליחות התעוררות גדולה לרוחניות, ותחילת שנת השביעית - מה יותר מתאים לפתיחת תוכנית מעין זו? אך בכל זאת, לאור הניסיון שהצטבר ב'דרשו', הוחלט שלא לפתוח אז את התוכנית אלא להמתין לתחילת חודש חשוון.

מהניסיון נלמד, כי לא כדאי להתחיל תוכנית חדשה בסמוך לימי בין הזמנים, הישיבות והכוללים אינם כסדרם, והעיסוקים השונים בחגים וימי בין הזמנים, מקשה על הלימוד בתוכנית חדשה.

לכן נוצר מתח רב, האם התוכנית אכן תגיע לממדי הצלחה גדולים, ואכן ב"ה הצטרפותם של אלפי נבחנים, הביאה קורת רוח מרובה לעוסקים במלאכה.

הרב שמעון דייטש, ראש מחלקת ציבור וקהילות ב'דרשו' מספר: "התגובות שאנחנו מקבלים על תוכנית המבחנים וחוברות הלימוד הנלוות אליהן, הן יוצאות דופן. אנשים פשוט לא מפסיקים להודות על ההזדמנות ש'דרשו' נתן להם, להיכנס לנושא הזה של הלכות שמיטה, בצורה מסודרת, עם חוברת חודשית מרוכזת, שבה הם מוצאים את כל תכני הלימוד הנדרשים, ממשניות 'שביעית' עם פירוש הר"ש והר"מ, כולל הלכות שביעית ברמב"ם, דרך ההלכות הפסוקות ב'דרך אמונה', של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, כשהכל מסודר בחוברת מאירת עיניים, חיבור נפלא שמחבר את הלימוד לשפת המעשה, באופן של הלכה למעשה ברמה היומיומית והפרקטית ביותר, עם פסקיהם של כל גדולי האחרונים, דבר דבור על אופניו בטוב טעם ודעת".

הרב דייטש מציין מכתב תגובה שהגיע מאחד מנבחני 'קנין שביעית' שכותב בין היתר: "אין בכוחי לנסות לתאר מעט מרגשי הגיל שעלו בי

גליון 499
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים

וכל מצרים אוכלים לחם כל ימי הרעב מבית יוסף, כי מכרו כל מצרים את כל אשר להם מפני הרעב, ויקן יוסף את מצרים ואת אדמתם ואת שדותיהם בלחם אל פרעה, ויכלכל יוסף את כל מצרים בלחם כל ימי הרעב, וילקט יוסף את הכסף ואת הזהב אשר בא אליו בשבר אשר הם שוברים כל הארץ, וימצא זהב וכסף הרבה מאוד, מלבד אבני שוהם ובדולח ובגדים יקרים, אשר הביאו אל יוסף כל הארץ, בכלות להם הכסף אין מספר. ויקח יוסף מכל הכסף והזהב הבא בידו בשבר כשתים ושבעים ככרי זהב, וכסף וגם מאבני שוהם ובדולח הרבה מאוד, וילך יוסף ויטמון אותם על ארבעה חלקים, ויטמון אחד במדבר אצל ים סוף, ואחד על נהר פרת, והשלישי והרביעי טמן אותם במדבר נגד מדבר פרס ומדי, ויקח מן הנשאר זהב וכסף ויתן אל כל אחיו, ואל כל בית אביו, ולכל נשי בית אביו, ואת היותר הביא ביתה פרעה כעשרים ככרי זהב וכסף, ויתן יוסף את הזהב ואת הכסף היותר אל פרעה, וישימהו פרעה באוצר.

(ספר הישר)

פרשת השבוע

ויקרא הוציאו כל איש מעלי (מ"ה א')

כשהתמנה הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב זיע"א להיות רבה של העיירה והוזמן לדרוש בבית הכנסת הגדול, נתאספו בני העיירה כולם, והחל את דבריו בקול חוצב להבות, ואמר: בשעה שיוסף הצדיק לא יכל עוד להתאפק והוא נגלה אל אחיו, מסופר בתורה: "ויקרא הוציאו כל איש מעלי", והכוונה היא שיוסף הצדיק התפלל והתחנן על התפשטות הגשמיות, וזה היה מבוקשו "הוציאו כל איש מעלי" משמע להוציא הימנו כל כח אנושי נפשי וגשמי, שלא יחוש הלילה אף נדנוד של נקמה, בראותו את אחיו שמכרהו והורידוהו מצרימה. ואמנם מעידה התורה: "ולא היה איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו". אז חשו וראו בעליל כל קהל הנאספים בבית המדרש, שהצדיק גם חושב זאת על עצמו, שלא להתפעל כלל מן הקהל הרב ומן הכבוד הגדול שכיבדוהו.

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף (מ"ה ג')

מסופר על ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א שהיה נאנח ואומר, ומה אחי יוסף שאלפי קושיות ותמיהות ניקרו במוחם, על כל השתלשלות האירועים

שהתרחשו עמהם במצרים. וברגע אחד, כאשר שמעו מפיו את שתי המלים "אני יוסף" נתברר להם הכל. קל וחומר, שברגע שנוכה לגאולה השלימה ויתגלה כבוד שמים, והקול יהדהד מסוף העולם ועד סופו, אני ה', בוודאי תגוונה כל הפליאות והקושיות על דרכי ההשגחה העליונה.

ויאמרו וכו' כי אם תם הכסף ומקנה הבהמה וכו' לא נשאר לפני אדוני בלתי אם גויתנו וכו' (מ"ז - י"ח)

מסופר על הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלימא זיע"א, שפעם בא אליו איש אחד ושמו יוסף שהיה מגדל חוירים רח"ל, והוכיחו על פניו כדרכו בקודש, ופתח פיו בחכמה לפרש הפסוק בפרשתינו "ויאמרו לו וכו' כי אם תם הכסף ומקנה הבהמה וכו' לא נשאר לפני אדוני בלתי אם גויתנו", ומילת "אדוני" לכאורה מיותרת, אמנם נודע כי במצרים היה חוירים לרוב, ובמקראות שלפנינו אינו נזכר שהביאו לפני יוסף חוירים שלהם בעד הלחם. והדבר נכון הוא, כי יוסף לא רצה לעשות סחורה בחוירים. וזהו שאמר "לא נשאר לפני אדוני" דייקא "לפני אדוני" שאין אתה חפץ לסחור עם חוירים, על כן לא נשאר לנו בלתי גויתנו. סיים הגהגה"ק את מאמרו ואמר, זה נכון אם יוסף אינו מגדל חוירים, אך אם יוסף מגדל חוירים שוב מיותר זה אדוני.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:16 ת"א: 5:17 ר"ת: 5:49

פרשת ויגש

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

mp3 מצעשה שהיה

אנשיו של מנהל האחוזה עמדו עם שבטים מיוחדים שהוכנו מראש, והחלו בהלקאה, כשאחד מהם עומד ומונה את הצליפות: אחת, שנים, שלוש, ארבע... המלקות באו בזו אחר זו. אולם כל הצופים נדהמו לראות, כי כל הצליפות הרבות שספג, לא השאירו כל סימן על גבו. גופו של המשרת אפילו לא זע ולא נע מעוצמת החבטות האדירות שירדו עליו, כאילו הוא לא חש בכאב כלשהו.

כאשר מלאה מכסת הצליפות והמשרת המולקה שוחרר מכבליו, הוא נשאר עומד על עמדו כאילו לא אירע דבר, וחזר לביתו בריא ושלם. כעת ציפה הציבור למחזה הבא: לראות מה יארע לפרוש כאשר יובא אל הבמה, והפריץ ינהג בו כפי שהרבו לנהוג או הפריצים ביהודים המסכנים, ששימשו קורבן לתעלוליהם כדי לבדר את עצמם. ואכן, חמישה פרשים, כשעליהם ממונה מפקד בכיר, קיבלו פקודה נמרצת להביא עתה לבימה את הפרוש בכל מחיר, אפילו יהיה הדבר כרוך בשימוש בכוח. מנהל האחוזה ואתו הציבור כולו ציפו לבוא השליחים. והנה, שבו השליחים ריקם. וחמתו של הפריץ בערה בו.

אולם בפיו של מפקד חוליית הפרשים היה סיפור התנצלות: "היה בלתי אפשרי להתקרב אליו" אמר מפקד הפרשים, "כשהגענו לבית המדרש שבו נמצא הפרוש נישאו אלינו גלי קולו הערב שחדר לעצמותינו. כשהתקרבי אליו וראיתי אותו יושב בעיניים קשורות ושר את תפילותיו, מבלי שישמע ויראה את המתחולל סביבו, התמלאתי רגש של יראת כבוד כלפיו. הוא היה עטוף בטלית ועל ראשו התנוססה "קובית עור שחורה" (תפילין). למרות זאת, אורתי עזו לגשת אליו ולמסור לו את שליחותנו, אך רגלי לא יכלו לזוז ממקומן וקולי קפא בגרוני". אולם מנהל האחוזה שישע אותו בכעס וחוסר סבלנות: "ומה היה בסופו?" שאל. "הצלפתי באוויר בשוט, כדי להודיע בכך לו על בואנו אליו עם צו, אך הלה המשיך בזמירותו כאילו לא אירע דבר. ופתאום אחו בי שיתוק וחילי נמלטו מבית המדרש בפחד מוות. התחלתי לחשוב כיצד לצאת חי, ושמחתי כשהצלחתי בכך, כיוון שחשתי שאשאר מרותק לנצח כשידי מושטת באוויר" סיים הפרש בהתרגשות גדולה.

הפריץ נתקף בחמת זעם גדול וציווה להלקות את מפקד הפרשים אשר לא מילא את תפקידו, בשלושים מלקות. עתה הודיע מנהל האחוזה בנימת נצחנות: כי הוא עצמו יסע לדובריבנה כדי להביא את הפרוש, שכן הפרוש אינו קדוש, כי אם משוגע והולך בטל. מיד ציווה לחבוש סוסים ולרתום מרכבה בה יובא הפרוש. בד בבד שלח לקרוא לכומר וביקשו ממנו ללוות אותו בדרכו אל הפרוש. הכומר שכבר הספיק לשמוע על הפרוש והיה לו רגש של יראת כבוד מפניו, דחה את דרישת מנהל האחוזה, ואף הציע לו לוותר על הרעיון לפגוע ביהודי הפרוש.

כוחה של אמירת תהלים

סיפור זה התרחש לפני כמאתיים שנה, ב'דוברובנה' חי ילד בשם פייביש העניך, שהצטיין מאוד ביראת השמים שלו. ואולם, כיוון שכישרונותיו לא הספיקו כדי להתמודד עם סוגיות קשות בים התלמוד. לא הצליח ללמוד ולדעת הרבה תורה. את רוב זמנו הקדיש לאמירת תהלים בחשק רב ונעימות מיוחדת. הוא הרבה לומר תהלים בהתלהבות גדלה והולכת ובהשתכחות הנפש. ובנוסף על היותו בעל גוף חסון ומראה נאה, הוא ניחן בקול ערב. בית המדרש שבו ישב ואמר תהלים, הדהד מקול קריאת התהלים שלו. הוא אמר את המזמורים בקול שמח והכל חשו את השמחה שבקולו. מאידך, כשהגיע למזמורים בהם שופך משורר התהלים את מרי שיחו לפני ריבונו של עולם, היה קולו של פייביש העניך חדור מרירות ותחנונים, וכל השומעים חשו כי לבבם נשבר מצער, ודמעות מילאו את עיניהם.

שמו התפרסם לא רק בכל דוברובנה, כי אם גם בכל ערי ועיירות הסביבה, ואפילו גויי הכפרים דיברו בהתפעלות על אומר התהלים הצעיר. לא הרחק מדוברובנה היתה אחוזת פריץ אשר נוהלה על ידי שונא ישראל. בדעתו של צורר היהודים הוזה עלה רעיון לבצע תעלול בפרוש הוזה שמדברים עליו, על ידי כך שידאג להבאתו בחוץ יד אל האחוזה, שם יכנסו כל אנשי האחוזה כדי להתקלס בו. הוא הטיל אפוא, על אחד מאנשיו לנסוע לדוברובנה ולהביא אתו את הפרוש. אבל אך התקרב השליח אל בית המדרש שבו ישב הפרוש ואמר תהלים ברוב התלהבות, נפלה עליו אימה ופחד, ולא היה לו האומץ להיכנס פנימה. קולו של הפרוש אשר נישא מבית המדרש כשהוא אומר תהלים בהתלהבות ודביקות, די היה בו כדי להניעו לשוב כולו נפחד אל אדונו הפריץ ולומר לו: כי מדובר באדם קדוש שאי אפשר לגשת אליו, או לחשוב להביאו בכוח או לפגוע בכבודו.

מנהל האחוזה האכזר התמלא זעם. כיצד יתכן הדבר, שהמשרת שלו העז לסרב למלא את שליחותו ולהביא את הפרוש אל החצר? מיד ציווה להעניק למשרת הסרבן חמש עשרה מלקות בפומבי, למען יראו וייראו. תוכניתו של מנהל האחוזה היתה להראות להמון העם, לאחר שיסתיים הטיפול בשליח הסרבן, כי אין הפרוש תופס אצלו מקום כלל, וכי למרות הכל יצליח להביאו אל האחוזה כדי להתעלל בו. לשם כך בנה במת עץ גדולה תחת כיפת השמים, על במה זו יתקיים באותו היום ולעיני כל התושבים שיצפו, טכס הלקאת המשרת החוטא, ומיד לאחר מכן יובא הפרוש אל הבמה כדי להעמידו ללעג וקלס.

המשרת אשר לא ביצע את הפקודה ולא הביא את הפרוש, הועלה אל הבמה ונקשר אל קורת עץ עבה כשגבו מופנה אל הקהל.

צַדִּיק וְנֹמֵשׁ

כי כמוך כפרעה

ראיתי להסביר בדרך משל: מעשה בכפרי מוזג יין ומשקאות חריפים, שבאו אליו ראש הכפר יחד עם כומר הכפר לשותות, וכוונתם להזיק להעליל מתוך זה על היהודי המוזג. כאשר ירד המוזג להביא יין משובח מן המרתף, מסכו השנים רעל בכמה מן הבקבוקים של יין שרף שעמדו על מדף החנות. למחרת בא אחד מן האיכרים, קנה, לקח ושתה מאלה בקבוקים, ומת מההרעלה. נעשה רעש גדול בכפר שהיהודי המוזג הרעילו, וכי בכוונתו של היהודי היתה לראות במיתת כל איכרי הכפר. יצא הקצף על כל היהודים הכפריים שבמחוז, וסכנה גדולה ריחפה עליהם. טיכסו טובי היהודים העסקנים עצות, ופנו לראש הבולשת של המחוז שהיה פיקח ומפקח ממולח, הלז מיהר לכפר ובא בדברים עם ראש הכפר והכומר, שתו ביחד ושחו, כטוב לבם ביין אמר להם ראש הבולשת, כי לדעתו כל אורח נאמן מחויב למצוא עילות ועלילות שונות על כל היהודים כדי לבער אותם כליל. נכון, ונכון הדבר, אישרו בשמחה השיכורים ראש הכפר והכומר יחד, הרי זה שאנו השכלנו לעשות כך וכך עשינו בכוונה, לעשות נקמה ביהודים. מתוך זה נתברר לו האמת, והמוזג יצא זכאי, והיהודים נשמו לרווחה.

כך אומר יהודה ליוסף הצדיק, באוני אדוני ידבר נא עבדך, כלומר, עבדך שעל ביתך, הוא ידבר ויגלה לך, לך בודאי יגלה שהוא הוא אשר עשה הקונץ הזה, אך אל יחר אפך בעבדך, תאמר לו כי כמוך כפרעה, תסביר לו שעשה רצונך ורצון פרעה, שגם אתם מעוניינים להעליל עלילות על העבריים הללו, ואז יגלה לך את האמת ויווכח מי הוא אשר שם עלילות.

(אוצר חיים)

בינתיים נודע בדוברובנה כי מנהל האחוזה עומד להגיע בליווי מחנה של פרשים, על מנת להוציא את הפרוש מבית המדרש ולהביאו, בטוב או ברע, אל אחוזת הפריץ. הרב וראשי הקהילה קיימו אסיפה מזורזת והודיעו ליהודים בעיר להישאר בבית ואפילו לא להציץ מן החלונות, כדי שלא תיווצר לגויים עילה להכות ביהודים. אך משלחת מצומצמת שהיתה מורכבת מן הרב וראשי הקהל, הלכו לבית המדרש בו ישב הפרוש כדי להמתין לבוא הפריץ ופמלייתו. הם קיוו להשפיע עליו באמצעות תחנונים ובכיות שלא לפגוע ברבי פייביש העניך הקדוש.

מיד כאשר נכנס הפריץ לבית המדרש והשוט בידו מוקף באנשיו החצופים, צעד הרב לקראתו וביקש ממנו לא לפגוע בפרוש בהצביעו על הפרוש המכונס בפנינו בעיניים קשורות ואומר תהלים. מנהל האחוזה הגיב בעקשנות, התפרץ לעבר הפרוש וניסה לגבור בקולו על קולו המתנגן, אך הפרוש לא נע ולא זע. הפריץ התרגז והחל להצליף בשוטו באויר כלפי הפרוש, אך לפתע נשטט השוט מידי הפריץ, כשירו צונחת אין אונים וגופו מזדעזע כאילו נתקף עווית.

כאב עז פילח את ידו וחדר לכל גופו, ומפיו נמלטה צעקת "הצילו!" הפרוש המשיך לומר פסוק אחר פסוק, ופרק אחר פרק כאילו לא אירע דבר, וכמי שלא חש במתרחש סביבו. אנשי פמליית הפריץ חדלו מלחשוב על הפרוש, וזעקות הכאב של אדונם הפילו עליהם אימה. הם נאלצו לשאת אותו מבית המדרש, השכיבוהו במרכבה ושבו לבתיהם אבלים וחפויי ראש.

ששה שבועות שכב מנהל האחוזה חולה כשכל גופו ייסורים גדולים. פעמים רבות שלח אל הקדוש כדי לבקש סליחתו, אך לא הצליחו לדבר אתו, שכן עיניו ואוזניו היו סגורות, והוא פקח אותן רק לקריאת התורה. הפריץ פנה אל כל הרופאים כדי לחפש רפואה למחלתו, אך לא נמצא מוצא אחר מלבד קטיעת היד שהושטה לעבר הפרוש. מאז, איש לא פקפק יותר בקדושתו של הפרוש, וכל היהודים והגויים נוכחו בגדלותו של אומר התהילים.

צ'ין אדם לחברו

לא נתכבדתי בקלון חברי

סיפר הרה"ק רבי זושא מהאניפאלי זיע"א, שבהיותו תלמידו של הרב הקדוש המגיד רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א, עלב בו פעם רבו הקדוש. לאחר כן פנה רבו המגיד ופייסו ובקש מחילה ממנו, מחל לו בכל פה ובכל לב, רבי זושא היה תמיד כולו לימוד זכות לכל אדם באשר הוא, ללא שמץ של הקפדה כלפי מישוהו, ובוודאי לרבו הקדוש. בטרם הלכתי לישון, בא אלי עוד פעם מורי ורבי הקדוש ופנה אלי שוב: ר' זושא מחול לי, השבתי שוב, אני מחול רבי, מחול בכל לב. והנה בשכבי על מיטתי הופיע אצלי בהקיץ אביו הקדוש של מורי ורבי מעולם העליון, הרב הקדוש רבי יצחק מדראביטש זיע"א ואמר לי: בן אחד הנחתי בעולם התחתון בן שהוא סגולה בעולם, ואתה רוצה לאבדו על ידי שעלב בקך רבי, עניתי, הלא מחלתי בכל לב, מחלתי וחזרתי ומחלתי, ומה עוד עלי לעשות? אמר לי, לא זו מחילה תקרא, אין זו מחילה עדיין, בוא נא עמי ואראך מחילה מוהי, קמתי ממשכבי והלכתי אחריו, הגענו עד למקוה, ואז ציוה עלי לטבול שלש פעמים, ובכל טבילה וטבילה לומר שאני מחול לבנו ואין לי קפידה כלל. מלאתי אחר דבריו ככל שהורה לי, כשיצאתי מהמקוה ראיתי שפניו של הרה"ק נוהרים באור גדול מאד, ואני אפשר להביט

בהם באורם הבוהק. שאלתי אותו במה זכה לכך? אמר לי שזכה לקרני הוד, משום שהיה נזהר כל ימיו בשלושה הדברים שר' נחוניא בן הקנה מנה אותם שבעבורם האריך ימים, "לא נתכבדתי בקלון חברי, ולא עלתה על מיטתי קללת חברי, וותרן בממוני הייתי" (מגילה כ"ח) והוסיף הרב הקדוש ואמר לי שמה שהוא השיג על ידי שלושת הדברים הנזכרים, אפשר להשיג על ידי שמחה.

מלאכתו של מי חשובה

בשמים יותר

הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א הלך עם תלמידו לומר שיעור בישיבת עץ בירושלים, בדרך החל לרדת גשם הם זירזו את פסיעותיהם, והנה פתאום עצר אותם יהודי אוסף תרומות וביקש להתרימו, ר' איסר זלמן עצר והחל לחפש כסף כדי לתרום לאותו אדם, כל אותה שעה המשיך הגשם לרדת, לאחר שנתן את תרומתו והם המשיכו ללכת, אמר לו התלמיד אין זה ראוי מצדו של אותו אדם לעכבנו בגשם, ומה עוד בשעה שהרב ממחר לומר את שיעורו, השיב על כך רבי איסר זלמן בענווה: אני מלאכתי לומר שיעורים והוא מלאכתו לאסוף נדבות, אין לדעת מלאכתו של מי חשובה בשמים יותר, שלי או שלו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תקמ"מ) הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט) הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיוביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום ראשון ח' טבת

רבי שבתי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג) רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ז)

יום שני ט' טבת

עורא הסופר (ג"א - תמ"ב)

נחמיה בן חכליה

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים - שצ"ב)

יום שלישי י' טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח)

מלאכי הנביא

הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה)

הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפייטסבורג (תש"ן)

יום רביעי י"א טבת

הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם - תקמ"ה)

הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלי ב"ר יוחנן

מראחמיסטריווקא (תר"ע)

הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב (עטרת יהושע - תרע"ג)

יום חמישי י"ב טבת

הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק

ב"ר יצחק (אור פני משה - תקס"ו)

הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב

(תשי"ד)

יום שישי י"ג טבת

הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאוו ב"ר ישראל

(תש"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רסדרים יוסף חרשים" על המערים.

המפסיק ממשנתו (י"א)

מי שישב ללמוד, והייצר מפתחו לדבר עם זה, ולהפסיק באמצע הלימוד, שזה עבירה גדולה, ולעיתים מאכילין אותו גחלי רתמים. (חגיגה דף י"ב ע"ב), או שהיצר מפתחו לקצר זמן הלימוד, ולילך לכאן או לכאן, יחזק לבו בבטחון בה', הגם שלא אדבר ולא אלך, עם כל זה הקב"ה יעזור לי, ויגמור בעדי לכל טוב, ואז הקב"ה בוודאי יעזור לו ויגמור בעדו לכל טוב. (שומר אמונים, מאמר הביטחון והתחזקות, פרק כ')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות

052-7655-222

נדבת הר"ר פינחס שיינברגר הי"ו
לע"נ סבו הרה"ח מנחם מאניש
ב"ר פינחס צבי ז"ל
נלב"ע ח' טבת תנצב"ה

פניני עין חמד

יוצא לאור 7" בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת וַיִּגַּשׁ - שְׁמִירַת הַפֶּה

"כִּי עֲבַדְךָ עָרַב אֶת הַנַּעַר מֵעַם אָבִי ... וְחִטָּאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים" (בראשית מד, לב)

האדם צריך להיזהר בכל דבר שהוא מוציא מפיו. מהשמיים תובעים מן האדם לקיים את התחייבותיו. זאת הסיבה שאומרים לנפטר: "מחול לך" ועושים לו התרה.

ב'ספר חסדים' מובא מעשה באדם שגסס ל"ע במשך שלושה ימים. לפתע צעק: "התירו לי! התירו לי!". הלכו לחכם, והורה להם שיעשו לו התרה, ונפטר מיד.

החכם הסביר לאחר מכן, שנראה שהיה על הנפטר איזה חוב, נדר או שבועה. לכן לא היתה לו רשות לעלות לעולם הבא, אך היתה לו זכות לצעוק שיתירו לו. על ידי התרה זו שעשו לו, זכה לנוח בשלום על משכבו.

הגאון הרב בן ציון מרדכי חזן זצ"ל (מייסד ומנהל ישיבות 'פורת יוסף' ו'שושנים לדוד') סיפר שבבגדאד היתה אישה שגססה בביתה במשך שבוע שלם ובני הבית לא ידעו מה לעשות עימה.

בסוף הלכו למקובל האלוקי הרב יוסף חיים והוא נתן להם נוסח מסוים לקרוא לידה במניין. הם אספו עשרה אנשים, וכולם קראו את הדברים. בטרם הספיקו לעבור את מפתן הבית, כבר פרחה נשמתה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

7"ד	כנסת לכת	צאת לכת	ויגון חס
17:44	17:13	16:01	י"מ
17:39	17:10	16:17	ת"א
17:39	17:09	16:17	מי"ב
17:44	17:13	16:21	כ"ג

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאנט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרור בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

יהודה לקח על עצמו את הערבות להביא את בנימין חזרה לאביו. הוא פונה לאביו ואומר: "אֲנֹכִי אֶעֱרְבֶנּוּ מִיָּדִי תִּבְקַשְׁנוּ. אִם לֹא הִבִּיאֲתוּ אֵלַי וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ, וְחִטָּאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים" (בראשית מג, ט).

בפועל יהודה לא קיים את הערבות ולא השיב את בנימין, שהרי יעקב אבינו הוא זה שירד למצרים ושם ראה את בנימין.

אי קיום ערבות זו גרמה לו לדבר נורא- במשך ארבעים שנה היו עצמותיו מגולגלות בארון, כדברי הגמרא (סוטה ז ע"ב): "כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון".

רק כשבא משה רבינו ואמר: "שְׁמַע ה' קוֹל יְהוָה וְאֶל עֲמוֹ תִּבְיָאֵנוּ יְדִיו רַב לֹא וְעִזָּר מַצְרֵיו תִּתְּהֶן" (דברים לג, ז), רק אז הוא נכנס לישיבה של מעלה!

בכוח מה התפלל עליו משה רבינו? מכיוון שאמר: 'אני הוא זה שנושא את ארונו של יוסף במדבר'. משום כך באותה שעה שמשה רבינו נפטר, יהודה נכנס לגן עדן.

כך היה עם דוד המלך שאמר: "אִם אָבֹא בְּאֶהָל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֵרֶשׂ יְצוּעֵי. עַד אֲמַצֵּא מְקוֹם לָהּ מִשְׁכָּנוֹת לְאָבִיר יַעֲקֹב" (תהילים קלב, ד-ה).

בגלל הנדר הזה נשמתו של דוד המלך נשארה שבע שנים מחוץ לגן עדן. רק ביום ששלמה בנו חנך את בית המקדש. רק אז נשמתו נכנסה לגן עדן!

שני המקרים האלו מלמדים אותנו עד כמה

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - צום עשרה בטבת

מה הן ההלכות של צום עשרה בטבת?

איסור: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

בעשרה בטבת התחיל מלך בבל לצור על ירושלים כדי להחריב אותה. לכן, אנחנו מתענים ביום זה, כדי להכניע את ליבנו ולחזור בתשובה שלימה. אנחנו מתחננים לפני בורא עולם, שירחם עלינו וישב לגאול אותנו גאולה עולמית. הצום מתחיל בעלות השחר ומסתיים בצאת הכוכבים.

בתי-כנסת רבים נוהגים להקדים את תפילת מנחה, כדי שיספיקו לסיים את התפילה לפני השקיעה והכהנים ישאו את כפיהם. אם מתפללים מנחה גדולה (לפני פלג המנחה), הכהנים לא נושאים את כפיהם.

חייבים להתענות ביום עשירי בטבת, ופורץ גדר ישכנו נחש. אבל קטנים, כלומר בן שעדיין לא מלאו לו שלוש-עשרה שנים ויום אחד, ובת שלא מלאו לה שתיים-עשרה שנים ויום אחד, פטורים לגמרי מן התענית. הם לא צריכים להתענות אפילו כמה שעות. אפילו אם יש להם דעת להתאבל על חורבן ירושלים, כל שלא הגיעו למצוות, הרי הם פטורים מתענית זו. אפילו אם הם רוצים להחמיר על עצמם ולהתענות - יש למחות בידם, שלא יעשו כן.

מעוברות ומניקות פטורות מתענית עשרה בטבת. לעניין זה, מעוברת היא אישה שעוברת ניכר, כלומר שעברו שלושה חודשים מתחילת ההריון. אם היא סובלת ממיחושים והקאות היא פטורה מתענית זו, גם לפני שעברו שלושה חודשים מתחילת ההריון, ובפרט אם כבר עברו ארבעים יום מתחילת ההריון.

מעיקר הדין, מינקת היא אישה בתוך עשרים וארבעה חודשים מזמן הלידה. במשך הזמן הזה היא חלשה מאוד, ועדיין לא שבה לאיתנה. אישה שמרגישה שיש בכוחה להתענות בקלות, תשאל רב מורה הוראה אם היא יכולה להתענות.

חולים פטורים מן הצום. אדם חלש או זקן מאוד שמצטער בצום, וחושש שאם יתענה, יחלש ויחלה - פטור מהצום. חולה שהתרפא, אבל עדיין מרגיש חולשה, וחושש שאם יתענה יהיה חולה שוב - פטור מהצום.

אם בטעות בירך על מאכל ולפני שהכניס אותו לפיו נזכר שהיום צום, יטעם מעט, כדי שברכתו לא תהיה ברכה לבטלה. אחר כך חייב להמשיך לצום, אבל לא יאמר בתפילת העמידה 'עננו'. הוא לא צריך להתענות ביום אחר במקום הצום ששבר.

יום עשרה בטבת נקבע כיום הקדיש הכללי. ראוי להדליק נר נשמה לעילוי נשמת הנרצחים בשואה הי"ד.

עֲשֵׂית חֶסֶד וְשִׁכָּרָה

אנחנו לא יכולים לתאר ולשער, מה השכר העצום של קיום חסד עם הזולת. לא לחינם רבותינו אמרו, שאדם שעושה חסד עם הזולת, בורא עולם שעושה עימו חסד. רמז לדבר, שכן המלה חסד מורכבת משתי מלים - חס וד'. דהיינו בורא עולם חס על אותו אדם העושה חסד עם הזולת. להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'קניין תורה'. יש בו כדי ללמדנו עד כך:

לפני מספר שנים בערב יום חמישי הגיע יהודי חלש ונכה לבית הכנסת 'שומרי שבת' בלב שכונת בורו-פארק בניו-יורק. אותו יהודי פנה לגבאי וסיפר לו שהוא צריך להגיע לקנדה. הוא שאל את הגבאי האם הוא יודע אם יש מישהו שמתכנן לנסוע לשם ואז הוא יצטרף אליו. הגבאי ר' הלל זאקס הכריז בקול וביקש שמי שמכיר מישהו שמתכנן לנסוע ברכבו, שיצרף את היהודי הנכה לנסיעתו.

אחד מהנוכחים היה צריך להגיע לקנדה. התכנון המקורי שלו היה לטוס למחרת בבוקר. מדובר בטיסה בת שעה וחצי. כששמע את הדברים, רחמיו נכמרו על אותו נכה. הוא החליט לנסוע לקנדה ברכבו, למרות העובדה שנסיעה כזו אורכת כשמונה שעות! בשביל מצוות חסד, הוא מוכן להתאמץ. הוא החליט לצאת מוקדם ככל האפשר, כדי שכאשר יגיע לבית, יוכל לנוח קצת לפני כניסת שבת.

הוא יצא עם רכבו באותו ערב. כל הלילה נסע עם היהודי הנכה. בשעות הבוקר המוקדמות הגיע לביתו שבקנדה. הוא פתח את דלת ביתו. רק נכנס, ומיד גילה עשן סמיך שכיסה את פניו. הוא רץ במהירות וראה כי דליקה פרצה במטבח. 'למזלו' האש עדיין לא התפשטה. הוא ב"ה הצליח השתלט על הדליקה וכיבה אותה.

כל אותו זמן, בני הבית נמו את שנתם בשלווה בקומה השניה ולא הרגישו דבר. היהודי סיים בשבח והודיה לה' יתברך: "איני יכול לחשוב, מה היה קורה אם הייתי נשאר עם התכנון המקורי לנסוע למחרת ולהגיע הביתה בצהריים. לא זו בלבד, אלא אפילו אם הייתי מגיע לביתי כמה דקות לאחר מכן - מה היה עלול לקרות".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס

בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - חכם הרב משה יחזקאל צאלח זצ"ל

חכם הרב משה יחזקאל צאלח זצ"ל - נולד בערך בשנת ה'תרנ"ד (1894) בבגדאד. כבר כשהיה עלם צעיר השקיע את ראשו ורובו בעולם התורה. ניכר כי לגדולות נוצר. בתחילת דרכו למד בישיבת 'תומכי תורה'. כשהיה בן שבע-עשרה שנים הוסמך להוראה על ידי גדולי חכמי בגדאד. למד בבית-המדרש 'בית זלכה'. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, רבינו גויס בכוח על ידי השלטונות. רבינו נשלח לשדה הקרב ללא תנאים בסיסיים וללא הכשרה מינימאלית וראה ניסים גלויים.

לאחר חמש שנים חזר לבגדאד. מיד לאחר מכן פרצה מחלת המלריה. רבינו הגיע עד שערי מוות ובחסידי שמיים התרפא לאחר שני ניתוחים. בהמשך התמנה לשמש כאחד מראשי הישיבות בבית-המדרש 'בית זלכה'. בשנת ה'תש"ד (1944) עבר ללמד בבית-המדרש 'מנדאני'. רבינו הדריך את הרבנים ואת התלמידים וזכה להגדיל את מספר התלמידים ל-780.

נישא לראשונה בשנת ה'תר"פ (1920). לאחר שהמתין 28 שנים בהם שבהם לא זכו לפרי בטן למרות תפילותיו הרבות, נאלץ לגרש את אשתו ובשנת ה'תש"ח (1948) נישא בשנית. בשנת ה'תשי"א (1951) עלה לארץ עם אשתו ושני ילדיו. בהתחלה נשלחו למעברה 'עין שמר'. שנה לאחר מכן הגיעה משלחת מטעם יהדות בבל וביקשו מרבינו לשמש כרבה של המעברה 'נחלת יהודה'. רבינו הסכים למרות החיים הקשים במעברה בפחונים ושם הרביץ תורה ברבים.

דאג לבניית בית-הכנסת אליהו הנביא. שימש כרבה של מעברה 'נחלת יהודה' וכרב בית-הכנסת עד יומו האחרון. משכורתו הדלה לא הספיקה ורבינו נאלץ לבקש סיוע מלשכת הסעד. למרות מצבו הגשמי פיזר צדקה ביד רחבה וארגוני צדקה וחסד וישיבות פנו אליו רבות לבקשת עזרה. הסתפק במועט בבית קטן וצנוע. בספריו נמצאו קבלות של תרומות לארגוני צדקה מכל הארץ.

דקדק במצוות הכנסת אורחים. ענוותן. הסתיר את כתיבת חידושי תורתו. ידע את מועד פטירתו. נפטר ב-י' טבת ה'תשכ"ו (1966). חי כ-72 שנים. ציונו בבית-העלמין שיכון גורדון בראשון לציון. ישיבת 'הרב משה יחזקאל אלצאייג' נקראה על שמו וכן הרחוב שבו התגורר נקרא 'רחוב הרב משה צאלח'. גם כיום המתפללים על ציונו זוכים לראות ישועות.

אביו: חכם הרב יחזקאל (עבד לפרנסתו כצורף. היה בקי בש"ס ומפרשיו וכן היה מקובל). **סבא (מצד האב):** חכם הרב צאלח. **אימו:** מרת תפאחה (אחיינית חכם באשי ר' אברהם הילל, חכם ר' יחזקאל הלוי אל ואכיל וחכם באשי ר' יצחק שלמה מגל"ד). **סבא (מצד האם):** חכם הרב מאיר חורש. **נשותיו:** מרת רג'ינה (זיווג ראשון. נישאו בשנת ה'תר"פ-1920. בת ר' משה מזרחי), מרת נזימה (זיווג שני. נישאו בשנת ה'תש"ח-1948. בת ר' פינחס). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' יחזקאל, ר' פנחס, ר' אברהם, ר' יצחק, מרת שמחה, מרת שושנה ומרת רחל. **מרבותיו:** אביו, המקובל חכם ר' יחזקאל, המקובל חכם ר' יהודה פתיה (היה רבו המובהק), המקובל חכם ר' שמעון אגסי. **מתלמידיו:** הגאון המקובל הרב יוסף זליכה (רבה של פרדס כץ). **מספריו:** פני משה - על התורה בדרך הפשט **ויקהל משה** - על התורה בדרך הפרד"ס **בגדי ישע** - על הנ"ך **ימולך לימין משה** - פירוש על הש"ס **יוגד משה** - על אגדות הש"ס **ישמח משה** - מצוות וענייני הנישואין **ויסתר משה** - על הזוהר הקדוש ותיקוני הזוהר **משרת משה** - על האידרות רבא וזוטא ופירוש על יין הרקח **ימילי דחסידותא** - על ספר חסידים **ערך לחם** - פלפול על הש"ס ומדרשים וספרי קבלה. בנוסף כתב פיוטים רבים.

אחותו רוזה סיפרה שפעם אחת היא עברה בשוק בבגדאד וראתה שם את אחיה חכם משה. היא דיברה איתו במשך עשרים דקות. היא הגיעה אליו בערב ואמרה לו שרוצה להמשיך לדבר איתו בקשר למה שדיברו היום בשוק. רבינו שאל: "מתי דיברת איתי?". לרגע היה קשה להבין את כוונתו והיא ענתה: "היום דיברנו בשוק במשך עשרים דקות". רבינו השיב לתדהמתה: "אה, זאת את היית!". היא היתה פשוט המומה והבינה שדיברה איתו עשרים דקות בלי שאחיה חכם משה הסתכל עליה כלל. רבינו לא ידע שהיא אחותו וזאת משום ששמר על עינוי הקדושות.

באחד מימי ראש השנה לאחר פטירתו של רבינו, בנו התפלל בבית הכנסת 'אליהו הנביא' שאביו הקים. באמצע התפילה התפתח ויכוח בין המתפללים לגבאי בית הכנסת. במוצאי החג בנו של רבינו התקשר לאחותו שמתגוררת בצד השני של הארץ ושאל בשלומה. היא בתשובה שאלה אותו: "מה קרה היום בבית הכנסת?". הוא ענה: "למה את שואלת?". היא סיפרה לו שחלמה בלילה שאביה בא אליה והביא לה דף שכתוב בו את ישרותו של גבאי בית הכנסת והורה לה לתלות אותו על פתח בית הכנסת. בנו כששמע זאת התרגש לראות שאביו שומר על שלום בית הכנסת שהקים גם לאחר פטירתו. בנו רץ לגבאי בית הכנסת לספר לו שמשמיים הודיעו על כשרותו וישרותו.

אחד משכניו של רבינו קיבל אירוע מוחי ל"ע. הוא הובהל לטיפול נמרץ בבית"ח. הרופאים אמרו שיש לו חיידק במוח, ובנוסף לאירוע מוחי והתקף לב שעבר - שעותיו ספורות. בנו שהתגורר בחו"ל שהה באותה עת בירושלים. כששמע זאת הרגיש דחף ללכת להתפלל בקבר רבינו. הוא הלך לבית העלמין, השתטח והתפלל לרפואת אביו, שלדברי הרופאים נותרו לו שעות בודדות לחיות. כשחזר לביתו נרדם. בחלומה ראה את רבינו אומר לו: "ישועת ה' כהרף עין. אל תדאג" ונעלם. הבן הנסער קם משנתו. בדיוק באותו רגע הטלפון צלצל ואימו הודיעה לו שהרופאים אמרו עכשיו שמצב אביו השתפר. מאותו רגע מצבו הלך והשתפר כליל. כשקם ממיטתו שאל את בנו: "היית בקבר של חכם משה?". בנו סירב בהתחלה לספר לאביו, אבל לאחר שאלות חוזרות נשנות הודה שהלך לקבר של רבינו.

סיפר אביו שבאותו הרגע שהלך לבית עלמין, ראה ששמים אותו על משטח משיש שבו רוחצים את המתים ל"ע וכולו מלא דם. לידו ראה מלאכים והנה עומדים להכריז עליו שהוא מת ח"ו. פתאום ראה את חכם משה מגיע ואמר לו "ישועת ה' כהרף עין". פסוק שלפני כן לא הכיר אותו כלל, ואז הוציא אותו משם וסיפר לו שבנו הלך להתפלל על קברו. (החומר והסיפורים מעובדים מתוך הספר 'והאיש משה' באדיבות נכדו ר' אברהם דוד)

מה רוצה ה'

לבית של סבתא. נכנסתי ראשון לבית כדי לא להפחיד אותה, במידה והיא ערה. ריח חריף של גז עלה באפי. נבהלתי וזכרתי לא להדליק אור כדי לא להעיר אותה.

כדי שכל הדירה לא תתלקח למאכולת אש, חלילה, ניגשתי עם הפנס שבידי לכירה. ראיתי שהגז היה פתוח וסיר שישב על להבה גלש וכיבה את האש, אך הגז המשיך לדלוף...

אמא, שאיבדה לא מזמן את חוש הריח, כנראה שכחה מהסיר ולא הריחה את ריח הגז הנודף בכל הבית. פתחתי את החלונות כדי לאוורר את הבית. ניגשתי לבדוק את שלום אימי, שברוך ה' היתה בריאה ושלימה... הודינו לה' על הנס הגלוי והכנסנו את הדברים למקרר כמתוכנן. חזרנו הביתה בהודיה לה', על שלא הסיר את חסדו מאיתנו...

בבוקר אשתי אמרה לי שהמקרר עובד כרגיל... בדקנו שוב ושוב ואכן הכל פעל כרגיל... התקשרתי לטכנאי בכל זאת והוא אישר שאין צורך להגיע. בורא עולם דאג שהמקרר יפסיק לעבוד כדי להציל את הסבתא, אם המשפחה!!!

בעלון 'ניצוצות' הובא סיפור לגבי אישה מנתיבות. היא ב"ה זכתה לחזור למקורות וקיבלה על עצמה לשמור את מצוות התורה. היא עבדה 18 שנים באחד המפעלים בדרום. מספר חודשים אחרי שחזרה בתשובה, קיבלה מכתב פיטורין.

בצר לה ניגשה לרב ושאלה בתמיהה: "סליחה כבוד הרב, אני לא מבينة. כשהייתי 'לא בסדר' (לא שמרתי תורה ומצוות) העבודה היתה 'בסדר' והנה כשאני 'בסדר' (כשחזרתי בתשובה) העבודה 'לא בסדר', כיצד זה יתכן?"

הרב ענה לה: "דבר אחד אני יכול לומר לך. כשמתעוררת אצלנו בעיה כזו, אנחנו משננים לעצמנו כל הזמן, שכל מה שהקב"ה עושה- הכל לטובה. יש אנשים שמבינים את הסיבה אחרי יום, יש אחרי שנה, ויש שלא רואים זאת כל החיים, אבל הקב"ה עושה רק טוב".

האישה הלכה לביתה והתחילה לעבוד על מידת הביטחון. למחרת, כשהטרנזיט אסף את העובדים למפעל, אירעה תאונה בדרך לעבודה ל"ע: שני עובדים נהרגו וארבעה נפצעו קשה.

בערב, המנהל התקשר אליה ואמר: "גבירתי, יש לנו פחות עובדים. אנחנו צריכים אותך מחר בעבודה". הקב"ה פיטר אותה ליום אחד, כדי שהיא תינצל מתאונת דרכים... אין ספק, שבאותו הזמן הפיטורים נראו כדבר רע. רק לאחר מעשה הבינה, כי ה' עשה זאת לטובתה ולתועלתה.

כידוע, אחי יוסף לא הבינו מדוע בורא עולם מגלגל עליהם את הניסיונות האלו. כיצד יתכן, שהמשנה למלך דווקא מאשים אותם כמרגלים? הם לא הבינו. מדוע המשנה למלך שואל אותם על אביהם וכן חוקר לגבי אח נוסף. מדוע הוא מתעקש, שיורידו את בנימין למצרים?

הם הבינו כי אחת הסיבות למעצרו של שמעון היא, שאם הם יביאו ילד אסופי מהרחוב וינסו לומר כי הוא בנימין, אז המשנה למלך יקח את אותו הילד, יצרף אותו יחד עם ילדים נוספים ויבקש משמעון לזהות את אחיו. משמעות הדברים היא, שאם חלילה יתפסו במעשה מעין זה, מצבם יהיה חמור.

הם תהו תהיות רבות. כיצד יתכן, שהכסף שבו הם קנו את התבואה חזר לשק? גם לאחר שהורידו את בנימין למצרים, אמרו להם שהם יאכלו עם המשנה למלך. הם ידעו שדבר זה לא הגיוני. אנשים שמואשמים בריגול מקומם בבית-הסוהר. הם לבטח לא זוכים לאכול עם המשנה למלך.

העובדה שהמשנה למלך ידע להושיב אותם לפי גילם הפליאה אותם. בנוסף, המשנה למלך אומר לאחיהם: "אַלְקִים יִחַןְךָ בְּנִי" (בראשית מג, כט). רק כאשר המשנה למלך התוודע לאחיו ואמר: "אֲנִי יוֹסֵף, הַעוֹד אָבִי חַי?" (בראשית מה, ג). אז הם עתה הבינו את כל התמונה. כל התהיות נפתרו.

האדם עובר ניסיונות פעמים רבות. הוא לא מבין על מה ולמה בורא עולם עושה לו את הדבר הזה. הוא היה מעדיף שזה לא יקרה. אולם לאחר מכן, בדיעבד, הוא לפעמים מבין כי בורא עולם עשה זאת לטובתו ולתועלתו

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'טיב הקהילה' והובא מפי בעל המעשה ר' א.ה. יש בו כדי ללמדנו זאת: ברוך ה' זכינו להקים בית מלא ברכה. בורא עולם בירך אותנו בשלושה עשר ילדים בלע"ה. כל שבת מצטרפים אורחים נוספים, כך שכל שולחן שבת נערך עבור שלושים איש לכל הפחות.

ההכנות לקראת שבת מתחילות מוקדם כדי להספיק להכין מזון בשפע ולקבל את השבת ברוגע ומתוך הקפדה לקבל שבת, שהיא מקור הברכה, מוקדם ככל האפשר.

יום חמישי בחצות ליל, כאשר כל המאכלים והסלטים מסודרים במקרר לב אחד מבני הבית שם לב שהמקרר לא פועל. באתי לבדוק וראיתי שאכן הכול עדיין קר אבל המנוע לא פועל ואינו מפזר קור...

מה עושים במצב כזה? אחד הילדים תיכף הציע להעביר הכל למקרר של סבתא שגרה בניינים מאיתנו... השבתי כי ההצעה נבונה, אבל אני חושש שלא נעיר אותה משנתה חלילה... לבסוף הוחלט, שמכיוון שסבתא לבד בבית וסבא שוהה בחו"ל, ניכנס לבית בשקט מוחלט בלי להדליק שום אור בבית ונעביר את כל האוכל למקרר שלה עד הבוקר, כשנמצא טכנאי לתיקון התקלה. העמסנו הכל לרכב ומשם

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת אהרון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת נעמי ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעילה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לושי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
דרורי יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה
דוד בר חביבה ז"ל	חי יזיז בן קלרה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעילה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעילה ע"ה

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

ויגש

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2021 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת ויגש

- ב..... סמא דיסורי קבילי - רפואת היסורים לקבלם באהבה ובאמונה שהכל לטובה
- ה..... אנכי ארד עמך - הקב"ה אתנו בתוך החשיכה
- ז..... מתיישבים על לבו - מתוך מחשבת אמונה בכל עת 'יחיה' באמונה
- ח..... מדוע פניך - ע"י האמונה יאירו פניו של אדם תמיד
- ט..... עוד יוסף חי - שמירת גדרי קדושה ויראת שמים
- יא..... אעלך גם עלה - התעלות הבאה על ידי העמידה בנסיונות
- יג..... לא כהתה עין האחוזה - על ידי מחלוקת מאבדים פרנסה ובמעלת האחדות

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

פרשת ויגש

ומבאר ה'אור החיים', שממעם זה המתין הקב"ה מלהתחיל את 'שעבוד מצרים' רק לאחר מיתת כל בני יעקב, ואילו על מות הבנות לא המתין, כי איתא בגמרא (ברכות סב.) 'סמא דיסורי קבילי', פירושו, שקבלת הייסורים באהבה ושמחה הוא סם המרפא לייסורים, ומכיוון שבני יעקב קיבלו את הגזירה באהבה לכן פקע מהם 'צער השעבוד', משא"כ על מיתת יוכבד וסרח בת אשר - שגם היו מיורדי מצרים, לא המתינו, מכיוון שלא ירדו מרצונם לסבול את עול השעבוד. מכאן ילמד כל אחד לקבל בשמחה ואהבה את כל הבא עליו, לדעת שכל ענייניו מדודים וקצובים ממעלב, וכך ירוויח שיהיו לו 'סמי דיסורא קבילי', שיתרפא ויוושע מצרתו, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח.

ובך אמר הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע על דברי המשנה (ברכות מ.) 'ועל כולם אם אמר שהכל נהיה בדברו

סמא דיסורי קבילי - רפואת היסורים לקבלם באהבה ובאמונה שהכל לטובה

בפרשתן (מו ו-ז), 'ויבואו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו, בניו ובני בניו אתו, בנותיו ובנות בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה', ומבאר ה'אור החיים' הק' (ר"ה בניו) מדוע חילק הכתוב בין בניו ובנותיו בתיבת 'אתו', כי יש מהם שבאו מרצונם מצרימה לקבל גזירת מלך בלב שלם, ויש מהם שהיו חוככים בדעתם להתעכב מרדת לבור הברזל, וציין הכתוב מי ומי ההולכים לפרוע שטר חוב הגלות מרצונם, ואלו הם, בניו ובני בניו אתו, פירושו, אלו (הזכרים) לא הוצרך להביאם, אלא הם בעצמם באו אתו בדומה לו - כמו שיעקב עצמו ירד מצרימה מיד כשנצטווה על כך, ללא כל שאלות וספיקות, כך גם הם, ואילו את הבנות הביא אתו מצרימה (מאחר שלא קיבלו באהבה את הגזירה לירד למצרים).

א. מסופר על הרה"ק רבי יוסף מאיר ממאכניווקא זי"ע, שבינקותו בהיותו כבן שש נכנס פעם אל זקנו הקדוש הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע, וזקנו שאלו על מעשיו באותו היום, ענה הנכד, היום הלכתי לבקר ב'שוק הבהמות', כי שמעתי אומרים שאליהו הנביא נמצא שם וגבר חפצי ורצוני לראותו. אמנם, חיפשתי בכל השוק ואף עליתי על עמוד גבוה, ובכל זאת לא עלתה בידי לראותו, רק 'מוסר' אחד לקחתי משם, כי ראיתי שבעלי השוורים קושרים אותם בעת העמדתם למכירה, והנה, אלו שאינם נכנעים תחת המוכר ומנסים בכל כוחם להישמט, הרי הם נחבלים בחבלות יתירות ומכות שלא לצורך, שהרי בעל הבית אינו נמלך עליהם שלא למוכרם, וכל ה'רווח' שלהם הוא חבלות בגופם עד זוב דם ותו לא מידי, לעומתם השוורים שמסרו והכניעו עצמם נשארו בשלימות ובריאות גופם, ועוברים בשלוות הנפש לבעליהם החדשים, אשרם טוב להם, ומזה למדתי, שהמתעקש בעת שצרה נוחתת לפתחו, ואינו מקבלה באהבה ובהכנעה, בזה הוא נחבל יותר ויותר, אך אם מקבל את הכל באהבה, באמונה שהכל מאתו יתברך, אזי תקדמנו ברכות טוב, ויינצל מכל המכות היתרות. כשמוע הרה"ק מסקווירא דברים אלו יוצאים מפי נכדו, אמר לו - בני, אם זאת למדת שם ברור לי שאף שאתה לא זכית לראות את אליהו הנביא, מכל מקום הוא ראה אותך.

וכבר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע, הנה שגור בפי העולם, לומר בכל עת מצא 'אז ס'גייט נישט ווי ס'ווילט זיך, דארף מען וועלן ווי ס'גייט', (כשוראה האדם שאין מהלך חייו מתנהל כמו שעלה ברצונו, עליו לרצות ולהסכים לאשר קורה עמו במציאות), אך אני אומר, שההיפך הוא הנכון - 'אז ווילט זיך ווי ס'גייט, גייט ווי ס'ווילט זיך', (כשיכנע האדם אל בוראו ויכניע בשמחה להנהגת הבורא אתו, כבר יעשה הבורא שחייו יתנהלו כרצונו ומחשבתו אשר חשב ורצה), דעל ידי התחזקותו באמונה פשוטה ותמימה יוכל לשדד מערכות הטבע לטובה ולברכה, זוהי כוחה של אמונה בהש"ת.

ב. וכך היה אומר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בשם אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע על הא דכתיב בפרשתן (מה כד) 'אל תרגזו בדרך', וברש"י, 'אל תפסיעו פסיעה גסה', שהנה יוסף עצמו אמר להם 'מהרו ועלו אל אבי' (פסוק ט), כי מצד 'כיבוד אב' היה עליהם להזדרז לבשר לאביהם בשורה טובה כי עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים [וכמו שכתב ה'ספורנו' 'מהרו - כדי שלא יצטער יותר], אך מ"מ אין להם למהר מהירות יתירה מבוהלת ומטורפת, כי היא לא תועיל להם מאומה, ולא יוכלו להקדים את הבשורה אפילו רגע אחד מלפני הזמן המיועד לה מן השמים, כי הצער והעגמת נפש נקבע במדויק מתי יבוא ומתי יעלם, לא פחות ולא יותר, וממילא לא ירוויחו

באר הפרשה - פרשת ויגש

ג

לקבל באהבה ושמחה את כל הקורות אותו, כי מי הוא פתי שלא לשמוח ב'טובות' הנעשים עמו, ובאופן כזה אכן יתמתקו כל הדינים והכל יתהפך לטובה וברכה ב'נגלה' ממש.

ובך פירש הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע במה שנאמר (מה בז) 'וירא את העגלות אשר שלח יוסף, כי רצה יוסף לרמוז ליעקב 'שאל ידאג מהעגלות כי כל זה הוא הסיבה לנאולה, כי הרעה הוא הסיבה להטובה', ועל כן שלח לו עגלות שהוא מלשון 'עיגול', וגם 'סיבה' נקראת 'עיגול' (סיבוב), ור"ל שהעגלות הם מרמזים שהקב"ה מסבב את הנעשה בעולם ומורידו למצרים למען הביא עליו את הטובה הגדולה שבנאולה.

נוראות כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ד ד"ה במדרש) לבאר בלשון הכתוב (מז ד) 'אנכי ארד

יצא', שהואומר על כל הבא עליו (אף על מה שנראה לו כדינים), הרי זה בדבר ה' - ובוודאי הכל לטובה וברכה, עי"ז יצא ויפטר מכל צרותיו.

ביצד יעשה זאת, ע"י שיזכור ש'בנים אתם לך' אלוקיכם (דברים יד א), הוא הזן ומפרנס לכל בניו רחומיו, הוא המשלים לכל אחד די מחסורו ברוח או בגשם בראוי לו, הוא השולח רפואה שלמה לכל מכאוב וחולי, הוא הדואג להמציא לכל אחד זיווגו ההגון לו בעתו ובזמנו, וכן בשאר עניינים איש איש בנגעו ומכאובו - ואם לעת עתה אינו נראה כן בנגלה, בהכרח שטובה מרובה טמונה בהנהגת ה' עמו והכל בחשבון משמים ממעל לטוב לו כל הימים, וכמו שאמרו (ירושלמי הוריות ג ד) לטובתי נשברה רגל פרחי. כאשר יכיר בזאת, מעתה, לא יעמיד עצמו לומר אוי לי שכך עלה בגורלי... איני מרוצה בהנהגה פלונית וכדו', אלא יהא נקל בעיניו

מאומה מהמהירות שיפסעו גסה למהר להגיד לאביהם שאם יזדרזו כאן יתר על המידה יארע להם תקלות ומניעות במקום אחר וכי"ב (הובא ליקוטי יהודה החדש).

וללמד בא על כל עסקי ה'השתדלות', שאף שמחויב האדם להשתדל לפרנסתו ולשאר צרכי הגוף, אך לא ירבה בהשתדלות יתר על המידה 'בכמות ובאיכות', וימהר ברגליו אבל לא בראשו... וה'עצה' לפרנסה אינה בריבוי ההשתדלות, אלא כדברי הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע על הא דכתיב בפרשתן (מז יב) 'לחם לפי הטף', וז"ל. אמר א"ז זצוק"ל, פירוש 'טף' הוא בלשון רז"ל לשון הסתכלות (עי' מגילה יד: ועינהי מיטיפי), והענין הוא, כי העיקר לפרנסה שיהיה האדם צופה ומצפה באמונה ובטחון לשמים. וזהו 'לחם לפי הטף' - לפי ההסתכלות לשמים, ומי שיותר מצפה לשמים יש לו יותר, כי עי"ז יש לו כלי יותר מוכן לקבל השפע. עוד נראה לומר לפי הפירוש הפשוט בתיבת 'טף' כמשמעו, והוא, דהנה כתיב (תהילים נה כג) 'השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך', היינו כמו התינוק שאינו דואג כלל על מזונותיו, רק משליך כל יהבו ומשאו על אביו ואמו, כך השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. זהו ויכלכל... לחם לפי הטף - היינו לפי הנהגת הטף, היינו לפי הערך שהוא משליך יהבו על אביו שבשמים, כך והוא יכלכלך, עכ"ל.

ג. סיפר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע, כי בימי ילדותו לעת 'מלחמת העולם הראשונה', נכנסו ובאו חיילים מצבא הגרמני לבית אביו הרה"ח רבי משה אברהם ברזובסקי זצ"ל הי"ד שבברנוביץ והורו לכל בני הבית לעמוד על יד הקיר כשפניהם אל הכותל ברצותם לירות למוות בכל אחד מהם. רבי משה אברהם ביקש מבנו הג"ר נחום זאב זצ"ל שיביא לו כוס מים בכדי לברך 'שהכל נהיה בדברו', לקח האב את הכוס בידו ובירך בכוונה, והנה נשמע הקול מבחוץ אשר חיילי האויב הרוסי נכנסו לעיר, ויצאו החיילים הגרמניים מהבית בכדי להילחם בחיל רוסיה, ונפשמ ניתנה להם לשלל. מיד נשאו כולם עיניהם לאביהם ואמרו לו, הן מופת ואות הראיתנו כעת, ענה להם רבי משה אברהם לא מיניה ולא מקצתיה, אלא כך מקובלנו שאמירת 'שהכל נהיה בדברו' מתוך אמונה תמימה בבורא ית' היא סגולה להמתקת הדינים.

ד. וכמו שמצינו אצל השבטים שכאשר 'נמצא' הגביע באמתחת בנימין מיד קרעו שמלותיהם מרוב צער, ונפלו על פניהם, ועל כולנה גדל כאבו הנוקב והמר של יהודה, וכדבריו אל יוסף 'כי עבדך ערב את הנער', שקיבל על עצמו לאבד ב' עולמות, עולם הזה ועולם הבא אם לא ישיב את בנימין לאביו, והנה ברגע אחד הפסיד את הכל ונפל לבירא עמיקתא. אמנם אילו היו יודעים שהמלך היושב לפניהם אינו אלא יוסף אחיהם פשיטא שלא היו מצטערים ולא קורעים את הבגדים, אלא שהיה הדבר נסתר ומכוסה מעיניהם...

וכך לדידן בכל קושי ונסיון העובר עלינו, אין לנו אלא לפקוח עיניים ולדעת שהכל הוא מהקב"ה, ושוב אין כאן קושי ולא צער...

באר הפרשה - פרשת ויגש

כי הכל לטובתו הנמורה של האדם, פעמים שהם יביאוהו לטובה אחרת, ופעמים יתגלה לו בסופו של דבר שהם עצמם חלק מהטובה, כיו"ב היה כאן אצל יוסף שהמכירה עצמה הייתה ההבאה למצרים למען התמנותו למשנה למלך שם¹.

ובזה מבאר ה'באר מים חיים' את הפסוק (תהלים קיה כא) 'אודך כי עניתני ותהי לי לישועה', וצריך ביאור, שהיה לו לומר 'אודך כי הושעתני' כי מה יש להודות על ה'עיניו'. אלא, שדוד המלך הכיר שהעיניו עצמו אינו אלא טובה גמורה ורחמים מרובים מאת ה',

עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה', שהרי 'גם' הוא לשון ריבוי כנודע, ואמר ה' ליעקב 'גם עלה', כלומר שאחר הירידה יתעלה יותר ממה שהיה קודם הירידה, וכלשונו 'כי כל מצור לאיש ישראל רק לטובה להיות אח"כ יתרון', והיינו שהצרה היא הכנה והכשר לטובה הגדולה העומדת להגיע אליו².

בדברים הללו פירש הרמב"ק ה'באר מים חיים' זי"ע (בד"ה א"י ויובח) בלשון הכתוב בפרשתן (מו א) 'ויובח זבחים לאלוקי אביו יצחק', כי כמה מיני יסורים יש (עיי"ש, וראה עוד בספרו סש"ש דרוש ג' ב), וכללו של דבר

ה. בענין זה ביאר ה'משך חכמה' (בד"ה אנכי) בפסוק (מו ג-ד) 'אל תירא מרדה מצרימה וגו', אנכי ארד עמך ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך'. ומבאר שהקב"ה אמר ליעקב אל תירא מרדה מצרימה - אל תחקור ותחשוש מירידתך למצרים - לחשכות הגלות, כי ויוסף ישית ידו על עיניך, היינו, עצם מצבו של יוסף יישב לך את כל תמיהותיך, הגע בעצמך - מי פילל ומי מילל שהצער הגדול שהיה ליוסף במכירתו לא היה אלא הכנה למנותו כשליט על מצרים - שיפרסם את שם השם בכל ארץ מצרים. וזה ישית ידו על עיניך - יכסה ויישב את כל תמיהותיו, להבין שהכל בחשבון משמים ממעל ועל הארץ מתחת. ופעמים וכל הירידה כולה באה לצורך עליה גדולה שא"א לה שתבוא אלא דייקא מתוך הירידה.

והנה, בזוה"ק איתא 'ויוסף ישית ידו על עיניך' - דא רזא דקריאת שמע, ע"כ. וכבר נתנו טעם לשבח על הא דאיתא בשו"ע (או"ח סא ה) שנוהגים לכסות העיניים ביד בעת אמירת פסוק ראשון של שמע, כי בא לומר, מאמין אני בבוראי ש'ה' אלוקינו ה' אחד' אף בעת שתחשך עלי, ואיני רואה מאומה, כי דייקא בעת כזאת שאין רואה את המאורות, ואין מבין את הנהגת ה' עמו - אז מצווה הוא להאמין ולהכריז שהקב"ה הוא האחד היחיד והמיוחד, עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות - והכל לטובתנו השלימה. ולא עוד אלא הוא משים ידו על העיניים, וזועק ה' אלוקינו, כלומר בין בהנהגת מידת ה' - כלומר ברחמים, הן כשהוא 'אלוקינו' מידת הדין הכל הוא ה' אחד, אותו הבורא נותן לו שניהם כפי דרכו, ובזה י"ל, שיוסף הוא ירים וישית ידך על עיניך להראות האמונה אף כשמכוסה ואין רואים מאומה.

ומעתה יבואר היטב מה שמצינו (רש"י מו כט) שקרא יעקב קרי"ש כשנפגש עם יוסף, שבאותה שעה בה החל הגלות מיד התחזק באמונתו לומר שגם כשה' אלוקינו הוא ה' אחד, וראיתו את יוסף היא שהביאתו לתוקף אמונתו. ו. וכך פירש ה'ספורנו' מה שנאמר (מו ג) 'אנכי הא-ל אלוקי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם', וז"ל, אנכי הקל אלוקי אביך - אני הוא שאמרתי לאביך אל תירא מצרימה, אני הוא שאומר אליך אל תירא מרדה מצרימה אתה, וזה כי לגוי גדול אשימך שם, כי אמנם אם היו בניך יושבים פה היו מתחנתים בכנענים ומתערבים עמם אבל במצרים לא יקרה זה כי לא יוכלון המצרים לאכול את העברים לחם, כאמרם רז"ל ויהי שם לגוי מלמד שהיו מצויינים שם. עכ"ל. ובדבריו מבואר הטובה הנצחית שהיתה בירידת בני ישראל למצרים - לשמור על טהרת בני ישראל שלא יתערבו באומות.

ז. שמעתי מעשה נורא מפי הרב יוסף שווארץ שליט"א עובדא דהוה עם אביו הרב אפרים ז"ל, כי לקראת סוף המלחמה כשהיה באחת המחנות, הגיעו הרשעים באחד הימים והחלו להפריד את העם חציים לימין וחציים לשמאל, והנה הוא רואה כי את כל העם אשר לא נשאר בהם אלא עור ועצמות שלחו לצד אחד, ואילו אלו שמעט בשר בהם שלחו לצד השני, ר' אפרים שאותות ימי המלחמה נכרו עליו היטב ולא נשאר בגופו בשר כלל חשש שישלחו אותו עם הרזים (דארע) - בהבינו שרק בעלי הבשר (לפי אותם מושגים) ישארו בחיים לשרת את הרשעים ב'עבודה' ואת כל השאר ישלחו השמיים... עשה עצמו כבעל בשר, אבל לא... הרשע מורה לו ללכת לצד הרזים... החל ר' אפרים לעמוד על נפשו, התחנן ובכה לפני רשע שיחוס וירחם עליו - כילד קטן הבוכה ומיילל לפני אביו שיקנה לו חפץ פלוני ואביו מסרב לו, והוא חוזר ובוכה בקול גדול, רוקע ברגליו ומתחנן בכל כוחותיו... ולא הועיל מאומה.

אנכי ארד עמך - הקב"ה אתנו בתוך החשיכה

בפרשתן (מו ד), 'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה', ומבאר ה'כלי יקר', על דרך משל, למי שמולך את חברו למים עמוקים והלה מתיירא לירד אל המים פן ישבע, על כן אינו יורד לתוך המים עד אחר שזה המולך יורד תחילה, כמו"כ בעת העלייה מן המים אינו נותן למי שמולכו לעלות תחילה ברוב חששו שמא ישאר לבדו במים, על כן עולה הוא תחילה והמולך יעלה לאחריו. על זה הדרך יש לומר, שהנה יעקב התיירא מרדת מצרימה 'מקום חושך ענן וערפל', עד שאמר לו הקב"ה, אנכי ארד כביכול לפניך למצרים, ואף 'בצאת ישראל ממצרים' אזי כביכול יצאו בני ישראל תחילה ורק אח"כ עלתה משם השכינה, ולכן כתב בקרא - ב'ירידה' את מעשה ירידת ה' קודם ליעקב - אנכי ארד עמך, ואילו בעליה הזכיר קודם עליית יעקב - אנכי אעלך ואחר כך גם עלה, אתה תעלה תחילה ורק לבסוף אני אעלה, וכל זה בכדי שלא ישאר יעקב רגע אחד לבדו במצרים. ובוה יש לבאר לשון הכתוב (תהלים קלט ח) 'ואציעה שאול הנך', אף כאשר אירע לי נפילה עד לשאול תחתית ח"ו, הרי כבר 'הנך' - הקדים הקב"ה לירד קודם ירידת האדם.

ולא רק ליעקב אבינו הדברים אמורים, אלא לכל חד וחד בדיליה, יכיר וידע שלא זו בלבד שהקב"ה עמו בתוך הצרה, אלא הוא מקדים לבוא לגודל אהבתו בכדי שלא יפחד איש מבני ישראל אפילו רגע אחד,

על כן אמר אודך - מודה אני לפניך, על כי עניתני - על העינויים שעברו עלי, והנני מודה לך עליהם כאדם המודה ומשבח על ישועתו, מתוך ידיעתי ואמונתי שהם עצמם טובה גמורה רחמים מרובים וחסדים מאת ה'. וזה ביאור הקרא כי יצחק מורה על מידת ה'פחד והיראה', שמשם מקור הדין והייסורים, ומשהכיר יעקב אבינו שכל תלאותיו אינן אלא טובה גמורה שמה שמחה יתירה, ויזבח זבחים לאלוקי אביו יצחק ל'פחד יצחק אביו' שהיא מידת הדין כי הכיר בטובה הגמורה שיש בתוך החושך".

הנה כתיב (תהלים קכו א) 'שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים', וביאר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בפרשתן ד"ה שיר המעלות) וז"ל. 'היינו כחולמים' - היינו ביוסף בעל החלומות שעברו עליו כל כך הרבה צרות, במכירתו, ובבית פוטיפר, בנסיון הגדול, ולאחמ"כ בבית האסורים, כמאמר הכתוב (תהלים מב ח) 'כל משברייך וגלייך עלי עברו', ובסופו של דבר נתברר שהכל היה לטובה עבורו, כי ראוי היה יעקב לירד מצרימה בשלשלאות של ברזל (ובזכות ירידתו של יוסף ומינויו למשנה למלך ירד מצרימה בכבוד מלכים). כמו כן, 'בשוב ה' את שיבת ציון' - כשתהיה הגאולה יכירו וידעו שכל היסורים והגלות הכל היה לטובה, ואז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה' - כמו ה'ישן' שנתעורר משנתו וקם מתוך חלום שהיה רואה בחלומו הרבה צער וכאב, הרי בשקם משנתו כל הצער לשחוק בעיניו, באותו האופן יביטו כשתהיה הגאולה העתידה על כל הצרות שעברו, עכ"ל.

מה עשה הקב"ה, אחרי חצי יום נשמע הקול כי את כל בעלי הבשר הרגו במהרה, כי באותה שעה כבר התקרבו כוחות צבא ארה"ב, והרשעים חששו שמא הללו יגלו על מעשיהם ועל מקומות מחבואם, לכן הרגו את כולם, ורק את הרזים לא הרגו במחשבתם שממילא תוך כמה ימים ספורים כולם ישיבו נשמתם ליוצרם, וכך ניצלו חיי ר' אפרים שזכה להקים משפחה לתפארת בית ישראל אחר המלחמה. ללמדך, כי הקב"ה יודע מה טוב לו לאדם, על כן, שמח בכל אשר יבוא עליך - אף במה שנראה שחור וחושך, כי אך לטובתך הדבר.

ח. על פי זה פירשו מה שנאמר 'ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה', שאין זה אלא 'מראות' ותו לא - נראה כ'לילה', אך באמת אין זה לילה כלל.

וכן ביאר הרה"ק ה'תפארת צבי' (רבי הערשע מספינקא) זי"ע (בפרשתן) דהנה כתיב (תהלים צ טו) 'שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה', ומקשה, א. מהו 'שנות ראינו רעה' וכי רק 'ראינו' את הרעה והרי הרגשנו אותה על בשרנו כמחט בבשר החי. ב. מהו 'שמחנו כימות עניתנו' היה לו לומר 'היטיב' עמנו כימות עניתנו - כי החסרון ב'עניתנו' אינו רק מיעוט השמחה אלא עצם הצער הייסורים והמכאוב... ומבאר בקדשו, כי אנו מאמינים בני מאמינים שכל הנהגת ה' אינה אלא טובה וברכה ואין בה 'רעה' כלל, אין בה אלא ראינו רעה - שנראה כמו שרעה מתרגשת לבוא עלינו, ולזה אמר שמחנו ולא היטיב עמנו, כי ה'טובה' כבר הייתה לנו מראשית דבר - אף בימים שנראה היה לנו כי רעה נחלתנו, גם אז כבר היה באמת 'כולו טובה' ולא חסרנו כל 'טובה'. ומה חסרנו, את ה'שמחה' בהנהגת ה' עמנו - כי היה נראה כזמני רעה... לזה מבקשים שמחנו כימות עניתנו.

באר הפרשה - פרשת ויגש

ומעתה ידע האדם שלא לאבר עשתונותיו ביום צרה וחשיבה, כי דייקא שם ישגבך אלוקי יעקב^ט, וכך מצינו בפרשתן דכתיב (מו ב) 'ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה... אל תירא מרדה מצרימה...'. וכן בפרשת ויצא נגלה הקב"ה ליעקב אבינו במראות הלילה מה שלא מצאנו כן אצל אברהם ויצחק, ומבאר ה'משך חכמה' (בר"ה אנכי) כי בב' זמנים אלו היו פניו מועדות 'לרדת' לגלות לחוץ לארץ, מקום אימה וחשיבה גדולה, לכן נגלה אליו הקב"ה במראות הלילה דיקא, להראותו שאף בעת חשכת לילה ובגלות שוכן הקב"ה אצל עמו ישראל, וכמו שאמרו (מגילה כט). גלו לבבל שכינה עמהם (עי' זוה"ק ר"פ שמות), ואף בחשכת לילה השכינה שוכנת בתוך בני ישראל'.

ומעתה, גם בשעת הקושי הגדול ביותר אין מקום ליאוש בלל^י, שהרי אבינו מלכנו הוא השוכן עמנו בעת הזאת, ולא בא להרע לנו ח"ו^י. ורמזו לה

ט. ידועים דברי הגה"ק ה'חפץ חיים' (ח"ח עה"ת ריש פרשתו) על הפסוק (מה ג) 'ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף', דהנה מאז באו האחים למצרים לשבור אוכל, היו מסובבים 'מלאים קושיות כרימון', על מה עשה ה' להם ככה, דבכל פינה שפנו שם לא היה אור במושבותם, תחילה 'ויתנכר אליהם' - 'וידבר איתם קשות', ואף הוסיף לחשדם כמרגלים, לאחמ"כ נוסף הציווי להביא את בנימין, ו'נתפסו' כגנבים ב'פרשת הגביע', אמנם כל 'מה נשתנה' האלו נתחווירו באחת, ונמוגו כאין וכאפס ברגע שהכריז יוסף 'הוציאו כל איש מעלי, ואמר להם אני יוסף, דבב' תיבות אלו יישב להם בפעם אחת את כל תמיהותיהם.

ואמר ה'חפץ חיים' שאף אנו מסובבים זה כאלפיים שנה בגלות המר הזה, עם 'קושיות סתירות ותמיהות' על כל הקורות אותנו בגלות המר הזה, אמנם לעתיד לבוא כשיכריז בורא עולם אני ה', יתיישבו כל ההדורים, והכל יבוא על מקומו בשלום, באשר יתגלו לעינינו טעמי וסיבת המאורעות - היאך היה כל מקרה וצרה אך ורק לטובתנו השלימה בחשבון מופלא ומופלג. אמנם אם נחיה מעתה באמונה זאת, שכבר מעתה נכיר ש'אני ה'', יתיישבו לן כל הקושיות וממילא 'תו לא קשה מידי', וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר.

י. נוראות מצינו בדברי ה'אור החיים' הק' זי"ע (ריש פר' מקץ) לבאר הטעם שנאמר 'ויהי מקץ שנתיים ימים', והרי 'אין ויהי אלא לשון צער', ומה צער היה שם, ומבאר כי באותו שעה רימז הקב"ה לפרעה את בשורת הרעב, על כן כתיב 'ויהי' כי הקב"ה כביכול לו צר בצרת עולמו, והדברים נוראיים למתבונן בהם, שהרי עדיין לא החל הרעה בעולם אלא כעבור שבע שני השבע, ורק בישר הקב"ה על הרעב העתיד לבוא, ומה עוד, שאין מדובר בבני ישראל אלא בגויי ארצות, ואעפ"כ הקב"ה כביכול לו צר בצרת עולמו, מעתה קל וחומר בן בנו של קל וחומר כשאישי ישראל שרוי בצער עד כמה הקב"ה נמצא עמו 'באותה צרה'...

יא. ויזכור מה שכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בפרשתו על הפסוק שנכתב בפר' מקץ (מב) 'וירא יעקב כי יש שבר במצרים', גם במצרים ודחקות יש שבר לשון תקווה [וכמו שברו על ה' אלוקיו - תהילים קמו ה].

יב. שמע נא לדברי הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (עמ' רצ"ט) בפסוק בפרשתו (מה כז) 'וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם', וביאורו, ד'עגלות' מלשון 'עיגול' כי אופני העגלה 'עגולים' הם, והנה, כל נקודה ונקודה שבעיגול אף בעת ירידתו למטה אינו נחשב 'ירידה' בתכלית, כי ירידתו זו היא עצמה תחילת עלייתו שנית, וחוזר חלילה (בסיבוב הגלגל). והוא רמז ומשל נפלא לכל אשר יארע לאדם בהאי עלמא - שכל ירידה אינה ירידה בתכלית, והחכם יראה בכל ירידה תחילת עליה, ויבטח בה' שהנה בוא תבוא עלייתו, וכן בעליה לא יתגאה לבבו כי הרי הוא קרוב ומסוכן לירידה, וזו עצה הנכונה לכל בר ישראל לשים כלל זה תמיד נגד עיניו, וזה מה שרמז יוסף הצדיק ליעקב במה ששלח לפניו 'עגלות' להורות לו כי אף שיורד עתה לגלות המר - גלות מצרים והיא השורש לכל הגלויות הכלליות והפרטיות עד ביאת גואל צדק, אך ירידה זו אינה אלא כי אם לצורך עליה, וזהו אומרו 'את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו' - שירידה זו 'נשיאות' היא לו, וכראות יעקב את הרמז אשר

אליך... וחטאתי לך כל הימים' (מג ט), ואכן עומד לאבד את שתי העולמות, ואף על פי כן לא התייאש אלא 'ויגש אליו יהודה', וממנו למד חזקיה שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם לא יתייאש מן הרחמים".

מתיישבים על לבו - מתוך מחשבת אמונה בכל עת 'יחיה' באמונה

בפרשתן (מה כו-כז), 'ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם. וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם'. וברש"י, ויפג לבו - נחלף לבו והלך מלהאמין. יותר מכן כתב הרמב"ן, ויפג לבו שנתבטל לבו ופסקה נשימתו, כי פסקה תנועת הלב והיה כמת. וזה הענין ידוע בבוא השמחה פתאום, והוזכר בספרי הרפואות - כי לא יסבלו זה הזקנים וחלושי הכח שיתעלפו רבים מהם בבוא להם שמחה בפתע פתאום, כי יהיה הלב נרחב ונפתח פתאום... והנה נפל הזקן כמת, ואמר 'כי לא האמין להם' -

הגה"ק המהרי"ץ דושינסקיא זי"ע משם הצדיק רבי משה'לע בעל תשובה זצ"ל (דבר התאחדות תשרי תשכ"ה) בפסוק בפרשתן (מד כח) 'ויצא האחד מאתי ואומר אך שרוף שורף', כי הוזכר תמיד את ה' אינו מתייאש לעולם, בידעו כי אף אם יארע לו רעה או איזה צרה אין זה מחמת שאירע 'מקרה' מעצמו ח"ו והורע מזלו וכיו"ב ממחשבותיהם של המתייאשים, אלא הכל נעשה בציווי הא-ל ב"ה, והכל לטובה ולברכה שתתגלה לפניו בבוא העת. אך כאשר 'ויצא האחד מאתי' - שהוציא מלבו ומוחו את הבורא האחד יחיד ומיוחד, 'ואומר אך שורף שורף' - לכן נתייאש לומר הנה נטרפה ואבדה תקוות נפשי, וכבר אין לי כל מנוס הן ברוחניות הן בגשמיות".

ובך היה אומר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרפ"ד) משם אביו הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע לבאר בהא דאיתא בגמ' (ברכות י.) שאמר חזקיהו המלך לישעיה הנביא 'כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים', כי אבי אבא היינו יהודה, שקיבל על עצמו להיות ערב על בנימין, ואמר ליעקב 'מידי תבקשנו אם לא הביאותיו

שלח לו יוסף, הבין בעצמו שמחשבה זו גופה החזיקה את יוסף בכל שנותיו במצרים, ועל ידי זה נשאר 'חי' ולא מת תחת מלמעו התיאוש, ומזה ותחי רוח יעקב אביהם - שמזה הירידה רק תבוא לו עליה.

יג. ובזה רמזו הא דכתיב בפרשתן בירידתם למצרים (מו כז) 'כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים', ובצאתם מצרים הוא אומר (שמות יב לז) 'ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכותה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף', ואיתא ב'ילקוט שמעוני' (ויגש רמז קנב) שבירידתם למצרים חסר להם אחד להשלים למנין שבעים, והקב"ה השלים כדכתיב (מו ד) 'אנוכי ארד עמך מצרימה', ובעלייתם חסר אחד למנין שש מאות אלף והקב"ה השלימו כדכתיב (שם) 'אנוכי אעלך גם עלה'. מכאן למדנו עצה ואורחות חיים, כי גם בכל מקרי ומאורעות האדם - פעמים שה'חשבון' לא מתאים לו כל כך (סי'טימט עפעס נישט דער חשבון) עצתו שיכניס לחשבון את הקב"ה והכל יתיישב וינוח בשלום... והנה רבות יישמע מפי הבריות לאמר, 'מה לי ולצרה הזאת' - להיות בצרה ולהיוושע ממנה לבסוף, והרי עדיף לן פי כמה וכמה שלא היינו נכנסים לעת הצרה כלל, והאמת יאמר כי הכל בחשבון ממעל. והרי לך, כי יעקב אבינו עבר צרת עשו צרת דינה צרת יוסף, עד שהוא בעצמו ביקש (מג יד) 'וא-ל-ש-ד-י יתן לכם רחמים', ואיתא ברש"י, ומדרשו, מי שאמר לעולם די יאמר די לצרותי, שלא שקטתי מנעורי, צרת לבן, צרת עשו, צרת רחל, צרת דינה, צרת יוסף, צרת שמעון, צרת בנימין. ומכל המעשים הללו נכתבה התורה הקדושה, עד שלדין אם ייפסק אפילו רק קוצו של האות ש' מתיבת 'עשו' במקום אחד מני רבות שנכתב עשו בתורה יפסל כל הספר... כי מאלו ה'צרות' נעשתה תורה שלימה.

יד. סיפר הגה"ח רבי שמאי גינזבורג זצ"ל שבעת שנפגשו הני תרי קדושים הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע והרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע אחר ה'מלחמה', בתוך שיחתם נענה ה'אמרי אמת' ואמר למהר"א איתא שלאחר שיוסף התוודע אל אחיו בכו יוסף ובנימין - איש על צווארי אחיו, ובחז"ל (מגילה טז:) שיוסף בכה על חורבן שני בתי מקדשות שעתידים להיות בחלקו של בנימין, ולאידך, בנימין בכה על משכן שילה שהיה בחלקו של יוסף. ולכאורה אינו מובן מדוע לא בכו כל אחד על חורבן ההיכל שיהא בחלקו, אלא מכאן יש ללמוד, שעל חורבן שלו אין לבכות, אלא יש להתחזק, לשוב ולהקים מחדש את הנחרב. ורק על חורבן בית חברו יש לבכות כי זהו גמילות חסדים, אך על חורבן ביתו אין לבכות - כי הבכי אינו אלא מייאש - ישכח מכל צערו ויתחיל לבנות מחדש.

באר הפרשה - פרשת ויגש

ומנהיג לבירה, ורק כשהדברים יכנסו לתוככי לבו ויתיישבו בו לזה ייקרא 'אמונה' טו. וכלומר, האדם מצד טבעו ותולדתו רואה את כל עניני ומעשי העולם כפי שהם מצטיירים בעיניו מיום הוולדו - שיש 'טבע' בעולם, והכל מתנהל על פיו, ועבודה רבה וגדולה הוא נצרך להשקיע בשינון הדברים ש'אין עוד מלבדו' וכל הנעשה בעולם הזה בהכרזה ממעל נעשה, וע"י שינון וחזרה זאת יתחיל 'לחיות' עם הכרה ברורה זו טז, וזוהי אמונה שלימה "...

מדוע פניך - ע"י האמונה יאירו פניו של אדם תמיד

בפרשתן (מו ח-ט), 'ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חיך, ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השינו את ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם', ובמדרש (אגדת בראשית פס"ב הובא בדעת זקנים בפרשתן), בשעה שאמר יעקב 'מעט ורעים היו', אמר לו הקב"ה אני מלמתיך מעשיו ומלבן, והחזרתי לך את דינה גם יוסף, ואתה מתרעם על חיך שהם מעט ורעים, חיך שנמנים התיבות שיש מן 'ויאמר' עד 'בימי מגורי' וכמנין הזה יחסרו שנותיך משנות חיי יצחק אביך, והם ל"ג תיבות,

להגיד שעמד זמן גדול מן היום והוא שוכב דומם בעבור שלא האמין להם, מה עשו - 'וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם, וירא את העגלות' - כי היו צועקים באזניו דברי יוסף, וגם הביאו לפניו העגלות, אז שבה רוחו אליו וחזרה נשימתו וחיה, וזהו 'ותחי רוח יעקב אביהם', עכ"ל הרמב"ן.

ובל הרואה יתמה ויפלא, וכי לזה ייקרא 'כי לא האמין להם', והרי אם לא היה מאמין לדבריהם לא היה מתעלף... אלא מבאר הנאון רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל (כמובא בשיח יצחק להגר"י בורדיאנסקי, פרשת וישלח אות ה) שבוודאי האמין להם וידע שדבריהם 'דברי אמת' הם, אלא שביאור ופירוש תיבת 'אמונה' הוא שהדברים מתיישבים בראוי בלבו, ואילו לבו של יעקב לא היה רחב דיו ולא היה בו 'כלי קיבול' בגודל הראוי לקבל את דבריהם, וזהו 'כי לא האמין להם', ורק אחר שישבו וחזרו לפניו על אותם הדברים שוב ושוב החלו הדברים להיכנס ולהתיישב בתוך לבו ותחי רוחו.

אף לדידן ייאמר, כי האמונה בה' אינה נחשבת אמונה כל עוד שיש בקרבו רק 'ידיעה' בעלמא שיש בורא

טו. כה אמר ה'חזון איש' על המובא בגמרא (ברכות ה:): שלרב הונא החמיצו ארבע מאות חביות יין, ועלה ההפסד לכדי הון רב, עלו החכמים לנחמו, והציעו לו לעיין ולפשפש במעשיו, להבין על מה ולמה בא לו עונש חמור כזה מן השמים... ואכן מצא רב הונא פגם כלשהו במעשיו, ולאחר שתיקן את הפגם הרוויח את יינו, (שהחומץ נהפך להיות יין, או שמחיר החומץ עלה פי כמה וכמה). מכאן דייק ה'חזון איש' ואמר שחז"ל הקדושים לא רק דיברו דיבורי אמונה אלא חיו באמונה עזה וכאילו הם רואים בעיניהם את הנהגת ה', ע"כ לא שאלוהו אפילו לרגע אחד 'כיצד אירע' הדבר, כי בזה היה נראה כאילו היה ביד בשר ודם למנוע את ההפסד - ע"י שהיו נמנעים מעשיית 'דבר המפסיד' את היין, ולכן, לא חקרו לשאול איך התרחש הדבר 'בפועל', כי באמונתם ראו שלא בא לו כל זה משום סיבה ועילה שבעולם, אלא על פי הבורא ית' אשר במאמרו ברא שחקים ויצר את הכל, על כן פתחו ושאלו 'למה עשה לך ה' ככה' ושאלו מעמו 'לעיין מר במיליה' (הובא במעשה איש ח"א עמ' רפ).

טז. וכבר כתב השל"ה הק' (שער האותיות אות א) בזה"ל, כשאדם עומד ממיטתו אל יעסוק בשום עסק בעולם, ולא ידבר אפילו דיבור אחד וכו' ויחשוב בבורא עולם ית' במחשבה דבוקה כי הוא אחד יחיד ומיוחד, ויחשוב כי הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה וכו', ויסתכל בשמים ובארץ ויחשוב בלבו הפסוק (ישעיה מ כו) 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה', וכי הוא יתברך ברא יש מאין המוחלט, ויחשוב 'מה רבו מעשיך ה'' (תהילים קד כד) ויתבונן בגדולת מעשי ה' וכו', ואז תתמלא לירא מפניו יתברך ויכנס גם כן אהבה בלבו לדבק בו, ואחר המחשבה הזו יתחיל בברכה ברוך אתה ה', עכ"ל. (ואם כי מעלה יתירה יש לעושה כן תיכף כשמקיץ משנתו וכדברי השל"ה, אך מי שאינו יכול ינהג כן בשאר שעות היום). וע"י גם בספר 'התניא' (פמ"ב).

יז. איתא במסכת מכות (כד). בא חבקוק והעמידן על אחת - 'צדיק באמונתו יחיה', והיינו שהאמונה היא חיי האדם, ועתה תחזה, כי תליית חיות האדם באמונה דומה למה שתלוי ועומד גוף האדם ב'נשימה', שכן ה'נשימה' אינה כמאכל ומשתה, בהם גם תלויים חיי האדם, אלא שמספיק לו במעט מהם - כמה פעמים ביום, אבל הנושם רק כמה פעמים ביום הרי מיד אפשר להכריז עליו 'פנו מקום בגן עדן', וממש כיוצא בו מי שאינו חי את חיינו בכל כ"ד שעות שמעת לעת באמונה איתנה וברורה...

לא האמין להם וכו', וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם, ביאור נחמד ביאר הגאון ר' יוסף נחמיה קורניצער זצ"ל וז"ל, עיין ברש"י ז"ל שכבר נתעוררו חז"ל לתת טעם מה סימן מצא בעגלות ומה גרם לו בזה להחיות רוחו ולהאמין לדבריהם. והיה נראה לפענ"ד ענין חדש, שהרי פרעה אמר ליוסף ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם' (פסוק יט), ולכאורה צריך ביאור למה פרט לכם, לטפכם, ולנשיכם, היה לו לומר קחו לכם עגלות ובואו הנה. ונראה עפ"י עניות דעתי, עפ"י דברי קדושת זקני בעל חתם סופר זצ"ל ב'תורת משה' (פרשת נצבים) דכתיב אתם נצבים וכו' כל איש ישראל טפכם ונשיכם וכו', כי בהקהל העם יחד לפני משה, כדי שלא יבואו לידי כשלון תערובות אנשים ונשים גם יחד, הפסיק ה'טף' בין איש ישראל לנשיהם (שהם יהיו כמין מוחיזה והפסק בין האנשים והנשים), עיי"ש כי מתוק הוא.

והנה, יוסף הצדיק אם אמנם כי שלם היה בכל מדה ומעלה של צדקות חסידות ופרישות, אך העולה על כולנה הוא מדת יסוד יוסף י"ח, ונעלה קדושתו בענין גדר מן הערוה^ט, ואין ספק כי גדולתו בענין זה עשתה רושם על העם השוכן בתוכו, כי ישיבת צדיק

וכמניין זה נחסרו מחייו שהרי יצחק חי ק"פ שנים ויעקב לא חי כי אם קמ"ז שנים, ולכאורה קשה, דמנין התיבות שמתיבת ויאמר יעקב אל פרעה אינו אלא כ"ה תיבות ולא ל"ג, ואם כן מדוע נחסרו לו ל"ג שנים.

ואמר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר תשל"א-ג), דעל כרחק נמנים התיבות (להחסיר כנגדם משנות חייו של יעקב) מ'ויאמר' הראשון - בשאלת פרעה ליעקב, והטעם שגם עליהם נענש יעקב, דלכאורה יש להתבונן, מה ראה פרעה לשאלו אודות מנין שנות חייו, אלא, מכיוון שראהו נכנס לפניו כולו שחוח וקודר, ופניו מביעים צער ומכאוב, לזה שאל אותו פרעה כמה ימי שני חיך שלכן הנך כה קודר וכפוף, על כן נענש גם על השאלה של פרעה ב'ויאמר' הראשון, כלומר כי בהילוכו קודר (במקום להודות לה' על כל נסיו ונפלאותיו עמו, בהצילו אותו מכל הצרות שנמנו במדרש) גרם לפרעה לשאלו כן. ואף שאין לנו כל שמוץ השגה ביעקב אבינו - אמנם עלינו ללמוד מזה את הנוגע לדילן.

עוד יוסף חי - שמירת גדרי קדושה ויראת שמים

בפרשתן (מה כו-כו), 'ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי

יח. נודע מה שכתב בספר החינוך (מצוה שפ"ז), וז"ל. ודע בני ותהא מרגלא בפומך מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד ה) עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה, שאם תשית דעתך למלאות תאוותך הרעה פעם אחת תמשך אחריה כמה פעמים, ואם תזכה להיות גיבור בארץ לכבוש יצרך ולעצום עיניך מראות ברע פעם אחת יקל בעיניך לעשות כן כמה פעמים. כי התאוה תמשוך הבשר (את האדם) כמשוך היין אל שותיו, כי הסובאים לא תשבע נפשם לעולם ביין אלא יתאוו אליו תאוה גדולה. ולפי הרגילם נפשם בו תחזק עליהם תאוותם, ולו ישתו שם כוס מים יפוג יקוד אש תאוות היין ויערב להם. כן הדבר הזה, כל איש בהרגילו בתאוות ובהתמידו בהן יחזק עליו יצרו הרע יום יום, ובהמנעו מהם ישמח בחלקו תמיד כל היום, ויראה כי האלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים ללא תועלת של כלום. עכ"ל. עפ"י פירשו בהא דתיב בפרשתן (מה א) 'ולא יכול יוסף להתאפק', שאם פעם אחת תתגבר על יצרך ותאמר לא שוב תוכל להוסיף להתאפק, כי העמידה בנסיון גוררת אחריה עוד כוחות נפשיים להקל על כובד הנסיונות המתחדשים ובאים.

יט. בעסקנו במידת יוסף - צדיק יסוד עולם היא מידת הקדושה, שומה עלינו להביא מה שכתב הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (במדבר) שעיקר ההכנה להשיג מדרגות הקדושה הוא על ידי אמונה ובטחון, ובזה מבאר בדרך הרמז הטעם שנבחרו אותיות ב' ט' ח' להורות על מדת הבטחון ולא אותיות אחרות, כי הנה תיבת 'בטח' במילואו היא ב"ת טי"ת ח"י"ת ולא מצינו כן בשאר אותיות, וכשתחשב תמצא ש"י"ת' עולה בגימטריא 'קדוש' (410), לרמז ש'תחילת' הקדושה היא על ידי ה'בטחון'. עוד מוסיף לבאר, כי משמעות תיבת 'בטחון' הוא גם כ"סוי' (כמו 'הן אמת חפצת בטוחות', תהילים נא ח, והכוונה על הכליות המכוסות בחלב), 'מפני שהוא כ"סוי ונרתק לבחי' הקדושה (כלומר שה'בטחון' מכסה את האותיות הנעלמות י"ת שהם רומזים לקדוש'), ואי אפשר לבוא לבחי' הקדושה עד שמגיע תחילה להכ"סוי שלה היא בחינת בטחון'. במה דברים אמורים, הנה היצר הרע מתגבר ביותר להכשיל את האדם להורות 'היתר' ולפרוץ גדרי קדושה בטענת פרנסה... ואין צורך להאריך ולהרחיב בכל טענות ופיתויי היצר כאשר כל אחד יודע זאת בעצמו... ועל כולנה הוא

קללת הדור האחרון בהחזקת הכלים המשחיתים כל חלקה טובה רח"ל בתירוץ צורך פרנסה, ועל כגון דא ייאמר לאיש היהודי, התחזק בבטחון, ואל תפחד לחשוש אם אעמוד כחומה בצורה בכל הגדרים והסייגים שקבעו חכמי הדור שמא תינזק פרנסתי, ואל תאמר הנני מוכרח לילך למקום שאינו 'כשר' בתכלית כדי להשיג דבר בזול ולחסוך מלקנותו בשער היוקר במקום מהודר... וכל מחשבה או טענה כיו"ב, אלא בטח בה' הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים ומכין מזון לכל בריותיו, והוא יכלכלך גם אם תתנהג בקדושה...

ואדרבה, שמירת הגדרים והסייגים היא מקור הברכה, ועל ידם ימצא חן ויכול טוב בעיני אלוקים, להשפיע עליו פרנסה בהרחבה מלוא חופניים, מעשה שמענו ממכירי בעל המעשה, איש יהודי הדר בעי"ת לעיקוואד שנתברך ב'ברכת שמים' מרובה, והוא מנהל אפיס (משרד) גדול העוסק בקנייני נדל"ן (Real Estate), שם עובדות כמה נשים מאנ"ש. ויהי היום, קיבל היהודי שיחת טלפון מאחת העובדות, כי ברצונה לברר, היות וקיבלה ממנו הודעת אימייל, שבו הוא מורה לה להעביר סכום של \$70,000 לחשבון בנק מסוים, והיא מבקשת אישור טלפוני לפני שהיא מבצעת את ההעברה.

תמה היהודי ונשתומם, כי מעולם לא שלח הודעה ובקשה כזאת... עד שנתברר שגנב 'נוכל' פרץ לאימייל שלו, והוא שלח את ההודעה בשמו להעביר את הסכום הנ"ל לחשבון בנק שלו... אלא שהנוכל כבר בדק אחרי 'בעל הבית' זה זמן רב, ובאותו זמן הוא למד לכתוב כסגנון כתיבתו ככל משפטו וחוקתו, וזאת אשר עשה היום בבקשתו את ה\$70,000.

לאחר שנגרע בעל הבית מה'הלם' והבהלה, ולאידך מהשמחה שניצל מ'עוקץ' לא קטן, שאל את העובדת, על מה ולמה החליטה לברר אצלו אודות ההעברה, והרי כפי מה שהיה נראה לעיניי, היה נראה שאני בעצמי כתבתי את האימייל ללא כל מקום לספקות, השיבה העובדת, מכיוון שקבעת חוק בל יעבור, באפיס זה אין קוראים לנשים בשם הפרטי בשום פנים ואופן - לא בקרי ולא בכתיב, ואילו האימייל הזה נפתח בשמי הפרטי (ה'טעות' היחידה של הנוכל), לכן אמרתי שמשוהו לא מריח טוב וכדאי להתקשר אליך ולבדוק...

ידוע מה שכתב רש"י (ריש פר' וישב) וז"ל, וישב יעקב, הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה, היה פקח אחד משיב לו ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה (- אלופי עשו), תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולן, מה כתיב למטה 'אלה תולדות יעקב יוסף', דכתיב (עובדיה א יח) 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש', ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם. עכ"ל. וידוע להקשות, א. מהו החכמה והפקחות הגדולה במה שאמר ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ושורף את כולו, והדבר ידוע לכל תינוק בן יומו שפשתן הוא דבר שנדלק בנקל ונשרף במהרה, ומדוע זכה להיקרא בשם הנכבד 'פקח'... ב. לכאורה לא השיב 'הפקח' ממין הטענה, שכן ה'פחמי' שאל אנה יכנס כל הפשתן, ועל כך לא השיב לו כלום אלא שיכול לשרוף את הפשתן... אכן זו היתה עומק כוונתו של הפקח, כי היצר הרע שרו של עשו מערים חבילי חבילות של 'פשתן', ומראה לאדם 'הר' של כסף וזהב ושאר תאוות שפלות אם ישמע לו, והוא עומד כנגדו ושואל מה אעשה, והרי אם לא אשמע לקול יצרי אלא לקול יצרי 'אפסיד' את כל ה'פשתן'... פתח ה'פקח' את עיניו והראה לו אין כאן כלום... קש וגבבא... ניצוץ יוצא מיוסף, התחזקות אחת בענייני קדושה, וכבר תיווכח שהכל 'נשרף' ונעלם, שהיה זה דמיונות בעלמא בשביל להפיל אותו בפח...

ויתבאר במשל לאחד שהלך לשפת הים במקום שבו עומדים ה'מתלמדים' להתחקות אחר מעשי הדייגים וללמוד מהם 'סודות' המקצוע, בהיותו שם ראה 'מומחה' אחד שתלה 'מורה שעות' (שעון) בראש מקל המכמורת (רשת) שלו, שאלו האורח, מה עניין ה'שעון' לכאן, ומה צורך יש לך בו, החזיר לו, רז זה אינני מגלה בחינם אין כסף, כי הון רב - ימים ודמים השקעתי בלימוד 'פטנט' זה... אם ברצונך ללמוד את כל התורה על רגל אחת הבה לי שכרי בסך 1,000 דולר, והוא מקצת מן המקצת מממה שאני שילמתי, ואלמדך (כי כאשר כמה אנשים יתנו לי סכום דומה אגיע סוף דבר לסכום השקעתי), מיד הוציא מכיסו ושילם לו, ופתח ואמר, אחר בדיקות רבות שמנו לב כי הדגים שבים מניעים עיניהם אנה ואנה בכל רגע ורגע, מעלה ומטה ימה וקדמה צפונה ונגבה, רגע אחד לא ישבותו, לאחר 'חקירות ודרישות' באנו למסקנא, כי מטבע ברייתם המה רוצים מאד לדעת מה השעה, ותדיר המה תרים ומחפשים אחר 'שעון'... על כן תליתי על המכמורת שעון גדול, ומיד כשאולך אותו בתוככי המים יתקבצו כל הדגים סביב ה'רשת' בכדי לדעת את השעה המדויקת, ובכך אוכל בנקל למשות אותם ולהעלות שלל רב... נדהם הלה לשמוע 'חדשות' כאלו, ושאלו כמה דגים כבר הצלחת לצוד היום עם 'פטנט' זה, השיב לו בעל השעון, כבר העליתי היום בחכתי שמונה ואתה

בו, ויפג לב יעקב מבלי האמינו כי אפשר כזאת במצרים ארץ הזימה, אולם אחרי רואו העגלות אשר שלח, כי המה באחת מתוקנים על טהרת הצניעות והפרישות בדת ישראל שיהיה הפסק בין אנשים ונשים - ותחי רוח יעקב, מזה נוכח לדעת כי באמת עוד יסוד יוסף חי, וכי רוחו מושלת בארץ מצרים. עכ"ל.²

אעלך גם עלה - התעלות הבאה על ידי העמידה בנסינות בפרשתן (מה ג-ד), 'ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו', כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ו, תרמ"ג) שהאחים נבהלו מפניו בראותם על

במקום עושה רושם, עד שגם פרעה ידע והבין כי אחי יוסף הצדיק בוודאי נשמרים ונוזהרים ביתר שאת מכל ענין תערובות, ונבלה הוא להם לבוא וליסע האנשים על הנשים גם יחד, על כן אמר זאת עשו קחו עגלות כאלו לכם לטפכם ולנשיכם, פי' עגלות המתוקנות לכך - שהטף יפסיק בין לכם ונשיכם, ודו"ק. והנה בבוא אחי יוסף ליעקב וספרו 'עוד יוסף חי' אעפ"י שהוא יושב בארץ מצרים בערות הארץ בין שטופי זמה בכל זאת עודנו באמונתו יחיה, ומדת יוסף לא נפגעה, ולא עוד, אלא שהוא מושל בכל ארץ מצרים, ומדתו זאת עשתה רושם לטובה גם על העם אשר הוא יושב

השמיני... כך כל מטרת היצר הרע הוא 'לתפוס אותך ברשת' ומבלבל את לבך ומוחק עם 'סיפורים' וטענות כאילו יש בידו 'קבלות ופטנטים' כיצד ניתן להרוויח ולהתעשר, והכל עורבא פרח, אין כאן 'צידת דגים' אלא רק 'צידת אדם'... וכך אמר הרה"ק רבי יחיאל ממוש זי"ע, שכדרך דאיתא במדרש (בר"ר פז י) שאמרה אשת פוטיפר ליוסף הצדיק 'חותכת אני פרנסה שלך' אם לא תשמע לי, 'כמו כן יש נסיון לכל אדם, ר"ל שיצרו הרע מתגבר עליו בעניינים הללו בכל מיני טענות, וכשמתגבר רואה כי הכל אין ואפס' (הובא בתורת אבות, טהרת המידות אות מ"ה).

מסופר, כי לאחר נישואי גאון ישראל רבינו הש"ך ישב על התורה ועל העבודה כשהוא סמוך על שולחן חותנו כמנהג הימים ההם, ובתום תקופת ה'קעסט', כשהתקרב מועד יום השוק, פנה אליו חותנו ואמר לו שהגיע הזמן שיביא טרף לביתו ויעסוק לפרנסתו, ונתן בידו סכום מעות שיוכל לסחור בהם ביום השוק, ואכן הלך אל השוק ונשא ונתן במעותיו וראה בהם סימן ברכה והצליח מאוד בעסקיו, ותיכף ככלות ימי השוק שב לתלמודו כמימים ימימה. לשנה הבאה ניגש אליו חותנו ודיבר אליו שיצא לשוק, וטענתו בפיו הנה כל אשר אתה עושה ה' מצליח בידך, אשתקד הצלחת מאוד ו'מצאת מאה שערים', ובוודאי גם עכשיו תשיג כהנה וכהנה, השיב לו הש"ך, דע לך, כי אותה הצלחה בשנה שעברה היתה 'מעשה שטן', שרצה להכניסני לעולם המסחר בכדי לבטל אותי מלימודי, על כן סייע בידי להשתכר הרבה בכדי שעי"ז אגרר לעסקים, ולאחר שזממו יעלה בידו ואפסיק ללמוד או אז ייטול את הרכוש שנתן לי...

וביאר בזה לשון הכתוב בשירת הים (שמות טו ט) 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל תמלאו נפשי אריק חרבי תורישימו ידי', אמר אויב - הוא היצר הוא השטן, ארדוף אחר האדם עד אשר אשיג, וכיצד אשיגו על ידי שאחלק שלל, אתן לו להצליח מאוד בתחילה כשיוצא למסחר עד שמעצמו יכנס ראשו ורובו בתאוות הממון ויעזוב תלמודו ואז יהא ברשות היצר ותמלאו נפשי, ולבסוף אריק חרבי תורישימו ידי, שייקח ממנו את כל כספו עד שיתרושש לגמרי ויצא קרח מכאן ומכאן, ללא תורה וללא ממון. וסיים הש"ך באמרו, אני אתחכם לעומתו... אפסיק לרדוף אחר הממון אחר הצלחתי הראשונה, וממילא יהא לי תורה וגדולה במקום אחד...

עוד נוסיף פרפרת בהאי עניינא, כתיב בסוף פרשתן (מז יב) 'ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף', ובהמשך נאמר (שם טו-יז) 'ויבואו כל מצרים אל יוסף לאמר הבה לנו לחם וגו', ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמורים וינהלם בלחם, ודקדק הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו אזנים לתורה) בשינוי הלשון, שבתחילה אצל יעקב והשבטים נאמר ויכלכל יוסף, ואילו לגבי מצרים כתיב וינהלם בלחם, ומבאר, כי בני ישראל הם עם 'קשי עורף' (לטיבותא), ואינם מוכרים את נשמתם ואת תורתם בעד בצע לחם, על כן אי אפשר לומר עליהם שיוסף 'ניהל' אותם בלחם, אלא רק 'כלכל' אותם, לא כן גויי הארצות אשר מוכנים למכור את מצפונם עבור פרוסת לחם, ובפרט בשנות הרעב, וכמו עשו הרשע שמכר את הבכורה בעד נזיד עדשים, וכן מצינו אצל המצרים עצמם בשנות הרעב, שהסכימו למול את עצמם (כמובא ברש"י מא לג) אף שלא שמעו וראו כזאת אצל אבותם מימות עולם, ועליהם נאה ויאה לומר 'וינהלם בלחם'... לדידן ייאמר, אל ניתן לאותו מלך זקן וכסיל 'לנהל' אותנו בלחם ולצרכי פרנסה...

כ. סיפר אחד מחשובי מרביצי התורה שליט"א, אשר מתקוף תפקידו הנו נוסע פעם בכמה שבועות לאחת ממדינות יורו"פ (אירופה) בכדי למסור שם שיעורים ב'כולל' מסוים, ותמיד הוא משתדל להשתמש בחברות אשר להם

באר הפרשה - פרשת ויגש

פניו את הקדושה הנוראה שקנה בהיותו בגלות מצרים, אז נבהלו ובושו, באמרם אם עלה ונתעלה כל כך במצרים - 'ערוות הארץ', על אחת כמה וכמה היה מתעלה אילו היה נשאר בבית יעקב אבינו, לזה אמר להם יוסף 'אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי', מלשון

י"ש בוחכם שמכרתם אותי (וכדרכת חו"ל שבת פז). אשר שבת - י"ש בוחך ששבת), כי דייקא מתוך ישיבתי בטומאת ערוות הארץ, אחר שעברתי נסיונות וקשיים^כ, היה בידי לעלות מעלה מעלה במעלות קדושים וטהורים^כ, יותר ממה שהייתי עולה בישיבתי בסמיכות לאבינו הקדוש^כ.

פליגער'ס (מטוסים) ישנים, שעדיין אין בהם 'מסכים' (screens) במושבים, בכדי שיוכל לשמור על טהרת העיניים מבלי להיכשל במראות אסורות הנראות במושבים שמסביבותיו. אמנם, באופן שימצא שהוא מוכרח מחמת זמני הטיסות לנסוע במטוס חדש הנו מתאמץ בכל כוחו לסדר את זמני הנסיעה לשעות היום, מאחר שאז נקל עליו להיות 'שקוע' בתוך תלמודו מבלי לראות את הנעשה סביביו, מה שאין כן בשעות הלילה שקשה לו לעיין בעומקא דשמעתתא, והסכנה מצויה יותר. והנה לפני כמה שבועות נאלץ בעל כרחו לנסוע במטוס חדש בלילה, ונצטער הרבה על שעליו לעמוד כמה שעות בתוך זוהמת מצרים, ועשה מאמצים מרובים עד שהעבירו את הזמן לשעות אחרי הצהריים, ועדיין היה בצער, ולקח עמו 'צידה לדרך' לשעת הדחק' ובה 'כדור שינה' (sleeping pills) ואטמים (ear-plugs) לאוזניים וכיסוי לעיניים, בכדי שתפול עליו שינה עמוקה.

קודם שעלה למטוס נעמד להתפלל מנחה, ושלא כהרגלו שפך שיחו כבן המתחטא אצל אביו בלשון זה 'שיהיה לי ניסים, שלא יהיה מסכים לא אצלי ולא בסביבת מקומי', בהגיע העת עלה למטוס והתיישב במקומו בין שני נכרים ערלי לב אשר מיד רצו לשטוף עיניהם בכל תועבות העולם וניסו להדליק את המסך, אך 'משום מה' לא נדלק... קראו לאחראים (הדיילים) ואף הם ניסו בכה ובכה, והעלו חרס בידם... וראה זה פלא, בכל המטוס עבדו המסכים באין מפריע חוץ מבשני המקומות שמצדדיו ובכסאות שמלפניו... ללמדנו כוחה של תפילה, ובפרט כשמתפלל להינצל מידי נסיון...

כא. איתא בגמ' (שבת כב:) ש'הנר המערבי' שבמנורה היה מעיד שהשכינה שורה בישראל, כי היו נותנים בו שמן כבשאר הנרות, ומדליקים אותו תחילה והיה דולק והולך כל היום כולו עד למחרת, ומיהו ה'נר המערבי' - שתי שיטות בדבר (עיי' רש"י שם), ולאחד הפירושים היינו שהמנורה עמדה בין מזרח למערב, והנר השני מצד המזרחי (החיצון) הוא הנקרא 'נר מערבי', ומדוע נקרא 'מערבי', והרי לכאורה הרבה יותר נכון לקרוא 'מערבי' לנר האחרון אשר לצד מערב (והוא הסמוך לבית קדשי הקדשים), ומה שייך לומר שהנר השני נקרא 'מערבי', מדוע זכה נר זה לקדושה הגדולה והנוראה ולהיות העד המעיד על שהשכינה שורה בישראל, אלא, לימוד גדול שנינו כאן, שלא תאמר שדווקא מי שמושלים בכל מעלות הקדושה עליו שורה השכינה, אלא גם מי שנתקרב אפילו במקצת, וכבר נכנס לגבול הקדושה ואפילו ב'משהו' הרי הוא חשוב ביותר עד שזכה להיות ה'נר המערבי', על כן הנר הראשון החיצוני לגמרי שנשאר על עמדו מבחוץ ולא עשה ולא כלום אינו נחשב, אכן הנר השני שכבר 'נכנס' עצמו במשהו ופסע אפילו פסיעה אחת לצד מערב שורה עליו השכינה...

ולדין ייאמר, כי הכל יודעים שהתואר הנכבד 'נר המערבי' שמור רק לגדולי הדור... אך כאן נתחדש שאפילו אנשים כערכנו יכולים לזכות לשם זה אם יקרב עצמו לגבולות הקדושה, כי כל משהו שמקריב מעצמו ומתאפק מליך אחר יצרו יש לו חשיבות לאין ערוך, שאין ביד אנוש להשיג זאת.

כב. וכך פירש בעל ה'שבט הלוי' זצוק"ל בדרך הרמז בדברי רש"י (ריש פר' וישב) 'ביקש יעקב לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף', שיעקב אבינו רצה לישב בשלווה בכדי שיוכל להרבות בעבודת ה' מתוך טובה כשהוא במנוחת הדעת, אלא 'שקפץ עליו רוגזו של יוסף', כלומר, שראה שיוסף הצדיק עלה ונתעלה למדרגות עצומות על ידי שעמד בנסיונות והרגיז יצר טוב על יצר הרע, על כן שוב לא ביקש שלווה לעצמו, כי הבין שעבודת ה' המובחרת ביותר היא דייקא על ידי עמידה בנסיונות.

כג. מאמר נורא אמר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע לכמה בחורים שהיו אצלו בראש השנה בעת שנפרדו במוצאי החג, כשהוא מקדים לבאר הא דכתיב בפרשתו (מה כח) שאמר יעקב אבינו 'עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות', כי מקומו של האדם בעולם העליון הוא כפי הנסיונות שהיו לו בהאי עלמא, ואמר יעקב לעצמו, כי בוודאי לא יזכה לראות את בנו יוסף בגן עדן, אחר שיוסף עמד בנסיונות קשים ומרים יותר ממה שהוא עבר, ובוודאי מקומו שמור לו בגן עדן גבוה פי כמה ממקומו של יעקב, לכן השתוקק לראותו לכל הפחות בעולם הזה בטרם ימות...

לכן 'בכו זה על צוארו של זה' - בכיה של שמחה, על עבודת בני ישראל אפילו במצב כזה... ובכיה זו שפיר מותרת אף ביום השבת קודש (כדאיתא בט"ז הנ"ל) ^ג.

בה הביא הרה"ק מוואלבארז, וו"ל. הרב המגיד זצ"ל מקאזניץ היה אומר, עתה בשצועק איש חייט שמע ישראל, הוא עושה ממש את כל מה שעשה רבי עקיבא בהריגתו על קידוש השם ויצאה נשמתו באחד (עבודת יששכר וואלבארז, בסוף הספר באמרי נועם' שם) ^ק.

לא כהתה עין האחוה - על ידי מחלוקת מאבדים פרנסה ובמעלת האחדות

בפרשתן (מה יד), 'ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צוואריו' וברש"י, יוסף בכה

ובזה נענה אנן בתריה - תכתב זאת לדור אחרון ^ג, כי ידועה קושיית ה'חתם סופר' זי"ע (פר' ויהי ד"ה ויהי ימי יעקב) על הא דאיתא ברש"י (מה יד) שבשעה שנפגשו יוסף ובנימין בכו זה על צווארו של זה - כל אחד על המקדש שנבנה בחלקו של אחיו שעתידי ליחרב, ולכאורה צריך ביאור דלפי החשבון אותו היום שבת היה (שהרי ביום האתמול כתיב 'ומבית מכה והכ' ואיתא במדרש שאותו היום ערב שבת היה, בר"ר צב ד), והאיך הותר להם לבכות ולהצטער בשבת קודש (עין סימן רפ"ח ס"ב ובט"ז שם). ומבארים שבאותה שעה ראו שני האחים ברוח קדשם שעתידי ליחרב הבית, ואף לאחר כב' אלפי שנות גלות עדיין יתחוקו בני ישראל 'במסירות נפש' - לעבוד את ה' באמונה ובביטחון בכוראם, ובכל מיני עבודות, ויעמדו בנסיונות קשים ומרים למען שמו באהבה,

וסיים ה'חפץ חיים' ואמר להם שמודה הוא להם על שהיו אצלו בר"ה וזיכו אותו לראות את פניהם, כי אף שגם לי היו כל מיני נסיונות שהייתי צריך להתגבר, אך אתם עוברים נסיונות קשים יותר, ולא אזכה לראותכם בעלמא דאתי, על כן שמח אני בראות פניכם בטרם אמות... (מפי הג"ר שמואל בירנבוים זצ"ל).

כד. דברים נלהבים אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שש"פ ד"ה כתר) במעלת דורות האחרונים, כשהוא נושא משלו לאותם היורדים לעמקי האדמה לחצוב משם אבנים טובות ומרגליות, שכידוע האוויר חנוק שם מאוד ובסכנה גדולה נמצאים כל ה'כורים', ואי אפשר לשלוח לשם אלא אנשים פשוטים, קשי-יום שאין להם כבר מה להפסיד בחייהם, אך דייקא על ידיהם נשלם כתר המלכות לתפארה, הם מוציאים את המרגליות ומצחצחים אותם בהודם והדרם ומידם באים יהלומים הללו 'על שולחן מלכים' - בראש כתר של המלך. וכך הם ה'דורות האחרונים, שהחשכות גדולה כ"כ, ואפילו גדולי ארץ שהיו בדורות הקודמים לא היו יכולים לעמוד בפני האויר הטמא, אך דייקא על ידינו נשלם 'כתר המלכות', כי חביב ביותר לפני הקב"ה אותם דברים הנקנים בקושי ובשעת נסיון והסתר.

כעין זה אמר ה'משגיח' הגה"ח רבי גד'ל איזנער זצ"ל, במשל לאחד שניגש אל המלך ואמר לו, לגודל אהבתי אליך ברצוני לשרת אותך, ומה רצונך ותעש, השיב לו המלך, אין לי צורך בחייל או בגענראל (מפקד) שכן רבים הם אנשי הצבא כחול אשר על שפת הים, אלא שזקוק אני למי שישמור על ביתי, ויתהלך בתוך הבלאטע (בוץ) שסביבות הבית כשהוא שקוע שם עד לארכובותיו... ולזה נדמים אנשי הדור האחרון, שרצונו של השי"ת שניכנס בתוך 'הבוץ', ומשם נעבד אותו ונעשה רצונו מתוך כל הזוהמא והקושי שיש בדורנו אנו...

כה. חיבה יתירה נודעת לימי ההסתרה והנסיונות, וכבר אמרו להמליץ על דברי רש"י בפרשתן (מו ב) 'ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני', וברש"י 'יעקב יעקב' לשון חיבה. והקושיא מפורסמת דהרי השם 'ישראל' בבחינה גבוהה יותר מ'יעקב', דידוע, שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום נקראים 'ישראל', וכשאינם עושים רצונו נקראים 'יעקב', ואם כן כשחפץ ה' לקראו ב'לשון חיבה' הוה ליה למימר 'ישראל ישראל', אלא, משל למלך שיצא למלחמה עם צבאו, תוך כדי הקרב ראה אחד מהלוחמים שהשונאים מתקרבים למלך ועומדים להזיקו, נלחם בהם החייל במלחמה עקובה מדם עד שהציל את המלך מידם, בעת הקרב הקשה התלכלכה כל כתונת החייל בדם, בחזרם לארמון המלוכה, קרא המלך לחייל זה וינטלו וינשאו מעל כל השרים, והעניק לו כתונת זהב, ואת הכתונת המלוכלכת בדם ציווה להניח ב'בית גזיו', בכל עת מצוא היה המלך שמח עמו בשמחה גדולה ובאהבה יתירה, אך זכרון האהבה לא בא למלך מראיית בגד הזהב אשר הוא לבוש בו כעת, אלא מאותו בגד המוכתם בדם, והנמשל פשוט, כי חיבת ה' לעמו באה אך ורק מהמלחמה בזמנים הנמוכים המכונים 'יעקב', ולא מזמני ה'אורה' המכונים 'ישראל'.

כו. וכך ביאר הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (כסלו, מאמר ד, אות סז בהג"ה) הלשון שאומרים ב'ועל הניסים' עמדת להם בעת צרתם, על פי מה שכתב רבינו האריז"ל זי"ע (שער הגלגלים סב:) שכאשר גברה הסט"א עתה 'מעשים טובים מעט

באר הפרשה - פרשת ויגש

שעושים עתה - הוא חשוב כהרבה שעשו התנאים בזמניהם, ולפי"ז יתפרש עמדת להם - הקב"ה עמד למענם וטען לזכותם כי הם בעת צרתם, ר"ל, 'מה שאין ביד ישראל מעשים טובים הרבה הוא להיות שהם בעת צרתם בתגבורת הסטרא אחרא, ומעט מעשים טובים שעושים נחשב כהרבה בעת הרווחה'.

מעשה ידע אדם אשר הוא 'בעת צרתו', כשהיצר מתגבר עליו ביותר וקשה עליו העבודה עד מאוד, כי מעשי חשובים 'כהרבה שעשו התנאים בזמניהם', ודייקא עתה הקב"ה עומד עליו לזכותו ולחיותו ומתקרב אליו ביותר...

הנה זה עתה אמרנו ב'הלל' מזמור 'בצאת ישראל ממצרים', שם נאמר (תהילים קיד ד-ז) 'הים ראה וינוס הירדן יסוב לאחור, ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן, ושב הכתוב ומקשה - מה לך הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור, ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן, ומשיב - מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוק יעקב', וכבר נאמרו פירושים הרבה מה ראה הכתוב להאריך בקושיא 'מה לך הים כי תנוס' וגו', והרי היה יכול לומר בדרך קצרה 'הים ראה וינוס וכו' גבעות כבני צאן מלפני אדון חולי ארץ'. וביארו בזה (כע"ז ביאר הגאון רבי יוסף שאול נאטנזאהן זצ"ל בעל ה'שואל ומשיב', פרשת יתרו, ד"ה ויאמר משה) שהאריך הכתוב בלשונו בדרך 'שאלה ותשובה', כי לכאורה יש מקום להקשות כיצד יתכן ש'הים' שהינו 'גדול ורחב ידיים' ראה וינוס דהיינו שברח למרחק ואילו 'הירדן' שהינו קטן בהרבה מהים רק יסוב לאחור, וכאותה קושיא זו קשה ג"כ, היאך 'ההרים' שהינם רמים ונישאים רקדו כאילים ואילו 'הגבעות' הנמוכים מהרים רק רקדו כבני צאן (שהם חלשים מהאילים), ועל כך ביאר הכתוב 'מלפני אדון חולי ארץ', והכוונה היא שנגודל ההתגלות האלוהית על הטבע כך גודל הרעדה והפחד ממנו ית', על כן 'הים' ש'ראה' בקריעת הים התגלות נוראה יותר, נס וברח מרוב אימה ופחד הרבה יותר מ'הירדן' אשר שם לא היה גילוי גדול כ"כ, כיו"ב, 'ההרים' רקדו כאילים מרוב חיל ורעדה אחר שהתגלה עליהם הקב"ה בנתינת התורה, אכן הגבעות רק היו 'כבני צאן'.

ולענייננו יתבאר על יסוד זה בשינוי קצת, כי כלל גדול הוא, ככל שהחפץ גדול יותר הוא יותר אחוז ומושמש בטבע והוא מגושם יותר, ולכן הקשה הכתוב, כיצד יתכן שהים הגדול שהוא מגושם בהרבה מהירדן הרגיש אימת הבורא ית"ש ביותר עד שנס למרחוק ואילו הירדן שאינו מגושם כ"כ רק סב לאחור, כיוצא בדבר, ההרים מגושמים יותר מן הגבעות לפי גדלם, ומכל מקום הם רקדו כאילים ואילו הגבעות רק כבני צאן. ותירץ הכתוב 'מלפני אדון חולי ארץ', אדרבה, ככל שהדבר מגושם יותר שמן הנראה היה עליו להיות יותר מרוחק, אזי בשעה שהוא מרגיש את הקב"ה הנו מתעלה הרבה יותר ממי שאינו מגושם כל כך, כי דייקא לגודל ריחוקו יש בזה חידוש ומעלה שהוא מתרומם ממדרגתו, והקב"ה מאיר עליו הרבה יותר ממי שלא היה מרוחק כל כך. והביא הכתוב ראייה לדבר שהנה 'ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעיינו מים', והרי ש'צור' נהפך רק לאגם מים ואילו 'חלמיש' שהינו סלע קשה יותר (וכלשון רש"י דברים לב ח' תקפו וחזקו של סלע) נהפך למעיין שלם שהוא עדיף טפי מ'אגם'.

וממילא, בינו נא זאת והתבוננו, שגם מי שמרגיש עצמו כ'חלמיש' שליבו לב אבן, ולא אבן 'כצור' אלא כ'חלמיש', אם יתפוס עצמו ויתחזק להתקרב אל הבורא ית"ש הרי יזכה להיות 'מעיינו מים', שהקב"ה יקרב אותו ביותר, וכגודל ריחוקו כך יזכה להתרומם ולהתעלות עד אין קץ.

ועם ה' חזקו ונתחזקה כי ביד כל אחד להתעלות ביותר, וכך היה אומר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע בשם הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע (הובא בקדושת מרדכי עמוד יז) על הפסוק שקראנו זה עתה ב'זאת חנוכה' בפרשת הנשיאים 'ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור' (במדבר ז נד), וכך ביארו, נשיא מלשון נשיאות ראש והתרוממות, והיינו כל אשר מחזיקים עצמם לבני מנשה - שנשכחו כביכול, מנשה מלשון 'נשני אלוקים' (לעיל מא נא), וחושבים שכבר אפסה תקוותם גם להם יש נשיאות ראש, ובמה, על ידי שהם מתחזקים לומר - גמליאל - הקב"ה הוא גם לי, כלומר גם לי יש חלק באלוקי ישראל, על זה האיש יענה הבורא ויאמר - פדה צור - זה הבן פדה אותי (כביכול) מהגלות.

בדרך זה פירש הרה"ק ה'תפארת עוזיאל' זי"ע (לקוטים יקרים תהילים) בלשון הפסוק (תהילים ל יב) 'הפכת מספדי למחול לי', שהקב"ה הופך את העברות הנקראים 'הספד' למצוות, והטעם הוא מפני שהם 'למחול לי', שכשם שדרך ה'מחול' והריקוד הוא 'שמתחילה עומדין בבת אחת ואח"כ מתרחקין איש מחברו ואח"כ חוזרין ומתקרבים' (אולי הכוונה לריקוד שהיה נהוג בין בני פולין), וגם בעת 'הריחוק' דעתם הוא לשוב להתקרב, וממילא אין זה 'ריחוק' באמת... כך גם אצל מי שהוא רחוק מהקב"ה אך חפץ בכל מאודו להתקרב אליו הרי הקב"ה 'הופך את המספד' מפני שהוא מחשיב את הריחוק לכ'מחול' הואיל ודעתו לשוב.

אמנם על האדם לשאוף ולרצות להתעלות, וכמו שפירש הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע במה שאמרו חז"ל (תנ"כ"א כב ב) חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, וידוע מה שאמר הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע (וכן הגידו

לאחר חורבן שילה. וביאר הרה"ק מקאזמיר, דכל 'מכירת יוסף' באה על ידי קנאה ושנאת חנם, ובאותה שעה ראו 'יוסף ובנימין' שלא במהרה תסתלק מבני ישראל מידה זאת, ואף ה'מקדשות' ייחרבו מחמת שנאת חנם (יומא ט:), על כן היתה 'ראשית' עבודתם - לתקן ענין זה של שנאת חנם, לכן בכו על החורבן, לעורר שתסתלק מהם ומבני ישראל שנאת חנם, ולא עוד אלא שבכו כל אחד על חורבן רעהו ולא על חורבן עצמו, כי התיקון לשנאת חנם הוא אהבת חנם^כ, והבכיה על חורבן רעהו באה מאהבת חנם, וכל כך הרבו באהבת חנם^כ עד

על שתי 'המקדשות' שעתידין להיות בחלקן של בנימין וסופן להיחרב, ואילו בנימין בכה על משכן שילה שעתיד להיות בחלקן של יוסף וסופו להיחרב. ומקשה הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע (דברי ישראל בפרשת ד"ה מא"ז), א. וכי כך הוא דרכו של עולם כשיפגשו שני אחים שלא ראו זה את זה שנים רבות, להיות ראשית מעשיהם לערוך 'תיקון חצות', הלא עת חדוה ושמחה היא. ב. מדוע בכו כל אחד על חורבנו של רעהו, ולא על חורבן עצמו, ג. איך בכה בנימין על חורבן מקדש שילה שבחלקן של יוסף, הרי לא ייבנה המקדש בחלקן של בנימין רק

הרבה מצדיקי הדורות) שלכאורה צ"ב, כיצד שייך שיגיעו מעשינו למעשה האבות הקדושים אשר הם נשגבים ונבדלים ממנו הרבה יותר מרחוק מזרח ממערב, אלא שחז"ל דייקו בלשונם לומר מתי יגיעו מעשי, והוא מלשון 'נגיעה קלה', שלכל הפחות ידמו מעשינו למעשי האבות במקצת שבמקצת, וביאר הפני מנחם מאי משמע 'נגיעה', שהוא על דרך 'נוגע בעדות', מי שיש לו 'נגיעה' ורצון ורווח באותה עדות, ועל דרך זה הכוונה מתי יגיעו - מתי יהיה לנו רצון ושאיפה שיהיו מעשינו כמעשה האבות הק', שיהיה לנו לכה"פ 'נגיעה' (כלומר, רצון וסיבה) באותם מעשים ושלא תהיה עבודתנו מהשפה ולחוץ כמי שעושה דבר שאין לו בו שום עניין...

וכך היה מעשה אצל הרה"ק מהוסיאטין זי"ע שנכנסו אליו שני ידידים ביחד, 'ראובן' ביקש ברכה שיזכה לעשירות ואילו 'שמעון' ביקש ברכה לזכות ליראת שמים, ונתן להם איש איש כברכתו. לאחר שיצא 'ראובן' מן הקודש עלה ל'טעקסי' (מוניט) שתוביל אותו למחוז חפצו, וכשהגיע זמן התשלום נתן לדרייווער (נהג) שטר כסף וביקש עודף, השיב לו הנהג אין ברשותי את הסכום המגיע לך כעודף, על כן הבה לי שכרי בכסף 'קטן', ומאחר שלא היה לו לראובן מעות על כן ירד מהטעקסי לנסות לפרוט את הכסף, וניגש לדוכן שעמד בסמוך שם מכרו כרטיסי לאטערי (לוטו) וביקש לפרוט, אמר לו המוכר אינני חלפן כספים... אם ברצונך במטבעות כסף עליך לקנות כאן כרטיס לוטו ואחזיר לך עודף... בלית ברירה קנה כרטיס לוטו, ואכן, אחר כמה ימים נתבשר שכרטיס זה עלה בגורל על סכום עצום, ונעשה גביר מופלג, ונמצא שנתקיימה ברכת הרה"ק על אתר, ממש 'תוך כדי דיבור'... חזר 'שמעון' אל הרה"ק מהוסיאטין ושאלו מדוע הברכה לראובן בעשירות עשתה פרי מיד ואילו הברכה ליראת שמים עדיין מתמהמהת, החזיר לו הרה"ק, אם 'רצונך' להיות ירא שמים יהיה בתוקף הרצון כהרצון שהיה לראובן להתעשר גם ברכתך תתקיים במהרה...

כז. נוראות מצינו במדרש (תנחומא ה) אמר רבי שמואל בר נחמן לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי, אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחיי בפני המצרים. עכ"ל. ומבואר שם בהמשך דברי המדרש באריכות כיצד הסתכן, ואף 'כיון שהכירוהו בקשו להרגו' עד שבא מלאך ופזרם בארבע פנות הבית, וכל כך למה כי כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחיי בפני המצרים.

וכך כתב השל"ה הק' על האמור בפרשתן (מה טו) 'וינשק לכל אחיו ויבך עליהם' - ראה כמה צריך האדם למחול ולהעביר על מידותיו, כי הם חטאו נגד יוסף, ויוסף בכה ונישק אותם. עכ"ל.

כח. בפרשתן (מה ד), 'אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה', כתב ה'אור החיים' הק' זי"ע (בד"ה אני יוסף) שקרא יוסף לאחיו שנבהלו מפניו וז"ל. 'לא תחושו לדבר, כי אני יוסף אחיכם, פירוש, מתנהג עמכם במידת האחוה וכאילו לא היה הדבר ההוא, גם סמך לומר אחיכם אשר מכרתם לומר שאפילו בזמן המכר לא כהתה עין האחוה ממני'. והדברים מבהילים, שהרי עצם ה'מכירה' הייתה השפלה נוראה עבורו וצער נורא להתרחק מיעקב אביו, מה גם שעל ידה נגרמו לו בהמשך דרכו צרות צרורות, כשיבתו בבית פוטיפר, הנסיון הגדול שעבר שם, ומשם לבית האסורים במשך י"ב שנה, ואעפ"כ הריהו מכריז בזו השעה בפני מי שמכרוהו כאילו לא היה הדבר ההוא...

והנה לא ניתנה תורה למלאכי השרת, ומיהו שיכול להגיע למדרגה כזו של יוסף הצדיק, אך עכ"פ לא נכתב בתורה הקדושה סיפורי מעשיות לחנם ח"ו, כי אם ללמד לדורות הבאים, ולכל הפחות שתהא לנו 'נגיעה קלה' בארחות ישרים.

באר הפרשה - פרשת ויגש

שכל אחד מהם הסכים שלא ייחרב מקדש רעהו אף שמחמת זה לא ייבנה מקדשו בחלקו^{כט}.

בפרשתן (מד כח), 'ויצא האחד מאתי ואומר אך טרוף טורף', רמזו בה הרה"ק ה'חתם סופר' (ד"ה ויצא) כי 'טורף' מלשון פרנסה הוא (כדכתיב תהלים קיא ה 'טורף נתן'), והרי מחלוקת אחת^ל דוחה מאה פרנסות (של"ה מס' יומא דרך חיים אות מד), וזה בא הכתוב לרמזו 'ויצא האחד מאתי' מכיוון שיצא האחדות מבני ביתי, מיד ואומר אך טרוף טורף - שנאבדה ונטרפה טורף מזונותיו^{לא}.

עפ"ז מבאר ה'חתם סופר' (הת"ס בפרשתן ד"ה והנה אמרו) את הכתוב (תהלים קמו יד) 'השם גבולך שלום חלב חיטים ישיביעך', דהנה רבו החכמים אשר יש 'גבול ומעצור' לחכמתם, כדוגמת מי שבהגיעו לידי נסיון בענייני 'כבוד' כל חכמתו מסתלקת עד שיעשה דברים כנגד השכל

'למען כבוד שמו' ויתבזה בטיפשותו בעד מעט כבוד, ויש מי שחכמתו עומדת לו רק עד בואו לידי 'קנאה', אז יתנהג כמי שאין בו דעת כלל וכלל, אך לא כן נחלת עבדי ה', ד'גבול' אחר עשו לחכמתם, והוא, כשיבואו לידי נסיון בענין ה'שלום' יעשו אפילו דברים כנגד חכמתם הכל בכדי שיישרור השלום והשלווה בין בני ישראל. ומה שברם - חלב חיטים ישיביעך, שהקב"ה ישפיע להם פרנסה בריווח אף אם נגזר עליו ח"ו חסרון הפרנסה, דהא אמרו חז"ל (מ"ק כח.) 'מוזני' לאו בזכותא תליא מילתא כי אם במזלא תליא מילתא, ואמרו בתוס' (שבת קנז. ד"ה אין) ש'זכות גדול משנה המזל', ו'זכות גדולה' היא הבאת שלום בין אדם לחבירו, וזהו ביאור הקרא השם גבולך שלום בשכר זאת שמשים את הגבול לחכמתו כאשר נוגע הדבר לעניין השלום, לכך 'חלב חיטים ישיביעך' יזכה לשבוע בפרנסה מרובה^{לב} ושפע עד בלי דילג.

מעשה נורא התרחש בעיר הקודש ירושלים לפני כארבעים שנה, אברך שעמד בתוך כמה חדשים הראשונים לנישואיו עלה לבית חמיו, באותה שעה הייתה רק ה'שוויגער' (חמותו) בבית, ופיה פתחה שלא בחכמה ושפכה עליו קיתון של גערות וזעקות... כצאת האברך מהבית ולבו מתפלץ מצער וכאב הבושה, שם פעמיו מיד לביתו של מורו ורבו הגה"צ רבי אליהו ראטה זצוק"ל (איש אמונו של הרה"ק רבי שלומיקה מזוועהיל ז"ע), שם שפך את מר לבו על החרי האף הגדול הזה שספג בבית חמיו, שאלו ר"א האם כבר סיפר את הדברים לאיזה בריה בעולם, וענה שלא, כי ראשית דבר שם פעמיו הנה. אמר לו ר"א בחכמתו וצדקתו, שווה בנפשך כי מאומה לא אירע כאן, אלא חלום חלמת, ואקיים בך 'הטבת חלום' - 'חלמא טבא חזית, חלמא טבא חזית'. לך, חזור לביתך כלא היה. וכן עשה. כעבור ב' שבועות, נזדמן לו להיות בבית חמיו 'באותו מקום ובאותו זמן'. עתה נענתה חמותו בבקשת מחילה על זעמה הרב שכילתה בו... אך האברך השיב אינני יודע במה דברים אמורים, לא היה ולא נברא, מן הנראה שהחמות חלמה בזה הלילה חלום רע... ולא הועילו לה כל ההפצרות כי הלה עומד בשלו לא דובים ולא יער, חלומות שוא ידברון. והוסיף להביא ראיה לדבריו, כי אם היה אותו מעשה וכי לא היו יודעים אמי ובני ביתי מכל אותה השפלה, והרי היית מתלקחת כאן אש עד לב השמים, ומכיוון שאין איש יודע על כך מוכח הדבר שאין זה כי אם חלום בעלמא. חמותו סברה וקיבלה, ותשקוט הארץ. ברבות השנים נולדו לאותו אברך קרוב לעשרים ילדים ומהם הקים דור של עשרות עשרות צאצאים, כל זה בזכות השתיקה שהשכיל לבלום פיו בשעת מעשה, וישמחו כי ישתוקו. כי אך בזכות שתיקה זו המשיך בחייו כלא היה, וזכה לזרע ברך ה'.

כט. עפ"י האמור יבואר מאמר חז"ל (ברכות ו:) 'כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים', דהמשמח את החתן מרבה 'אהבת חינם', ומתקן בזה את עוון שנאת חינם שגרמה לחורבן הבית, ו'כאילו בנה את ירושלים שנחרבה' בגין עוון שנאת חינם, וכל העושה כן שכרו הרבה מאד.

ל. זהירות יתירה נצרכת לברוח מהמחלוקת שהיא 'לשם שמים', אותם חילוקי דעות ופירוד הלבבות בגלל ויכוחים אודות אופני העבודה הרצויה, וכפי שפירש הרה"ק מקאזמיר ז"ע (הובא בדברי ישראל) בלשון הכתוב 'אל תרגזו בדרך', שרומז שלא לרגז ולריב על דרך העבודה נכונה...

לא. פעם התאוננו בני המשפחה בפני הרה"ק רבי משה בצלאל ז"ע הי"ד (אחיו של הרה"ק האמרי אמת ז"ע) שחסר להם לחם לאכול ואין די פרנסה. ענה ואמר, הדבר הראשון שיש לנו להקפיד הוא שלא יתעורר חלילה קפידה ומחלוקת, כי מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות, על כן יש עיקר גדול בריבוי השלום והאחוה.

לב. ומעניין לעניין באותו עניין, מעשה נפלא שמעתי מבעל המעשה בעל מלון ידוע בעי"ת בני ברק, לפני כשנתיים ימים באה אחת לדור בבית מלונו למשך כשבועיים ימים, וסלקה מראש את תשלום הדמים, ויהי מקץ אותם

ויהא רעוא שנזכה לאור באור החיים אור האמונה, יהי ה' אלוקינו עמנו בכל עת ושעה ובקרוב נוכה לחוות בשוב ה' את שבות עמו.

הימים המשיכה להתארח שם, ו'משום מה' שכחו עובדי המלון לדרוש ממנה תשלום על הימים הבאים, ולא נזכרו עד גמר שבועיים נוספים. אז פנתה אליה מנהלת המקום ודרשה את תשלומיה, ותען האורחת, לא אשלם, כי אין בידי אפילו פרוטה אחת לפורטה, אמרה לה המנהלת, אם כן איפה זאת עשי, קחי את עצמך ואת כל חפציך וצאי מהמקום הזה, כי המקום הזה אשר את עומדת בית מלון הוא, ולשם 'ביזנעס' נבנה ולא כבית התמחוי. ואני – מספר בעל המלון, עמדתי לתומי במדרגות הבנין ושמעתי את כל ה'שיחה' וגם ראיתי היאך שהיא יוצאת מחדרה עם שלל חבילותיה לכיון היציאה מהבנין, נכמרו רחמי, נשאתי עיני השמימה ואמרתי, רבש"ע, מה עלי לעשות לעת כזאת... קראתי לה, ושאלתי אותה לפשר המעשה, מה אירע עמה, נאנחה ואמרה, לפרנסתי הנני עוסקת כ'אחות' (nurse) בבית החולים 'שערי צדק' בירושלים, ומאחר שנחליתי על ברכי והוכרחתי לעבור 'ניתוח' על הברכיים, וידעתי שלאחמ"כ אצטרך 'שיקום' בן ארבע עד שש שבועות, על כן סיימתי את תקופת השכירות בירושלים, והחזרתי את הדירה לבעליה. למעשה, עברתי את הניתוח ב'תל השומר' ולאחר כשבועיים שילחו אותי משם (בלא שהשאירו אותה שם לשיקום), תרתי אחר ה'מלון' הקרוב ביותר לתל השומר והזמנתי עצמי לשבועיים כי מעות לשבועיים הללו היו בידי, ולא יותר.... ונותרתי עוד שבועיים אחר שלא גבו ממני מעות, ומשנזכרו בי, הנני מושלכת כעת לרחוב העיר.

אמר לה המנהל, הנה אנכי בעלים של 'בית אבות' (nursing home) בבנין המלון בקומה השניה, הרי את חייבת לנו סך 3,000 שקלים, עלי לבית האבות, שם תעבדי כ'אחות' וינכה שכרך עבור החוב, ובינתיים תרוויחי מקום ללון, אבל, בשבוע זה כבר לא נמצא עבורך 'עבודה', כי הכל כבר משובץ ומסודר לפי העובדים, ורק לשבוע הבא תכנסי כאן לעניינים. לא עבר זמן, והטלפון של המנהל החל לזמזם ולצלצל, ועל הקו אנשי 'משרד הבריאות' המודיעים אותו כי כל 'צוות' (staff) בית האבות מחויב להכנס ל'בידוד' אחרי שהיו בקרבת חולה... (הימים היו ראשית פרוץ הנגף בסוף אדר תש"פ), ובזה נתגלה נפלאות ההשגחה, כי מיד קראתי לאותה 'אורחת' המשמשת כאחות ראשית במחלקת 'טיפול נמרץ' (intensive care unit) והטלתי עליה את עול האחריות של כל בית האבות על כל חמישים אנשים הדורים בו, למשך שבועיים 24/7, מתוך תנאי שאם יצטרכו לעזרתה יעירו אותה משנתה, אי אפשר לתאר מה היה קורה עמנו אם לא היה לי 'ישועה' זאת, כי מאין היה לי מיד 'אחות' מומחית עבור דיירי הבית הזקנים, בימים טרופים כאותם הימים, וכל זה בזכות 'הכנסת אורחים' לפנים משורת הדין.

לג. איתא בספר 'בית יעקב' (מאב"ד אלכסנדר. תלמידו של הר"ב דף רג) שמעתי ממורי אם יש לאדם צער גידול בנים ר"ל, סגולה לזה ליזהר ממחלוקת, להיות רודף שלום, ולהיות מן הנעלבין ואינם עולבין, ובזה שב ורפא לו.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת ויגש תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ויגש אליו יהודה (מד, יח)

המפרשים עומדים על כך שיהודה הקדים לומר שלא יחר אפו של יוסף קודם דבריו, וכשמתבוננים בכל אריכות דבריו לא מוצאים אלא חזרה וסיפור השלשלות הדברים, ומה רצה יהודה בכל דבריו?

והנה לכשנתבונן במצבו של יהודה באותו הזמן, נראה שהיה במצב קשה עד למאוד, שהרי הוא ערב את הנער בעולם הזה ובעולם הבא, וכפי הנראה להם, הרי כעת נתפס בנימין, והם בעצמם התחייבו שמי שיתפס אצלו הגביע, שוב ימות. והאיך יושעו מצרה זו.

מבאר בזה ב'שפת אמת', שיהודה לימדנו כאן יסוד גדול לכל מי שנמצא בצר ובמצוק, במצב של 'הסתרת פנים'. שהעצה היחידה במצב כזה, הוא, להעמיק בהכרתו ולברר בנפשו שבכל מצב, חמור כמה שיהיה, יש את רצון השי"ת, ממש בכל מה שקורה בכל רגע ורגע. וכל הצער הוא רק חיצוני, אבל בפנימיות מוסתר הטוב, ועל ידי זה יצא מיגון ואנחה לפדות ולרווח והצלה.

ודבר זה נרמז כאן בפסוק, שהנה, יהודה הוא מלשון 'הודאה', והשם 'יהודה' מרמז על כל איש מיישראל, ולכן נקראו 'יהודים' על שם שמודין להשי"ת על כל דבר קטן וגדול, שיודעין שהכל ממנו ית'. ורק ע"י שמודין על כל דבר, עי"ז יכולין ליגש ולהתפלל על כל מצב שהוא. וזהו 'ויגש אליו' - להשי"ת. 'יהודה' - דהיינו בבחינת הודאה להשי"ת על אף ההסתרה פנים, ומה אמר ומה ביקש? הוא לא חידש כלום! הוא רק חזר על כל השתלשלות העניינים, אבל בהכרה גמורה שהכל לטובה ולברכה ולקבל את רצון השי"ת בשמחה. ואז אכן זכה ל'ולא יכול להתאפק יוסף' שנתגלה כל ההסתרה וראו את הטוב בגילוי השלם.

על פי יסוד זה של השפ"א אפשר לבאר בפסוק בתהילים (צב, יד) "שתולים בבית ה' בחצרות אלקינו יפריחו". דהנה ידוע ששם הוי"ה מורה על רחמים, ושם אלוקים מורה על דינים. כשנרצה להמשיל דבר פנימי מול דבר חיצוני, יש לנו שתי דוגמאות: א. כל צמח ופרח גלוי יש לו שורש שתול ומוטמן באדמה. ב. בית הוא מקום סגור ומכוסה מפני הרואה, ואילו חצר הוא דבר גלוי וחשוף לעין כל.

בא דוד המלך ואומר לנו בתהילים 'שתולים' - דבר מוסתר כשתיל. 'בבית' דבר מוסתר כמו בית - הוי"ה. שהרחמים הם מוסתרים כשתיל וכבית. וזה במצב של 'בחצרות' - כשנראה לעין כל כחצר שגלוי 'אלוקינו' - מצב של דינים, 'יפריחו' גם כשהדינים הם פורחים ונראים לעין כל. גם במצב שנראה כאילו מידת הדין שולטת כחצר וכפרח, גם אז מוטמן בזה כמו שתיל וכמו בית - שם הוי"ה שמרמז על רחמים וחסדים.

ועל זה מקדים דוד המלך ואומר "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות" שגם במצב של 'לילה' יש להתבונן באמונה המוחלטת בהקב"ה, ועי"ז יתהפך לרחמים.

וכמו שאמר להם יוסף ועתה אל תעצבו וכו' כי למחיה שלחני וגו' שהכל היה לטובה.

בספה"ק קדושת לוי כתב לתרץ שיהודה רצה לעורר את נקודת הרחמנות אצל יוסף לפי דברי חז"ל שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. ומובן שכשמודים עם מתורגמנים ומליצים א"א לעורר את נקודת הרחמנות, שכן שפת הלב מובנת רק כאשר הדברים יוצאים מן הלב אל הלב, ויהודה אכן לא חידש כלום זולת מה שדיבר אליו בצורה ישירה ובלתי אמצעית.

ב'בית הלוי' תירץ, במהלך דומה, שיהודה חשש שהמליץ בינותם אמר ליוסף דברים לא נכונים משמם, שהרי לא מובן מדוע יש לחושדם כמרגלים ורצה לדבר ישירות בכדי שיוסף יבין.

ושני נביאים מתנבאים בסגנון אחד, שלכן אמר "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני", דהיינו באופן בלתי אמצעי, וזהו ג"כ כוונת אומרם "כי כמוך כפרעה", כהתנצלות שמדבר אליו בלתי אמצעי, ואיך יבין יוסף? אלא שוודאי כמו שפרעה שהוא מלך חייב לדעת את כל השפות כך גם יוסף מוכרח שידוע לשון הקודש ובוודאי יבין את דבריו הנאמרים בלשה"ק.

(ציוני תורה)

אל תרגזו בדרך (מה, כד)

בספר החיים מביא הלצה נאה, למה לא אמר יעקב כשהלכו למצרים אל תרגזו, אל תעסקו בדבר הלכה. כי אם אין קמח אין תורה, שדאגת הפרנסה מבטלת עסק והרהור התורה, וכשהלכו למצרים בשביל חסרון קמח ומח" ידע אביהם שלא יעסקו בדבר הלכה, אבל כשנשארו בחזרתם ממצרים בר ולחם וכל טוב הוצרך יוסף לזרזם שלא יעסקו בדבר הלכה.

ובמה שכתב רש"י, שלא תעסקו בדבר הלכה וירגז עליכם הדרך. נ"ל לפרש, דאמרו חז"ל [ברכות לא]. אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו, כי כל הדרכים בחזקת סכנה ותורה מגינה ומצילה, אלא נגד זה יש לחוש פן תגוף באבן רגלו וירגז עליו הדרך, לכן טוב שידבר בדבר הלכה עם חבירו בשעת פטירתו ממנו, והוא, חבירו שאינו הולך בדרך, מעיין בו ויזכור על ידו בדבר הלכה זו, ויהיה לו להולך זכות תורה בדרך ע"י מה שחבירו לומד כעת על ידו. ונ"ל שלכן אמרו מתוך דבר הלכה, תוך היינו באמצעות הדבר, שיאמר לו קושיא שצריכה ישוב ויהרהר חבירו בו אחר פטירתו ממנו לישיבה, והיינו מתוך דבר הלכה דייקא וזכרהו.

(ע"פ כתב סופר)

ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם: וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחיו רוח יעקב אביהם: (מה, כו כז) מדוע כאשר אמרו לו "עוד יוסף חי" לא האמינם, ורק העגלות ששלח יוסף להביאו החיו את רוחו?

בספר חזון ישעיהו פרש זאת בדרך משל: היה יהודי בפולין שבנו נמשך להשכלה. יום אחד הודיע לאביו כי החליט לנסוע לברלין ללמוד באוניברסיטה המקומית. אביו הצטער צער רב, ונסה להניא את בנו מכוונתו. הוא תאר בפניו את הסכנות הרוחניות שיאלץ להתמודד עמהן, ומי יודע אם יעלה הדבר בידו. אך הבן היה נחוש בדעתו וכל ההפצרות של האב עלו בתוהו. כדי לשכך את צערו ולהפיג את חששותיו, הבטיחו הבן כי ימשיך לשמור על התורה והמצוות, ולא תפגע רוחניותו במאומה.

זמן קצר לאחר שהגיע הבן לברלין כבר ניכרו בו אותות המקום. אט אט זנח את דרך אבותיו עד אשר נטמע לגמרי במקומו החדש. גילח את זקנו, קצץ את פאותיו ועטה עליו מראה שיתאים לסביבה הנכרית. יום אחד קבל האב מכתב מבנו ובו הודיעו כי בכוונתו לבקר לפני חג הפסח. שמח האב שמחה גדולה. בסתר ליבו צפה לפגוש את בנו פנים אל פנים כדי לתהות על קנקנו ולהיווכח במו עיניו האם נשתמרה צורתו היהודית.

מה עשה הבן? לקראת שובו לבית אביו החל לגדל את זקנו ופאותיו, וכשהגיע מועד הנסיעה כבר השיב לעצמו את מראהו היהודי משכבר הימים. כשראה האב את מראה בנו, שמח בליבו על כך שגם בסביבתו החדשה הוא מקפיד על מראה יהודי.

- "והאם אתה מקפיד גם על אורח חיים יהודי?"

- "בוודאי, באא. אם אני מתהלך ברחובות ברלין בלבוש יהודי, מגודל זקן ופאות, אפשר ללמוד מכך על אורח חיי..."

נחה דעתו של האב, ולאחר חג הפסח נפרד מבנו בלב שלם. כך חזר הדבר על עצמו מידי שנה בשנה. לקראת חג הפסח היה בנו מגדל זקן ופאות, ועם מראהו היהודי היה שב לבית אביו לעשות את הפסח, ולאחריו היה שב לברלין. לימים הוא נשא אשה נכרית וניתק את עצמו לגמרי מעברו.

יום אחד קבל הבן מכתב מאביו: "כל שנה אתה בא לבקר אותי, הפעם אני רוצה לבקר אותך בביתך". התחמק הבן בתואנות שונות. חש האב שמשוהו לא כשורה. מה עשה? עלה על הרכבת הראשונה לברלין, ובהפתעה גמורה הופיע בבית בנו. כשפתחה בעלת הבית הגויה את הדלת. היה בטוח כי זו המשרתת. "היכן בעל הבית?" שאל. כשהופיע בנו למולו חשכו עיניו, והוא נפל מתעלף ארצה.

הנמשל: יעקב אבינו לא ידע משלום בנו וחשש לחייו. ועוד יותר חשש למצבו הרוחני, אמרו לו בניו: "עוד יוסף חי", אך הוא מאן להאמין להם. גם

כשהשמיעו בפניו "את כל דברי יוסף" – "סימן מסר להם במה היה עוסק כשפרש ממנו, בפרשת עגלה ערופה" – עדיין נתקשה יעקב להאמין להם. אולי כל אלו סימנים שנועדו לכסות על האמת. אבל כאשר ראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו, אמר: אם יוסף מוכן שאבוא אני לראותו – אות הוא כי שלום לו, ונשאר בדרגתו הרוחנית, ורק אז "ותחי רוח יעקב".

האדמו"ר בעל האמרי אמת זצ"ל אומר, שהיות ויוסף השתתף בחתונות של כל אחד מהאחים ורק בחתונה של בנימין לא השתתף – לכן נתן לו את הכסף בתור מתנה לחתונה.

הבית ישראל אומר, שאפליה פסולה רק אם מבחינים בה, אבל את הכסף יכול היה יוסף להניח בכיסו של בנימין משאר האחים יבחינו בכך... (יחי ראובן)

וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם (מה), (זכ)

פירש"י שנתן לו סימנים במה היה עוסק כשפירש ממנו, פרשת עגלה ערופה. יש להבין למה מסר יוסף דוקא סימן זה, ולא נקט סימנים אחרים? ואפשר לפרש עפ"י מעשה שהיה בוילנא בזמן הגר"א (יש אומרים שהיה זה עם המהר"ל בפראג), באשה עגונה שעזבה בעלה אחר נישואיה, ונעלם מביטו. ולאחר שנים רבות בא אדם ואמר שהוא הבעל שנעל, ונתן סימנים ברורים היכן היתה החתונה ומה היה וכו'. ואמרו זה להגר"א. אמר להם שבשבת יביאוהו לבית הכנסת ושם יאמרו לו שישב במקומו הקבוע שישב פעם. ועשו כדבריו, ולא ידע האיש היכן מקומו. כך נודע שהינו בן-בליעל שרצה לרמות ולשקר. ואמר הגר"א שכל הסימנים שנתן הרמאי אינם ראיה כי יתכן שפגש פעם את הבעל האמיתי ומפיו נודע לו הכל. אבל על דבר שבקדושה, הכין המקום בבית הכנסת, לא נתן דעתו שצריך לברר אצל הבעל, כי הרשע לא יחשוב בעניני קדושה מטבעו.

וזה ששלח יוסף ליעקב סימן מובהק כי יוסף הוא לא רמאי. כי מי שרמאי לא היה נותן את דעתו לברר על תלמודו, היכן למד ובאיזה עניין. ויותר מזה רצה יוסף להראות ליעקב, שבכל השנים עדיין הוא בצדקו, שהרי זכר לשלוח סימן מתלמודו שלמד עם יעקב, ואילו היה רשע לא היתה דעתו על סימנים אלו.

(דרכי מוסר)

ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו: בניו ובני בניו ונתי בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה (מו, ו-ז)

בניו ובני וגו' אחר שאמר בסמוך יעקב וכל זרעו, לא היה צריך לומר פעם ב' בניו ובני וגו': עוד צריך לדעת למה הפסיק בין בניו ובני בניו לבין בנותיו ובנות בניו וכל זרעו בתיבת אתו, ולא הספיק במה שאמר לבסוף הביא אתו מצרימה:

אכן כוונת הכתוב הוא שבא להודיע כי יש הפרש בין בני יעקב בירידתם למצרים, כי יש מהם שבאו ברצונם לקבל גזירת מלך בלב שלם, ויש מהם שהיו חוככים להתעכב מרדת לכור הברזל ("מ"א ח נא), וציינם הכתוב מי ומי ההולכים לפרוע שטר חוב הגלות מרצונם, ואמר בניו ובני בניו אתו, פירוש אלו לא הוצרך להביאם הוא אלא הם מעצמם באו אתו בדומה לו, ואח"כ סדר אותם שלא באו מרצונם עד שהוצרך יעקב להורידם בעל כרחם, והוא אומר בנותיו ובנות בניו וכל זרעו, פירוש בני בניו אלו הביא אתו מצרימה, פירוש הוא הביאם, לא לרצונם באו:

וראיתי לתת לב לדבריהם ז"ל (שמו"ר א ח) שאמרו שכל זמן שאחד מיורדי מצרים קיים לא התחיל השעבוד, דכתיב (שמות א ו) וימת יוסף וגו' וכל הדור ההוא, פירוש שירדו מצרים אז התחיל השעבוד, כי אולי שזה היה להם לתשלום קבלת גזירת מלך ברצון, פקע מהם השעבוד, כי סמא דיסורי קבולי ט, והעד הנאמן לזה ג"כ כי יוכבד וסרח בת אשר היו מיורדי מצרים (ב"ר צד ט) ובימיהם היה השעבוד, והטעם הוא לצד שהביאם יעקב ולא מרצונם, ועיין בדברי הזוהר (שמות קצח) בפירוש פסוק אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה':

(אור החיים הק')

ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייר: ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם: (מו, ח ט)

הגאון בעל שאגת אריה נתקבל לענת זקנה, והוא כבן שבעים לרב בעיר מץ. הגיע רבי אריה ליב למץ בשבוע של פרשת "ויגש", ובבואו אל העיר גונב אליו שמועה שיש בין בעלי הבתים שאין דעתם נוחה ממנו, והם מרננים על מינוי זה של רב 'ב' בימים' שכבר הוא ברגלו האחת בעולם האמת. ביום השבת בעמדו לדרוש בבית הכנסת את דרשתו הראשונה, פתח רבי אריה ליב ואמר: בפרשת השבוע אנו מוצאים שבשעה שבא יעקב אבינו למצרים, שאלו פרעה: "כמה ימי שני חייר?", ועל כך השיב לו יעקב: "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי", והלא בעצם הדבר מוקשה: ראשית, מה עניין היה לו לפרעה לדעת בן כמה הוא? שנית,

(ומתוק האור) ולביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון לבניו לדרך (מה, כג)

וברש"י, מטוב מצרים - מצינו בגמרא ששלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו.

בענין זה מסופר: הגאון רבי אייזל חריף זצ"ל, רבה של סלונים, דרש בשבת הגדול ושבת תשובה מערכות נפלאות שמקצתן נאספו בספריו "עמק יהושע", "עצת יהושע", "שפת הנחל", אבי הנחל" ועוד. דרשות שהפעימו את הלומדים.

פעם, לאחר הדרשה, פנה אליו חצוף אחד: "תמהני רבי. המשנה אומרת (קנים פ"ג מ"ו) שזקני תורה, כל זמן שמזקינים דעתם מתישבת עליהם, שנאמר: "בישישים חכמה, וארך ימים תבונה" (איוב יב, יב). ובשנים הקודמות היו דרשותיו של מר משוננות יותר. הכי צד?!" "אה, הסיבה פשוטה", ענה הגאון על אתר. "שהרי באותה משנה נאמר, שזקני עמי הארץ כל זמן שמזקינים דעתם מטרפת עליהם. אין פלא בכך שמשנה לשנה אתם מבינים פחות ופחות את הדרשה..."

(הגדת)

ולביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון לבניו לדרך (מה, כג)

ברש"י. שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו. ומדרש אגדה גריסין של פול (מ"ה, כ"ג). עיין בספר מטפחת ספרים לדודי זקני הגאון ר' יעקב עמדין ז"ל [ח"ב אות ל"ה] וזה לשונו, י"ל דבר נאה כי רמז לו יוסף כזה שלא יירא מרדת מצרימה ולא יתעכב בארץ כנען, כי אלקים חשבה לטובה שעל ידי כן ינוכה החצי מת"ל שנים שנגזר עליהם גלות, זה ששלח לו יין ישן גימטריא ת"ל, שדעת זקנים נוחה הימנו אברהם ושרה זקנים, שכך אמרו חז"ל [ב"ר מ"ד, כ"א] אברהם בירר לו מלכות כדי להציל לזרעו מדינה של גיהנם:

וגריס ידוע שהוא חצי הפול ונקרא פול המצרי, הוא גזירת נפילה וירידה למצרים שנחלק לחצאין כמו שכתב בפרקי דר' אליעזר שלא ישבו במצרים רק רט"ו שנה, לכן החוב על ישראל לתת מחצית השקל כמו שכתבתי בס"ד בברכות הורי [פלא ח' סימן ו]. וראה כמה מדויקים השמות שקראו לו בחכמה גדולה עקת נפש שהוא עקא ודאי לנפש, אך יש בו נחמה ג"כ על כן קראוהו גם חלוקת נפש, נפש גימטריא ת"ל שנחלק ע"י זה עכ"ל:

(פרדס יוסף)

לכולם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפת שמלת (מה, כב)

"אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל בו וזרעו? דאמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף יותר משאר אחיו נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים! אמר רבי בנימין בן יפת: רמז רמז לו שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, שנאמר ומרדכי יצא... בלבוש מלכות" (מגילה טז, א).

לכאורה יש להבין מה תשובה היא זו "שעתיד בן לצאת ממנו", סוף סוף השאלה במקומה עומדת: כיצד מפלה יוסף לטובה את בנימין ונותן לו חמש חליפות בה בשעה שנותן ליתר האחים רק חליפה אחת?

הגאון מוילנא זצ"ל מבאר, שהחליפה שנתן יוסף לכל אחד מן האחים היתה יקרה פי חמשה מהחליפה של בנימין. לפי זה, חמש החליפות שנתן יוסף לבנימין היו שוות ערך לחליפה האחת שנתן לכל אחד מהאחים, רק הגמרא שאלה למה שינה אצלו וענתה שרצה לרמוז לו על חמשה לבושי מלכות.

דברי הגאון מדויקים פלאי פלאות בפסוק:

כי הנה החליפות שנתן יוסף לכל האחים כתובות בכתוב מלא: "חליפות", ואילו החליפות שנתן לבנימין כתובות בכתוב חסר - "חלפת". מוכח מכאן שהחליפות של בנימין היו חסרות בהשוואה לחליפות של בנימין.

אלא שעדיין יש להבין מה בנוגע לשלש מאות כסף שנתן יוסף רק לבנימין? הרי שוב מפלה הוא אותו ביחס לשאר האחים?

הבית הלוי זצ"ל הביא את ישוב בנו שבאר, כי גם בכך לא היתה אפליה, שכן שוויו של עבד הוא שלשים כסף, כמבואר בתורה בפרשת משפטים. והנה חז"ל אמרו (גיטין מד, א) כי המוכר עבדו לגוי - קנסוהו שיפדנו מן הקונה עד פי עשרה מדמיו, וזאת משום שהפקיעו מקיום המצוות.

מפני מה השיב לו יעקב על שאלה שלא נשאל כלל? הלא על שאלתו של פרעה "כמה ימי שני חייו" היה לו להשיב: "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה" ודי בכך, מה ראה להוסיף ולומר "מעט ורעים היו ימי שני חייו"?

אלא, משראה פרעה שעם בואו של יעקב למצרים נתברכה הארץ, הנילוס עלה והרעב פסק, היה חושש שמא אין עושר זה שמור לו לאורך ימים, ויעקב זקן, לפיכך שאל למספר שנות חייו. אך יעקב ירד לסוף כוונתה של השאלה, ולפיכך השיב "ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חייו" אני נראה זקן מכפי שאני באמת, בסך הכל אני בן מאה ושלושים שנה, ומעט הוא, "ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" שהאריכו ימים ממני והיו ימי חייהם מאה ושמונים שנה, ומה שמראה פני זקנים כל כך, זהו משום ש"רעים היו ימי שני חייו" וקפצה עלי הזקנה בלא עת.

והוא הדבר, הוסיף רבי אריה לייב וסיים לגבי עצמי, אין אני זקן כפי שאני נראה בעיניכם, הזקנה קפצה עלי מחמת החיים הקשים שידעתי, שסבלתי דחקות ורדיפות ומחלוקות אין קץ, אבל מבטיח אני לכם שאם ירצה השם עוד אוסיף ואשב על כס הרבנות למעלה מעשרים שנה... וכך היה שהיה שם עוד עשרים שנה.

מאוצרות המגידים

"ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו" (מה, א)

איתא במדרש (ב"ר צג, ד) לא זז יהודה מהשיב ליוסף עד שעמד על ליבו. והיינו שבדבריו עורר יהודה ביוסף את האהבה והגעגועים לאביו, עד כדי כך – שלא יכול יוסף להתאפק, ונתמלאה סאת האהבה הגדולה לבית אביו, ובקברו להטה להבת אש להתודע אל אחיו ברגע זה ולצעוק "אני יוסף" ואינו יכול כבר לעמוד בכוחותיו הטבעיים להמשיך ולהתנכר אל אחיו, נו... שיעצק אני יוסף, לא! עדיין אינו צועק! ומדוע? מפני שהמצרים הנצבים עליו ישמעו, ויתביישו אחיו בדבר, ואינו רוצה לגרום לאחיו בוש

מפני המצרים. והנה כאשר מתבוננים אנו במעשה זה, הרי שזה נורא נוראות! מצד אחד יוסף אינו מסוגל עוד לסבול ולשאת את יסורי האהבה והגעגועים לבית אביו, ומשתוקק הוא בתכלית התשוקה להתודע אל אחיו, וידוע מש"כ בספרים הקדושים, כי אילו היה יוסף מתאפק עוד מעט קט, לא היתה נגזרת גזירת עשרה הרוגי מלכות, ועם כל זאת "לא יכול יוסף להתאפק",

אכן ברגע שרואה שאם יתגלה עתה לאחיו לעיני המצרים, יגרום להם שיתביישו, אזר יוסף חלציו, ונתגבר בגבורת ארי, ונתעלה בכוחות על טבעיים, ומתאפק מלהתגלות לפניהם עד שיצאו כל הנצבים עליו.

והרי יש לנו לדעת שלא היה זה בית הסוהר וכדו' אשר מיד כשמקבלים פקודה לצאת יוצאים, אלא בבית המלכות עסקין ששם נוהגים חוקי גוינוני המלכות, ובוודאי היו יוצאים כל אחד ואחד בנחת ובלאט, מתוך קידה והשתחוויה לעבר המלך, ואילו יוסף יושב וממתין עד שיצאו כולם, וכל זאת לאחר שכבר הוגדשה סאת האהבה בליבו ואינו יכול להתאפק, ואעפ"כ יושב הוא ומתאמץ בשארית כוחותיו ואינו מתגלה עדיין, וכ"ז

למה? כדי שלא לבייש את אחיו! בפני מי? בפני כמה ערביים! והרי דברים אלו נוקבים ויורדים חדרי בטן, עד היכן יש להיזהר בכבוד האדם...

ולא רק זאת שכבש את געגועיו לאביו, אלא עוד הכניס עצמו לסכנה גדולה כדי שלא לבייש את אחיו. השתלשלות הדברים כך היתה: יוסף העלה את חמתם, ואמר להם למה לא ערבתם ליוסף אחיכם כמו שערבתם לבנימין (ב"ר צג, ח) ויהודה עמד על ליבו של יוסף והצליח לעורר את געגועיו לאביו, ומפני כך רצה יוסף להתגלות בפניהם כי לא יכל עוד להתאפק, אבל הוא לא רצה לביישם בפני המצרים, ולכן צוה לכל הנצבים לצאת, ובאותה שעה יכלו אחיו להרוג אותו, שהרי לא ידעו עוד שהוא יוסף אחיהם.

וכך איתא במדרש (צג, ט) ר' חמא בר חנינא אמר, אילו בעטו בו אחד מהם מיד היה מת. ולמה הכניס עצמו לסכנה? הרי אומר משום שנוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו, וכך איתא להדיא בתנחומא (פרק ה) למה אמר יוסף הוציאו כל איש מעלי, אמר יוסף מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים.

הנה למדנו עוצם כוחותיו של מיוסף, שאף לאחר שלא יכול היה יוסף להתאפק מלצעוק "אני יוסף", מפני עוצם האהבה האמתית לאביו, עם כל זה עוצר עצמו בכוחות על טבעיים כדי שלא לבייש את אחיו, וקורא "הוצאו כל איש מעלי". ולא עוד, אלא שמכניס עצמו בסכנה, כמו שאמרו במדרש אילו בעט בו אחד מהם מיד היה מת. ויש לתמוהה לכא' וכי כיצד עשה זאת, והרי במו ידיו היה יכול להחריב את עתיד האומה שיחסר ממניין השטים, ושלא יתגלגל יעקב למצרים וכו' וכו'.

אלא שזהו מיסודות תורתנו הק', ומכח האמת הנצחית שאינה סחר מכר! שאין בונין את עם ישראל על חורבן זולתו! גם אם מדובר בבניין עולם מול בזיון רגעי בפני מצרים שפלים! וכך אומר יוסף בליבו, "מוטב שאהרג ולא

(לב שלום)

ויאמר יוסף... אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו (מה, ג)

מדוע לא הכירו האחים את יוסף עד עכשיו?

ראיתי בספרי מוסר מה שכתב המשגיח רבי גרשון ליבמן מצרפת, והריו היו חסידי סקיוורא ברוסיה, לאחר מכן היה תלמיד הנוברודוקער, וכתב בספרו 'דגל המוסר' לבאר את הפרשה באופן מחודש.

כל אחד שמתבונן קצת על מעשה דאחי יוסף מתפלא איך לא הבינו האחים שזוהו יוסף, אם היה זיו איקונין דומה לו ליעקב אבינו, הגם שאמרו חז"ל שיצא בלא חתימת זקן, אך אדרבה אם עתה היה לו זקן הרי היה דומה יותר לזיו איקונין של אביו. ואם נאמר שענין זיו איקונין הוא ענין גבוה ולא בגשמיות, כמ"ש השלה"ק ששניהם היו במרכבה זה בשור וזה בכרוב. אך סוף סוף הרי הכירו את אחיהם י"ז שנה, אם לא הכירוהו בפעם ראשונה מחמת הזקן, אך לאחר שיושבים פעמיים שלוש וישבו עמו בסעודה, איך לא הכירו שזה הוא. ולא עוד אלא שהשבטים לא האמינו כלל במעוננים ומכשפים, ויוסף יושב ומכה בגביע שלו ומושיב אותם לפי הסדר, וגילה להם סדר עריסותם. והרי רש"י כתב שנכנסו למצרים מכמה שערים כדי לחפש את יוסף, הרי שעוד לא שכחו ממנו והוא היה על לבם בכל עת, שהרי בפועל הלכו לחפש את יוסף במסירות נפש, תוך כדי חיפוש, איך לא העלו על דעתם שזוהו יוסף? ובמדרש משמע שזה היה מעשה של ב' שנים. בעטרת ישועה מבואר שכל הליכתם וחזירתם היה ד' חדשים. אך במדרש כתוב שזה היה במשך שני שנות רעב. ולא עוד אלא שבזה לבד שהוא מבקש לראות את בנימין, הלא דבר הוא מה זה שמשנה למלך של מצרים רוצה לראות את אחיהם הקטן, ושואל על אביהם. וגם מוצאים כסף איש בפי אמתחתו, מה זאת? ויצא לבם, הרי היו אנשים חכמים בעלי מדרגה ובעלי השגה, איך לא עלה על דעתם להתבונן, מדוע נמצא הגביע דווקא אצל בנימין, ולא עוד אלא שתוך כדי חיפוש הגביע, מצאו כל אחד את צרור כספו בשק, וכל אחד ידע בעצמו שהוא אינו גנב, אם צרור הכסף נכנס כאן שלא בדרך גניבה רק בדרך פלא, איך חשדו את בנימין שהוא 'גנב בן גנבת' והכו לו על גניבת הגביע, איך לא השיב להם בנימין איך הכסף חזר לשק שלכם?

כל זה אומר דרשני. אפי' אם נאמר שלא הכירוהו מחמת הזקן, הרי היו יכולים להסתכל על הפנים עצמן בלי הזקן? גם אם נתרץ אחת מהקושיות, שידע מגיד הנשה מכאן ומילה מכאן, אך כבר כתב הגרי"ז בחגיגה שכשיש ט"ו קושיות אין מתרצים אלא תירוץ אחד שמתרץ כל הקושיות כולם כאחד. בבחי' 'אני יוסף' שמתרץ כל הקושיות.

ומבאר רבי גרשון ליבמן, לא היה חסר כאן כשרון כלל, הכל היה ברור באותיות גדולות מאד, אלא שעמוק עמוק בלבם לא רצו הם לדעת שיוסף הוא זה שיושב כאן על הכסא. הם מוכנים למצוא את יוסף בשוק הכי נמוך של מצרים, אך לא באופן שמשתחיים אליו ונתקיימו החלומות, כשיש נגיעה כזו קשה, נהיה אדם כמו סומא ועוור. כמובן שלא מדובר כאן בנגיעות של שבטי י"ה, לא שייך להם נגיעות מגושמות שלנו, היה להם חשבונות של ירבעם בן נבט שלא יתקיימו החלומות, ומעולם לא שבו בתשובה על עצם המכירה, כמ"ש החת"ס שע"י שהכניסו את הקב"ה שותף בחרם, פשוט שלא חשבו שיש במעשיהם דופי אפי' במעט. כי אמרו 'ולואי שיראני אדם ולואי שיראני הקב"ה', הרי שלא העלו על דעתם שיש במעשה המכירה חשש דחשש של חטא ודופי, 'ויראו אותו מרחוק' פי 'הרבי רבי יונתן שידעו שיצא מיוסף פסל מיכה וירבעם בן נבט, וכו' וכו'. והבינו שאסור שיתקיימו החלומות, שלא יכנעו השבטים אל יוסף שזה מרידה במלכות יהודה וכו'.

ולכן עתה שירדו למצרים, אם יוסף הוא השליט הוא המשביר, נמצא שלא עשו טוב במכירת יוסף, וטעו בדין הסנהדרין כל אותם השנים, וכל אותה השנאה, כשיש לאדם מערכת של נגיעות על מעשים בני עשרים שנה, עדיף להם למצוא עבד עבדים במצרים ממשנה למלך יושב על כסא המלוכה, כי הנגיעות יש להם כח לסנוור עיני האדם ולא יראה דברים הכי ברורים שלפני עיניו.

והוסיף רבי גרשון לבאר ע"פ דוגמא של החכם איינשטיין שנתפרסם בחכמת הפיזיקה בכל העולם, והרי בתוך אלו החכמות רואים את הקב"ה לבדו, ומיום ליום נתגלה ממש גילוי אלקות בכל החכמה הזאת, ואפי' מהגוף של האדם, ומכל החכמות שיש בבילוגיה, בכל פינה של חכמת הטבע שאדם מעיין, הוא רואה ממש התגלות אלקות. וכ"ש היום שנתגלה מכניקת הקוונטום רואים את השי"ת ממש עין בעין, כי לא יראני האדם וחי. אך חכמי אומות העולם וההולכים אחריהם, אינם מכירים עדיין שיש בורא בעולם. ונשארים כופרים וממציאים כל מיני בידות. לעומת המאמין שפשוט לו שהשי"ת מגלגל הכל. הם מסתכלים במדע ולא יכולים לראות אלקות.

גם כשהמאמין אומר לו 'האיך רואה שהקב"ה מנהיג את הכל?' השוטה הזה מעדיף לומר שלפני עשרים ושתים מליון שנה התפוצץ איזה בלון והתחברו שני בובות ורקדו וכך לאט לאט נהיה בן אדם בגובה מטר שבעים. הכל נהיה ונתפוצץ לבד. אפי' שהוא חכם ומדעי, ואנו עולים על המטוס שהוא 'המציא' ומברכים עליהם 'ברוך שנתן מחכמתו לבשר ודם'.

אומר על זה בספר 'שלמה חדשה', שכדי ליישב קושיא זו, עלינו להתבונן במאורע המסופר בספר מלכים אודות המפגש של יהורם בן אחאב עם אלישע הנביא.

היה זה כאשר יהורם מלך ישראל, שהיה רשע, אם כי במידה פחותה מאביו, ביקש לצאת במלחמה נגד מישע מלך מואב אשר מרד בו, אולם מאחר וחשש לצאת לקרב לבדו, פנה אל יהושפט, מלך יהודה שהיה צדיק, וביקש ממנו לחבור אליו.

יהושפט נענה לקריאה ושניהם יצאו למלחמה, אולם בדרכם כלו לפתע המים. חשש כרסם בליבו של יהורם. "יתכן כי ה' רוצה להמית את כולנו" – הבין – "הלא אין אפשרות להתקיים ללא מים!"

מלך יהודה, שהיה שותף לדאגותיו, נענה ואמר לעומתו: "וכי אנו יכולים לדעת בדיוק מה רצון ה'? הלא יש נביא בישראל, הבה ונלך אליו!"

וכך הלכו שניהם אל אלישע הנביא.

מיד בראותו את יהורם, קרא אליו אלישע: "מדוע הנך בא אלי? לך אל נביאי אביך ואמך, אשר הרגה את נביאי ה'", ואחר הוסיף: "חי ה'... אשר עמדת לפניו כי לולי פני יהושפט מלך יהודה... אם אביט אליך ואם אראך" (מלכים ב' ג, יד). כלומר: אלמלא יהושפט מלך יהודה בא עמך, לא הייתי מביט כלל לכוונך.

ונשאלת השאלה מדוע כופל הנביא את דבריו ואומר: "אם אביט אליך ואם אראך?"

התשובה לכך נמצאת בגמרא האומרת (מגילה כח, א) "אסור להסתכל בצלם דמות אדם רשע", וה"מגן אברהם" (סוף סימן רכ"ה בשלחן ערוך) פוסק להלכה שאסור להסתכל בפני אדם רשע, כשכוונתו היא שאסור להביט בעיניו של אדם רשע, אולם אין אסור בראיה בעלמא.

זהו שאמר אלישע ליהורם: "אם אביט אליך", לא אביט בך שכן רשע הנך, ואפילו "אם אראך" בראיה בעלמא לא הייתי רואה אותך אלמלא יהושפט. על המהרי"ל דיסקין, העלילו פעם המשכילים עלילת שוא, שכביכול שלח ידו בכסף שהופקד אצלו, והתלוננו במשטרה שהוא גנב. כתוצאה מתלונה זו הושלך הרב לכלא ונשקפה סכנה לחייו.

השתדלנים מקרב הציבור החרדי השיגו עבורו את העורך דין הגדול ביותר ברוסיה שהיה יהודי מומר. עורך הדין בא אל הרב לכלא לדבר עמו אודות קו ההגנה שינקוט במשפטו. בעת הפגישה, ישב המהרי"ל כשפניו כלפי מטה, בלי להביט בפני העורך דין, וכך ענה לשאלותיו.

בסוף הפגישה שאל העורך דין: "כבוד הרב, מדוע אינך מסתכל עלי?" והרב ענה בפשטות: "כי אסור להסתכל בפני אדם רשע!"

הגיע המשפט. התביעה הציגה את כתב האישום, ואז נעמד עורך דינו של המהרי"ל ואמר כך: "כבוד השופט! ברצוני לתאר לך מיהו הנאשם. הוא הרי יודע היטב שחייו תלויים בי, ואף על פי כן בפגישתו עמי לא הסתכל עלי, כי על פי צווי תורתו אסור לו להסתכל בפני אדם רשע. אמור לי אתה, כבוד השופט, היתכן שאדם כזה הוא גנב?" ואכן השופט קבל את הטענה וזיכה את המהרי"ל מכל אשמה.

סיפור דומה ארע עם ה"חפץ חיים" זצ"ל:

בעת מלחמת העולם הראשונה העלילו על תלמיד ישיבתו כי הוא מרגל ובקשו לגזור עליו גזר דין מוות. בא ה"חפץ חיים" להעיד עליו עדות אופי, שבחור טוב הוא ואינו מרגל.

לפני שנעמד ה"חפץ חיים" להעיד, אמר עורך הדין של הבחור כי ברצוני להקדים ולספר סיפור על ה"חפץ חיים", שידע השופט במי מדובר:

פעם כשהיה בתחנת הרכבת גנב לו משהו את המעיל, והוא רץ אחרי הגנב וצעק לעברו: "אני מוחל לך, אני מוחל לך, שלא תיכשל, חלילה, בעוון גניבה!..." ניתן להבין מכאן, איפוא, כמה צדיק הוא אדם זה!

"ואתה מאמין לסיפור הזה, הא?!" שאל השופט את עורך הדין.

"איני יודע אם להאמין או לא להאמין", ענה העורך דין, "אך זה ברור שעלי ועליך לא מספרים סיפור כזה..."

מעתה יבואר מה שהקשנו אודות האחים אשר לא הכירו את יוסף, סבורים היו שמדובר במושל מצרי, רשע מרושע, אשר כבר הספיקו לטעום את "נחת זרועו" בצרות הצרות שהביא עליהם, ומשום כך הם נמנעו מלהביט בפניו.

אמנם ראייה בעלמא מותרת במקרה כזה, אך מאחר ופרצופו של יוסף השתנה בגלל הזקן שגידל, הם התקשו לזהות אותו בראיה כזו, ורק כאשר אמר להם "אני יוסף" הם הביטו בו וזיהו אותו.

(ומתוק האור)

ויאמר יוסף... אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו (מה, ג)

אעפ"כ אינו רואה את השי"ת, משא"כ אצל היהודי המאמין הפשוט, הרי הדבר ברור כשמש שהשי"ת מגלגל ומנהיג הכל. מאד קשה לאדם להודות על האמת ולומר 'טעיתי כל חיי' התשובה היא שהמאמין אין לו 'נגיעה' שלא לראות אלקותו ית' בכל דבר, אדרבה הוא מתדבק בה' בכל התבוננות כזאת, לכן הוא רואה את השי"ת תמיד. משא"כ זה החכם המדעי הרי יש לו 'נגיעה' קשה עד מאד שאם יאמין שיש כאן השי"ת, ויצטרך לצעוק בקולי מעשיו, כל הנהגותיו, לבושיו, מחשבותיו, ודיבוריו. ויצטרך לצעוק בקולי קולות 'כל החיים טעיתי והטעיתי' לכן אינו רואה כלל אלקות בכל דבר. גם כששאלו את איינשטיין אם יש בורא לעולם, ענה כמה גיבובי דברים, י"א שהיה משמע מתוך דבריו שהוא מאמין בה', ויש מתלמידי תלמידיו שאומרים שלא יתכן שאמר כך. והיתכן שאנשים חכמים שמבכרים עליהם בשם ומלכות 'שנתן מחכמתו לבשר ודם' לא יראו את השי"ת כנגד עיניהם בתוך כל הגילויים שבעולם? הוא אשר דברנו שכשיש נגיעה לאדם, אינו רואה כלל לפני עיניו את הדברים הכי ברורים שבעולם. וזה שאמר המדרש שכשיבא הקב"ה ויאמר 'אני השם' יתגלה האמת, אך לפני כן, מחפשים ומחפשים ולא מוצאים. בין שווייץ לצרפת בנו אומות העולם בנין ענק לחפש את הנקודה הפנימית שבאטומים, הוציאו מליוני דולרים לחפש את המקור הפנימי, ופתאום יאמר הקב"ה 'אני השם', הם יקרעו את השערות, איך לא ראינו את זה לפני כן. אלא שהיה להם נגיעה מאד חזקה שלא יהיה הדבר אמת. לכן העדיפו להאמין בבלבולציה מלהאמין בה' אלקינו ה' אחד.

אנו צוחקים עליהם, אך גם אנו כך, כל אחד תקוע ומתעקש במה שהוא רגיל במעשיו והלך מחשבותיו כך וכך, ואינו מעוניין לשמוע שום הוכחות שהוא טועה, כאן נמצא וכאן היה, והוא מונח עד שיבא אליהו. יוסף שאל אותם, הרי היה לכם הרבה תמיהות, האיך לא הבנתם שזה אני? זהו שאמר המדרש, קטנן של שבטים לא היו יכולים לעמוד מפניו כשאמר 'אני יוסף', כי זה היה כלול באמירת 'אני יוסף' כל הקושיות ששאלנו לעיל 'איך לא ראינו אתכם בעיניכם עד היום שזה אני?' התשובה היא, שלא רצינו לראות אותך כאן, כשאדם לא רוצה להכיר בדבר מה, הוא בונה בניינים על גבי בניינים, העיקר לא לראות את מה שאינו רוצה לראות. העדיפו להאמין שיוסף יודע מהגביע שלו רוח הקודש, מלחשוב שזה יוסף שנתקיימו חלומותיו. אפי' שיעשה שחיטה וניקור גיד הנשה ובנו ידבר בלשון הרע, וכו' וכו', כדכתב הדובנער מגיד שחששו שפעם אחת הסתובב בארץ ישראל ושמע מתלמידי יעקב אבינו על גיד הנשה וכו', כל זה עדיף מלחשוב שזהו יוסף.

כשיבא הקב"ה ויוכיח את כל אחד לפי מה שהוא, כשיש לאדם פינה שאינו עושה רצון ה', הרי כתב הרמ"א בס' סימן א' שוית' ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול וכו', איך תאמר שלא ראית את השי"ת ולכן חטאת, והרי הקב"ה נמצא בכל דבר ממזרח שמש עד מבואו.

אלא שאדם מעדיף להיות שוטה ולהתחבא מפניו באיזה פינה, ושוכח את הפסוק 'אנא אברח מפניך' מחמת הנגיעה שבתאוות הלב, ואז הוא שוכח את כל ההוכחות הברורות.

כאן אנו לומדים מהו כח הנגיעה שזה מתרץ אלפי דברים שאדם רואה לפני עיניו, והעיקר לא להאמין באמת. זהו עומק הדין והתוכחה שיש במעשה דיוסף.

כתב רבי גרשון ששמע מהצדיק רבי דוד בודניק שפעם אחת היתה שריפה בעיר, כולם רצו להציל כמה חפצים מהאש, ויש אחד בבית שממשיך ללכת רגוע בלי שום התפעלות מהאש, ממש כאילו לא היה. זהו השעון התלוי על הקיר. הוא לא מתרגש משום דבר, גם כשהאש מתקרבת לקיר שהוא תלוי עליו, וגם כשהאש אוחזת בעץ שבמסגרתו, הוא ממשיך ללכת וללכת, וגם מזמזם את ניגונו המונוטוני, אפי' אינו מרים את הקול' בשעת מצוקה. כולם בהולים סביבו, והוא לא אכפת לו כלל.

זהו מעשיו של אדם בעוה"ז, יכול לראות בירה דולקת, ואינו מתרגש, אינו בוחר לא ברע ולא בטוב, רק הולך עם השוואנק, שכל כך הוא עצלן ואדיש למה שקורה נגד עיניו כי אינו רוצה לקבל עול מלכות שמים ברגע זה.

זהו ש'נבהלו מפניו' שראו מהו עוצם כח הנגיעה, והזהירים יוסף 'אל תרגזו בדרך' שהיו צועקים אחד על השני, איך לא הכרת שזה יוסף, מה בלבול אותי שיש גביע הודי וסיני שיוכלים לדעת מזה הכל. התירוץ הוא, שכשיש לאדם נגיעה, אינו רואה אפי' דברים ברורים ביותר. ממש כאילו לא היה.

וכ"כ הראשונים שגם לאחר מכן אמרו 'אשמים אנחנו בהתחננו אלינו' ולא על עצם המכירה, שהרי היה להם מושב סנהדרין ודנו אותנו למיתה, הרי שלא היתה נגיעה גשמית, אלא דברים גבוהים מאד. כמו שבאים להוכיח לאדם שנוול בהשקפה מסויימת, ובאים להוכיח לו נגד ההשקפה שלו, הרי יש לו נגיעה חזקה מאד שלא להאמין לדבריו, כמו שתלך לשכנע מזרחיסט חזק שאין דרכו דרך אמת, [באמת אסור לדבר עמהם כלל] ותראה לו איך כל ילד שני מוריד את הכיפה, והרי שהוא חי בדרך לא אמיתית. הוא לא יבין את התוכחה הזאת. כי האדם יש לו נגיעה לכל מה

שהוא משוכנע שזה האמת, ומעולם לא יראה את האמת כל זמן שיש נגיעה זאת בידיו. אין להסתכל על המזרחי אלא כל אחד ואחד יעשה חשבון הנפש לעצמו.

התירוץ הזה שלא ראו כלום מחמת הנגיעה, זה יותר חזק מכל הקושיות, אפי' אם נוסף עוד רשימה של קושיות והוכחות ברורות שזהו יוסף, אעפ"כ לא יהיו הקושיות יותר חזקים מהתירוץ הנורא הזה, שהנגיעה שיש לאדם בעצמו גורמת לו לראות דברים ישרים כהפוכים ודברים הפוכים כישירים.

החיסון הנצרך

בגמרא (בבא בתרא טז ע"א) אמרו: "ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע, ברא לו תורה תבלין". וכתב הרמח"ל ("מסילת ישרים" פרק ה), שפשוט הדבר שאם הבורא יתברך, בורא האדם ויצריו, העיד שזו תרופתם היחידה, לא תועיל שום תרופה אחרת. נוסף ונאמר, שככל שהאדם נחשף לנסיונות רבים יותר, חייב הוא להגדיל במקביל את מינון החיסון. מובן מאליו שלא שעות הלימוד הנחוצות כתבלין מול היצר הרע כשנמצאים בישיבה, כשעות הלימוד הנצרכות ב"בין הזמנים" - ולמעשה, כל הלימוד ב'זמן', הוא כחיסון לקרא 'בין הזמנים'. כפי שמצינו שיעקב אבינו, לפני הליכתו לחרון, לבית לבן הארמי שהיה 'מרכבה לסטרא אחרא' (זוהר ח"א קלו, א) וביקש לעקור את הכל, נטמן י"ד שנה בבית עבר ולמד בהתמדה עצומה (רש"י בראשית כח, יא) כדי להתחנן כנגדו.

אך השאלה: הלא בלאו הכי היה 'ישב אהלים' (בראשית כה, כז), אהלי תורה (תנחומא שמות א), ומה הוצרך לחיזוק זה. והתשובה, שב'סוף זמן' צריכה ההתמדה להרקיע שחקים. כיעקב אבינו, שבאותו י"ד שנה לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה. הלא כל בן תורה מכיר את אורת סוף הזמן, קדחתנות ההכנה הרוחנית לקראת הנסיונות הצפויים.

ולפיכך נבין מדוע, כשירד יעקב אבינו למצרים המקולקלת מכל הארצות (רש"י ויקרא יח, ג), שגם הם היו מרכבה לסטרא אחרא (ציוני בשלח ד"ה ויקח. רקנאטי מקץ ד"ה וירכב), אזי: "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף, להורות לפניו גושנה" (בראשית מו, כח), לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה (רש"י), ובכח התורה יתמודדו עם טומאת מצרים.

וזו, למעשה, החובה העיקרית של כל אדם מישראל, וביחוד של כל אב בישראל. שהרי כל אב דואג לילדיו, מבקש לדאוג לעתידם. להצילם מסכנות החיים האורבות להם ולתת בידם את הכלים להצלחה.

מקבלים זימון מ"טיפת חלב" לתת לילד חיסון, ומזלזלים, מתעלמים. מה נאמר? הזנחה פושעת. ואם הילד ידבק בנגיף, חלילה, ויחלה בפוליו, שיתוק ילדים, ויתנהל כל חייו על קביים כשרגליו משותקות ומעוותות? הרי אין קץ לאשמת ההורים!

והלא ידוע שיש ארצות, שלפני שנוסעים אליהן מקבלים חיסון כנגד המגפות המשתוללות בהן. מלריה, טיפוס, קדחת הנילוס ושאר מרעין בישין -

וכאן, המגפה משתוללת, והנגיפים תוקפים ללא הרף, ואם ההורים לא יחסנו, והלואי שהילדים לא יפלו חללים במערכה, אבל לבטח ינזקו, כמה יתבעו ההורים!

וידועים דברי ה"חדושי הרי"ם" זצ"ל: עולם הפוך ראיתי. בגמרא (נדה טז ע"ב) אמרו, שלפנו הולדתו של האדם נגזר עליו האם יהיה עשיר או עני, ואילו אם יהיה צדיק או רשע לא נגזר, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. וההורים דואגים כל כך להקנות לבנם מקצוע שיבטיח את פרנסתו, בעוד שזו נקצבה ממרום ואין מעצור ביד ה' להושיע ברכ או במעט. ואילו להצלחתו בתורה ולחוסן יראת השמים, שזה אך ורק ביד האדם, אינם דואגים כל כך!

ונספר -

הרידב"ז - הגאון רבי רפאל יעקב דוד בן זאב זצ"ל, מחבר הפרוש הנודע על התלמוד הירושלמי, שכיהן כרבה של סלוצק, עלה לעת זקנותו לארץ ישראל והתיישב בעיר הקודש צפת. יום הזכרון של אביו חל בעיצומו של החורף. התפלל לפני העמוד ערבית ושחרית, וכשהגיעו ראשוני המתפללים לתפילת מנחה כבר מצאוהו ליד עמוד התפילה.

לפתע שמעוהו מתפח. הבינו שהציפורה הזכרונות.

נגש אליו אחד המתפללים, ביקש להרגיע סערת רוחו: "רבינו, אבלות ישנה היא. אביו זכה לאריכות ימים מעבר לגבורות שמונים, ונפטר לפני יובל שנים!"

הפנה אליו הרידב"ז את עיניו הדומעות, ואמר: "אספר לך מדוע אני בוכה

איני אדם צעיר, וסובל אני מהקור. הן באת מבחוץ, הקור עז והגשמים צולפים. חשבת, הן 'הכל בידי שמים חוץ מצינים' - פחים [קור וחום (רש"י)], שנאמר (משלי כב, ה): צנים פחים בדרך עקש, שומר נפשו ירחק

מהם (כתובות ל ע"א). עלי לשמור על בריאותי. אכנס מנין בביתי, ואתפלל בו לפני העמוד. אצא בכך ידי חובתי.

לבסוף החלטתי, שמחובת הכרת הטוב לאבי, עלי ללכת לבית הכנסת בקור ובגשם, כדי להתפלל בו לפני העמוד. ומדוע, מפני מעשה שהיה. הורי עניים היו, אבל לא חסכו כל מאמץ לחינוכי. מסרני אבי למלמד הטוב ביותר בסלוצק, רבי חיים סנדר, שהיה גובה רובל לחודש כשכר לימוד. סכום גדול, במושגי אותם ימים.

אבי התפרנס מבניית תנורים. באותו חורף היה מחסור בלבנים, ופרנסתו שבתה. לא יכול היה לשלם למלמד. עברו חודשיים ושלשה, והמלמד נתן בידי מכתב: אם מחר לא אביא את הכסף, לא יוכל עוד ללמדני. אבי קרא את המכתב, ועולמו חשך עליו.

בערב עלה אבי לבית הכנסת, ושמע עשיר מתלונן. הוא ארס את בנו ושכר קבלנים שיבנו עבורו בית. הבתים בסלוצק היו עשויים עץ, אבל עבור התנור צריכים לבנים, ויש בהם מחסור. והקור עז, אי אפשר להכניס זוג צעיר לבית בלי תנור. התנור שמש הן להסקה, והן לבישול ואפיה. "אני מוכל לשלם ששה רובלים עבור לבנים לתנור!" הצהיר העשיר.

ניגש אליו אבי: "עשינו עסק. תן ששה רובלים, ומחר בבוקר הלבנים אצלך!"

באיזה אושר שב הביתה ובישר לאימתי! נטל יתד ופטיש, קילף את הטיח והרס את התנור הגדול בטרקלין דירתנו, חילץ לבנה אחר לבנה בלב מתרונון. כל הלילה עבר בקדחתנו, ובבוקר מסר לידי את ששת הרובלים במלואם: "אמור למלמד, שלושה עבור שלושת החודשים האחרונים, ושלושה עבור שלושת החודשים הבאים!"

אותו חורף היה קר ביותר. סופות שלג עזות וכפור נורא. התכסינו בבגדים והתעטפנו בשמיכות ורעדנו מתזזית, והכל כדי שהבן יקבל את החינוך הטוב ביותר -

ואם הקור העז של החורף הסלוצקאי לא הרתיע את אבי כדי להיטיב עימתי -

איך ירתיענו הקור הצפתי מלכת לבית הכנסת לעילוי נשמת אבי! הלא תבין אפוא, שכאשר הגיתי במסירות נפשם של הורי, גאו רגשותי ונבעו דמעוטי!"

(והגדת)

"ואת יהודה שלח לפניו"

יום אחד שאלני הרב מפוניבז' זצ"ל: "רבי יעקב, מי היה השבט שהקדיש עצמו לתורה?" איזו שאלה, "זיל קרי בי רב הוא" (סנהדרין לג ע"ב): "שבט לוי, יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל (דברים לג, י), כמו שכתב הרמב"ם (סוף הלכות שמיטה ויובל). או יששכר, ככתוב (דברי הימים א יב, לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, לדעת מה יעשה ישראל", כמבואר בגמרא (יומא כו ע"א).

והמש"ך ושאל: "אז מדוע שלח יעקב אבינו את יהודה" להורת לפניו גשנה" (בראשית מו, כח), ליסד ישיבה (רש"י). למה לא שלח את לוי או יששכר?"

נו, באמת, "התשובה כתובה שם בגמרא", אמרתי, "הגמרא אומרת: לא מצינו תלמיד חכם שמורה הוראות, אלא מלוי או יששכר. ושאלו: ואולי גם מיהודה, ככתוב: "יהודה מחוקקי" (תהלים ס, ט. קח, ט). וענו: אסוקי שמעתא אלבא דהלכתא קאמינא. "יהודה מחוקקי" הוא לפלפול בעלמא, ולוי ויששכר דינים ומורי הוראות. ובישיבות עוסקים בפלפול הסוגיות, ולא בחתירה להלכה הפסוקה..."

הרב חייך את חיוכו המתוק, ואמר: "איהר האט זיך פערזעהן א רמב"ם", שכחתם רמב"ם מפורש - אח, איזו תוכחה זו היתה. לשכוח רמב"ם, איך אפשר!

איזה רמב"ם? הגמרא (יומא כח ע"ב) אומרת: אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר: "ואברהם זקן" (בראשית כד, א) [ואין זקן אלא שקנה חכמה (קדושין לב ע"ב)]. יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה, שנאמר: "ויהי כי זקן יצחק" (בראשית כז, א). יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה, שנאמר: "ועיני ישראל כבדו, מזקן" (בראשית מח, י). מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמהם, שנאמר: אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" (במדבר יא, טז).

וכתב הרמב"ם (הלכות עבודה זרה פ"א ה"ג): "היה [אברהם אבינו] מהלך וקורא ומקבץ העם... עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות ושתל בלבם העיקר הגדול הזה [האמונה בה'] וחיבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו ולמדו, ויצחק הודיעו ליעקב ומינהו ללמד לכל הגלויים אליו, ויעקב אבינו לימד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה ללמד דרך השם".

הרי שלוי היה ראש הישיבה, ומדוע שלח את יהודה ליסדה? אכן, שאלה!

אבל לרב מפוניבז' היתה על כך תשובה: "אסביר לכם מדוע נבחר יהודה - כשיוסף התגולל על האחרים ואשימם כמרגלים, אסר את שמעון ודרש שיורידו אליו את בנימין, התקומם יעקב אבינו: "אותי שכלתם, יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו - לא ירד בני עמכם". הכביד הרעב, ויעקב אבינו מבקש שירדו להביא אוכל. אמרו: איננו יכולים, בלי בנימין. התערב יהודה ואמר: "אנכי אערבנו מידי תבקשנו, אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים" (בראשית מג, ט).

לא מובן - הלא עמדו להכנס ללוע הארי. להתיצב בפני המשנה למלך העוין, שהתגולל עליהם בעלילת שוא, והכח והממשלה בידו - ואיך מתחייב יהודה בדבר שאינו בידו ובכוחו, איך ערב הוא לכך? ועובדה, שערב, והתחייב. וכשהתרגשה על בנימין עלילת הגניבה הציע את עצמו, כעבד תחתיו, ובסופו של דבר החזירו כהתחייבותו - אדם שמוכן להתחייב ולערוב אף לדברים שמעבר ליכולתו ולכוחותיו, הוא שיכול ומסוגל לפתוח ישיבה..."

אח, "הוא - היה אומר", לא אמר אלא מה שהיה בעצמו! וכידוע, יום אחד פגש ב"נתיבות שלום" מסלונים זצ"ל, שעסק באותם ימים בבנין ישיבת "בית אברהם". פנה אליו הרבי מסלונים, אז כיהן כראש הישיבה, ושאלו: "פוניבז' ער רב, יש לי שאלה. האם מותר לנו ליטול הלוואות ענק, כשאיינו יודעים מהיכן נחזיר. לבנות בנין, להעסיק פועלים, להתחייב לקבלן, כשאיינו יודעים האם יהיה לנו לשלם" - מצא את מי לשאול. הלא כך בנה הרב מפוניבז' את הישיבה! ענהו: "למדתי אצל ה"חפץ חיים" זצ"ל, ואין לי ספק שאילו הייתי שואלו היה עונה בשלילה! אין זה בגדר חובת ההשתדלות, ותהא זו מצוה הבאה בעברה!"

נתכרכמו פני הרבי מסלונים: "אם כן, למה זה אנוכי? גם לסבול בעולם הזה, וגם לקבל מלקות לעולם הבא?!"

אורו פני הרב מפוניבז', וקרא: "אבער וויא זיס וועל'ן זייין די קלעפ!" אבל כמה מתוקות תהיינה מלקות אלו..."

העזתי, ושאלתי: "ובאמת, איך התחייב יהודה?!"

ושוב, לא על יהודה שאלתי, על הרב עצמו התכוונתי...

חייך את חיוכו המאיר: "וואס איז מיט אייך היינט? מה ארע לכם היום, קודם שכחתם רמב"ם, ועכשיו גמרא?!" -

וצייט מהגמרא והר"ן (נדריים נ ע"א): פעם הוצרכו תלמידי רבי עקיבא למעות, הלכו אצת מטרוניתא, ללוות ממנה. אמרה להם: "איני מאמינה שתפרעו במועד". אמר לה רבי עקיבא: "במי את חפצה כערב?" אמרה לו: "מי שאמר והיה העולם, והים הגדול".

כשהגיע זמן הפרעון, חלה רבי עקיבא ולא יכול היה לבוא. הלכה לשפת הים, ואמרה: "רבונו של עולם, היום חלה רבי עקיבא עבדך, והוא העמידך ערב לי" -

מה עשה הקדוש ברוך הוא, באותו היום נשתטית בת הקיסר, ונטלה תיבה מלאה כסף וזהב והטילה לים, וציפה ובאה לאותו מקום. נטלה אותה, ומצאה בה ממון רב. כשנתרפא רבי עקיבא בא ואמר: "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שחליתי באותו זמן. עכשיו, הרי כל ממוןך בידי".

ספרה לו כל אותו מעשה והביאתו לבית גזיזה ונתנה לו מתנות גדולות, והחזירה מה שנתן לה הים יתר על החוב.

אז אנו הערבים? הקדוש ברוך הוא ערב, ולו הכסף ולו הזהב! ונספר -

חובות רבים נטל בשעתו, להחזקת מוסדות התורה והחינוך שהקים בפוניבז'. משדחקו בו הנושים ונטל הלוואה גדולה מהבנק. משהגיע מועד הפרעון ולא היה בידו לפרוע, הזהירו הנוטריון הנכרי שאם לא ישלם מיד יגיש קובלנא פלילית. עלול היה להגרם חילול שם שמים והרב צפוי היה למאסר ולקנס, וכסף אין.

עודו תוהה מאין יבוא עזרו, ויהודי התדפק בדלת. ביקש להיוועץ ברב. סיפר שהוא מתפרנס כשמש בית הכנסת בעיירה סמוכה. בנו היגר לארצות הברית והתגייס לצבא, ונפל חלל במלחמת העולם הראשונה. עתה התבשר שהצבא האמריקאי זיכהו בפצויים בסכום נכבד, אך פוחד הוא שמא יוודע הדבר בעיירה ויקצצו ממשכורתו הזעומה. לכן חשב להפקיד את הכסף ביד הרב, ואין הוא מתנגד שהרב ישתמש בו כראות עיניו, בתנאי שיחזירו לידי בכל עת שיבקש.

והיה זה - במדויק! - הסכום אותו חייב היה לבנק! חלפה תקופה, והיהודי הגיע לבקש את כספו. היה זה באחד מימי חול המועד, בהם רוב העסקים היהודיים נעולים ואין לרב סיכוי ללוות מהם כספים.

מה עושים? קודם את פני האיש בשמחה, ואמר: "בראש ובראשונה, יטול מר ידיו ונסב לסעודה. הן מדרך רחוקה בא, יניחנו לקיים בו מצוה!" נענה הלה ונטל ידיו

1

יחד עם הרב. כך זכה הרב בשהות של שעה קלה. אבל הארוחה הגיעה לקצה, ומניין יחזיר את ההלואה.
חג היום. ומצותו בשמחה. נטלו 'מים אחרונים' והחלו בברכת המזון כשהרב מכון כמנהגו בכל מילה. כשהגיע לתיבות 'ומכל טוב לעולם אל יחסרנו' נקש הדור העירוני בדלת והביא המחאה כספית שהגיעה היום עבור הישיבה, בסכום ההלואה...

פרשת ויגש

היא הפרשה שעוסקת בתחילתה, בהיחשפות של יוסף הצדיק אל האחים, ובאמירה אני יוסף...
פרשת ויגש, חלה ברוב השנים, בשבוע שיחול עשרה בטבת. השנה בע"ה, ביום ראשון, עשרה בטבת, וידוע לכולם, שהחודש, ירח טבת... כך נאמר בפיוטים ביום ראשון - ירח טבת מאד לקיתי בו. ונשתנו עלי סדרי נתיבו...

אומר הפייטן - בשלש מכות בחדש הזה הכני האחד זה מחר, ח' בטבת... השני זה בשבת ט' בטבת... והשלישי ביום ראשון, י' בטבת. אנחנו מתענים רק תענית אחת, של עשרה בטבת, אבל ידוע מה שנכתב בשולחן ערוך, שתענית צדיקים, זה גם ח', גם ט' וגם י' בטבת. הענין של עשרה בטבת, ידוע ומוכר לכולם, כמו שנכתב בבניא יחזקאל (כד, א) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר: {ב} בן אדם (כתוב) כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם בעצם היום הזה ...

אבל, כמו שאומר הפייטן... ירח טבת מאד לקיתי בו... יש לנו שלוש מכות, אחת אחרי השניה. החל מח'.. עובר לט'.. וכלה בי'. בח' בטבת, אומרת הגמרא {מסכת מגילה} - אילץ תלמי המלך 72 זקנים, לתרגם את התורה ליוונית...
חז"ל אומרים, שבאותה עת, ירד חושך לעולם, והיה החושך בעולם במשך שלושה ימים.

ביום ט' בטבת, מה שנאמר בפיוטים... נאמר שנפטר עזרה הסופר. בכלבו כתוב, שביום הזה, נפטר בו גם נחמיה.

כל אחד שואל את עצמו - בגלל שעזרה הסופר נפטר ביום הזה, בגלל זה צריך להתענות?

אנחנו מתענים רק פעם אחת, כשנפטר גדליה בן אחיקם, ולא מתענים משום שהוא נפטר, אלא משום שהוא נרצח... זה ענין אחר לגמרי... אז מדוע אנחנו מתענים ביום שנפטר בו עזרה הסופר?
האמת... מה שמסתתר מאחורי התענית הזאת, מה שנכתב בדברי המפרשים בשולחן ערוך - ביום ט' בטבת, הוא היום שבו נולד ימך שמו וזכרו.

דיברנו כבר, שהוא רמוז בכמה וכמה מקומות בתורה... כמו בפרשת המקלל (פרשת אמר). אז היות וזה יום לידתו של אותו האיש, לכן קבעו ביום הזה תענית.

י' בטבת, החל המצור על ירושלים. מצור שנמשך שנתיים ומחצה, ונגמר בשעה שנכנסו לתוך בית המקדש, ופרצו את החומה של ירושלים, בשבעה עשר בתמוז... ולאחר מכן, בתשעה באב, הבעירו אש בבית המקדש, והאש בערה בתשיעי ובעשירי באב...

כותבים הטור, השל"ה הקדוש, ר' צדוק הכהן מלובלין - כאשר חל אירוע במהלך השבוע, יש לו קשר לפרשה שלפניו.

כל אחד שואל את עצמו - מה הקשר שיש בין פרשת ויגש, לעשרה בטבת?

הקשר הראשון, נמצא בבכיותיו של יוסף הצדיק, על צווארו של בנימין, שנאמר {מה, יד} ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך ובנימן בכה על צוארו ויאמר רש"י - ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך. על שני מקדשות שעתידים להיות בחלקו של בנימין וסופן להיחרב.

דברי רש"י, מקורם בגמרא {מסכת מגילה ט"ז, ב} - {בראשית מה-יד} ויפול על צוארי בנימין אחיו כמה צוארין הווי ליה לבנימין אמר רבי אלעזר בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב... אז בעצם הנפילה כאן, על צוארו של בנימין... בעצם ראה יוסף הצדיק את עשרה בטבת, ואת הסיום בתשעה באב.

מדוע נקרא בית המקדש בשם צוואר... ויפל על צוארי בנימין אחיו...? השפתי חכמים הביא את הפסוק {שיר השירים ד, ד} - כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים.
אומרת הגמרא {מסכת ברכות ל, א} - א"ר אבין ואיתימא ר' אבינא מאי קראה כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות? תל שכל פיות פונים בו אבל למה בשם צוואר?

חז"ל ממשילים את גוף האדם, שהראש הוא כנגד הקב"ה והגוף הוא כנגד כנסת ישראל. החלק שמחבר את הראש עם הגוף, זה הצוואר. כך

בית המקדש מחבר אותנו עם הקב"ה, כמו שהצוואר מחבר את הראש עם הגוף.

ר' צדוק הכהן מלובלין בכמה וכמה מקומות בספרו {פרי צדיק, פרשת מקץ, פרשת ויגש} מדבר על בית המקדש, ומדוע הוא מכונה בשם צוואר.

אומר הקדמה לפני דבריו של ר' צדוק הכהן:

בצוואר ישנם שתי צינורות מרכזיים:

קנה - ממנו ניכנס האוויר, ושת - ממנו ניכנס האוכל.

בית המקדש ניקרא צוואר, כי שם עוברים שתי הצינורות המרכזיים, שממנו ניזון העולם.

הקנה שהוא מרכז החיים של האדם, שבלעדיו אין לאדם חיים... ובית המקדש נקרא בשם בית חיינו... אנחנו אומרים את זה בהפטרה... מי שעולה להפטרה, מקבל את ברכות המפטיר, ובאחד מברכות ההפטרה נאמר רחם על ציון כי היא בית חיינו...

בתפילת ראש חודש, כאשר ראש חודש נופל בשבת, אנחנו אומרים ולפי שחטאנו לפניך אנחנו ואבותינו. חרבה עירנו ושמים בית מקדשנו. וגלה יקרנו ונטל כבוד מבית חיינו. הקב"ה לקח את הכבוד מבית חיינו, שהוא בית המקדש... זה כנגד הקנה.

הושת, זהו המקום שממנו נכנס האוכל.

אומר ר' צדוק הכהן - המזבח נקרא בשם ושת. הושת דומה למזבח, כי המזבח הוא המקום שאוכל את הקרבנות.

אומר ר' צדוק הכהן - זה מה שנאמר כמה וכמה פעמים בגמרא, שהמאכיל תלמיד חכם דומה למקריב תמידין והמשקהו כמנסח על גבי המזבח.

יוצא שהמקום שבו יש השראת שכינה, זה אצל תלמידי החכמים... הם עצמם הופכים להיות המזבח, כי הם עצמם הופכים להיות בית המקדש. אז הושת, דרכו עובר המזון, והמזבח, הוא המזין את כל העולם, שדרכו עוברים כל הקרבנות.

אנחנו היום בס"ד, רוצים לעסוק בנושא אחד, שקשור לבשורה:

שהתבשר יעקב אבינו, שיוסף נמצא, וממנה נגיע ליסוד בעבודת ה',

וממנה נתחבר בס"ד בחזרה לעשרה בטבת:

כאשר האחים מגלים את יוסף, והוא אומר להם אני יוסף...

אומרת התורה - {ה} ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכתתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם: {ו} כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר: {ז} וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה: {ח} ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישמיני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומשל בכל ארץ מצרים: {ט} מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד {י} וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך: {יא} וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך: {יב} והנה עיניכם ראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם עוד ממשיכה התורה ואומרת:

{יט} ואתה צויתת זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם תיקחו את כל מה שאתם צריכים, ולכו להביא את כל משפחותיכם ואת אבא...

{כ} ועיניכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא...

אומר הדעת זקנים מבעלי התוספות - הדגש הוא כאן, כיון שיעקב אבינו חזר על פחים קטנים... אמר להם יוסף ועיניכם אל תחס על כליכם מה שנשאר, נשאר... רק תבואו למצרים

{כא} ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך... {כה} ויעלו ממצרים ויבאו ארץ כנען אל יעקב אביהם: {כו} ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם הם חוזרים ליעקב אבינו, ומבשרים לו שיוסף חי... ויפג לבו...

אומר רש"י - ויפג לבו. נחלף לבו והלך מלהאמין, לא היה לבו פונה אל

הדברים...

השפתי חכמים מבאר את דברי רש"י - דקשה לרש"י למה לא האמין שהוא חי והלא הוא עצמו היה חושדן שמא מכרוהו, ועל זה פירש מכיון שאמר שהוא מושל, וזה אין הדעת סובלת להאמין שאיש נכרי ימשול וכל שכן במצרים שאין עבד מולך, מדהא ליתא הא נמי ליתא, לכן אמר לא היה לבו פונה אל הדברים שלא יכל להיות שעבד ימלוך במצרים. וכמו שזה לא יכל להיות אז גם לא יכל להיות שיוסף קים.

ראיתי דבר נפלא ביותר היום בס"ד, בספר שנקרא אוצר פלאות התורה, ששואל - באמת עבד לא מולך על מצרים, אז איך זכה יוסף להיות מלך במצרים? איך לא התקוממו?

אז מה אם הוא פתר חלום, בגלל זה מגיע לו למלך!?

תארו לכם, אלף אלפי הבדלות, אובמה חולם חלומות... אחרי שהרגו לו כמה עשרות ילדים בניו-יורק... בא אחד פותר לו את החלומות... אומר לו – אהה, אתה פתרת לי את החלומות... אני ממנה אותך להיות שר ההגנה!

מה הקשר לפתרון חלומות, ושר ההגנה?!

אומר הספר אוצר פלאות התורה, בשם תוספות השלם, ואותו דבר מופיע במדרש אגדה:
בשעה שהמליך אותו פרעה למלך, אמרו לו עבד זה ימלוך עלינו? מה עשה יוסף? כיון ששמע יוסף כך, אמר להם – ראיתי שדמות שרה אמנו, מצוירת בחדרך... אמר לו יוסף – יבואו השרים ויראו, שאיקונין שלה כשלי, וכן עשו. וקראוה שרים, וראו את זה... עד כאן לשון תוספות השלם.
בתוספות מדרש אגדה, פר' ויחי, אומר – וכשראה פוטיפר, שהרכיב פרעה את יוסף במרכבת המשנה, אמר לפרעה – מפני מה המלכת את עבדי, והלא קניתי אותה בעשרים כסף?!

מיד ענה יוסף לפוטיפר ואמר – והרי אתה חייב מיתה, על זה שקניתי אותי, שאין קונים עבד אלא ממכען, שנאמר "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו" ואני מבני שם, ועוד בן מלכים אני, שהרי פרעה המלך, צייר דמות שרה זקנתו ושם אצלו בארמון.

אמר לו יוסף, בא ותראה את הדמות, ותראה אם דומה לי או לא. אם אינו דומה לי, הדין עמי, אבל אם הוא דומה לי, אז אני מתאים להיות מלך... וכך עשו, וראו שדמות יוסף דומה לדמות איקונין של שרה, ולכן יכל להיות מלך. דבר חידוש, מופיע כאן ברמב"ן, פלא עצום:

כותב הרמב"ן, שכאשר הגיעה הבשורה שיוסף חי, יעקב מת מהבשורה, וחזר לחיים מחדש, שנאמר **ותחי רוח יעקב אביהם.**

אני רוצה לקרוא קטע קטן ברמב"ן – ויפג לבו. נחלף לבו והלך מלהאמין לא היה לבו פונה אל הדברים לשון מפיגין טעמן לשון משנה (גמ' ביצה יד) וכמו מאין הפוגות (איכה ג מט) וריחו לא נמר (ירמיהו מח יא) מתורגם וריחיה לא פג לשון רש"י ואינו נכון כי לשון פוגה שביטה וביטול כמו אל תנני פוגת לך (איכה ב יח) וכן עיני נגרה ולא תדמה מאין הפוגות (שם ג מט) שנגרה תמיד מאין שביטה והפסק וכן מפיגין טעמן שמפזרין אותו ומתבטל וכן על כן תפוג תורה (חבקוק א ד) תבטל ותפסק וגם זה ויפג לבו שנתבטל לבו ופסקה נשימתו כי פסקה תנועת הלב והיה כמת וזה הענין ידוע בבוא השמחה פתאום והזוכר בספרי הרפואות כי לא יסבלו זה הזקנים וחלושי הכח שיתעלפו רבים מהם בבוא להם שמחה בפתע פתאום כי יהיה הלב נרחב ונפתח פתאום והחום התולדי יוצא ומתפזר בחיצוני הגוף ויאפס הלב בהתקררו והנה נפל הזקן כמת ואמר כי לא האמין להם להגיד שעמד זמן גדול מן היום והוא שוכב דומם בעבור שלא האמין להם כי הידוע בעלוף הזה שיצעקו לו וירגילו אותו בשמחה ההיא עד שתקבע בו בנחת רוח וזה טעם וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות כי היו צועקים באזניו דברי יוסף ומביאים לפניו העגלות אז שבה רוחו אליו וחזרה נשימתו וחיה וזהו ותחי רוח יעקב אביהם.

כל אחד שואל את עצמו – מי זה שבישר ליעקב אבינו?

כולנו מכירים את מדרשי חז"ל... וכולנו מכירים את השיר ששרה סרח בת אשר "יוסף חי במצרים ויש לו שני בנים, מנשה ואפרים"... ככה לימדו אותנו עוד בחיידר.

המקור לזה מובא בספר הישר, שם מובא שהיא לקחה כינור, ושרה לו כל הזמן את השיר, שיוסף חי והוא במצרים...

כתוב בספר הישר, שהיות וסרח בת אשר בישרה לו את הבשורה הזאת, בירך אותה יעקב – "אל ימשול המוות בך לעולם, כי החיית את רוחי"
ספר צרור המור כותב, שסרח בת אשר האריכה ימים באופן מופלג, ולבסוף עלתה לשמים כשהיא חיה.

על פי החשבון שעושה צרור המור, היא נפטרה בגיל 620. זכתה להיכנס לאר"י, לחיות בתקופת דוד המלך והיא גם הסגירה את שבע בן בכרי ליואב כמו שכתוב בספר שמואל ב', וכל זה זכתה בזכות הבשורה ליעקב אבינו שיוסף חי.

נשאלת שאלה – אם יוסף אומר לאחים, לכו ותגידו לאבא שאני חי, מדוע שלחו האחים את סרח בת אשר לבשר לו את הבשורה?? שיבואו כל האחים, יעמדו בשורה ויגידו "אבא, חזרנו עכשיו ממצרים, יוסף חי"... מה הענין שדוקא סרח בת אשר צריכה להיכנס?
צריך לדעת דבר מענין מאוד:

בספר מדרש הגדול כתוב – שחששו האחים, שאם יבשרו לו את הבשורה שיוסף חי, תפרח נשמתו, מה עשו?
אמרו לסרח בת אשר – אמרי ליעקב שיוסף קיים והוא חי במצרים, מה עשתה?
המתנה לו עד שיעמוד בתפילה, ואמרה בלשון תמיהה "מה, יוסף חי?! יוסף במצרים?! יש לו שתי בנים?!"
אם אנונה היינו שומעים דברים כאלה, מיד היינו מסתובבים אחורה... אבל יעקב אבינו, לא מסתובב אחורה...
יעקב שומע... שומע... שומע... להגיב הוא לא יכל, כי הוא באמצע 18... אבל בינתיים זה ניכנס בפנים...

שואל השפתי כהן, מגורי האר"י – למה צריך שסרח בת אשר תבוא? שיגידו להם!

אומר השפתי כהן – עשו כן בחכמה. כי היו תינוקות (סרח בת אשר היתה ילדה קטנה) והיות וכך, המילים שילד קטן אומר, זה לא כמו מילים שאדם מבוגר אומר... אז אתה לא מקבל את הדברים בשוק, ולכן היתה מנגנת בניגון, והיתה מאריכה ומכניסה את הדברים, ולכן עשתה את זה באיטיות, עד שנכנסו הדברים לליבו, והאמין להם.

האלשיך הקדוש לומד מכאן – גם צעירים, אסור לבשר להם כאלה בשורות, בבת אחת.

הוא מביא ראייה מדברי גמרא {מסכת כתובות ט"ב, ב'}:

רבי חנינה בן חכניאי הוה קאזיל לבי רב בשילהי הלוליה דר"ש בן יוחאי א"ל איעכב לי עד דאתי בהדך לא איעכבא ליה אזל יתיב תרי סרי שני בני רב עד דאתי אישנתו שבילי דמתא ולא ידע למיזל לביתיה אזל יתיב אגודא דנהרא שמע לההיא רבייתא דהוו קרו לה בת חכניאי בת חכניאי מלי קולתך ותא ניזיל אמר ש"מ האי רבייתא דידן אזל בתרה הוה יתיבא דביתיה קא נהלה קמחא דל עינה חזיתיה סוי לכה פרח רוחה אמר לפניו רבש"ע ענייה זו זה שכרה בעא רחמי עלה וחייה.

לשון הרב – מספרת הגמרא שר' חנינא קיבל רשות מאשתו ללכת ללמד תורה 12 שנה מחוץ לבית... כשהוא חוזר, לא הכיר את הבית שהוא גר בו... ניגש לנהר, אולי יפגוש מישהו מוכר... פתאום שומע צעקה 'בת חכניאי בואי רגע', הבין שזאת בתו, עקב אחריה ונכנס עמה הביתה. אשתו באותו זמן, בררה חייטים ואיך שראתה אותו פרחה נשמתה. מה עשה ר' חנינא בן חכניאי? התפלל לפני הקב"ה – 'צדיקה זו שנתנה לי ללכת ללמוד 12 שנה זה שכרה' חזרה נשמתה וחייתה.

ממשיכה הגמרא ומביאה מעשה נוסף:

רבי חמא בר ביסא אזיל יתיב תרי סרי שני בני מדרשא כי אתא אמר לא איעביד כדעביד בן חכניאי עייל יתיב במדרשא שלח לביתיה אתא ר' אושעיא בריה יתיב קמיה הוה קא משאיל ליה שמעתא חזא דקא מתחדדי שמעתיה חלש דעתיה אמר אי הוואי הכא הוה לי זרע כי האי על לביתיה על בריה קם קמיה הוה סבר למשאליה שמעתתא קא בעי אמרה ליה דביתיה מי איכא אבא דקאים מקמי ברא קרי עליה רמי בר חמא {קהלת ד-יב} החוט המשולש לא במהרה ינתק זה ר' אושעיא בנו של רבי חמא בר ביסא.

לשון הרב – מעשה בר' חמא בר ביסא שהלך ללמוד 12 שנה בבית המדרש... אמר רבי חמא בר ביסא "אני לא אעשה כר' חנינה בן חכניאי...". היה יושב בבית המדרש, והיה שולח כל תקופה שליח למי שישלח לביתו, להודיע שעוד פרק זמן קצר, הוא מגיע... כדי להכין אותם נפשית.

אומר האלשיך הקדוש – לא צריכים להיות זקנים בשביל זה... גם אנשים צעירים שמבשרים להם כאלה בשורות, זה יכל להיות מסוכן. לכן צריך לדעת איך לבשר את זה... ולא בבת אחת...

אם ככה רבותי, יעקב אבינו לא מקבל את הדברים... שנאמר ויפג לבו כי לא האמין להם...

מתי הוא כן האמין?

וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם... מה קרה? מה הוא ראה בעגלות?

רש"י כותב פירוש אחד מאוד מפורסם, אבל רבותינו מבעלי התוספות, עונים **תשובה:**

היות ויעקב ראה שהגיעו עגלים ממצרים (חוץ מעגלות)... והעגלים האלה, **אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין ל"ג, א. בכורות כ"ח}:**
...אין פרה וחזירה יוצאת מאלכסנדריא של מצרים אלא אם כן חותכין האם שלה...

במצרים היו חזירים ופרות מעולות, והיות וזה היה הייצוא המרכזי שיצא ממשם, לא היו המצרים נותנים להם לצאת למקום אחר, אלא אם כן היו מעקרים אותם. מדוע? כדי שלא יוכלו להוליד עוד וולדות, בדוגמא הזאת של המצרים.

כיון שראה יעקב אבינו, שיוסף שלח עגלים... את כל התוצרת הזאת, אמר- זה לא יכל להיות, אלא אם כן פרעה אישר את העניין!

מה פתאום פרעה אישר את זה?!

אלא, זה סימן שיוסף מלך במצרים. (מושב זקנים מבעלי התוספות)
רש"י אומר, שהפרידה של יעקב אבינו מיוסף, הייתה סביב הסוגיה של עגלה ערופה. והיות ונפרדו בפרשה הזו, רמז רמז לו - אמר לו נפרדנו בפרשת עגלה ערופה!

יסוד הדברים מובאים בכמה וכמה מפרשים:

בעל הטורים (פרשת וישב)... דעת זקנים מבעלי התוספות (מה, כז), כותבים:
{לז, יד} וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה. בשעה שיעקב שולח את יוסף לראות בשלום אחיו, הוא מלווה אותו... אומר לו יוסף "אבא, אתה מבוגר, תחזור הביתה".

אמר לו יעקב אל תהיה מצוות לויה קלה בעיניך, דע לך, שעליה נתוספה פרשה בתורה!

פרשת חלל, שלא נודע מי הכהו...

אומרת התורה, שכאשר נמצא חלל באדמה, יצאו הסנהדרין הקרובים אל החלל, ורוחצים את ידיהם על העגלה הערופה בנחל, ואומרים {דברים כא, ז} ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו {ח} כפר לעמך ישראל...
שואלת המשנה {מסכת סוטה מ"ו, ב} - וכי על דעתנו עלתה, שזקני בית דין שופכי דמים הן??
אומרת הגמרא - אלא לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות ולא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה
אמר יעקב ליוסף - אל תזלזל בנושא הליווי, כי גם הזקנים אם לא היו מלווים, היו מאשימים אותם שרצחו! לכן אני מלווה אותך, כי התורה מלמדת אותנו, עד כמה חשוב ענין הליווי.
אומרים חז"ל - אחד המלווה ואחד המתלווה, שניהם אינם ניוקים כל היום. רבותי, אם אלה הם הדברים, אני רוצה לקרוא מדרש אחד, ואם נזכה, נרחיב גם בו:

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה צד, אות ג} - אמר להם יוסף אם יאמין לכם הרי מוטב, ואם לאו אתם אומרים לו בשעה שפרשתי ממך לא בפרשת עגלה ערופה הייתי עוסק, הדא הוא דכתיב: וירא את העגלות ותחי רוח. {בראשית מה, כח}.
נשאלת השאלה - מדוע יוסף אומר, אם יאמין לכם, אל תאמרו לו עגלה ערופה... ורק אם לא יאמין לכם, אז תגידו לו, על העגלה הערופה? למה צריך להעלים את העגלה ערופה?
רבותי, אני רוצה לשאול שאלת מפתח, בכל הנושא הזה:
יעקב לא מאמין להם... ניקח את השיטה שסוברת שהוא חי... אמר יעקב "לא יכל להיות"
למה לא יכל להיות?
אומר השפתי חכמים - אמר יעקב, שלא יכל להיות, שעבד מולך במצרים. רבותי, למה הוא לא מאמין??? מה אתה חושב, שבאו 11 חברה ומספרים לך בדיחות??

ממשיך המדרש ואומר - תני רבי חיאי מה טיבו של בדאי הזה, אפלו אומר דברים של אמת אין מאמינים אותו.
שואל המתנות כהונה - מה זה??

הם הרי הביאו לו את הכתונת פסים, ואמרו לו {לז, לב}..הכר נא הכתנת בנך הוא אם לא... אז הם שיקרו אותו ועכשיו אתם אומרים שהוא חי? לא מאמין! רבותי... עשרה שיקרו, אבל יש אחד שלו שיקר - בנימין!
אם תגיד שבנימין לא בא, כפי שסובר הריטב"א, וכמו שכתוב הטור, שבנימין לא חזר...
הראיה - {כג} ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים למה עשרה?

כי בנימין נשאר אצל.
כתוב בחז"ל... דיברנו על זה לפני כמה שנים... אם בנימין חזר או לא... אז חלק מהמפרשים אומרים, שהוא לא חזר!
אז אם לא חזר, אז באמת נמצאים עשרה... ולא מאמין...
אבל חלק מהמפרשים סוברים, שהוא כן חזר!
השאלה שנשאלת היא - למה הוא לא מאמין???
למה אני שואל את השאלה הזאת?
א' כל, כי האור-החיים הקדוש שואל את השאלה הזאת.
וב' כל, הספר מנחת עני, לבעל הערוך לנר, שואל שאלה - הרי הגמרא אומרת, שאין אדם משקר, בדבר שניתן לבדוק אותו. אדם משקר בדבר שהוא בטוח שאי-אפשר לגלות אותו.
מה, בעיה גדולה כל-כך, לשלוח שליח... שמונה ימים הוא יגיע למצרים... ושם הוא ישאל - תגידו, המושל במצרים קוראים לו יוסף??
ברגע אחד, אתה יכל לבדוק את זה!
שואל הערוך לנר - נו, אז מה החגיגה???
רבותי, השאלה היא פי כמה יותר קשה...
אומרים לו שהוא חי... "לא מאמין!"
למה אתה לא מאמין??
"מושל במצרים?! לא מאמין!"
רבותי, נחזור בחזרה לפרשת וישב:

ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו ויוספו עוד שנה אתו על חלמתי ועל דבריו: {ט} ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי: {י} ויספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחוות לך ארצה: {יא} ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר.
כולם שונאים אותו חוץ מאחד, מי זה?
אבא שלו, שנאמר ואביו שמר את הדבר - כתב את החלומות והכניס לכיס. חוזרים 11 שבטים...אומרים לו - אבא! מה שכתבת בפנקס, אמת! יוסף במצרים מלך, וכולנו התכופנו בפניו.. והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי... רק אתה ובלהה חסרים... בואו! הכל התקיים!
- לא מאמין!
אבל הרי שמרת את הדבר, למה אתה לא מאמין??
רבותי, יעקב אבינו לא מאמין אפילו רגע אחד, שיוסף מת.

אומרת התורה - {לז, לה} ויקמו כל בניו וכל בנתיו לנחמו וימאן להתנחם... מה זה וימאן להתנחם?
גזרה על המת שישתכח מהלב לאחר י"ב חודש.
אמר יעקב - הילד הזה לא נשכח לי מהלב! פירוש הדבר שהוא חי!
אומרת התורה, בפרשת ששבו שבער {מג, יד}...ושלח לכם את אחיכם אחר...
אומר רש"י - את אחיכם. זה שמעון: אחר. רוח הקודש נזרקה בו. רבותי, נאמר בתורה {מב, א} וירא יעקב כי יש שבר במצרים... שואלים חז"ל - איך אפשר לראות שיש שבר?
אומר רש"י - וירא יעקב כי יש שבר במצרים. ומדיכך ראה, והלא לא ראה אלא שבע, שנאמר {להלן מב ב} הנה שמעתי וגו', ומהו וירא, ראה באספקלריא של קדש שעדין יש לו שבר סבר במצרים. ולא היתה נבואה ממש להודיעו בפרוש שזה יוסף.

חוזרים בחזרה 11 שבטים ממצרים... ואומרים לו - אבא, יוסף חי! הוא מלך!
כל החלומות התגשמו!
"לא מאמין לכם!"
מה קרה? למה הוא לא מאמין??
השאלה הזאת, כתובה בספרו של ר' אליהו לופיאן (לב אליהו), ששם ראיתי את זה לראשונה...
אומר ר' אליהו לופיאן - אם היו באים האחים ליעקב אבינו, ואומרים לו - תשמע, מצאנו אותו... יש לו חנות במרכז קהיר... היה מאמין... הוא מלך במצרים... היה מאמין... דבר אחד הוא לא האמין - שהוא "חי"...
אומר ר' אליהו לופיאן - אתה צריך להכיר שפת תורה... אתה צריך להכיר שפה של שבטים... אתה צריך להכיר את שפתו של יעקב אבינו...מה הכוונה למילה 'חי'?

אומר ר' אליהו לופיאן - חי, זה לא פירוש הדבר נושם... הגמרא במסכת מכות מסבירה מה פירוש המילה 'חי'.
אומרת הגמרא {מסכת מכות י', א} - א"ר יצחק מאי קרא {דברים ד-מב} ונס אל אחת מן הערים « האל וחי עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא תנא תלמיד שגלה מגלין רבו עמו שנאמר וחי למה מגלים רבו עמו?

**כותב הרמב"ם {הלכות רוצח, פרק ז, א} - תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין רבו עמו שנאמר וחי עשה לו כדי שיחיה וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין. וכן הרב שגלה מגלין ושיבתו עמו. אדם שרגיל ללמוד תורה מרב פלוני, ויביאו לו רב אלמוני, התורה שילמד היא לא אותה תורה!
אם התורה היא לא אותה תורה, הוא לא חי!
חי, פירוש הדבר שהוא בשלמות רוחנית!
כותב הנציב מוולוז'ין - אדם קונה לאשתו זר פרחים, הביא לה פרחים חיים. כמה זמן הם חיים?**

בדיוק יומיים ואח"כ משליכים לפח, למה? אבל הבאתי אותם חיים!
זה חי שלושה ימים, אבל כשניתקת אותו ממקור הצמיחה שלו, הוא כבר מת!

אומרת הגמרא {מסכת עבודה זרה דף ג, ב} - ותעשה אדם כדגי הים כרמש לא מושל בו למה נמשלו בני אדם כדגי הים לומר לך מה דגים שבים כיון שעולין ליבשה מיד מתים אף בני אדם כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצות מיד מתים דבר אחר מה דגים שבים כיון שקדרה עליהם חמה מתים כך בני אדם כיון שקדרה עליהם חמה מיד מתים.
אמר יעקב אבינו - אם הייתם אומרים לי שהוא נושם... שהוא שר החוץ במצרים... יש לו חנות בקהיר... אני מאמין! אתם אומרים לי שהוא חי???
חי, פירוש הדבר, שהוא דבוק בקב"ה במאה אחוז, שנאמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום!
חיים זה דבקות בקב"ה!
אתם מספרים לי שהוא במצרים, והוא עוד חי?! לא מאמין שיכל להיות דבר כזה!

את זה, הוא גם לא מאמין לבנימין...
"כשהייתי בגיל 63, וקיבלתי את הברכות מאבא, אמרה לי אמא שמעתי שעשו רוצה להרוג אותך... לך לחרון, וישבת שם ימים אחדים..."
כמה זמן זה 'ימים אחדים'?
אומרים חז"ל - 7 שנים.
יעקב אבינו יודע שהוא הולך לחרון, לשבע שנים... בדרך לחרון, הוא נעצר, כדי לבנות את עצמו, איך לחיות אצל לבן!
14 שנה הוא נעצר - על כל שנה בבית לבן, צריך שנתיים הגנה. רבותי, אומר יעקב - שאני יצאתי ללבן, לא הייתי ילד. הייתי בן 77...עד גיל 97 הייתי אצלו. אתם יודעים איך שרדתי??
שרדתי כי הרגשתי שאני לא שייך לפה... הרגשתי כמו בלול של תרנגולות... שאין לי שפה משותפת איתם... וזה היה בגיל 77, בבית לבן! לבן הוא נוכל, והעיר שלו נוכלים!
אתם רוצים לספר לי, ילד בן 17, שיורד למצרים, שהיא ערוות הארץ! שכל

זוהמת העולם נמצאת שם (כפי שמביא האלשיך)... אתם רוצים לספר לי, שהוא עוד נישאר חי ??? זה לא יכל להיות, שיש לו עוד קשר עם הדת! אל תספרו לי שהוא חי! לא יכל להיות!
רבתי, למה הוא ירד למצרים?
כתוב בחז"ל, שאיך שירד יוסף למצרים, קנה אותו פוטיפרה, סריס פרעה שר הטבחים... למה הוא קנה אותו?
מביא האור-החיים הקדוש, שהוא קנה אותו לעבירות רח"ל... ומה העשה הקב"ה?
סירס את פוטיפר.
ילד בן 17, עם כל היצרים... יכל להישאר חי?! על מה אתם מדברים!?!
כותב הרמב"ם (הלכות דעות, פרק ו' הלכה א') – דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממעשיהם. ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמד ממעשיהם. הוא ששלמה אומר (משלי יג-כ) 'הולך את חכמים יחכם ורעה כסילים ירוע'. ואומר שדרר האיש וגו'. וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים. ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמנהגותיה טובים מפני הגיסות או מפני זמננו. או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים בדרך לא טובה כמו החלי ישוב לבדו יחידי כענין שנאמר (איכה ג-כח) 'שב בדד וידם'. ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוהג במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות. ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים כענין שנאמר (ירמיה ט-א) 'מי יתנני במדבר מלון ארחים'.
אתם מספרים לי שהוא מושל במצרים?! בחור בן 37, שומר תורה ומצוות?! דבוק בתורה... פאות מסולסלות... כובע... לא יכל להיות דבר כזה!!! אז מה קרה?
אומר האור-החיים הקדוש – גם כאשר ראה יעקב אבינו את העגלות, אמר בלבו 'אני לא בטוח שהוא חי'.
מתי הגיע יעקב אבינו למסקנה, שיוסף עמד בכל הניסיונות?
(מו, ל) ויאמר ישראל אל-יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את-פניך כי עודך חי.
אומר האור-החיים הקדוש – כי עודך חי. פירוש הפעם הזאת בראיתך ולא מקודם כשנתבשרתי, והטעם אחרי ראותי פניך והכרתי בהם שעודך חי פי צדיק ממקודם ולא נשתנה דיוקן מכמות שהיה אלא עודך חי כי הצדיקים קרויים חיים (ברכות יח). וכנון.
ישנם הרבה אנשים שחיצוניות נראים כמו צדיקים גדולים, אדם יראה לעיניים וה' יראה ללב, מה שנעשה בפנים רק הקב"ה יכל לדעת, צדיקים מתבוננים בפני בני אדם, ויודעים מה יש בליבם.
אתם מספרים שיוסף חי? אני עדיין לא מאמין, עכשיו שאני רואה אותך בעיניים שלי, אמר יעקב, עכשיו אני יודע שאתה חי!
רבתי, אם אלה הדברים, נוכל בע"ה להעמיק שלב נוסף:
בפרשת מקץ, אומרת התורה:
{ג} וירדו אחי יוסף עשרה לשבר בר מצרים.. ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה: {ז} וירא יוסף את אחיו ויכרם ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות ויאמר אלהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען לשבר אכל: {ט} ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר אלהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם... {כא} ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמם אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת... ויען ראובן אתם לאמר הלוא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש אומרים אחים – נכון דנו אותו למיתה, בכל זאת הוא התחנן... היינו צריכים לרדם עליו ...
נשאלת השאלה – הרי ראובן רואה את האחים שלו שפופים, מדוכאים... מה יש לך להוכיח אותם עכשיו?! זה יעזור במשהו?!
בא האור-החיים הקדוש, ואומר דבר נורא – התנהל ויכוח בין יהודה לראובן, אנחנו פסקנו את דינו כדין רודף, ודינו למיתה!
אמר ראובן – קחו אותו, ושימו אותו בבור.
שואל האור-החיים הקדוש – מזה שימו אותו בבור?! הרי הבור מלא עקרבים ונחשים!
אמנם הם לא ראו את עמקו, אבל מסתמא תארו לעצמם, שאין שם חיות 'חברותיות' (אומרת הגמרא אחד שנופל לבור של נחשים מעידים עליו שהוא מת).
אמר ראובן ליהודה – בסדר, שים אותו בפנים הבור, שימות.... אבל שלא תעזי לשלוח אותו למצרים!
אמר לו יהודה – בשום פנים ואופן, אנחנו לא נשפוך דם נקי מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו – מה פתאום! נמכור אותו לישמעאלים.
מה הייתה נקודת הוויכוח, בין יהודה לראובן?
ראובן אמר – נזרוק אותו לבור!
אה... יכל להיות שיש נחש?

אומרת הגמרא {מסכת ברכות ג, א} – אין ערוד ממות אלא החטא ממת – אם יש בו עוון, אמר ראובן, יהרגו אותו הנחשים, ואם אין בו עוון, הם לא יגעו בו.
אמר ראובן ליהודה – אבל דע לך! שאם אתה שולח אותו למצרים, הוא לא ימות גופנית, הוא ימות רוחנית!
והתורה הקדושה אמרה – מוטב ימות זכאי ולא ימות חייב!
אתה שולח אותו למקום זוהמה, לערות הארץ... לשם אתה שולח אותו?! הוא יחיה פיזית אבל ימות רוחנית.
אמר לו ראובן – גדול המחטאיו יותר מן ההורג!
אמר לו יהודה – נשלח אותו למצרים, ולא נשפוך דם!
אומר האזנים לתורה, בשם הגאון מוילנה – אמר יהודה, אם אנחנו הורגים אותו אין לנו יותר מה להתפלל לקב"ה.
מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו... ר"ת – בוקר – צהרים – ערב. אומר הנביא ישעיהו {א, טו} גם כי תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו – אם יש לכם דם על הידיים, הקב"ה לא שומע תפילה.
אמר יהודה – אם אנחנו נהרוג אותו, אין לנו כפרה, בקר צהרים וערב, הקב"ה לא ישמע את תפילתנו.
שואל האור-החיים הקדוש – מי צודק?
ראובן אמר, נהרוג אותו פיזית ולא רוחנית.
יהודה אמר, נשלח אותו למצרים, ושם יתמודד. הכל תלוי במזל, ואפילו ספר תורה שבהיכל, זה לא קשור אלינו... שיתמודד!
מי צודק בוויכוח?
אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין ו, ב} – ובוצע ברך נאץ ה' רבי מאיר אומר לא נאמר בוצע אלא כנגד יהודה שנאמר {בראשית לז-כז} ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו וכל המברך את יהודה הרי זה מנאץ ועל זה נאמר ובוצע ברך נאץ ה'.
איזה דרך צודקת... של יהודה או של ראובן??
אומרת הגמרא, שמי שמברך את יהודה, על עצתו למכור את יוסף למצרים, כאילו מנאץ את הקב"ה...
אהה, אבל זה הצליח! יוסף חזר בשלום ממצרים... הוא חי?!
אבל הוויכוח הזה, שהתנהל בין יהודה לראובן, זה בדיוק מה שנעשה, כאשר האחים מגיעים ליעקב אבינו, ואומרים לו- "יוסף חי!"
"אני לא מאמין"
אמר ראובן – לשלוח ילד כזה למצרים, בגיל 17... אין סיכוי שהוא יחיה!
אלו הדברים, שמכארים רבותינו, סביב הוויכוח הזה...
אומר הכתב סופר – שבאו האחים ואמרו ליעקב אבינו, דע לך שיוסף חי ולא רק זה, אלא הוא מושל בכל ארץ מצרים! כלומר, הוא מושל בכל הניסיונות של ארץ מצרים!
איזהו גבור הכובש את יצרו, מאיפה לומדים את זה?
שנאמר **ומשל ברוחו מלכד עיר**.
אומר יעקב אבינו – לא רק חי, אלא עומד בכל הניסיונות?! זה דבר שאני לא יכל לקבל...
מה קרה?
וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם מממה הוא התרגש?
הוא נזכר שיוסף נפרד ממנו, בפרשת עגלה ערופה... אהה, הוא זוכר מה למדנו לפני עשרים שנה... סימן שהוא חי!!!
יוסף שלח לו עגלות, לומר לו – אבא, אם אתה שואל איך עמדתי בכל הניסיונות... זה רק בזכות דבר אחד – זה שהחזקתי בתורה! זה נתן לי את הכוחות, לעמוד בכל הניסיונות.
אם ככה, אומרים רבותינו, זה מה שאמר להם יוסף הצדיק – {יג} והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים...
מה מעניין את יעקב, שלבן שלו יש כבוד במצרים?!
אומר הגאון מוילנה – במקום שכתוב כבוד חסר, זה כבוד לכסף. כמו שכתוב אצל אחי רבקה {בראשית לא, א} וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה.
והיכן שכתוב כבוד מלא, זה כבוד חכמים ינחלו.
אמר להם יוסף – תספרו לאבא את כבודי, שיש לי כבוד לתורה, אני דבוק בתורה! ומי שדבוק בתורה זוכה לעבור את כל הניסיונות.
רבתי, בואו ננסה להבין, מה יש בפרשת העגלות:
לפני שניכנס לעומק הדברים, אני יאמר רעיון נפלא, שכל המפרשים כאן מביאים... ראיתי את זה בספר של הרב פינקוס, ראיתי את זה בטללי אורות... כולם מביאים את אותו רעיון, והרעיון הוא נפלא, לאור סיפור שקרה, בזמנו של הגאון מוילנה...
בימי הגאון מוילנה, היו זוג שהתחננו, וחיו כמה שבועות... לפתע בוקר אחד, נעלם הבעל – אבדו עקבותיו... הוצע פרס כספי... תלו מודעות... שום דבר... איננו... השאיר אישה עגונה...
חלפו חמש שנים... מגיע אדם... דופק בדלת... אומר ש-ל-ו-ם!!!
אף אחד לא מזהה אותו... מי אתה???

אני החתן שלכם !

איך יכל להיות !! היית יושן שמן... אזנים בחוץ.. הזקן היה יותר ארוך.... זה לא אתה..

זה אני, מה קרה לכם ??!

התחילו ויוכחים במשפחה... זה הוא... זה לא הוא...

אמר הבעל לאשתו, בואי לחדר, ואספר לך מה קרה... ואני יוכיח לך שזה אני !

דוד שלמה נתן 1200 לחתונה... סבתא שלך 250... את לא זוכרת הלכנו והוצאנו מהכספומט 400 שקל !?..... אבא שלך מחביא את הכסף מתחת לפומפייה למטה... סיפר לה את הכל, לפרטי פרטים... יודע את כל הסיפורים !

אומרת לו אשתו - תשמע, אתה באמת יודע את כל הסיפורים... אבל זה לא אתה... זה אתה !? ... זה לא אתה !!!

מה עושים ?

הלכו לגאון מוילנה...

הגיעו לגאון מוילנה... אמר הגאון "תחכו כמה ימים.. ואתה תבוא אלי בשבת לבית הכנסת..."

הגיעו בשבת לבית הכנסת, אמר להם הגאון - "תכנסו כולכם, ואל תגידו לו שום דבר... תגידו לו רק, שישב במקום הקבוע שלו".... וכך עשו... "משה, שב במקום, אני הולך להביא סידורים..."

איזה מקום ?

"במקום שישבת אז בחתונה, הפתק עם השם שלך עוד שם... אתה יכל לשבת"

משה נשאר לעמוד במקום... לא זז...

באו לגאון וסיפרו לו... אמר הגאון - תשלחו אותו מכאן... זה לא הוא ! חקרו וחקרו, וגילו שבאמת זה לא הבעל, אלא הוא פגש את הבעל באחת הדרכים והוא סיפר לו הכל... אמר לו השארתי אישה עגונה לפני חמש שנים... במקום פלוני... וככה וככה הדברים, תרשום הכל ותתחזה שאתה זה אני.

אומר הגאון - הכל הוא יכל לתת... אבל במחשבת טומאה, לא תעלה מחשבת קדושה ורעיון של קדושה.

אומרים תלמידי הגאון - {מה, כזו} וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם - אמר יעקב, אם יוסף היה שקוע בטומאה... הוא לא היה זוכר את המסכת, שלמדנו בפעם האחרונה... אם הוא זוכר אותה, סימן שהוא חי !

אנחנו רוצים לעמוד על נקודה נוספת:

בספר תורה שלמה, הוא מביא תנחומא מכתב יד - וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם. מהו וירא ? וכי קטנות היו שאינן נראות? והלא גדולות היו!

אלא, כל אותם ימים שנפרד יוסף מאביו, היה יעקב מצטער ואומר מה.. הלא אין התורה פלסתר, כל כולה אמת. ולמדנו אחד המלווה ואחד המתלווה, אינם ניזוקים כל היום כולו, אם ככה ואף המתלווה אינו ניזוק, לפי שאין אדם ניפטר מחברו, אלא מתוך הלכה, וכשנפטרתי ממנו היינו עסוקים בפרשת 'עגלה ערופה' !

אז גם נפטרנו בדבר הלכה, גם ליווית אתו, גם הוא התלווה... אז איך יכל להיות שקרה לו נזק?!

אז כל הזמן, היה יעקב טרוד בסוגיה הזאת... לא יכל להיות שזה קרה! שלח לו יוסף ואמר לו, לא נענשתי... כי למחיה שלחני אלהים... וזהו שנאמר... וירא את העגלות - נתישבה דעתו בדבר הלכה וזהו שנאמר... ותחי רוח יעקב אביהם.

יעקב היה טרוד כי נפרד מיוסף בדבר הלכה, ליווה אותו כהלכה, והוא התלווה כהלכה... וחז"ל אומרים, שזה שמלווים אותו, לא קורה ל כלום, אז איך יכל להיות שקרה משהו ליוסף ?!

אומר המהר"ל (גור אריה, מובא בדעת זקנים לבעלי התוספות) - שיעקב ליווה אותו והם עסקו בפרשת 'עגלה ערופה', אז איך יכל להיות שקרה לו כזה מעשה? הרי מי שמלווה או מי שמתלווה אינו ניזוק?!

לפני שנכנס לישב את הענין, אני יביא רק עוד פירוש אחד, שמופיע בפרדס יוסף, ומשם בע"ה, נעבור לישוב האחרון:

הפרדס יוסף, מביא את המשנה {מסכת סוטה מה, ב}:

במאי קמפלגי אילימא לענין מדידה קמפלגי הא מדקתני סיפא מאין היו מודדין מכלל דרישא לא במדידה עסקינן אמר ר' יצחק במת מצוה קנה מקומו קמפלגי הכי קאמר לקוברו קנה מקומו והיכא דנמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף דברי ר' אליעזר ר' עקיבא אומר הגוף אצל הראש במאי קמפלגי מר סבר גופיה בדוכתיה נפיל רישא דנאדי ונפיל ומר סבר רישא היכא דנפיל נפיל גופא הוא דרהיט אזיל: מאין היו מודדין: במאי קמפלגי מר סבר עיקר חיותא באפיה ומר סבר עיקר חיותא ביטבוריה לימא כי הני תנאי מהיכן הולד נוצר מראשו וכן הוא אומר {תהילים עא-1} ממעי אמי אתה גוזי ואומר {ירמיה ז-כט} גזי נורך והשליכי וגו' אבא שאול אומר מטבורו ומשלח שרשו אילך ואילך אפילו תימא אבא שאול ע"כ לא קאמר אבא שאול אלא לענין יצירה דכי מיתצר ולד ממציעתיה מיתצר

אבל לענין חיותא דכולי עלמא באפיה הוא דכתיב {בראשית ז-כב} כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו': רבי אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו: מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב דכתיב {יחזקאל כא-לד} לתת אותך אל צוארי חללי רשעים.

שואלת הגמרא, שנמצא חלל באדמה ולא יודעים מי הכהו, מהיכן מודדים ? אחד אומר מודדים מהאף ואחד אומר מודדים מהטבור מאי נ"מ ביניהם? אם בודקים ממקום חיותו של אדם - האף, או ממקום תחילת בריאתו של אדם - הטבור.

עוד שואלת הגמרא מה קורה כאשר הגוף נמצא במקום אחד והראש במקום אחר?

האם אנחנו אומרים, שהראש נפל במקום והגוף המשיך ללכת, או שהגוף נופל והראש מתגלגל?

מביאה הגמרא מחלוקת:

ר' אליעזר אומר כאשר נמצא ראש וגוף, מוליכים את הראש אצל הגוף... ר' עקיבא אומר - לא, מוליכים את הגוף אצל הראש.

אומר הפרדס יוסף - שלח לו יוסף "אבא, אתה הראש ואני הגוף".... אם אתה הראש ואני הגוף, אני שולח לך את העגלות, כי שיטת ר' אליעזר... שמוליכים את הראש אצל הגוף. אז אתה תרד למצרים.

הסימן של העגלות היה - אתה הראש, אז תרד למצרים, כי אתה הראש... ותלך אחר הגוף.

כך אומר הפרדס יוסף.

תירוץ נוסף - מופיע בבעל הערוך לנר... אותם דברים נמצאים גם, בים התלמוד {מסכת בבא-קמא פתיחה}, שניהם אומרים את אותו יסוד, באופן נפלא ביותר. ננסה להבין, מה מונח כאן:

כאשר יעקב אבינו רואה את יוסף, הוא אומר לו {בראשית מו, ל} אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך עכשיו, אני יכל למות...

אומר רש"י - אמותה הפעם. פשוטו כתרגומו. ומדרשו, סבור הייתי למות שתי מיתות. בעולם הזה ולעולם הבא, שנסתלקה ממני שכינה, והייתי אומר שיתבעני הקב"ה מיתתך, עכשיו שעודך חי, לא אמות אלא פעם אחת.

שואל ים התלמוד - למה הוא היה בטוח שהקב"ה יעניש אותו ? מה הוא עשה לא בסדר ?

אותה שאלה, שואל גם בעל הערוך לנר...

שואל השל"ה הקדוש - איך לא הבין יעקב אבינו, שיוסף חי ?

הרי הוא רואה שהוא לא מקבל ניחומים, וגזרה על המת שישתכח מהלב לאחר י"ב חודש, והוא רואה שהמת לא משתכח... מזה לבד אפשר להבין שיוסף חי.

אומר ים התלמוד, ואותו דבר כותב בעל הערוך לנר, בספרו מנחת עני - ישנה שאלה בצמח צדק {סימן 1} - מה קורה לבן-אדם, ששולח את חברו לשליחות ונהרג בדרך, האם חייב המשלח כפרה על מה שהוא עשה או לא? פוסק הצמח צדק - חייב המשלח כפרה.

אומר יעקב אבינו - אם אני שלחתי את יוסף, והוא מת {בראשית לו, לג}.. טרף טרף יוסף..-הקב"ה יתבע אותי על מה שעשיתי ! למה?

הרי ליווית אותו, נפרדתם מתוך דבר הלכה... אבל ההלכה היא, שאם אדם יצא לדרך, והוא מת בדרך בגללך, אתה צריך כפרה ! מאיפה לומדים את זה? אומר המהר"י וייל (ר' יעקב בן יהודה וייל) - דע לך, בנושא של מוות של אדם, התורה תובעת מאדם דברים שהיא לא תובעת בדברים אחרים.

ידוע לכולם, שיהונתן בא לדוד המלך ואמר לדוד - דע, אבא שלי שאול רוצה להרוג אותך... תברח !!!

יום רביעי בשבוע, תופס את עצמו דוד ובורח... מוצא את עצמו בתוך שדה... מסתתר...

רביעי...חמישי...שישי... דוד בלי אוכל...

בשבת, הוא יוצא מהמחבוא ומגיע לנוב עיר הכהנים. הוא מבקש מאחיימלך - תן לי לאכל...

אומר לו אחיימלך, הכהן הגדול בנוב - אין לי מה לתת לך לאכל... הדבר היחיד שיש כאן, זה לחם הפנים שאני מחליף אותו עכשיו על השולחן... אתה יכל לקחת את לחם הפנים של שבוע שעבר...

שואלת הגמרא - איך היה מותר לו לאכל את לחם הפנים ?

אומרת הגמרא - בגלל שהוא היה בבולמוס (רעב גדול).

לקח דוד המלך את לחם הפנים, ואכל... לפני שיצא לדרך חזרה, ביקש מאחיימלך את החרב שבו הרג את גולית... ונתן לו.

אומרת הגמרא - באותה שעה, היה שם דואג האדומי, שהיה ראש

הסנהדרין... הלך ואמר לשאול דע לך, שדוד היה בנוב בשבת ואחיימלך נתן לו לאכול מלחם הפנים... ונתן לו את החרב.

אמר לו שאול - לך והרוג את כל תושבי נוב... 85 כהנים... אחיימלך כהן גדול...הם ומשפחותיהם נהרגו.

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין קד, א} - {מלכים א יג-כ} ויהי הם יושבים אל השלחן ויהי דבר ה' אל הנביא אשר השיבו ושגגתה עולה דודן דאמר רב יהודה אמר רב אלמלי הלווהו יהונתן לדוד שתי ככרות לחם לא נהרגה נוב עיר הכהנים ולא נטרד דואג האדמי ולא נהרג שאול ושלשת בניו.

אם יהונתן היה אומר לדוד המלך – אבא רוצה להרוג אותך... קח שתי סנדוויצ'ים ותברח! ... נוב לא היתה נהרגת... דואג לא היה נטרד... ושאלו ושלוש בניו, לא היו בהרגים...

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין צה, א} - א"ל הקב"ה לדוד עד מתי יהיה עון זה טמון בידך על ירך נהרגה נוב עיר הכהנים ועל ירך נטרד דואג האדומי ועל ירך נהרגו שאול ושלשת בניו. מה בסכ"ה עשה דוד!?

התחבא שלושה ימים... נתקף ברעב, הוא בורח כי הוא פוחד... אוכל לחם הפנים כי הוא בבולמוס...

אומר לו הקב"ה עד מתי יהיה עון זה טמון בידך?!! רצונך יכלו זרעך או תמסר ביד אויב?

רואים מכאן, אומר מהר"י וייל, שאדם ששולח שליחות עם מישוהו, ונגרם מזה תוצאה של מוות... צריך על זה כפרה, גם אם הוא לא עשה שום דבר. תראה מה קרה לדוד המלך, בגלל שיהונתן לא נתן לו סנדוויצ'ים! מאשימים אותם בהריגת נוב, עיר הכהנים...

אומר המהר"י וייל – אדם ששולח בידיים מישוהו, והוא נפגע בדרך, ודאי שצריך כפרה!

אומרים חז"ל במדרש {בראשית רבה פרשה פ"ד, אות יג} - אמר רבי חמא בר חנינא הדברים הללו היה יעקב אבינו נזכר ומעיו מתחנכין, יודע היית שאחריך שונאים אותך והיית אומר לי הנני אם ככה, אמר יעקב אבינו – מזה שאני לא מקבל תנחומים על יוסף, זו לא ראייה... למה?

גזירה על המת, שישתכח מן הלב, זה מתי שהוא מת... אהה, כאן אני ממאן לקבל תנחומים!?

סימן שהוא חי...? זה לא סימן... יכל להיות שהוא מת, אבל הקב"ה מזכיר לי כל הזמן, מבחינת וחטאתי נגדי תמיד – אתה יעקב, בגללך מת יוסף, אתה חייב כפרה על מה ששלחת אותו!

אדם ששלח את חברו, צריך כפרה על המעשה... ועל המעשה הזה, "הקב"ה מזכיר לי כל הזמן את יוסף".

אומר יעקב אבינו – סבור הייתי, שאמות פעמיים... גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. למה?

אומר בעל הערוך לנר {מנחת עני} דבר נפלא ביותר - דע לך, אני חשדתי בשתי דברים - אולי יוסף {בראשית לז, לג} חיה רעה אכלתה... או אולי טרף טרף יוסף.

אומר בעל הערוך לנר - אני לא מבין, תגיד חיה אכלתה וניטרף יוסף... מה זה חיה רעה אכלתה טרף טרף יוסף!?

אמר לו יעקב ליוסף - אני לא ידעתי מה קרה לך... יכל להיות שדברי ראובן נכונים ואתה מת - זה טרפה אחת... חיה אכלה אותך.

אבל יש אפשרות יותר חמורה - שמא ח"ו רעה לקחה אותך, אולי הלכת בצד של הסיטרא אחרא, זה יותר קשה מהמוות!!!

אמר יעקב אבינו - גם אם לא קרה לך כלום, מבחינה גופנית, אבל אם קרה לך משהו מבחינה רוחנית, על זה הקב"ה יתבע אותי!

לכן, אמר יעקב - עכשיו שאני רואה אותך, שעודך חי, יודע אני שלא קרה לך כלום... לא מבחינה גופנית ולא מבחינה רוחנית, יודע אני שלא אמות מיתה בעולם הבא, אלא רק מיתה אחת, בעולם הזה.

אם ככה נוכל להבין מהי פרשת עגלה ערופה:

מפרשת עגלה ערופה למדנו, שלא צריכים לעשות כלום, כדי להתחייב שהרגת מישוהו...

אומרת הגמרא, אם נתת לו אוכל והוא יצא לדרך בלי אוכל, אז אתה הרגת אותו!

אתה לא צריך לעשות מעשה בידיים בשביל לרצוח!

עצם זה שלא נתת לו מזונות, עצם זה שלא ליווית אותו, זה עצמו מחייב אותך!

אם ככה יוצא, שפרשת עגלה ערופה, זה היה הפחד של יעקב אבינו!

בדרך הדרוש

אם אתה רואה שהקב"ה תובע את הזקנים, לא על מעשה שהם עשו, אלא על מעשה שהם לא עשו!

אמר יעקב אבינו - מי יודע, אם בשמים לא יתבעו אותי על זה, מי יודע מה יהיה בעולם הבא!

אם אלה הדברים, אולי לזה מתכוון המדרש - אמר להם יוסף הצדיק, אל תזכירו לו פרשת עגלה ערופה... אם תזכירו לו את זה כל הזמן... הוא כל הזמן 'יאכל את עצמו', על זה שהוא שלח אותי, ומי יודע מה קרה לי... תגידו לו שאני חי, ואם הוא לא יאמין לכם, תזכירו לו את פרשת עגלה ערופה! כי פרשת עגלה ערופה, עלולה להזכיר לו את החובה שמעיו כל הזמן מתהפכים, למה מתהפכים? על זה שהוא שלח אותי ומי יודע מה קרה לי... לכן פרשת עגלה ערופה, באה להגיד ליעקב - נכון, ליווית אותו, עשית מה שצריך...

אומר יעקב אבינו - היתכן התורה פלסתר?! שהתורה תכתוב דבר לא אמיתי!?

הרי מי ששלח אותו ומי שנשלח, לא קורה לו כלום!

שולח לו יוסף בחזרה - אבא, אין לך מה לדאוג... לא קרה לי שום דבר. לא בגוף ולא בנפש, אני חי... אני דבוק בקב"ה וקיימתי ואתם הדבקים בה' חיים כולכם. לא פגעה בי לא חיה ולא רעה, לא טרף ולא טרף... בשניהם עמדתי, בשניהם יצאתי בשלום.

זוהי פרשת ויגש...

אם ככה רבותי, רק נסכם בנקודה אחת:

פתחנו בעשרה בטבת, ואני רוצה לסיים בעשרה בטבת.

החתם סופר כותב בספרו, דבר חידוש...

הוא שואל שאלה לפי שיטת האבודרהם, שאומר, שכאשר חל תשעה באב בשבת הוא נדחה ליום ראשון... כאשר חל י"ז בתמוז בשבת, הוא נדחה ליום ראשון... כאשר צום גדליה חל בשבת, הוא נדחה ליום ראשון... תענית אסתר, מוקדם ליום חמישי...

אבל עשרה בטבת, אם חל בשבת, מתענים בשבת! למה?

הוא מרחיב מאוד בדבר... לא מצאתי אף אחד, שמרחיב על ענין עשרה בטבת, כמו החתם סופר... עשרות דפים!

הוא כותב דבר נורא - אנו מתענים בשבת אם אדם חולם חלום רע בשבת. למה?

תענית על דבר שכבר היה, לא מתענים בשבת - נחרב כבר בית המקדש, זה לא דוחה שבת... אבל תענית על דבר שעתידי להיות, דוחה שבת!

חלמת חלום רע, זה דוחה שבת, כי זה עתידי להיות... מי יודע מה עתיד להיות.

אומר החתם סופר - בכל שנה בעשרה בטבת, יושב הקב"ה עם פמליה שלו, ודן האם השנה יבנה בית המקדש או לא.

על תענית שקובעת, מה הולך להיות בשנה הקרובה, אומר האבודרהם - על זה מתענים גם בשבת!

ביום ראשון, הקב"ה יושב עם פמליה שלו ודן, האם יבנה בית המקדש או לא. כל אחד יודע, מה כוח התפילה שניתן לנו. כולנו יודעים מה זה בית המקדש... הוא הצוואר שלנו, הוא בית חיינו!

אנחנו כולנו מסתובבים... נראה לנו שאנחנו חיים... חיים פירוש הדבר, שדבקים בקב"ה.

כל הצום הזה, הוא בסכ"ה 12-14 שעות... אז ודאי, שכל אחד יושב עם עצמו בתפילה, ולא יגיד "הרמב"ם התפלל ולא בא... הבעל שם-טוב התפלל ולא בא... התנאים התפללו ולא בא...". אין דבר כזה! תסתכלו במסילת ישרים... אדם צריך לדעת, שככל שחולף יותר זמן, מתאספים יותר תפילות, יותר בקשות... שיגיע הרגע שיתמלא השק, אז הקב"ה יענה לבקשה!

נזעק לקב"ה, וישמע ה' את קולנו ויהי רצון שבשנוע הבא, ניפגש כולנו בבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן ואמן!!!

(ברוך שאמר)

אדם כמה ימי חייו יכול ללמוד שליש משנותיו מקרא שליש משנותיו משנה ושלש משנותיו גמרא. נמצא לפי זה יעקב כשראה שאין יוסף אתו וסבור שדואג כות נמצא נתבטל הבטחה אחת והיה ירא לנפשו שמא נתבטל הבטחה השניה גם כן ולא ידע כמה ימי חייו ולא היה יכול לצוות את בניו שלא יתעסקו בדבר הלכה כי מוכרחים המה ללמוד בכל יום הלכה כנ"ל, אמנם יוסף היה ידע בעצמו שהוא חי ולא נתבטל הבטחה שניה וידע שיש לו ליעקב לחיות כמה שנים וממילא לא נתבטל הבטחה ראשונה גם כן ובוודאי לא ימות אחד מבניו בחייו ויכלו ללמוד הלכה כשיבאו לביתם ודו"ק:

אל תרגו בדרך (מה, כד) ויש לתרץ על פי מה דאיתא גדול תלמוד תורה יותר מכיבוד אב ואם שהרי יעקב נענש על הכ"ב שנים שהיה בבית לבן וכיו ועל ה"ד שנים שהיה בבית עבר שלמד תורה לא נענש. והנה

(הנוכת התורה)

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

דבר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת ויגש תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 411

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

להשוב מסלול מחדש...

מזה שנים רבות שלוו הפעילות של 'בני אמונים' נע סביב המנהג העתיק של אמירת 'ברכות השחר' בחברותא מדי בקר. המאמצים והמשאבים הרבים שהשקעו בהחדרת ענין זה בקרב שלומי אמוני ישראל, זכו בחסדי שמים לשאת פרות נפלאים.

מאז ועד עתה זכיתי לפגש יהודים רבים המדברים בהתרגשות על הפעילות הענפה, כאשר רבים מהם מתארים בפניי בהתפעלות את השנוי המדהים שחל בזכותה אצל ילדיהם. בכל פעם שאני שומע תאור שכזה אני שואל את בן שיחי: "ומה אתה...?" הלא האמן היא זו שהופכת את הברכה למשלמת (זה"ק עקב רעא א) - האם אתה פטור מלהודות לבורא עולם בשלמות? הרי עגית אמן פותחת שערים בפני תפלתך (שם בילך רפה ב) - האם אתה מותר על הזכות העצומה הזו?

ועל כן עולה השאלה: אם כה משתבח אתה בבנך שמקפיד על הנהגה נפלאה זו, כיצד הוא יתמיד בה, בשעה שהוא רואה שאתה עצמך אינך מקפיד על כך?

ואולם, כבר אמר החכם כי כח ההרגל חזק מכת ההגיון. אנו יודעים עד כמה האמן חשובה ומתפארים בילדינו שזכו להקפיד על כך, אולם אנו כבר התרגלנו לפעול בצורה אחרת...

אלא שהאמת היא שבדינו הבחירה לשנות את הרגלנו; על הפסוק (שמות ט ה): "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, מפרש רש"י: "אם עתה תקבלו עליכם - יערב לכם מפאן ואילך, שכל התחלות קשות". אם נתעורר להתבונן בחשיבותן העצומה של אמירת ברכות ועגית אמן, הרי שממילא נרצה להצטרף למעגל העצום של המודים לבוראם מדי בקר באמירת ברכות המשלמות בעגית אמן אחריהן, ואחרי ההתחלה הקשה, ללא ספק גם תערב לנו הנהגה זו עד מאד.

שבת שלום ומברך,

ד"ר מנחם כהן

לפי שהיו עובדים לאלהות הרבה. יעקב - שבועים היו לו, והכתוב קורא אותן 'נפש' לפי שהיו עובדים לא-ל אחד" (רש"י, בשם מדרש ויק"ר ד טו).

בכל בקר אנו מברכים בברכות השחר: "שלא עשני גוי". ויש לתמה, הלא לשון 'גוי' נאמרה אף כלפי עם ישראל, ככתוב (שמואל ב ז כג): "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ?"

לפי דברי המדרש שהביא רש"י תרץ רבי שלמה קלוור:

כלפי עם ישראל העובדים כלם לה' אחד, אין התאר 'גוי' מתאים אלא בהצטרפם יחד, לפי שכל אחד מהם הוא חלק מן הכלל ואינו נחשב בפני עצמו, כפי שכלל הכתוב את כל 'בית יעקב' כ'נפש' אחת. ורק כלפי בני אמות העולם העובדים לאילילים רבים, אפשר לכנות כל יחיד ויחיד כ'גוי' בפני עצמו. מעתה, כאשר מברך היחיד 'שלא עשני גוי', כוננתו ברוחה - שלא עשני כבן אמות העולם שכל יחיד מהם נחשב 'גוי' בפני עצמו (שו"ת 'האלף לה שלמה' סי' לד).

הפרת טובה -

מאה פעמים ביום

"ויאמר יעקב אל פרעה מי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם" (טו ז)

בעל ה'חזקוני' הביא בשם מדרש: "למה חיי יעקב פחות מאביו ל"ג שנים? אלא, אמר לו הקדוש ברוך הוא: אני הצלתה מלבן ומעשו ומשכס והחזרתי לך דינה ויוסף, ואתה אמרת 'מעט ורעים היו ימי חייך?! חייך אני נוטל מהם כפי חשבון התבות שאמרת, והם ה"ג תבות שיש מ'ויאמר פרעה אל יעקב' עד 'בימי מגוריהם'".

כדי לעורר את לבנו להכיר בטובות הרבות שהבורא יתברך מרעיף עלינו בכל יום, תקנו לנו חכמים לברך בכל יום 'מאה ברכות' ולפרט באמצעותן הודאה על כל אחד ואחד מהחסדים והטובות המרעפים עלינו. וכך נכיר בטובות הרבות שהבורא יתברך עושה אתנו, ולא נחשב חלילה כ'כפווי טובה' (מבית אברהם).

לפתח בהזכרת זכות אבות

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני" (מד יח)

דרש רבי יוסף ישראל דייטש אב"ד באלשא-ארמוט:

מובא במדרש ('לקוט ראובני' לה לה) כי המלה 'שוה' מרפכת משלוש האותיות שנוספו לשמותיהם של שלשת האבות; ה"א של 'אברהם' שנקרא בתחלה 'אברם', ש"ן של 'יצחק שנקרא אף 'שחק' (תהלים קה ט), ונ"א של 'יעקב' שנקרא גם 'יעקוב' (ויקרא כו מב).

על פי זאת נתן לפרש כי לכה נרמזה המלה 'שוה' בסופי התבות: "ויגש אליו יהודה" (ראה בעל השו"ת). ללמדנו שלא היה יהודה נגיש לדבר קשות עם יוסף, אלמלא נשען על זכות אבות.

מאותה הסבה אף נרמזה המלה 'שוה' בתחלת ברכת 'ברוך שאמר' בראשי התבות: "שאמר והיה העולם"; כפי שאנו פותחים את תפלת שמונה עשרה בהזכרת זכות אבות, כך אנו פותחים את הברכה הפותחת את התפלה כלה בהזכרת זכות אבות (בן גרני).

'יתגבר כארי... לעבודת בוראו'

"וישלח את אחיו וילכו ויאמר אלהם אל תרגזו בדרך" (מה כד)

אמר האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב:

מאז ומקדם נהגו הצדיקים להפרד לשלום מרואי פניהם בברכת: "זייט געזונט און שטארק" [היו בריאים וחזקים]. יש לדעת כי בברכה זו טמונה משמעות עמקה. שכן אמרו חכמים (ברכות לא א): "לא יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרהו". וכדי לקיים זאת ברכו הצדיקים בברכה האמורה: "היה בריא וחזק", כדי שתוכל לקיים את ההלכה הפותחת את השלחן ערוך - "יתגבר כארי לעמד בבקר לעבודת בוראו" (שי"ח צדיקים' עמ' שפה).

'שלא עשני גוי' -

ברכה ליחיד

"כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבועים" (מו כז)

"עשו - יש נפשות, והכתוב קורא אותן (לעיל לו ו): 'נפשות ביתו', לשון רבים,

השעור שנרפש ב'בנק הבטחון'

זה. נראה היה כי בעל הבנק עומד להפגס לעמות לא נעים עם בעל החוב. אלא שאז נכנס למקום איש הדור מראה, לבוש במדי צבא מצוחצחים המעטרם באותות שונים ומשונים. היה זה מפקד בכיר בצבא שנגש לבעל הבית, הוציא מכיסו עשרת אלפים רבל במזמן, לא פחות ולא יותר, ובקש להפקידם בידו למשך ששה חדשים.

"נקראתי להתיצב ולשרת בארמון הקיסר שבפטרבורג הבירה", הסביר המפקד, "וכיון שאני חושש להטלטל במסע ארץ כשבדי סכום כסף כה גדול, אני מבקש להפקידו בידך".

נשא בעל הבנק את כפיו בהודיה לה' על שזמן לו את הסכום הנדרש לפרעון השטר, העביר את הכסף לידי מחזיק השטר שהמתין עד כה, ורק אז התפנה לגשת לאורח שהמתין בסבלנות בצד האולם.

"הנה עתה התפנית אליך", פנה המארח לאורחו שעדן היה המום מהמראה שנגלה לעיניו, "בא עמי ואראה לך את מקור עשרי", אמר לו.

צעד המארח למשרדו, ואחריו צעד התלמיד כשהוא סקרן לדעת עד כמה גדול היה האוצר שעומד המארח להראות לו. נטל המארח ממגרת השלחן קפסת מתכת קטנה, פתח אותה לרוחה ושלף ממנה את ספר 'חובות הלכות'. אחר דפדף העשיר בספר הישו, פתח ב'שער הבטחון' וספר לאורחו:

"דע לה, ידידי, כי בכל יום ויום אני שב ולומד שער זה, ומיד לאחר הלמוד אני פונה לרבונו של עולם ונושא לפניו תפלה מיחדת, וזהו תכנה:

'רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך, כי מיום שהתחלתי לעסק במסחר לא עשיתי דבר בלי לשתף אותך, ומעולם לא דאגתי את דאגת המחר - כיצד אפרע הלואה פלונית או אחרת, בוטח אני בה בלב שלם כי בידך לעוזרני ולמלא את כל מחסורי, אנא היה עמי תמיד שאוכל לעמוד בכל התחייבותי!"

זהו סוד הצלחתי ומקור כחי. גם כשקפתי ריקה, מתהלה אני שלו ורגוע מתוך בטחון בבוראי, ככתוב (תהלים לב י): 'והבוטח בה' חסד יסוכבנו".

לאחר שעור כה נפלא מיהודי שהפך את מדת הבטחון לחלק בלתי נפרד מחייו, נפרד האורח לשלום ממארחו ושב לביתו ולרבו.

אמרי יעקב' מצא

שלחן מהדר, ולפניו משטרף תור גדול של ממתנים, הרוכשים ופודים אצלו שטרות ונרות ערך שונים.

'בנק' של ממש...

המום ומבלבל עמד התלמיד על מפתן האולם המפאר כשמחו תפוס בהרהורים; היתכן כי לכאן שלח אותו רבו? היתכן כי עשיר זה שזכר בעליל כי אינו יודע מחסור מהו, יוכל ללמוד את גדר הבטחון וההשתדלות!?

מכל מקום נאמן היה הגר"ח בעיני תלמידו כי בודאי לא שלח אותו לכתבת שאינה נכונה, ומתוך אמון זה פסע התלמיד פנימה אל תוככי האולם המפאר.

עם הפנסו התקרב התלמיד לכוון בעל הבית והגיש לו את מכתב הגר"ח. האיש קרא במהירות את הכתוב במכתב והשיב כי כיון שהוא עסוק עתה בשרות לקוחותיו, הוא אינו פנוי פרוג לשיחה ארכה. לפיכך, מוטב שימתין עד שישם לטפל בממתנים הרבים, ולאחר מכן יתפנה לשוחח.

ישב אפוא התלמיד על אחת הכרסאות המהדרות בפנת האולם והמתין עד שהעשיר יתפנה. בינתיים צפה מהצד במעשיו של בעל הבית ובאפן ששרת את לקוחותיו הרבים.

לקראת הצהרים נכנס למקום אדם ובידו שטר על סך עצום של עשרת אלפים רבל. הוא נגש לבעל הבית, הראה לו את השטר שבו נכתב כי היום הוא זמן פרעונו ודרש

נחרצות לקבל את הכסף במלואו.

חושיו של התלמיד נדרכו; לאחר טפול בעשרות לקוחות היתה הקפה ריקה ממוזמנים, והוא היה סקרן לדעת כיצד יתמודד בעל הבית - בעל הבטחון - במציאות שעמדה בפניו?

הקשיב התלמיד, והנה הוא שומע את בעל הבית אמר ללקוח: "ידידי, יום הפרעון אמנם הגיע, אך הוא טרם הסתיים. המתן נא עד סוף היום ובעזרת ה' יתברך תקבל את כספי במלואו".

בעל השטר נאלץ להמתין, וגם התלמיד המתין בצפיה לראות כיצד יפל דבר. שעתים נוספות חלפו. השעון כבר הראה על השעה שתים בצהריים. יום העבודה התקרב לסימו, והלקוחות פרשו בזה אחר

רבי חיים מוולוז'ין, בעל הנפש החיים, נודע בגדלותו הרבה במדת הבטחון. בספריו הנודעים עסק רבות בטיבה של מדה זו, ובשיחותיו עם תלמידיו ודורשי עצתו הרבה לחזקם ולהמליץ להם להחזיק במדה הבטחון בכל מאדם.

מעשה היה שנגש אליו אחד מתלמידיו הקרובים ובקשתו בפיו: "למדני הרב כיצד על הבוטח בה' לנהג בחיי המעשה, ומהי ההשתדלות הסבירה המטלת עליו?"

כתשובה הוציא הגר"ח פסת נייר ממגרת שלחנו ורשם עליה: "לתלמידי הקורא... אחלה נא פניך כי תואיל ללמד מוסר

המום ומבלבל עמד התלמיד על מפתן האולם המפאר כשמחו תפוס בהרהורים; היתכן כי לכאן נשלח בידי רבו? היתכן כי עשיר זה שזכר בעליל כי אינו יודע מחסור מהו, יוכל ללמוד את גדר הבטחון וההשתדלות!?

מבנה ישיבת וולוז'ין כיום

פתק זה, כיצד על הבוטח בה' לנהג הלכה למעשה".

הגר"ח חתם על המכתב, הגישו לתלמידו ואמר לו:

"אם רצונך לקנות את מדת הבטחון הלכה למעשה, סע נא לביתו של תלמידי משכבר הימים המתגורר באחת העירות שבדרום רוסיה הגדלה, והוא 'למדך'".

נסע התלמיד דרך ארפה עד שהגיע אל העירה המדברת. בהגיעו אליה התענין מפי בני המקום על מקום מגוריו של תלמיד הגר"ח, והם הראו לו את הדרך למתחם שבו כמה בתי אבן מרשימים שמראם העיד על עשרו של בעליהם. באחד מהבתים במרכזו של אולם גדול ומפאר מצא את בעל הבית ישוב לצד

בְּרֵכָת 'מַעֲרִיב עֲרָבִים'

מֵהוּוֹת הַבְּרָכָה

בְּרֵכַת 'מַעֲרִיב עֲרָבִים' שְׁנוֹקְבָהּ רֵאשׁוֹנָה בְּסֵדֵר בְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עֲרָבִית, מְקַבְּלָה לְבָרְכָה רֵאשׁוֹנָה שְׁבִסְדֵּר בְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שְׁחָרִית - בְּרֵכַת 'יוֹצֵר אוֹר'. שֶׁכֵּן בְּשְׁתֵּיתֵיהֶן אֲנִי מוֹדִים עַל חִלּוּפֵי הַזְּמַנִּים; בְּבְרֵכַת 'יוֹצֵר אוֹר' אֲנִי מוֹדִים עַל אוֹר הַמְּאוֹרוֹת הַמְּאֻפָּשֵׁר לְאָדָם לְצֵאת מִבֵּיתוֹ וְלַעֲשׂוֹת כָּל צָרָכוֹ, וְאִילוּ בְּבְרֵכַת 'הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים' אֲנִי מוֹדִים לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַחֲשֵׁךְ הַשּׁוֹלֵט בַּלַּיְלָה וְהַמְּאֻפָּשֵׁר לְבָנֵי אָדָם לִגְנוֹחַ מַעֲמַל יוֹמָם ('אֲבוֹדָרְהֶם' בְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע).

מְקַל מְקוֹם תְּקוּנָה לְהִזְכִּיר בְּשְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת הֵן אֶת הָאוֹר וְהֵן אֶת הַחֲשֵׁךְ; "גֹּזֵל אוֹר מִפְּנֵי חֲשֵׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר" - בְּבְרֵכַת 'מַעֲרִיב עֲרָבִים', וְ"יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֲשֵׁךְ" - בְּבְרֵכַת 'יוֹצֵר אוֹר', זֹאת כִּדְבָר הַיְהוָה מְדַעַת הַמִּינִים הָאוֹמְרִים שְׁמִי שְׂבָרָא יוֹם לֹא בָרָא לַיְלָה (רַבְּנֵינוּ יוֹנָה בְּרָכוֹת ה ב מדה"ר).

הַרְמְבַ"ן (בְּרָכוֹת יא ב) מְבַאֵר שְׁחַכְמִים קָבְעוּ לְבָרְכָה בְּרָכוֹת אֵלוּ לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע לְפִי שְׁזַמְּנוּ קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שְׁחָרִית וְשֶׁל עֲרָבִית תְּלוּי הַתְּחַדְדֵּשׁוֹת הָאוֹר וּבְשִׁיעֲתוֹ.

מְקוֹד הַבְּרָכָה

תְּקוּנָה חֲכָמִים שֶׁהִקְוִיָּה קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עֲרָבִית צְרִיךְ לְבָרַךְ שְׁתֵּי בְּרָכוֹת לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּים לְאַחֶיהָ (בְּרָכוֹת יא א). אִף עַל פִּי שְׁאֵנוּ פּוֹסְקִים שֶׁתְּפִלַּת עֲרָבִית רְשׁוּת וְאֵינָה חוֹבָה כְּתְּפִלַּת שְׁחָרִית וּמִנְחָה (רַמְבַּ"ם תְּפִלָּה א ו), מְקַל מְקוֹם בְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עֲרָבִית הֵן חוֹבָה גְּמוּרָה ('שְׁבוּלֵי הַלְקִט' סי' נב בְּשֵׁם רַשִׁ"י).

לְפִי דְבָרֵי הַפּוֹסְקִים שְׁחֻשׁוּב מְכַסֶּת מֵאָה הַבְּרָכוֹת שְׁעַל הָאָדָם לְבָרַךְ מֵדֵי יוֹם - מִתְחִיל מִהַלְּלָה - מִצָּאת הַכּוֹכָבִים שֶׁל אָמֵשׁ וְעַד צָאת הַכּוֹכָבִים שֶׁלֹּמְחָרָת (רָאָה שׁו"ת 'בְּצֵל הַחֲכָמָה' ח"ד סי' קנח), וְנִמְצָא שֶׁבְּרָכָה זוֹ הִיא הָרֵאשׁוֹנָה בְּסֵדֵר מֵאָה הַבְּרָכוֹת שֶׁתְּקוּנָה חֲכָמִים לְבָרַךְ מֵדֵי יוֹם.

תְּשַׁע פְּעָמִים הַשְּׁתַנָּה סֵדֵר מַהֲלָךְ הַמְּאוֹרוֹת

כְּתַב הַרְוִחָת' שֶׁבְּבְרָכָה זוֹ יֵשׁ אֶת כָּל אוֹתֵי הַאֲלִ"ף-בִּי"ת, חוּץ מֵהָאוֹת טי"ת, רָמַז לְכָף שֶׁתְּשַׁע פְּעָמִים שֶׁנָּה קָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מַהֲלָכֵם הַקְּבוּעַ שֶׁל הַמְּאוֹרוֹת וּכְדִלְהֵלֵן:

- א. בִּימֵי הַמַּבּוּל שֶׁנָּה אֶת סֵדֵר זְרִיחַת הַשָּׁמֶשׁ, שֶׁזְרָחָה בַּמַּעֲרָב וְשָׁקְעָה בַּמְּזָרְחַ (סְנֵהדְרִין קח א). ב. לְאַחַר שֶׁיַּעֲקֹב נֹאֲבַק עִם הַפִּלֶאֶף זְרָחָה לוֹ הַשָּׁמֶשׁ קִדְּם זְמַנָּה כִּדְ לְרַפְּאוֹ (שָׁם צה ב). ג. כְּשֶׁעָבַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּבֵית אֵל, בְּדָרְכוֹ לְחָרוֹן, שָׁקְעָה לוֹ הַשָּׁמֶשׁ קִדְּם זְמַנָּה (שָׁם). ד. בְּמַכַּת חֲשֵׁךְ הָיָה "חֲשֵׁךְ אֶפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים" (שְׁמוֹת י כב, וְרָאָה רַבְּנֵינוּ בְּחַי"ט שָׁם כא). ה. בְּשַׁעַר שְׁנֵי חֲלָמִים מוֹשֶׁה בְּעוֹג מִלֶּךְ הַבְּשָׁן הִתְעַכְבָּה הַחֲמָה מִלְּשַׁקַּע (תְּעַנִּית כ א; רַשִׁ"י דְּבָרִים ב כה). ו. בְּשַׁעַר שְׁנֵי חֲלָמִים יְהוֹשֻׁעַ בְּחַמְשַׁת מְלָכֵי הָאֲמוּרִי הִתְעַכְבָּה הַחֲמָה מִלְּשַׁקַּע ('יְהוֹשֻׁעַ י יב). ז. בְּיוֹם שֶׁמֶת אַחַז הַרְשַׁע מְהֵרָה הַחֲמָה לְשַׁקַּע עֵשֶׂר שְׁעוֹת קִדְּם זְמַנָּה (סְנֵהדְרִין צו א). ח. בְּיוֹם שֶׁנִּרְפָּא חִזְקִיָּה הַתְּאַרְךָ הַיּוֹם בְּעֵשֶׂר שְׁעוֹת (שָׁם). ט. בְּמַעֲשֵׂה הַנּוֹדֵעַ בְּנִקְדָּמוֹן בֶּן גּוּרְיוֹן הִתְעַכְבָּה הַשָּׁמֶשׁ מִלְּשַׁקַּע, כִּדְ שְׁמַעֲיָנֹת הַמֵּים שְׁלוֹהַ יִתְמַלְאוּ לְפָנֵי שִׁיעֵבֵר הַזָּמַן שְׁנוֹקְבָה לְכָף (תְּעַנִּית כ א).

מִבְּנַה הַבְּרָכָה

בְּרֵכַת 'מַעֲרִיב עֲרָבִים' פּוֹתַחַת בְּ'בְרוּךְ' וּמְסַיֵּמָת בְּ'בְרוּךְ'. לְפָנֵי חֲתִימַת הַבְּרָכָה יֵשׁ שְׁמוֹסִיפִים וְאוֹמְרִים: "א-ל חי וְיָמִים תְּמִיד יְמַלֵּךְ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד" (כְּנֶסֶת אֲשֶׁכְּנִי שְׁהוֹבָא בְּטוֹר או"ח רלו). חֲכָמִים קָבְעוּ שֶׁצְרִיךְ לוֹמַר מַעֲרֵיב הַחֲתִימָה סְמוּךְ לְחֲתִימָה; אֶת שִׁיבוּתָהּ שֶׁל תּוֹסֶפֶת זוֹ לְחֲתִימָה בְּאַר הָרֵאשִׁי, כִּי בְּעֵת שֶׁתְּכוֹן מַלְכוּת ה' בְּעוֹלָם יִהְיֶה אוֹר לְצַדִּיקִים וְחֲשֵׁךְ לְרָשָׁעִים (זְכָרִיָּה יד ו), וְנִמְצָא שֶׁבְּתוֹסֶפֶת זוֹ כְּלוּל הַעֲנָן שֶׁל חֲשֵׁךְ וְאוֹר שֶׁהֵם עֲנָן הַחֲתִימָה (טוֹר שָׁם; מַשְׁנֵי"ב שָׁם ב).

תּוֹסֶפֶת זוֹ יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִם הִיא נִאֲמָרַת בְּלִשׁוֹן בְּקִשָּׁה אוֹ בְּלִשׁוֹן שְׁבַח - שְׁמִצְהִירִים אֲנִי עַל אֲמוּנָתִינוּ שֶׁבְּקָרוֹב נִגְּאֵל וְיְמַלֵּךְ ה' עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד ('נּוֹטְרֵי אָמוֹן ח"ב עמ' לח וְרָאָה מַג"א רלו ד). אִף עַל פִּי שֶׁעַל בְּרָכוֹת שֵׁשׁ בְּהֵן שְׁבַח וּבִקְשָׁה, יֵשׁ לְכוּן בְּעֵנִית אָמוֹן עֲלֵיהֶן: 'אָמֵת' הוּא הַשְּׁבַח שֶׁאֲמַר הַמְּבָרָךְ וְהַלּוֹא"י שֶׁתְּתַקֵּם הַבְּקִשָּׁה (מַשְׁנֵי"ב ככד כה), בְּעֵנִית אָמוֹן עַל בְּרָכָה זוֹ יֵשׁ לְכוּן 'אָמֵת' בְּלִבְדָ, שֶׁכֵּן גַּם אִם נִסְבֵּר שֶׁתְּפִלַּת "א-ל חי וְיָמִים..." נִאֲמָרַת בְּדָרְךְ בְּקִשָּׁה, הָרִי בְּכָל מְקָרָה תְּפִלָּה זוֹ אֵינָה כְּלוּלָה בְּחֲתִימַת הַבְּרָכָה (שָׁם בְּשֵׁם בַּעַל 'שְׁבַט הַלּוּ"ו').

בְּנֵינָת אָמוֹן

אָמֵת שֵׁשׁ לְשַׁבַּח אֶת ה' עַל שֶׁהוּא מַעֲרִיב עֲרָבִים וְהַמְּאֻפָּשֵׁר בְּכָף לְבָנֵי אָדָם לִגְנוּחַ מַעֲמַל יוֹמָם (רָאָה לְעִיל מְדוּר 'מִבְּנַה הַבְּרָכָה').

אַחַת שְׁאֵלָתִי

שְׁאֵלָה בְּהַלְכוּת בְּרָכוֹת וְאָמוֹן

הֵיכֵן מְצִינּוּ אֶזְכּוֹר לְבְּרֵכַת 'מַעֲרִיב עֲרָבִים' בְּסִפּוֹר תְּהִלִּים?

הַשְּׁאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מְעֻלוֹן פְּרִשְׁת וַיִּשָּׁב

הַשְּׁאֵלָה: מֵאֵלוּ בְּרָכוֹת פּוֹטְרֵת בְּרֵכַת 'אַהֲבָה רַבָּה'?

הַתְּשׁוּבָה: הַמַּאֲרִי (בְּרָכוֹת יא ב) כּוֹתֵב שֶׁבְּרָכָה זוֹ פּוֹטְרֵת מִבְּרֵכַת: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוּוּנוּ עַל מִצְוֹת קְרִיאַת שְׁמַע", וְיָמִי שְׁאֵינוּ יוֹדְעִי לְבָרַךְ בְּרָכָה זוֹ עֲלֵיו לְבָרַךְ: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוּוּנוּ לְקָרֵא אֶת שְׁמַע", לְפָנֵי שְׁקוּרָא קְרִיאַת שְׁמַע.

עוֹד נִפְסָק לְהַלְכָה (שׁו"ע או"ח מז ז) שֶׁמִּי שֶׁלֹּא בָרַךְ 'בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה' עַד שֶׁלֹּא אָמַר בְּרֵכַת 'אַהֲבָה רַבָּה', שׁוֹב לֹא יָבִיר בְּרֵכַת הַתּוֹרָה, שְׁכַכְּרָ צָא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּבְרָכָה זוֹ.

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלַּח לְפָקֶס
שְׁמוֹסִיפּוֹ 08-9746102
אוֹ לְכַתְּבַת הַמַּיִל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכְוָה יְגוּל ש"ס ע"ז וְהַדְרַר מִתְּמִידִים. הַהַגְרָלָה תְּתַקֵּם מֵדֵי שְׁבוּעַ בְּיוֹם חַמְשִׁי שֶׁלֹּאחַר הוֹפְעֵת הַעֲלוּן. הַתְּשׁוּבָה וְשֵׁם הַזְּכוּת יִפְרָסְמוּ אִי"ה בְּעֻלוֹן פְּרִשְׁת שְׁמוֹת.

הַזְּכוּת בְּהַגְרָלָה שֶׁתְּתַקֵּם בֵּין שׁוּלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְעֻלוֹן וַיִּשָּׁב הוּא שְׁמַעוֹן לְנִדְסוּבּוּס מְאָלְעַד

וְכַאֲשֶׁר תְּקוּם מִן הַסִּפּוֹר, תְּחַפֵּשׂ בְּאֲשֶׁר לְמִדְּתָ אִם יֵשׁ בוֹ דְּבָר אֲשֶׁר תּוֹכַל לְקַיְּמוֹ

אמן פותחת שערי ברכה

בזהר הקדוש (וילף רפה ב) מובא כי בזכות עֲנִית אָמֵן בְּכוּנָה, נפתחים למעלה שערי בְּרָכָה וטובה ומתעוררת שמחה בכל העולמות, ואלו דבריו: "וכד [וכאשר] ישראל לתתא [למטה], משמרין לאתבא [לענות] אמן, לכוון לבייהו כמה דאצטריך [לכוון לבם כמו שצריך], כמה פתחין דברכאן פתיחין להו לעילא [כמה פתחי ברכה פתוחים להם למעלה], כמה טבאן משתכחין בכלהו עלמין [כמה טובות נמצאים בכל העולמות] כמה חדו בכלא [כמה שמחה בכל מקום]."

בכך באר בעל ה'דברי ישראל' ממוז'ז'ץ את הסבה שאנו חותמים את בקשות 'הרחמן' הנאמרות בסוף ברכת המזון במלים: "פן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה ונאמר אמן"; לכאורה למי אנו פונים כאן בהכרזת 'ונאמר אמן'? אולם לדברי הזהר הקדוש שאמן פותחת את שערי הברכה יש לומר שכך אומרים אנו בסיום בקשותינו: "פן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה" בזכות: "ונאמר אמן" - ההקפדה לענות אמן על ברכות ('דברי ישראל' פר' נח).

אין בעולם די שֵׁכר לאמן אחת

המגיד רבי מרדכי דרוק היה מרבה להחדיר בשומעיו את גדל השֵׁכר שֶׁמִקְבֵּל הָאָדָם בְּעִבּוּר כָּל אָמֵן שְׁעוּנָה. פעם עם סיום דרשתו נגש אליו יהודי שהחיים לא האירו לו פנים ואמר לו: "רבי, אם כה גדולה היא מעלתה של עֲנִית אָמֵן, במטותא, יתנו לי משמים שכרה של אמן אחת בעולם הזה, ושֵׁכר יתר האמונים ישמר לי לעולם הבא..."

פתח רבי מרדכי פיו בחכמה והשיב: "רבי יהודי, דומה אֵתָה לִילֵד קֶטָן שֶׁנֶּגֶשׁ לְקִיּוֹסֵק לְרַכֵּשׁ סְכָרִיּוֹת כְּשֶׁבִידֵי הַמַּחְאָה בְּשׁוּי מִיַּלּוּן דּוֹלָר; דַּע לָךְ שֶׁהַשֵּׁכֶר עַל עֲנִית אָמֵן אַחַת הוּא כֹּה גָדוֹל, עַד שֶׁאֵין כָּל אִפְשָׁרוֹת לְשַׁלְּמוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה!" (מפי אחד השומעים).

למערכת וְכָל מְאֻמִּינִים,

ראשית אצין שאני נהנה מאד מעלונכם המיוחד, במיוחד לאחר התחדשותו המברכת. בעקבות בקשתכם לשתף בספורים אישיים על כחה של עֲנִית אָמֵן, כהבטחת חכמים שפחה רב לקרע גזר דינו של אדם, רציתי לשתפכם בספורי האישי. זאת כדי לקיים את דברי הפסוק (תהלים קט ל): "אודה ה' מאד בפי ובתוף רבים אהללנו".

במשך כמה שנים צפיתי לזכות בזרע של קימא. רבות בקשתי והתפללתי על כך, אך הישועה התעכבה. באחת מהשעות הקשות שחוויתי, שמתי פעמי לביתו של אחד מגדולי ירושלים כדי להתברך מפיו ולדרש בעצתו.

הרב ברכני, ובד בבד הציע לי להקפיד ולהדר יותר בעֲנִית אָמֵן בְּכוּנָה. הוא הסתייע בדברי רבנו בחיי ב'כד הקמח' (ערך אמונה) שאין האדם נקרא צדיק אלא מכת עֲנִית אָמֵן, ככתוב (ישעיהו כו ב): "צדיק שֵׁמֵר אָמוּנִים", והרי הצדיקים זוכים לשמירה ופקידה מיחדת, כפי שאנו אומרים בתפלת 'ברוך שמה': "וליהו אָנָּה פְּקִידָא בְּגוּ צְדִיקָא לְמַרְחָם עָלֵי...".

שמעתי לדבריו ולעצתו ומאז אני מקפיד להתחיל את יומי בעֲנִית אָמֵן אַחַר בְּרֻכּוֹת הַשַּׁחַר, וּבְמִשְׁךָ כָּל הַיּוֹם נוֹתֵן לֵב לְהִיּוֹת 'שׁוֹמֵר אָמוּנִים' - לענות אמן כראוי בחזרת הש"ץ ובכל הברכות הנאמרות סביבי. בחסדי שמים ראיתי ישועה גדולה. לאחר מעט יותר משנה נולדו לי תאומים בחסד ה'. כיום הם בני שלוש, ברוך ה', ואנו רווים מהם מלוא הכף נחת יהודית.

ישר כח על פעלכם הרב,

ש.ו.

ירושלים.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

בית הקברות היהודי בפאדובה

הרמ"ד ואלי

ז' בטבת תקל"ז

המקבל רבי משה דוד ואלי, מרבני פאדובה שבאיטליה, היה נאמן ביתו ותלמידו המבהק של הרמח"ל. חבר פרוש מקיף על כל התנ"ך, שממונו נתן ללמד על גדולתו וחכמתו וידיעותיו המפלאות בכל חלקי התורה.

קברו של הרמ"ד נמצא בעיר פאדובה, ועל מצבתו נחקק: "מצבת קדש, נבר חכם בעז, איש אמונות, מעלת החבר הרופא המקבל האלקי כמהה"ר משה דוד ואלי זצ"ל... מאס בכל כבוד יקר תפארת, מצא במונתו פאר וכתר, משכיל בכל חכמה, צפנת פענח לשמור רצון הצור ותם וישר, עתה עזב חלדו בלב בוטח, לקנות בעמלו שכר ואשר".

ברכה עד בלי די

את הכתוב (משלי כח כ): "איש אמונות רב ברכות", פרש רבנו: בכל פעם שאדם עונה אמן, הרי הוא מביא על עצמו רב ברכות והשפעות טובות, מכחם של שמות הקדש הנרמזים בגימטריה של המלה אמן. בפרושו לישעיה (כד ט) הוסיף והביא רבנו רמז לקב: המלה אמן היא ראשי התבות של הכתוב (שם): "ארבות מפרום נפתחו", ללמדך שעֲנִית אָמֵן פותחת את ארבות השמים להריק ברכה עד בלי די למקפיד על כך.

יהודי יקר! חברך עומד לברך? הזדרז לענות אמן אחר ברכתו. זריזים מקדימים למצוות...

ר"ת	יציאה	כניסה
17:53	17:15	16:01
17:49	17:17	16:15
17:48	17:14	16:06
17:54	17:18	16:22

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

בס"ד בר"ה חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת ויגש • ז' טבת תשפ"ב • גליון 750

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

אם כן תסביר לי בבקשה איך אתה ככה מתחייב "הריני מקבל על עצמי", בלי לחשוב על מה שאתה אומר? איך אתה חותם על מסמך כל כך מחייב ולוקח על עצמך כזאת התחייבות, בלי להבין מה אתה עושה? אתה צריך להפנים שכשאתה אומר "הריני מקבל עלי" אתה בעצם מתחייב לכל יהודי, ואתה מתחייב לשנות את כל מהלך החיים שלך את כל המחשבות הדיבורים והמעשים שלך ואפילו את הרגשות שלך - זה כבר הרבה יותר משמעותי, הרבה יותר רציני מאיזה "רצון כללי" להיות אדם טוב יותר ומוסרי יותר.

מדובר בשינוי עמוק וקיום כל התורה כולה!

מה עושים?

כשהתעוררתי והתבוננתי והבנתי את הנקודה הזאת - זה היה עבורי זעזוע גדול באופן אישי. תמיד השתדלתי להיות טוב ולעשות טוב ואפילו להתפלל על עם ישראל, אבל זה היה מצד המידות הטובות, מצד שתפסתי את זה כדבר טוב מאוד, כהנהגה מוסרית.

אבל מאז שאני זוכה להתפלל בכל יום על עם ישראל שיזכו לאהבת ישראל ועובד ולומד ומלמד את הנושא - פתאום הכתה בי ההכרה שזה לא "דבר טוב", זו לא "תוספת נחמדה" ליהדות, אלה לא "ציצים ופרחים" וקישוטים לתורה; אלא זה חיוב גמור, וזו כל התורה כולה, וזה העיקר והלב של התורה, וזו כל מהות ותיקון האדם, וזה צ'ק שאני חתום עליו ומחדש את החתימה עליו בכל יום יום, וזה דבר מחייב שמחייב אותי בחיוב גמור ואין לי שום דרך לברוח אפילו מסעיף קטן מהחיוב הזה ואני באמת לא עושה טובה לאף אחד.

עכשיו השאלה הגדולה היא איך לקיים וליישם, איך להוציא מהכוח אל הפועל, איך נזכה להפוך לאהבי ישראל גדולים יותר?

אחים אהובים, "לאהוב את עם ישראל באמת" זה אומר להתפלל בכל יום יום על כל עם ישראל שיזכו לאהבת ישראל.

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

עבדך ערב את הנער

צ'ק פתוח

אתם מכירים מישהו שהיה מוכן לחתום על צ'ק עם סכום פתוח? אפילו ערבות על דירה יש לה גבול: מיליון שקל, שני מיליון; אבל בצ'ק פתוח - השמיים הם הגבול... אז אני רוצה להגיד לכם שכולכם חותמים בכל יום על צ'ק פתוח.

לפני התפילה אתם אומרים "הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך" - אתם יודעים בכלל מה זה אומר? מה אתם מקבלים עליכם? על מה אתם חותמים?

ואני לא מדבר על אלה שגם מוסיפים: "הריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאודי" - אלה בכלל הסתבכו...

בואו נדבר רק על הצ'ק ה"קטן". אתם מבינים מה זה אומר מצוות עשה של "אהבת לרעך כמוך"? איך אפשר לאהוב כל יהודי, ועוד כמוך, כמו שאתה אוהב את עצמך?!

על מה אתה חותם

אני לא הולך לפרט כאן הכול, אבל נתבונן על קצה המזלג מה זה אומר "לאהוב כל יהודי כמוך":

"אהבת לרעך כמוך" זה אומר קודם כול לקיים את כל המצוות שבין אדם לחברו בשלימות. זה ברור. זה אומר לא לשנוא שום יהודי, ולא להקפיד, ולא לדבר לשון הרע וריכות, לא לקנא, לא לרמות, לא לגעת בפרוטה של החבר, והרשימה עוד ארוכה מאוד...

רק מה שאמר הלל הזקן: "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך" - זו כבר משימה כמעט בלתי אפשרית. מה שאתה לא אוהב שיעשו לך, מה שהיה מצער אותך - אל תעשה לשום יהודי. אל תזיק, אל תזרוק לכלוך ברחוב, אל תחסום, אל תצפור, אל תעקוף בתור, אל תרים את הקול, אל תזלזל, אל תאשים, אל תשפיל, אל תקלל,

אל תצעק על יהודי, אל תדחוף, ובמחילה מכבודכם, גם תנקה אחריו גם בבית הכיסא ועוד ועוד...

וזה כולל כמובן גם את כל המידות הטובות. תחשוב איך אתה מרגיש שלא מכירים לך טובה וכל שכן שמתנהגים כלפיך בכפיות טובה, איזה צער אתה חווה - ואל תעשה את זה לאף אחד אלא תכיר טובה לכל יהודי. זה עצמו - זו כבר עבודה גדולה בחיים.

וכמובן, לאהוב כל יהודי כמוני - זה אומר לא רק לא להזיק ולא לצער ולא לעשות דברים רעים, אלא זה בוודאי אומר גם לעשות פעולות חיוביות כמו לתת ולהעניק, ולהשפיע, להתייחס, לכבד, לחייך, לתת צדקה, לעזור, לוותר מזמנך, מממונך, מכוחותיך עבור הזולת, להתפלל באריכות על החבר ועל כל עם ישראל. ושימו לב: "כמוך" כמו שהיית נותן לעצמך, כמו שהיית עושה בשביל הילד שלך.

קבלת כל התורה כולה

בחודשים האחרונים התחלתי מהלך של דרשות וחיזוקים וקבלות מעשיות לעורר את אחינו בני ישראל לתפילה על עם ישראל שיזכו לאהבת ישראל. במהלך העבודה והתפילה על אהבת ישראל נחשפתי למקורות נוספים והתחדש לי שלאהוב כל יהודי כמוני זה גם הרבה יותר סך.

"לאהוב כל יהודי" זה אומר לקבל על עצמך גם את כל המצוות שבין אדם למקום. כי על כל עבירה שלך, כל עם ישראל סובלים, כי "כל ישראל ערבים זה לזה". האם אתה היית מוכן לסבול בשביל עבירה של מישהו אחר? האם היית מוכן לשלם קנס על עבירה שלא עברת, או לשבת בכלא על פשע שחבר שלך ביצע? מובן שלא. אז אל תעשה שום עבירה כדי שלא תגרום סבל לשום יהודי וכל שכן לכלל ישראל.

עלון "חוט של חסד" | 1

“ועתה אל תעצבו”

במשפטים הראשונים לאחר שיוסף מתוודע לאחיו ומנסה להדריך אותם לצאת מהעלם העמוק שעלול להתפתח למשבר חמור. ונראה שגם יוסף עצמו השתמש בהדרכות אלו כדי לעבור את כל מה שעבר עליו. וגם אנתנו כל אחד ואחד במה שעובר עליו בגשמיות וברוחנית צריכים מאד את הדרכות האלו כמו שננסה להתבונן בס"ד. דבר ראשון שאומר יוסף: **“ועתה אל תעצבו ואל ייחר בעיניכם כי מכתם הנה”**. ואומר רבי נחמן מברסלב (ליקוטי תניינא מ"ח): “ודע שתכף כשהאדם רוצה לנטוש בעבודתו יתברך אזי תכף היא עבירה גדולה כשיש לו עצבות חס ושלום, כי עצבות היא סטרא אחרא והשם יתברך שונא אותה”.

זאת אומרת מיד כשיוסף משוכנע שהאחים מתחרטים ורוצים לעשות תשובה על מכירתו, הוא מתגלה אליהם ומזהיר אותם להתחזק בשמחה, ושוב חוזר יוסף ואומר: **“אל תרגזו בדרך”** בדרך התשובה שהיא הדרך של האחים לארץ ישראל אסור להיות ברוגז בכעס ובעצבות, ח"ו. וכן כותב מורינו ורבינו בספרו גן האמונה כותב **“אדם הרוצה לתקן את עצמו צריך לפני הכל להחזיר ללבו היטב את הידיעה שתשובה אפשר לעשות רק על ידי שמחה”**.

השלב השני הוא התחזקות באמונה כמו שמסביר הרב שהשמחה לא יכולה להחזיק מעמד בלי אמונה, זאת אומרת שהכל מהשם והכל לטובה וכן אומר יוסף

לאחיו: **“ועתה לא אתם מכתם אותי הנה כי האלוהים-י”** וכן **“וישלחני אלוהים-לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולנחיתת לכם לפליטה גדולה”** זאת אומרת אפילו עבירות שאדם עשה בעצמו אסור לו להאשים את עצמו ולרדוף את עצמו אלא להאמין שגם זה מאת השם כדי שיתחזק מחדש באמונה ובתשובה וכמו שרביז"ל העיד על עצמו ואמר **“כמו שאתם רואים אותי גם אילו הייתי עובר על העבירה החמורה ביותר ח"ו לא הייתי נופל בדעתי כלל והייתי איש כשר כמקודם ורק אח"כ הייתי עושה תשובה**. ומבואר בספר בגן האמונה: **“נמצא שהשמחה היא הכרחית לתשובה של האדם ולמשפט שעושה וכל זמן שאינו בשמחה אסור להתחיל לשפוט את עצמו”**, וכך כותב מפורש רבי שלמה הכהן מרדומסק בספרו **תפארת שלמה** לפרש את הפסוק: **“ועתה אל תעצבו וגו'”**. הנה **“ועתה”** הוא לשון תשובה, לכן אמר אעפ"י שאתם צריכים לשוב בתשובה על המעשה הזה אשר עשיתם. אך אל תעצבו לא בעצבות הוא דרכי התשובה כי התשובה היא מצות עשה מן התורה וצריך לעשותה בשמחה כמו שכתוב (תהילים ק) **“עבדו את ה' בשמחה”**. ולכן **“ועתה”** הוא לשון תשובה כי הבעל תשובה צריך לומר מעתה הנני שב הנני חוזר בתשובה ולא אשוב לכסלה עוד רק עתה אהיה ברוך ה' מהיום והלאה. **“זוה הניסיון הגדול ביותר בדרך זה של התשובה שאנשים מאבדים תקווה מאבדים חיות בעבודת השי"ת כביכול מתוך זה שהם לא ראוים לחזור בתשובה וכדומה, אך הם לא מבינים שזהו שורש האפקורטות הגדולה ביותר, שעל זה התנבאו כל החכמים והצדיקים שבדורות הקודמים.**

היו אומרים חסיד'י ברסלב: הסימן הראשון להבחין באדם אם מתכנן הוא להתקרב לה' יתברך באמת הוא בזה שאינו מחפץ שאם חסרונן על שאם אדם מישראל ואינו מדבר על שום בר ישראל חלילה, ואף נשואה שאם חסרונן בחברו לא ישמעעשע בו אף ביום לבין עצמו וכל שכן לפני אחרים, להפחית בכבודו פדי שיתעלה הוא בזה חלילה, כי אם מתכנן באמת להתקרב לה' יתברך יודע באמת היכן מקומו הוא, ומבין לכן מאמרים ז"ל **“קשט עצמך תחלה”**. (שיש"ק ה - תלח)

רבים רבים חסיד'י ברסלב היו שנהגו לטעם בבקר אחר התפילה בין תפילין דרש"י לתפילין דרבנן תם מעט מזונות וכדומה, ואחר כך נשאר פטה שעות ארוכות בבית הפדורש לעסק בתורה ועבודתה, מעטפים עם התפילין דרבנן תם, אשרי להם. (שם ה - תנג).

וכו"ב ג"כ באור החיים הקדוש (שמות ג' ח'), שלעתיד יתנסו ישראל בשער החמישים של הטומאה, ומבואר בספרים דהוא נסיון האפיקורסות, וכפי שאומר הגר"י **לוינשטיין** זצ"ל בשם ה"חפץ חיים", שזו עיקר משמעות מלחמת גוג ומגוג, ובא חבוקוק והעמיד את כל התורה באחרית הימים על יסוד אחד והוא נסיון האמונה, וכנאמר: **“וצדיק באמונתו יחיה”**.

שו"ת של חסד
ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

האם מותר לקרוא תהילים בלילה, ומה הדין לקרוא תהילים "בין השמשות" דהיינו אחר השקיעה וקודם הכוכבים?

לכתחילה אין לקרוא תהילים בלילה כלל. שו"ת רב פעלים (חלק ב' סימן ב') יביע אומר (חלק ו' אורח חיים סימן ל'). ויש להימנע מאמירת תהילים מהשקיעה אף שעוד לא הגיע זמן צאת הכוכבים. (שו"ת אמרי אליהו סימן ליה). ובעת צרה כגון לצורך אשה המקשה ללדת או לצורך חולה וכדומה מותר לקרוא אף לכתחילה. (ציץ אליעזר חלק ח' סימן ב').

אדם שעשה ניתוח קיצור קיבה, ומחמת כך אינו מסוגל לאכול הרבה, שבאכילה מועטת מרגיש שובע, אם אכל פת פחות מכזית האם יכול לברך ברכת המזון כי אכל שיעור שביעה, או שמכיון שאכל פחות מכזית לא יברך?

נחלקו הפוסקים בזה, יש אומרים שאם הוא מגיע לשביעה צריך לברך ברכת המזון אף אם אכל פחות מכזית, משום שכאשר אדם שבע הוא חייב לברך מן התורה שנאמר **“ואכלת ושבעת וברכת”**, ומה שאמרו שצריך לאכול כזית כדי לברך היינו כאשר אינו שבע מאכילתו שאז צריך לאכול לפחות כזית, אבל אם שבע מאכילתו מברך אף בפחות מכזית. שו"ת חתם סופר (אורח חיים

פלפל חריף שנחתך בסכין בשרי האם נהפך להיות בשרי שצריך להמתין שש שעות אחר אכילתו?

נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה סימן צ"ו סעיף א') שדבר חריף שחתכוהו בסכין בשרי אסור לאכול עם חלב, ודינו כדבר שהוא ביחזקת בשרי"י שמוותר מיד אחר אכילתו לשתות או לאכול חלבי, ואין צריך להמתין אחריו שש שעות כי אין דינו כבשר חמס.

יש להדגיש כאן שלשיטת מרן השלחן ערוך אין הפלפל נחשב לחזקת בשרי אלא כאשר הסכין היה "בן יומו" דהיינו שבאותו היום חתכו בו בשר רותח בכלי ראשון, אבל אם הסכין אינו בן יומו שעבר 24 שעות מהפעם האחרונה שחתכו בו בשר, הפלפל נחשב לפרווה גמור ומותר לאכול עם חלבי. אמנם האשכנזים מחמירים כדעת הרמ"א שם בשלחן ערוך שגם אם הפלפל נחתך בסכין שאינו בן יומו אסור לאכול פלפל זה עם חלבי.

כידוע שיש מעלה גדולה להתפלל בברית מילה בשעה שהתינוק בוכה, מה הדין בברית המתקיימת בשבת, האם יהיה מותר לבקש בקשות אישיות כאשר התינוק בוכה?

מובא בספרים הקדושים על מעלת בכי התינוק בשעת המילה, שקולו עולה לשמים בלי מונע ובלי שום קליפה, ולכן יכול כל אדם לכוון אז בעת צרותיו, שיתפלל בעת
2 | עלון "חוט של חסד"

תפילין בהזמנת אליהו הנביא

הדקות חלפו ורבי משה סיים את מלאכת הקודש. בפנים מאירות הרים את ראשו לעבר רבי דוד ונתן לו שלום. "מה שמכם?" שאל רבי משה.

"צפרא טבא".

דממה מוחלטת. שום תגובה לא הגיעה מהצדיק שרכן על גבי השולחן ושרטט אותיות סת"ם בכתב פנינים מרהיב עין ביופיו.

הרה"ק רבי דוד מלעלוב עמד בצד וחיוכה. לפני מספר ימים ניגש אל רבו, הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין - 'החזוה' הקדוש, וסיפר שהתגלה ספק בכשרות התפילין שלו. רצונו לדעת אצל מי כדאי לרכוש תפילין חדשות.

"סע לפשעווארסק", ענה 'החזוה' לרבי דוד מלעלוב, "שם יושב יהודי בשם רבי משה, סופר מוסחה. אצלו תזמין".

כעת עמד רבי דוד בחדר הקטן בפשעווארסק, חיכה שרבי משה ישיב לברכת השלום שלו, אך הדממה לא הופרה. רבי משה ישב וכתב בריכוז מופלא, בכוונות טמירות ונעלות, והתעלם מנוכחותו של האורח בחדר.

הדקות חלפו ורבי משה סיים את מלאכת הקודש. בפנים מאירות הרים את ראשו לעבר רבי דוד ונתן לו שלום. "מה שמכם?" שאל רבי משה.

"דוד", באה התשובה.

"ומהיכן אתם?" שאל בעל האור פני משה.

"מלעלוב", ענה רבי דוד.

"אם כן", קם רבי משה ממקומו וניגש אל ארגז בצד החדר, "הרי שעבורכם ציווה עלי אליהו הנביא ז"ל לכתוב תפילין..." באומרו זאת הוציא רבי משה סן הארגז שני זוגות תפילין ומסרם לרבי דוד מלעלוב.

על נייר העטיפה שבו היו מונחות התפילין, נכתב: "נכתב לשם רבי דוד מלעלוב".

אם תתמהו מפני מה צריכים להדגיש על הנייר לשם מי נכתבו התפילין, והרי אין זו קדושת ספר תורה שצריכים לכתוב דווקא 'לשמה', ותפילין שנכתבו עבור יהודי אחד כשרים גם עבור יהודי אחר - צודקים הנכם. הסכיתו אפוא להסברו המופלא של הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק:

רבי משה מפשעווארסק, בעל 'אור פני משה' (יב בטבת יום פטירתו), היה מגדולי הצדיקים בדורו והתמחה ביותר

ולא רק תפילות אקראיות ומקוצרות פה ושם, אלא זמן רציני, קבוע, ארוך, שבו אתה יכול להאריך ולפרט ולהתחנן, זמן ארוך של עבודה שבו הדברים חודרים ללב שלך ופועלים, כי כל המאריך בתפילתו אין תפילתו חוזרת ריקם.

הפתרון הקל ביותר

עכשיו נחזור למשל של הציק. תחשוב שאתה מתעורר בוקר אחד ומקבל טלפון ממנהל הבנק שיש לך מינוס של ארבעה מיליון שקל. כל מה שתעבוד ותרוויח זה אפילו לא מכסה את הריביות החודשיות של המינוס הזה. ועל הלוואה במצב שלך אתה יכול רק לחלוט.

אבל מנהל הבנק אומר לך "שמע נא לקוח יקר, אני מבין שאתה לא יכול לפרוע את החוב גם אם תחיה אלף שנה, לכן אני מציע לך שתקבל על עצמך קבלה חזקה להתפלל חצי שעה ביום על כל הלקוחות של הבנק שייצאו מהמינוס, ואני מוחק לך את החוב..."

מה תגיד? שזה קשה מידי? שאין לך זמן? שאתה מעדיף לעבוד מצאת החמה ועד צאת הנשמה ולראות איך כל פרטה שאתה מרוויח רק נבלעת לתוך חור שחור שהולך וגדל הולך ותופח ויוצא משליטה?

אם אתם יודעים את התשובה לשאלה הזאת, אתם בוודאי מבינים איך גם אתם יכולים לקבל על עצמכם באמת את מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך... תתחילו להתפלל!

ואני מזמין אתכם יהודים יקרים, כל מי שזוכה להיות חכם ובעל לב טוב ועם רצון מינימלי לעשות משהו טוב ואמתי בשביל עצמו ובשביל עם ישראל, משהו אמיתי בשביל ה' - לקבל על עצמכם בקבלה חזקה, לא בלי נדר, ולא אולי, ולא כשיהיה לי זמן, אלא בקבלה שאת זה אתם עושים לפני הכול: להתפלל על עם ישראל חצי שעה בכל יום שכל עם ישראל תהיה להם אהבת ישראל שכולם יעשו את החצי שעה הזאת.

אנוכי אערבנו

יהודה קיבל על עצמו ערבות עבור בנימין. הוא הבין מה שהוא אומר. הוא היה מודע למשמעות העמוקה של הערבות. ערבות זה אומר מסירות נפש בכל מחיר. זה אומר שאין שום אפשרות שהוא חוזר הביתה בלי אחיו הקטן. רק זה שכנע את יעקב אבינו לסמוך עליו.

גם אנחנו ערבים על כל יהודי ומחויבים במצוות "ואהבת לרעך כמוך", וזה אומר שאנחנו צריכים לעשות הכול כדי לפנות סמנינו לפחות חצי שעה בכל יום ולהתפלל שכל עם ישראל יזכו לאהבת ישראל כדי שנזכה גם אנחנו בתוכם לאהוב כל יהודי באמת כמו שאנחנו מקווים, וזה מה שיביא אותנו לקיום כל התורה כולה וזה מה שיקרב את הגאולה השלימה בקרוב ברחמים.

בברכת שבת שלום ומבורך

במלאכת הקודש של סת"ם. לבד מכתב בקי היה בכוונות את מלאכתו בטהרה מופלגת שאין כמותה. רבים מצדיקי דורו חשקו להתעטר בתפילין מכתב ידו של הרה"ק מפשעווארסק, אולם המלאכה הייתה כרוכה בביגעה רבה ולא כולם זכו בה.

השרף הקדוש רבי אורי מסטרעליסק גילה שהאור פני משה אינו כתב סתם תפילין ומזוזות ומוכר, אלא כתב אותן לפי שורש נשמתו של מי שעתידי להשתמש בהן, לפיכך על כל תפילין צוין לשם מי נכתבו ומי יזכה להתעטר בהן...

ומעשה ששלח הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז את תלמידו אל האור פני משה בבקשה שיכתוב עבורו מזוזה. ניצל התלמיד את ההזדמנות וחילה את פני רבי משה שיכתוב שתי מזוזות: האחת עבור רבו הקדוש ממעז'בוז ואחת עבור התלמיד עצמו.

בעת מסירת המזוזות שם האור פני משה בידי התלמיד מזוזה אחת ואמר: "זו עבור רבך". לאחר מכן נתן לו מזוזה נוספת ואמר: "זו, עבורך".

כאשר הגיע התלמיד בחזרה אל הרבי ר' ברוך ומסר לו את המזוזה, שאל רבי ברוך את התלמיד: "האם אמרת לרבי משה שהמזוזה מיועדת עבורי?" השיב התלמיד בחיוב.

התהלך רבי ברוך בחדרו אנה ואנה, ולאחר מכן ניגש וברר אצל התלמיד שנית האם אכן הדגיש לפני הרה"ק מפשעווארסק עבור מי מיועדת המזוזה.

שוב ענה התלמיד בחיוב, אלא שעתה סיפר שאף עבור עצמו הזמין מזוזה, שמא ירצה הרבי לראות אותה.

אך קיבל רבי ברוך לידו את המזוזה השנייה, אורו פניו וקרא בשמחה: "אכן, זו המזוזה שנכתבה עבורי..."

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה

אסור לעשות שום מלאכה בבית הכנסת או בבית המדרש

אולם מותר לכרוך שם

את הספרים של בית הכנסת

וזמן הראוי לכורכם שלא בבית הכנסת

(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

יש לו סיפוק וטוב לו

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

ורוצים לקבל את מה שמחזיק בידו, ובסוף, אחרי שבזבוזו את כל היום ברדיפה אחריו, הוא פותח את ידו ומראה לכולם שלא החזיק בידו כלום, והוא רק תעתע בהם ושרף את זמנם, ויוצא שאדם שוויתר על איזו תאוה בשביל לעשות מצווה, הוא לא הפסיד כלום, אלא רק הרוויח. ועתה יש לנו כבר חצי מהחשבון: הפסד מצווה - כלום. אין שום הפסד מעשיית מצווה! ועדיין יש לנו את החצי השני של החשבון: שכר המצווה, שהרי נאמר: הפסד מצווה כנגד שכרה, ושכרה של מצווה אין לו שיעור, ולא רק בעולם הבא, אלא כבר בעולם הזה, האדם רואה את החיים הטובים שיש לו בזכות המצוות.

המשך החשבון הוא: שכר עבירה כנגד הפסדה. כל אדם שיעשה חשבון, מה הוא למעשה הרוויח בעבירה שעשה, יראה בברור שהוא לא הרוויח כלום. כי כאמור, מעשיית עבירה לא נשאר לו שום דבר ביד. האדם רק מספק את הדמיון שלו, ובפועל נשאר ריק מכול וכול. והמשך החשבון: כנגד הפסדה - איזה הפסד עצום! לא רק בעולם הבא, שבו יצטרך לתת דין עליה ולהיענש, אלא כבר בעולם הזה הוא מאבד את כל הנועם והתענוג של הקשר עם ה'.

יוצא לנו מכאן כלל: קרוב לחשבון נפש - קרוב לה'. רחוק מחשבון נפש - רחוק מה'.

חז"ל דורשים את הפסוקים (במדבר כא): "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תיבנה ותיכון עיר סיחון. כי אש יצאה מחשבון להבה מקריית סיחון" וגו' אמר רב שמואל בר נחמן אמר רבי יוחנן: מהו שכתוב "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון?" המושלים - אלו הם הצדיקים המושלים ביצורם, שעיקר עצתם היא: "בואו חשבון!" בואו נחשב חשבוננו של עולם: הפסד מצווה נגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה.

הגמרא מלמדת אותנו, שמי שרוצה להיות מהמושלים ביצורם, צריך פשוט לעשות חשבון: מה הוא הפסיד בעולם הזה כשעשה מצווה? וכן מה כבר הרווח וההנאה שהיו לו מן העבירה כנגד הפסד הנורא שנהיה לו אחרי כן! כל מי שיעשה חשבון כזה, מובטח לו שהוא יראה מיד שבעשיית המצווה הוא רק מרוויח. כי כבר בעולם הזה - יש לו סיפוק וטוב לו על הנשמה; וכל שכן בעולם הבא, שאז יראה את האור הגדול של כל מצווה ומצווה, ולמה זכה על ידי מעשה פשוט שעשה. כי מה תאמרו? שהוא הפסיד את תאוות והנאות העולם הזה בשביל המצווה? כל אחד יודע, שכל תאוות העולם הזה אינן כלום, והאדם יודע היטב את הריקנות שמרגיש אחרי שרדף אחר העולם הזה.

ועל זה אמר רבינו משל, שהיצר הרע דומה לאחד שרץ בשוק כשידו קמוצה, וכאילו מחזיק בה איזה אוצר, וכולם רצים אחריו

רבי מרדכי יוסף מאיזביצה זי"ע ז' טבת

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

שנגלה לו מסוד ה' ליראיו". רבי צדוק חיפש הרבה אחרי רב עד שהגיע אל הצדיק הקדוש רבי מרדכי יוסף ליינר מאיזביצה-ראדזין, מחבר הספר "מי השילוח". בהיותו באיזביצה חלם חלום שבעקבותיו החל לקנות את דרכו בחסידות והפך לחסיד מובהק לרבי מאיזביצה. ההתקשרות לרבי מאיזביצה חוללה שינוי עמוק בחייו של רבי צדוק, הן בלימוד והן בעבודת המידות. אז גם קיבל על עצמו תהגות חסידיות, והחל לאכול סעודה רק כאשר נחשבה לסעודת מצווה, ולכן בכל יום היה מסיים מסכת אחת מן התלמוד-בבלי, ועל סיומה היה סועד ארוחה אחת, ובשבת היה מסיים שתי מסכתות: שבת ועירובין. כאשר שמע רבו שהוא אוכל רק סעודה אחת ביום, גזר עליו לאכול עוד סעודה אחת לפחות בכל יום, בעקבות כך החל לאכול שתי סעודות ביום ואמר ששתייהן סעודות מצווה - האחת על סיום מסכת והשנייה על שמיעה לדברי חכמים. רק שבע שנים זכה להיות קשור לרבו, שנפטר בשנת ה'תרי"ד, אולם מאותם שבע שנים לקח הדרכות לכל חייו.

לאחר פטירת האדמו"ר מאיזביצה נתפלגו חסידיו - חלקם הכתירו לאדמו"ר את בנו, הזבית יעקב, ואחרים וביניהם רבי צדוק הכהן, נטו אחר גדול תלמידיו, הצדיק רבי יהודה לייב איגר, שכונה רבי לייבל'ה והפך בהמשך למייסד חסידות לובלין. כשהתלבט רבי לייבל'ה האם לקבל על עצמו את האדמו"רות, נתן לו רבי צדוק 'פדין נפש', כדרך שנותן חסיד לרבו, וזכה הכתירו לאדמו"ר.

הרה"ק מאיזביצה נפטר בז' בטבת תרי"ד לאחר 13 שנות הנהגה זכותו יגן עלינו אמן.

הרה"ק ר' מרדכי יוסף נולד בטומשוב בשנת תקס"א לאביו רבי יעקב ליינר, שהיה מתלמידי החוזה מלובלין, ומיוחס עד לרש"י. היה תלמידו של רבי שמחה בונים מפשיסחא. נכדו, רבי גרשון חנוך הניך זי"ע (האדמו"ר מראדזין, מחדש התכלת) העיד על סבו: הוא היה אחד המיוחד שבחדרו של רבו אשר עשה כרשב"י ועלתה בידו. עזב כל ענייני עולם הזה ומכר ביתו נחלת אבותיו וכל כלי תשמישו הנשארים לו מאביו וכתת רגליו ללמוד תורה וכלכל עצמו בלחם צר, ולא מנע עצמו מבית מדרשו של רבו תשע שנים רצופות. רק על שבועות אחדים בשנה נסע לביתו. ואף כי היה גבר חלש, תש הכח וידוע חולי, לא הביט כלום לטובת גופו וסבל צער קור חום, ואף כי מתולדתו היה ענוג מאוד. אחר פטירת רבי שמחה בונים מפשיסחא בשנת תקפ"ז הצטרף לקבוצת החסידים שקיבלו עליהם את הנהגתו של רבי מנחם מנדל מקוצק אותו הכיר כבר מילדותו בעיר טומשוב. עקב רבים ששחרו לפתחו עבר רבי מרדכי יוסף לעיר טומשוב ומאחר יותר באיזביצה שליד לובלין. רבי מרדכי יוסף עצמו לא כתב את דברי תורתו, אולם לאחר פטירתו ליקט נכדו, האדמו"ר ר' גרשון חנוך הניך ליינר, חלק מדברי התורה והוציא אותם בספר "מי השילוח" בשנת תר"כ, כשש שנים לאחר פטירתו. שם הספר הוא על פי דברי רבו של רבי מרדכי יוסף, רבי שמחה בונים מפשיסחא שאמר עליו שתורתו היא "כמי-השילוח והולכים לאט לאט אבל חופרים עמוק עמוק". בנוסף לכך ראשי התיבות של שמו יוצרים את המילה "מי". תלמידו היה רבי צדוק הכהן מלובלין - שהתייחס בהערצה לרבו. במקום אחד אף כתב "קבלתי ממי

קו האמונה
02-6444250

תחשוב טוב
יהיה טוב!

ורבים באהבת חינוך!!

אני אוהב כל יהודי
לרכישת צמידים ומוצרים נוספים:
050-9931931

רשמים ממעמד הפרנסה

בסיעתא דשמיא ביום רביעי כ כסלו, אל מול הכותל המערבי התקיים מעמד פתיחת הפרנסה, מעמד רב רושם שכולו מסוגל לפתיחת הפרנסה.

המעמד התקיים בראשות מו"ר ראש המוסדות הרה"צ שלום ארוש שליטא ובהשתתפות 70 גיבורי כח עושי דברו אשר לקחו על עצמם עזרה וסיוע למוסדותינו הקדושים.

במהלך הערב התקיימו תפילות מרגשות וסגולות מיוחדות לפתיחת השפע והפרנסה. כמו כן נהנו המשתתפים מסעודת שף מפוארת מאוד ומשי יוקרתי מבית חברת הצורפים.

את הערב ליווה זמר ששימח את הנוכחים ויחד פצחו בשירה וריקודים עד לב השמים, וכל זאת ממש מול הכותל המערבי.

הערב התקיים לבקשת מס' משתתפים שלקחו חלק בערב דומה בשנה קודמת וראו ישועות מעל הטבע, ואשר העידו עליהם כי לאחר שהשתתפו במעמד פתיחת הפרנסה בשנה הקודמת, אכן זכו וראו ישועות גדולות ונפתחו להם שערי הפרנסה.

נשמח לראותכם בשנה הבאה בירושלים הבנויה...

בברכה לפרנסה טובה וברוכה לכל בית ישראל

ואת צנועים חכמה

וביקש מהשליחים שיתלוו אליו. כשהגיעו לאחת מהערים התרחש דבר חוזר כולם כיבדו את השליח בכבוד גדול ולא התייחסו כלל לברון. השליח התמלא בושה גדולה בידועו כי כל הכבוד מגיע לברון. ומזה נלמד שכאשר אדם מתפאר במעשיו הוא נופל 'לכוחי ועוצם ידי' ואינו מבין שכל מעשיו, כישרונותיו והצלחותיו של האדם הם בחסד ה' כמו שכתוב "כי הוא הענות לך כח לעשות חיל".

ועוד מובא בעניין הצניעות שמעידה על חכמה כמו שמפרש רבינו יונה את הפסוק במשלי "בא זדון, ויבוא קלון ואת צנועים חכמה": מיד שבא איש הזדון בא הקלון, וזאת משום שאינו יכול להתאפק ומיד מבייש את חברו. לא כן הצנועים היודעים לשים לפיהם מחסום וזה מביאם לידי חכמה, כמו שכתוב "גם אוויל מחריש חכם ייחשב".

ומפרש בעל התוכחות מוסר: כשבא איש הזדון מיד מתפרסם קלונו, 'ואת צנועים חכמה' הצנועים מצניעים מעשיהם הטובים שלא לגלותם ברבים.

ומעשה ברבי שלמה לוריא 'מהרש"ל' שמתחת ביתו התגורר הירקן רבי אברהם שלא דיבר עם אף אחד אלא בדברי חולין ועשה עצמו עם הארץ, לילה אחד שמע הרש"ל את שכנו מפלפל בסוגיה גדולה והתפלא מאוד. לאחר זמן מה התקשה הרש"ל בלימודו והלך לשאול את שכנו שכמובן ניסה להתחמק. רק לאחר הפצרות רבות נענה לבקשתו וביקש שלא יגלה לאף אחד את סודו. ולאחר פטירת הרש"ל מצאו בצוואתו שביקש שימנו את ר' אברהם אחריו שאין חכם כמותו "ואת צנועים חכמה".

ההפטרה עוסקת בתחילת מלכות דוד על שבט יהודה. אומר הבן יהודע שדוד זכה למלוכה בזכות צניעות שהייתה בו. ועוד כתוב בגמרא על שאול שבזכות הצניעות שהייתה בו שלא גילה שנמשח למלך זכה ויצאה ממנו אסתר.

הצניעות בדברי רבותינו אינה עוסקת רק בלבוש, כמו השימוש הנפוץ בימיו למילה צניעות: אלא במובן הרחב שלה שצניעות פירושה פרושה כיסוי והסתרה ההפך מגילוי.

מכאן שצריך האדם להיזהר מלפרסם ברבים את מעשיו הטובים כי גם להצניע את מעשיו זה סניף ממידת הצניעות. ויש לדעת שהכוח של המצווה לשמור ולהגן על האדם מכל מיני פגעים מותנה בכך שהאדם שומר את המצווה ביעו לבין קונו. כמו שדורשים על הפסוק "הצנע לכת עם אלוקיך" כלומר מה שאתה עושה בהצנע זה נשאר עם אלוקיך, דהיינו שהשכר עבור המצווה נשאר שלם, מה שאין כן כאשר המצווה מתפרסמת אז יורד מהערך שלה בשמים.

המילה "מצווה" היא מלשון ציווי, וצריך להתבונן מי ציווה אותנו, הלא הוא ה' יתברך. ואם כך, ממי לא אנו צריכים לקיים את המצוות לכבודו יתברך ולא לחפש לקבל כבוד תמורתן.

ונמחיש זאת במשל על ברון נדיב לב שהרבה לפזר צדקות לעיירות רבות ולשם כך העסיק שליחים. אחד מהשליחים העביר סכום הגון בכל חודש לעניי עירו ולא סיפר שהצדקה נשלחה מהברון. כולם חלקו לשליח כבוד גדול בחשבם שהוא הנדיב בעצמו. יום אחד כאשר הברון התפנה מעיסוקיו, יצא לפגוש את העניים ולדרוש בשלומם

חיזוקון

מתחזקים בשמירת שבת

מלאכה
בערב
שבת

אין לעשות
מלאכת קבע
שאינה לצורך השבת,
מזמן מנחה קטנה.
אולם מותר לו לעשות
מלאכת עראי,
כתפירת כפתור וכו'
עד סמוך לשבת.
וכן כל מלאכה
המותרת
בחול המועד,
מותרת בערב שבת
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

התקדמנו!

העולם ממשיך ומתקדם לקראת הגאולה...
אל תשאר מאחור!

על אב ובן נאמר שנתרו לבדם, מי הם?

תשובות פרשת וישלח: המילה וישלח יש בתוכה את שלושת המילים: שי, שיח, חיל? הזוכה: ש. חזן י-ם

al5308000@gmail.com | 02-5812252

מנף ההצלה

אנחנו שראינו את המחזה המחריד הזה מהצד ולא היה ביכולתנו לעשות דבר חוץ מלזעוק לה' שאחי יצא ללא פגע.

תוך כדי כל התרחיש המוזר הזה, שהכל קורה בשניות ספורות אני אומר לאחי שעמד לצידי: רגע, "התודה"! מיד פתחנו ב"מזמור לתודה" ובתודה לה'. הודינו לה' על ששלח לנו את המנף ושאחי תלוי כעת בדיוק עליו ותודה לך ה' שהוא נפל מקומה ראשונה ולא מקומה גבוהה ועוד...

די! כבר לא יכולנו יותר. ניגשנו לאחינו על מנת לבדוק את מצבו. לבנתיים אבא כבר ירד וניגש לבדוק את אחי. למרבה הפלא הגדול אחי לא קיבל אף מכה ולא שום נזק כלל. רק מעט קילופי עור מהחוט שהיה כרוך סביב ידו.

במוחש ממש ראינו עד כמה התודה חזקה ומסוגלת. לאחר מה שקרה ושעשינו חושבים הגענו למסקנה כי רק התודה וההודאה היא זו ששמרה והגנה עליו.

אמרת תודה ואחי ניצל מהמנף.

שמי יוסף. רציתי לספר סיפור השגחה מופלג מאוד ולפרסם על חסדיו הגדולים שעושה עמנו הקב"ה ועל החסד הגדול במיוחד שנתן לנו את התודה שיכולה להציל חיים. אנחנו גרים בבניין מגורים גבוה במיוחד ואנחנו גרים בקומה גבוהה עקב כך יש לנו מנף בו אנו מעלים קניות וכד' לבית.

באחת הפעמים שאבי היה בבית על-מנת להעלות קניות מהמנף ואחי היה למטה בכדי לקשור את השקיות במנף. תוך כדי שהוא קושר את השקיות איך שהוא נכרכה ידו בחוט המנף ובין השקיות, אבי שלא הבחין בכך התחיל להרים את המנף ואחי שידו הייתה קשורה בנוסף לשקיות אף הוא החל לעלות עם השקיות כלפי מעלה. המחזה היה מחריד, אחי שהמתרוסם עם המנף זעק לעזרה. אנחנו למטה רואים, צועקים לאבא ולא יכולים לעזור. אך מיד שאבי שמע את הקריאות הוא עצר. אחי היה תלוי בין שמים לארץ, הוא כבר היה באוויר בגובה של קומה. ואז השתחררה ידו מהסיבוב במנף והוא קפץ קומה שלימה...

לשון הרע | טבת

הסגולה החזקה ביותר להצלה זה שמירת הלשון, כי היא מצילה מסכנות מסבל ומצרות (א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחוקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיונות

המילים התבלבלו

בפסוק שלפניכם בכל מילה האותיות התבלבלו סדרו את האותיות וגלו את הפסוק מפרשת שבוע

"ומאיר סויף לא חיאו ניא וסיף עוהד באי יח ואל ילכו חיאו תולנע ואתו יכ נהבול פנימו"

מה קיבלתם?

בדיחות הדעת

שוטר עוצר נהג שעבר בצומת באור אדום. "הצג בבקשה רישיון נהיגה", אומר השוטר. "אין לי", עונה הנהג. "הצג בבקשה רישיון רכב", אומר השוטר. "אין לי", עונה הנהג. "הצג בבקשה תעודת ביטוח", אומר השוטר. "אין לי", עונה הנהג. "הצג בבקשה תעודת זהות", אומר השוטר. "אין לי", עונה הנהג. "אם כך, אני נאלץ להזמין קצין שיעצור אותך". כשמגיע הקצין הוא מבקש מהנהג את מסמכיו, והנהג מציג בפניו את המסמכים בזה אחר זה. "אם כך", שואל הקצין, "מדוע אמר לי השוטר שאין לך מסמכים?" "אני לא יודע", עונה הנהג. "בוודאי יאמר לך תכף שגם עברתי באור אדום!"

העלון מוקדש להצלחת אייל בן ניצה פרנסה טובה וכל הישועות

להקדשת העלון: 02-5308000

יש לשוחח על הנשאים ולהעלות דרכי התמודדות יחד, ולא לאפשר לילד לחשוב שהוא "כישלון" מעתה ועוד עולם. אנחנו הורים אחראיים, לחייג היום למישהו שאנחנו סומכים עליו, נתייעץ, נבדוק את הבעיות מבחינה מקצועית, אבל תמיד תמיד נסביר לילד שקנה-המידה של ההצלחה שלו ושל הדרישה שלנו ממנו הוא: שהוא יעשה את מירב המאמצים שהוא יכול לעשות ולהשיג כרגע.

נאהב את הילד בכל מקרה ונעודד אותו בכל מקרה.

כי אם בטעות לא נעודד אותו כשהוא לא מצליח, נגרם לו ח"ו לנזק שגם במה שהוא יוכל להצליח, גם שם הוא לא יצליח. נתרגל לעודד את הילד על המאמץ ולא על ההישג. נחדיר בילד שהכי חשוב זה שהוא לא יתייאש ושתמיד הוא יתרגל לעשות מה שהוא כן יכול לעשות ומבחינתו כשהוא עשה את מה שהוא יכול זוהי ההצלחה שלנו ושלנו. כי רק כשהיה לילד את האיוון לדעת "לקבל ולאהוב את עצמו" בכל מקרה, גם אם הוא "בסוף הרשימה" זה ייתן לו את הכוח לנסות להתקדם תמיד כמה שהוא יכול גם אם זה יהיה רק מקום אחד קדימה, רק ככה הוא יצליח בעיה להתקדם אל סף היכולת והגשמת הפוטנציאל של עצמו.

הכניסי את הברכה לבית שלך!

הרבנית ארוש תחי" בערבי חיווך מעצימים, הפרשות חלה, הלל, הודאה ולכל ישועה

להזמנות: 052-3372280

הרב אבוהצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

נכשלת, אני לא כישלון פרק ו'

הורים יקרים, עלינו להפנים שבדרך כלל הגורם העיקרי לכישלונות ילדים הוא "חוסר ביטחון" דהיינו: סך התנסויות של חיי הילד לימדו אותו להעריך שהוא לא יכול או לא יודע להצליח ולכן הוא "כישלון". זה תובנה פנימית, שנבנתה במשך השנים תוך כדי חוסר הצלחה לאחר התנסות, ובנוסף הפידבק השלילי שהתקבל מהסביבה. הפידבק השלילי ומשך זמן ההתנסות ללא הצלחה, גורם לילד להאמין שהוא כבר אינו יכול אי פעם להצליח. תחושה זו מועצמת במיוחד במידה וגם ההורים שותפים אליה. שהרי אם ההורים, שהם עיקר המשענת הנפשית של הילד- אינם סומכים עליו, גם הוא ילמד שלא לסמוך על עצמו ולקחת על עצמו את האחריות ללימודיו ולחיו. ולכן זהו מסר חשוב שאותו יש להעביר תמיד תמיד לילד- אנחנו בוטחים בך ומאמינים תמיד בהצלחתך.

בשלבי ההצלחה

נעשה קצת ריענון לתהליך: כאשר נצליח לעבור את המשוכה הראשונה (בפרק א'): לא לקחת באופן אישי את כישלון הילד. נוכל לעבור דרך המשוכה השנייה (בפרק ב'): להיות רגועים ולהתמודד עם הבעיה באובייקטיביות ולא "בטיוח" נגיע בע"ה לפרק ג': לאהוב את הילד, להאמין ביכולותיו ולשדר לו ביטחון והצלחה. אך בכדי שנוכל באמת להצליח, עלינו לבדוק את הנושא הכי חשוב: האם התפללנו על הילד שתהיה לו הצלחה ולא יהיה ח"ו כישלון? האם הילד התפלל על עצמו וביקש מה' לעזור לו להצליח? נזכור תמיד את דברי רבי נתן מברסלב כפי שמו"ר הרב שלום ארוש שליט"א מדגיש תמיד: "כשיש בעיה או חיסרון, זה או בגלל שלא התפללנו בכלל או שלא התפללנו מספיק". ולכן נשקיע את מירב המאמצים ל"סור מרע" של הכישלון, ל"עשה טוב" של מוגנות, ביטחון, עידוד ואהבה ונתפלל על זה כל הזמן.

צריך דלי של התחזקות

בואו נניח דברים על השולחן! נניח שיש לילד בעיה לימודית, חברתית, התנהגותית או כל בעיה אחרת. נחשוב, כאשר אנחנו ח"ו לא עוצרים את מרוץ החיים ולוקחים על עצמנו את הטיפול בצורה מקצועית לעזור לילד ולעבוד בצורה מודרכת כדי להחזיר אותו לתלם.

האם בנישה שלנו אנחנו "עוזרים לו"? האם כשנוסיף לילד עוד בעיה, כמו "לרדת עליו" ולהאשים אותו במצב, נוכל לפתור את הבעיות הקודמות? עלינו לדעת שבכדי לפתור בעיות: עלינו קודם למנוע את המשכן.

"מתח שלילי" הוא בעיה, "גערות וצעקות" הם בעיה ובוודאי ש"השפלות וביזיונות" הם בעיה. לכן, חובה עלינו להוריד את המתח שנוצר לילד מהבעיה, למתן, להרגיע, לנסוך ביטחון, לתת תקווה, להאיר ולא להעיר, להוריד את רף הדרישות והציפיות שלנו, לעבוד במנות קטנות- ולהחמיא במנות גדולות. לחזק ולא להחליש, להיות כמו רבי נתן מברסלב, שאם היה בדורנו היה נחשב ל"גדול המחזקים" שאמר: "על כל כף של התעוררות צריך דלי של התחזקות".

פרופורציה

אבל הילד לא מבין מה שאנחנו מדברים איתו ואנחנו צריכים לפעמים "לעורר" אותו. בסדר, אבל נעצור לרגע ונחשוב: "אנחנו מסוגלים לאהוב אותו עם הבעיה? אנחנו באמת רוצים לעזור לו? או שאנחנו מעדיפים- להתלונן או להטיח האשמות, כדי להרגיע את המצפון שלנו?"

דבר נוסף עלינו לזכור: במידה והבעיה היא לימודית, זה לא סוף העולם, כי הלימודים הם רק פן אחד בחיי הילד ואינם משקפים את כל ככלול אישיותו ויכולותיו, ובוודאי לא את הצלחתו העתידית. לדוגמה ילד המתקשה לימודית ונניח שכרגע הנושא לא מטופל, מכל סיבה שלא תהיה, זה לא אומר שהילד צריך לקבל ביזיונות והשפלות. נכון הילד בינוי ולא בטוח שהוא יהיה "גאון הכיתה" אבל אם לא נהרוס לו את הדימוי העצמי, כאשר כן נטפל בבעייתו הוא לפחות יוכל לעזור לעצמו ולהאמין ביכולותיו.

מה עושים "בכל מקרה"

טוב, נניח ואנחנו נמצאים בדרך הזו- ננמעים מלשגות, עושים טוב ומתפללים, אך על אף כל ההבטחות של הילד לרצות ולהצליח, המציאות מראה שיש לו עדיין הרבה כישלונות. כמובן, עלינו לברר מדוע הניסיונות של הילד להצליח לא צלחו ביזו. ייתכן שיש לו קושי אובייקטיבי שאותו כדאי לברר יחד איתו, יכול להיות שלא תמיד הוא עשה את מה שהתחייב לקחת על עצמו או שאולי שכח ועשה לעצמו "הנחות".

לרגל הילולת רבי נתן | י"טבת

מתשיכים עם המהפכה אקיימים את צוואת הצדיק!

הפצת אמונה ושמחה:
בבתי חולים | בקרב חיילי צה"ל | בבתי סוהר | קרוב רחוקים | פעילויות נוער
שיעורי תורה ואמונה | נכסי חיזוק ברחבי הארץ ובעולם | הפצת ספרי אמונה במגוון שפות

להיות חזקים! ברצון בממון ובטרח

קחו חלק בזכות הגדולה 02-5308000 | 052-2240696

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ז' טבת תשפ"ב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:00 תל-אביב: 4:14 חיפה: 4:03 מוצאי שבת: ירושלים: 5:16 תל-אביב: 5:17 חיפה: 5:15 ר"ת: 5:52

פרשת זיגש

איסור הלבנת פנים

"אין לו חלק לעולם הבא..."

פעם התפלל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל באחד מבתי המדרש וה'בעל קורא' נכשל בקריאתו. היו לו הרבה שגיאות, כשכל שגיאה מגוחכת מקודמתה, עד שהמתפללים לא הצליחו להתאפק מלצחוק.

ואולם רבי יחזקאל נשאר עומד בכל הרצינות ובכבוד ראש. לאחר התפלה ניגש אליו אחד התלמידים ושאלו בפליאה: ילמדונו רבינו, היאך הצליח להשאיר רציני בכל השגיאות שנשמעו, מילא בשאר השגיאות עוד אפשר להבין, אבל כשאמר טעות פלונית, הרי לא היה שייך להתאפק מלצחוק?

וכך השיב לו רבי יחזקאל: "באותו רגע שהוא אמר את הטעות הזו, שאמנם היה קשה לשמוע אותה ולא לחייך, צץ בראשי מאמר חז"ל: "המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא". חשבתי לעצמי. חצ'קל, חצ'קל, חבירת עשרים וחמישה כרכים 'חזון יחזקאל על התוספתא'. חצ'קל, חצ'קל, הרבצת תורה, פעלת כל כך הרבה בעולם, היית רב בלונדון. היית חביב, עשית כך כך הרבה עבודת השי"ת. כל זה הולך כעת לפח רח"ל. לכל זה אין זכר, אין חיי העולם הבא:

"באותו רגע ציירתי במחשבה את מאמר חז"ל הזה לנגד עיני, וזה הביא אותי לכך שכל מה שהבעל קורא הזה טעה, נשארתי רציני".

הלמות עמלים - ח"ב

"עלול הוא להתבייש..."

כאשר הגאון מטשיבין-רבי דוב בעריש וייזנפלד זצ"ל בירך פעם את ברכות ההבדלה, אירע שבאמצע הברכות נשפך יין מהכוס, ומיוו שוב יין מבקבוק שעמד על השולחן והרב מטשיבין המשיך בהבדלה. אחד מהתלמידי חכמים שנכח במקום, העיר שצריך לשוב על ברכת "בורא פרי הגפן". אך הרב מטשיבין עשה עצמו כלא שומע. וכך גם כשהלה חזר והכריז שוב ושוב בקול רם "הגפן, הגפן..."

לאחר שנשתיימה ההבדלה ואותו יהודי יצא מהבית, נשאל הרב מטשיבין מדוע לא חזר על הברכה, כפי שעורר אותו ת"ח, הלא נשפך מהכוס ומלאוהו שוב? השיב, כי ב"מגן אברהם" כתב שלא לחזור ולברך "בורא פרי הגפן", (עיין סי' רע"א ס"ק ע"ז).

הביעו השואלים את תמיהתם: אם כן, מדוע לא ענה זאת לאותו ת"ח? השיב הרב מטשיבין: "חששתי שהוא עלול להפגע ולהתבייש שנשכחו ממנו דברי ה"מגן אברהם"..."

שר התורה

כשמוכיח הזולת, יוכיחנו בצנעה, שלא להלבין פניו ברבים!

נלמד מהפסוק: "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הניצבים עליו"... (פרק מה-א)

וכתב רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהודעו להם". יתר על כן מובא במדרש: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעליו": אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים. (תנחומא)

מספרים חז"ל בגמרא (סנהדרין יא.): מעשה ברבן גמליאל ששלח להזמין שבעה דיינים לעליית גג כדי שיהיה מושב בית דין לעיבור השנה. השכים רבן גמליאל ומצא שם שמונה דיינים. אמר: מי הוא שעלה שלא ברשות, שירד! עמד שמואל הקטן על רגליו ואמר אני הוא שעליתי שלא ברשות. ואומרת הגמרא שבאמת שמואל הקטן היה מהמוזמנים, ואדם אחר נכנס שלא ברשות, ומחמת שלא רצה שמואל הקטן שהלה יתבייש ויתלבנו פניו לכן אמר על עצמו.

מן הראוי להביא כאן מדבריו הנוקבים של החפץ חיים [ויש בהם ענין גם למה שקורה בזמננו בארץ הקודש] שכתב לרגל הבחירות לפרלמנט הפולני (הובא באגרות ומאמרים):

"הנה בימים האחרונים רבתה בעוונותינו הרבים הקטגוריה והמריבה באחינו בני ישראל במדינתנו... שנמצאו אנשים כאלו שערכו מלחמה נגד האנשים היראים העומדים על משמרת דתנו ותורתנו הקדושה בכל השאלות העומדות על הפרק, ובכל מיני אמצעים ותחבולות שונות יצאו כנגד היראים ושפכו עליכם בוז וקלון ועשאום ללעג ולקלס... וגרמו נזק רב לעמנו... ומה נואלו האנשים האלו במעשיהם..."

"ומה אם המלבין פני יחיד ברבים אין לו חלק לעולם הבא, מכל שכן אם מבייש ומבזה רבים, ועל אחת כמה וכמה רבנים גדולי תורה ויראה, בוודאי עוונם גדול מאוד. ולהיפך, אותם האנשים היראים המוסרים נפשם על קיום דתנו ותורתנו הקדושה, אל יפול רוחם עליהם ואל ירד לבבם, כי גואלינו חזק ה' שמו, והוא יכול להושיענו בכל האופנים".

"ואיתא (במדרש שוח"ט) עה"פ "ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ"..." ופירשו במדרש שלחצום בחירופים וגידופים שעשו את ישראל ללעג ולקלס... ודבר זה עורר רחמי שמים ונגאלו. וכן הדבר בזמננו, שמתוך זה שעשו את גדולי התורה לכלימה, יעוררו רחמי שמים עלינו ויושיענו מצרותינו".

עלון "איש לרעהו" פרשת זיגש הוקדש לעילוי נשמת

הרב החסיד ר' יעקב קאפל צבי בן ר' מרדכי ז"ל

שיום היאהרצייט הל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בהר הזיתים ירושלים עיה"ק תובב"א

ת.נ.צ.ב.ה.

חתנו, משפחת ר' נתן אפטרקוט, אנטוורפן-בלגיה חתנו, משפחת ר' יוסף בנימין הכהן, בני ברק-ישראל חתנו, משפחת ר' מרדכי מנדל, וינה-אוסטריה

מעלה נשגבה שלא לנטור למרעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה!

נלמד מהפסוק: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מה-ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה: ובוזה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן גלגל הקב"ה זכות על ידם.

כאשר יתבונן האדם בגודל חובותיו כלפי שמיא, יחפוץ לכפר עוונותיו ולמעט מחובותיו ע"י העברה על מדותיו. וכביאורו הנפלא של החפץ חיים (בספרו עה"ת) עה"פ כי תשה ברעד משאת מאומה (דברים כד-ג) ופירש רש"י: "מאומה" - חוב של כלום.

וצריך להבין - שואל הח"ח - הלא ביותר צריך הכתוב לזרז על חוב גדול של כמה אלפים, ואילו כאן משמע שרק על "חוב של כלום", לא תבוא לעבוט עבוטו, אבל על חוב גדול וכי אפשר לעבוט עבוטו?

אלא מבאר הח"ח בהקדם דברי רש"י (בפרשת משפטים) לענין השבת העבוט שאומר הקב"ה, כמה אתה חייב לי. והרי נפשך עולה אצלי כל לילה ולילה ונותנת דין וחשבון ומתחייבת לפני ואני מחזירה לך, אף אתה טול והשב ע"כ.

וידועים דברי הרמב"ם (פ"ז מהלכות דעות ה"ז) לענין נקימה ונטירה שכתב שם: "ראוי לו לאדם להיות מעביר על מדותיו על כל דברי העולם, שהכל אצל המבינים דברי הבל והבאי, ואינן כדאין לנקום עליהם". ועל כן ציותה התורה "לא תיקום ולא תטור את בני עמך".

ומעתה - אומר הח"ח - בא הכתוב להורות שכל החובות אף הגדולים ביותר שאדם נושה בחברו, הם בבחינת "חוב של כלום" לעומת החובות העצומים שאדם חייב להש"ת, כי העולם הזה כולו של הבל. והנה מה שאמר הכתוב "כי תשה ברעד משאת מאומה", היינו החוב שאתה נושה בו הוא "חוב של כלום" נגד מה שאתה חייב לי, ואעפ"כ אני מתנהג עמך ברחמים, אף אתה לא תבוא אל ביתו של רעד לעבוט עבוטו.

סח הגאון **רבי יחיאל מיכל פינשטיין** זצ"ל: בסביבתו של **רבינו הגר"א** זצ"ל התגוררו שני תלמידי חכמים גדולים. אחד מהם היה נוהג כל ימיו בהקפדה בכל ענין, ולא היה מעביר על מדותיו ולא מוחל על כבודו. ואילו השני היה וותרן במדותיו ומוחל על כבודו. כששאלו את הגר"א איך להגדיר את ההבדל ביניהם, השיב: "דעו, כי ההבדל ביניהם הוא משיח"...

וביאר רבי מיכל את כוונת הגר"א עפ"י מה שנאמר בפסוק במגילת רות (פ"ג-יג): "ותשכב מרגלותיו עד הבוקר, ותקם בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר אל יודע כי באה האשה הגורן".

ועתה הבה ונתבונן: מה היה קורה אילו היה בועז מקפיד על הנהגתה של רות והיה צועק עליה ומגרש אותה מיד מן המקום, הרי רות לא הייתה נישאת לו, ואז היה נגרם, חלילה, שלא היה נולד מלך המשיח שהיה צריך להיות מיוצאי חלציהם של בועז ורות! נמצא שהעברה על המדות גרמה ללידת משיח.

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל היה מבאר (בשם אחד הגדולים) את הפסוק "טובים השנים מן האחד" (קהלת ד-ט) ברעיון הבא: אם רואים אצל שני אנשים שהשלום והשלוה שוררים ביניהם, אין זאת אלא "מן האחד" - מאותו אחד שמעביר על מדותיו ומוותר לחברו! שאם לא כן, לא יתכן שהשנים יהיה טובים זה לזה.... [שהרי "כשם שאין פרצופיהם שוין, כך אין דעותיהם שוות"].

אימתי לשתוק ואימתי לא...

סיפר אחד מתלמידי ישיבת וולוז'ין, כי בתקופה ההיא כאשר למד בישיבה, היו כמה אנשים מחרחרי ריב שהעזו להניח מידי פעם בפעם כתבי שטנה מלאי חרפות וגידופים על עמודו של הגאון **רבי חיים סולובייצ'ק** זצ"ל שכיחן אז כר"מ בישיבה.

רבי חיים היה מעיף מבט על המכתבים הללו. הבלויג ולא השיב לחורפיו דבר. הוא היה נוהג ליטול את כתבי השיטנה ולהטמינם בכיסו בלי להגיב עליהם אף ברמז קל.

ואולם אירע פעם אחת שרבי חיים חרג ממנהגו זה והכריז: "כותב המכתב חייב נידוי!" תמהו מקורביו לפשר הדבר על מה ולמה ראה לחרוג הפעם הזאת ממנהגו?

אמר להם רבי חיים: "הפעם פגע הכותב בכבוד שמים ובכבוד התורה, על כך איני רשאי לעבור בשתיקה!"

קנין תורה

"הכל כפרת עוונות..."

כאשר הלך פעם הצדיק **רבי מנחם מנשה** זצ"ל, בליווי נכדתו, לקנות מצרכים במכולת, פגש בו אדם והתריס כנגדו בחוצפה גדולה דברי נאצה וגידופים שאין הדעת סובלתן. אך הוא כדרכו שם לפיו מחסום לבלי השיב כלל על דברי החירוף שנאמרו בפניו.

ואולם כאשר הבחין בצער ובמבוכה הרבה על פני נכדתו, פנה אליה ואמר: "בעולם הזה צריך לזכור שהכל כפרת עוונות והכל מן השמים ואיננו צריכים להגיב כלל וכלל".

חכם מנחם מנשה

"שיהיה לו רק שמחה ונחת..."

סיפר בנו של הגאון **רבי משה שמואל שפירא** זצ"ל על אביו: היה אדם שעשה עוולות וצרות גדולות לאבא והנה זמן קצר לאחר מכן אירעו לאדם זה כל מיני צרות רבות ורעות. בצר לו פנה אדם זה אלי ואמר לי כי מכיוון שברור לו שהצרות שפוקדות אותו זה בגלל הקפידא של אבי, על כן שאבקש עליו רחמים אצל אבי שימחל לו.

ניגשתי לאבא ומסרתי לו את הדברים. ענה לי אבא בנימה של הפתעה: "לא יכול להיות שהצרות שקורות לאותו אדם זה בגללי, שכן מיום שעשה לי את העוול הגדול, אין יום שאני לא מתפלל עליו שיהיה לו רק שמחה ונחת כל החיים..."

הלמות עמלים

לא כהתה עין הידידות...

בשהותו בחו"ל, פגש הגה"צ **רבי ראובן קרלינשטיין** זצ"ל ברחובה של עיר את אחד ממכריו. היה זה יהודי שעזב את ארץ ישראל לחו"ל מחמת פשיטת רגל, ואחד האנשים שהיה חייב להם כספים הוא רבי ראובן עצמו, שהפסיד בגין אדם זה סכום עתק.

והנה רבי ראובן ניגש אליו בהתרגשות ובשמחה, שאל בחום לשלמו, חיבקו ונישקו בסערת רגשות, כאילו מצא אח או בדד מימי השואה או ידיד וותיק משכבר הימים. רעייתו של רבי ראובן התעניינה לזהותו של האיש, ובתשובה נקב רבי ראובן בשמו. מיד קראה בפליאה: "הרי הוא זה החייב לנו סכום עצום?"

תשובתו היתה מאלפת: "וכי מכיון שאין לאיש מאין לשלם את חובותיו, אמור הדבר להעיב על הידידות שבינינו?"

ויחי ראובן - ח"ב

שלא להשתמש ולהנות מממוזן שאינו שלנו!

נלמד מהפסוק: "וילקט יוסף את כל הכסף" (פרק מז-יב)

וכתב הרמב"ן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבוטח בו כל הכסף. וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

נפסק בשו"ע (ח"מ ס' לב-ז): גנב וכן גזלן פסולים לעדות מעת שגנב או גזל. ואעפ"י שהחזירו, עד שיעשו תשובה". ולכאורה צ"ב: מדוע כשהחזירו את אשר גזלו אינם שבים לכשרותם, והרי לאו ד"לא תגזול" ניתק לעשה ד"והשיב את הגזילה". נמצא שבהשבתם תיקנו את הלאו כאילו לא גזלו! [וכלשון המשנה (חגיגה ט.) ופרש"י שם].

ונראה בביאור הענין עפ"י מה שיש לחקור ולדון בשאלה: מה הדין באדם שהיתה לו כוונת זדון לגזול את רעהו ואף עשה מעשה, אלא שמשום מה לא עלתה גזילה בידו [כגון שהנגזל הפקיר את החפץ והוא לא ידע], האם יפסל לעדות מחמת מחשבתו הזדונית, או מכיון שבמצואות לא עבר על ה"לא תגזול", אינו רשע וכשר לעדות?

התשובה לשאלה זו, תלויה לכאורה בהבנת סיבת הפסול לעדות של גזלן, שכן יש לנו להסתפק מדוע גזלן פסול לעדות, האם משום שהוא "רשע" שהרי עבר על ה"לא תגזול" וישנה בתורה גזירה הכתוב "אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס" (שמות כג-א) ולמדו מכאן חז"ל ש"רשע פסול לעדות" (ראה גמ' סנהדרין כז.). או נאמר שהסיבה שגזלן פסול לעדות הוא משום החשש שמא ישקר בעדותו, שכשם שגזל מחמת חמדת ממון, כך גם ישקר עבור הנאת ממון.

מעתה, אם נאמר כצד א' שגזלן פסול לעדות רק מפני שהוא רשע. וגזירת הכתוב היא שרשע פסול לעדות כמו קרוב ואשה. הרי בנידון שאלתינו, מכיון שבמצואות לא עלתה גזילה בידו ולא עבר כל עבירה, אין הוא רשע ואין סיבה שיפסל. אך אם נאמר כצד ב' שגזלן פסול לעדות מפני החשד שיעיד עדות שקר, הרי בנידון דידן, אף שבפועל לא הרשיע, אך מכיון שהיה במחשבתו לפשוט ולגזול מחמת חמדתו לממון הזולת, ישנה סיבה טובה לחשוש בו גם שיעיד עדות שקר מחמת חמדתו לממון ויפסל לעדות.

בקצות החושן (ח"מ ס' מו וס' נב) כתב לחלק בין רשע כמו גנב וגזלן, לרשע אחר כמו אוכל נבילות להכעיס. שזה האחרון צריך להיות מחייבי מלקיות ופסול מגזירת הכתוב. אבל רשע כמו גזלן, בכל מקרה פסול משום שחשוד לשקר בשביל חמדת ממון. וכך כתב גם בעל "**שאגת אריה**" בספרו "**גבורות ארי**" (מכות ה:), שפסול רשע החייב מלקות הוא מגזירת הכתוב, ופסול רשע כגזלן הוא מחשש שישקר בעדותו. עיי"ש.

לפי"ז, אפשר לכאורה להכריע לענין גזלן שלא עלתה גזילה בידו, שאכן יפסל אף שלא גזל בפועל שהרי פסולו אינו מגזה"כ כמו רשע שפסול לעדות, אלא מצד שמא ישקר עבור הנאת ממון, וכאן הרי הוכח שחומד הוא ממון הזולת, דין הוא שיפסל לעדות שמא ישקר מחמת חמדתו לממון. [ועדיין אפשר לדון, שמא מה שפוסלת התורה גזלן מחשש שישקר, זהו רק כשהשחית בפועל את נפשו בגזל, ולא רק במחשבה].

עכ"פ לאור זאת, נוכל ליישב את השאלה מדוע גזלן שהשיב את הגזילה [בלי שנדע ששב בתשובה, כגון שהשיב בכפייה] אינו חוזר לכשרותו, משום שהטעם שגזלן פסול לעדות [להקצה"ח] משום חשש שישקר בעדותו [ולא מגזה"כ], ולכן אף שאמנם תיקן את הלאו בהשבתו, אבל את חמדת הממון שגרם לו לעבור על הלאו, אותו עדיין לא תיקן. ורק כשישוב מתכונתו הרעה של חמדת הממון, רק אז לא נחשוש שישקר עבור הממון.

"לא נעשה גנב בבת אחת..."

רגיל היה הגה"צ **רבי נתן צבי פינקל זצ"ל** - הסבא מסלבודקה, לומר, שאם מספרים על איש פלוני - מצאצאי תלמידי חכמים וצדיקים, שניגש לעגלה וגנב תפוחים, יש לדעת שלא נעשה גנב בבת אחת, אלא יש לזה שורש מדורות. הא כיצד?

ובכן, יש לשער שסבו של אותו איש, אף שהיה חסיד גדול, היה מסתתר מאחרי הבימה בבית הכנסת לשם ענוה. והיה בזה - בעומק כוחות הנפש - משום גניבת דעת... בנו הרחיק לכת קצת יותר וגנב חידושי תורה ודרש או רשם בשמו... ואילו הנכד כבר בא לידי כך שנהפך לגנב תפוחים...

המאה"ג

רק כסף כשר וישר...

פעם הגיע תקציב ממשלתי של מליון שקל לישיבת מיר, מאחד ממשרדי הממשלה. תקציב זה סודר על ידי אחד העסקים שעמל שנה שלימה כדי להשיגו.

ואולם כאשר התברר לראש הישיבה הגאון **רבי נתן צבי פינקל זצ"ל**, שהיתה שם התחכמות קטנה בהצהרות, לא הסכים ראש הישיבה בשום אופן לקחת את הכסף. הוא נימק את סרובו באומרו שתורה ניתן לבנות רק עם כסף כשר וישר.

בכל נפשך

המעטפה הסודית...

לאחר שנתמנה הגה"צ **רבי רפאל לוי זצ"ל** כרבה של שכונת "רוממה". היה שולח את בנו **רבי דוד שליט"א** מידי חודש בחודשו עם מעטפה סגורה, למוסרה לאדם מכובד מתושבי השכונה.

במשך שנים רבות לא ידע בנו מה טיבה של מעטפה זו. אולם לימים נתגלה לו סודה: לרבי רפאל נודע כי אותו אדם טוען מחמת חישובים שונים, שהוא זה שהיה צריך להתמנות לרבה של השכונה ולא רבי רפאל.

על כן החליט רבי רפאל בגודל חסידותו, להפריש סכום נכבד ממשכורת הרבנות לאדם זה, כדי להפיס את דעתו, וזאת אף בזמן שבאותם שנים חיו בדוחק ובצימצום גדול.

תפארת רפאל

נקי כפיים ובר לבב...

הגאון רבי דוד פיינשטיין זצ"ל היה אוכל את ארוחת הבוקר כל יום במסעדה מקומית, ולאחר שסיים היה חוזר להיכל הישיבה, "מתיתבת תפארת ירושלים".

באחד הימים, פנה אליו מנהל הישיבה ותמה בפניו: מדוע הוא טורח ומתאמץ להשיג לעצמו ארוחת בוקר במסעדה בחוץ ומדוע אינו יכול לאכול פת שחרית בחדרו אשר בבנין הישיבה?

תגובתו של רבי דוד היתה מדהימה. הוא הסביר למנהל הישיבה, כי כשאביו הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** מינה אותו למסור שיעור בתפארת ירושלים לפני כששים שנה, החתים אותו אביו על חוזה.

רבי דוד הראה למנהל הישיבה את החוזה ואמר לו בפשטות: "החוזה עליו חתמתי אינו מזכיר שאוכל ארוחות מהישיבה, לכן אני לא לוקח שום ארוחה מהישיבה. אם מישהו מגיע לערוך בישיבה ברית מילה, אני אוכל קצת ממה שמגישים לפני הבחורים, כי בעל השמחה משלם על זה ורוצה שאנשים יאכלו, אבל מלבד זה אינני אוכל מהישיבה..."

עוד הוסיף רבי דוד וגילה כי במשך עשרות בשנים בהם שירת בתפקיד מגיד שיעור וראש ישיבה, מעולם לא לקח אפילו כוס חלב ממתבח הישיבה.

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הסרגל האמיתי

החופשי מבולגרית הוא:

“עבורך זו אבן קטנה – עבור הצפרדע זה הר!”

מה אני רוצה לומר לכם? עבורכם, כל המשחק הזה שעשיתם עם המתמיד זו 'בדיחה' 'מהתלה' 'אבן קטנה' - אבל עבורו זה הר!

אל תשכחו זאת ואל תעזו עוד פעם לשחק במשחקים מסוכנים כאלה!

* * *

ככל הדברים האלה סיפר אחד מראשי הישיבות שליט"א להרה"ג רבי משה אליעזר וכטפוגל שליט"א, מח"ס 'שיח שפתותינו'.

הרקע לסיפור היה השתתפותו של הרב וכטפוגל בכינוס רבנים וראשי ישיבה, במהלכו השמיע דרשן בדיחה שגרמה לחלק מהנוכחים לצאת החוצה במחאה.

ניגש הרב וכטפוגל לאחד מאלו שעזב במחאה וביקש להבין, על מה חרי האף הזה, הלוא גם הדרשן אמר זאת רק כבדיחה. נניח שהבדיחה לא מוצלחת - אבל זו נותרת בדיחה!

בתגובה סיפר לו אותו ראש ישיבה את אשר התרחש בישיבתו הוא, עם הבחור המתמיד, ואת הגדרתו הקולעת של הרופא הבולגרי: **“עבורך זו אבן קטנה – עבור הצפרדע זה הר!”**

את הבדיחה של הדרשן - סיים ראש הישיבה - לא מבינים לעומק אלא אלו הנפגעים ממנה. אז נכון שעבורך זו בדיחה, אבל עבורם זה הרב נעוץ בליבם!

וכאשר אתה מוציא משהו מפיך המדד חייב להיות השומע ולא האומר!

אחר הדברים האלה שמח הרב וכטפוגל למצוא את יסוד הדברים בלשונם הזהב של חז"ל:

“אם יאמרו אחרים עליך דבר רע גדול - יהא בעיניך קטן. ואם אמרת על אחרים דבר רע קטן - יהא בעיניך גדול” (ברייתא כלה רבתי פרק שלישי) כי גם אם **“עבורך זו אבן קטנה – עבור הזולת זה הר!”**

כאן בעצם ציידו אותנו חכמינו בסרגל הישר, שבעזרתו נוכל לעבור את העולם-הזה בשלום בלי להיכשל בתגובות עליהן אנו עתידים להתחרט...

הוא לא היה רק "מתמיד", לא רק "שקדן", הוא פשוט ישב ולמד ולמד. בסדר, בין הסדרים, ביום ובלילה.

והחברים, כמעט כולם העריכו, כיבדו והוקירו. מלבד כמה בודדים שקינאו - ולא ב"קנאת סופרים", כי אם ב"קנאת רקב עצמות".

מה ההבדל ביניהם? כאשר מדובר בקנאת-סופרים מנסה המקנא להשתוות אל המוצלח. הוא לומד 14 שעות ביממה? גם אני אנסה! ואילו כאשר מדובר בקנאת רקב עצמות מנסה המקנא להשוות את השני אליו. אני לומד רק 6 שעות? אדאג שגם הוא לא ילמד יותר. רחמנא ליצלן. לא תמיד זה במודע, לפעמים זה בתת-מודע, אך זה בדיוק הלך-רוחו של המקנא.

נחזור לישיבה: המקנאים נמנו וגמרו למעט את התמדתו של השקדן. בחרו בדרך הקלה, והקלוקלות, של הנמכת הזולת במקום הגבהת העצמי. ולא. הם לא העלו על דעתם שהמניע הוא רוע טהור. חלילה. רק קצת ליצנות. מה שנקרא "הרחבת הדעת"...

* * *

וכך עבדה המזימה: כל אחד מהם, בנפרד, קשר שיחה - כ"משיח לפי תומו" - עם המתמיד ונתן לו להבין שבעצם, בעומק העניין, הוא לא לומד מספיק. הרי ניתן לשכב מאוחר יותר!... הלוא אפשרי לקום מוקדם יותר!...

גם כך היו שעות מנוחתו מצומצמות ומחושבות, אך אם "כולם" סבורים שיש להוסיף - הוא יוסיף!

מיעט עוד יותר בשינה. מיעט עוד יותר באכילה. והם, יועצי אחיתופל, עוקבים אחריו ומגחכים...

בסופו של תהליך, לא היה מסוגל לשאת בנטל הלא הגיוני ונזקק לגשת לרופא. רופא ששמע את כל הקורות וביקש לפגוש את החברים...

* * *

וכך סיפר להם הרופא:

אני במקור מ'בולגריה'. בארץ מולדתי קיים משחק ילדים כזה: אוספים כמה צפרדעים, מניחים אותם על הארץ ומשליכים עליהם אבנים קטנות. הילד שהצפרדע "שלו" מקפצת לגובה הרב ביותר - הוא המנצח!

משחק הילדים הזה הוליד את הפתגם הבא, שבתרגומו

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

עצמו, ש"ידבר נא עבדך דבר באזני אדני", שתמיד בכל עת שארצה, יהיה ליבי ומוחי פנוי ואוכל לבוא ולהתפלל את השי"ת. (פנינים)

"ואל יחר אפך בעבדך" (מד, יח)

סיפר הרה"ג ר' גדליה הוניגסברג שליט"א: שמעתי מתלמידיו של

הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שהיו פעם בחורים בישיבה לצעירים שניסו ב"מאמץ" מיוחד להוציא את הרב שטיינמן משלוותו... לפתע הרים הרב שטיינמן את עיניו ואמר להם "אף פעם לא כעסתי"... ובוהה הסתיים הענין כליל, משני הצדדים... עוד סיפר ששמע מאחד מתלמידי הרב שטיינמן שהיתה שנה אחת שהיו בחורים צעירים שובבים עם מרץ רב, שהפריעו רבות בשיעור... אמר להם הרב שטיינמן: "למה אתם רוצים שאני אעשה דבר שאף פעם לא עשיתי

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני" (מד, יח)

רבנן אמרי הגשה לתפילה (בראשית רבה פרק צג). בספר "תולדות יעקב יוסף" להרה"ק מפולנאה זי"ע (דיבור א') מביא ממורו ה"בעל שם טוב הק' זי"ע על הפסוק: "תפילה לעני כי יעטוף

ולפני ה' ישפוך שיחו" (תהלים קב, א), משל למלך שאמר ביום שמחתו, שביום זה כל מי שיבקש מלפני איזה בקשה אעשה לו את בקשתו. כל אנשי המדינה באו ובקשתם בפיהם, זה ביקש שיעשה לו המלך טובה בעניני ממונות, וזה ביקש שיתן לו כבוד וכדו'. היה שם חכם אחד שביקש מהמלך שיתן לו רשות לבוא תמיד אל היכל המלך ולדבר עם המלך כל אימת שירצה. המלך נהנה מאוד מהמצאת הבקשה ונתן לו כפי מבוקשו, ונמצא שאחרי שיוכל לבוא בכל עת אל המלך ולדבר עמו, לעולם יוכל לבקש כל מה שירצה, ונמצא שבמבוקשו נכלל כל סוגי הבקשות. זהו הפירוש "תפילה לעני כי יעטוף" - איזהו התפלה שעוטף וכולל בו כל מיני הבקשות, הוא "לפני ה' ישפוך שיחו" - שמבקש דבר זה עצמו שיוכל להתפלל בכל עת אל השי"ת.

מעשה במשפחה שנסעה לטיול באנטרקטיקה הקפואה והשוממה. הם נטעו לעצמם אהל עם יריעות עבות, ומדי יום הסתובבו במדברי הקרח, צלמו קרחונים, גלו חיות נדירות ונהנו מכל רגע... בקר אחד מקדם, כשכל המשפחה נמה את שנתה עדין, החליטו שני הילדים הצעירים לצאת בעצמם למסע נועז... לבשו בגדים מחממים, נעלו מגפים גבוהות, ויצאו חרש מהאהל... הם החלו צועדים על השלג הרך, ובלא יודעין עלו בטעות על המסלול הלא נכון - נחל המכסה בשכבת קרח... תוך כדי הליכה נמרצת שהחתימה ציורי פסיעות קטנטנות על השלג, דרך אחד האחים בצורה בועטת מדי על הקרח והקרח נשבר. הילד נפל פנימה, לתוך הנהר הקפוא, תוך זעקות שבר נואשות. אחיו, ילד כבן שמונה, היה בהלם, מה יעשה עכשו?! אבל ההלם לא נמשך לזמן רב... הוא לא השתהה, זנק לכיוון הבור, תפס בחזקה את ידו של אחיו, ו...משך אותו בזריזות החוצה... האח הקפוא לא הספיק להתנער מהשלג והקפאון - וההורים, ששמעו את הצעקות, באו בריצה מהירה ומבהלת. כששמעו את מה שהתרחש, התקשו להאמין... הם הביטו על הבן הקטן ושאלו אותו שוב ושוב: אתה בטוח שאתה הצלחת למשך אותו?! אתה בטוח שזה מה שהיה?! איך זה יכול להיות?! ילד צעיר כזה - עם כוחות אדירים שכאלה?? לפתע הופיע משומקום איש זקן ושבע ימים, שהיה עד לכל ההתרחשות מתחלטה ועד סופה, ואמר להורים: אתם יודעים איך הבן הקטן שלכם הצליח לעשות את הבלתי יאמן? אני אמר לכם, פשוט, כי לא היה לינדו אף אחד שניגיד לו 'עזב, אתה לא יכול' אתה מדי צעיר בשביל זה!...

ואני אצעק עליכם"...

(כאיל תערוג)

"ואתה אל תעצבו" (מה, ה)

אחד המשגיחים סיפר, על מקרה שהיה בישיבתו עם בחור מוכשר ומצויין ביותר, ממנו אפשר ללמוד, כיצד מנהל הקב"ה את עולמו.

בחור זה, לבד מהתמדתו העצומה בתורה, וכל יתר מעלותיו, מגלה איכפתיות למען כלל הבחורים בישיבה

לעולם יוכל לבקש כל מה שירצה, ונמצא שבמבוקשו נכלל כל סוגי הבקשות.

זהו הפירוש "תפילה לעני כי יעטוף" - איזהו התפלה שעוטף וכולל בו כל מיני הבקשות, הוא "לפני ה' ישפוך שיחו" - שמבקש דבר זה עצמו שיוכל להתפלל בכל עת אל השי"ת.

ובזה מבאר הכתוב כאן, "ויגש אליו יהודה", שבא להתפלל אל השי"ת. "ויאמר בי אדני", שביקש מאת השי"ת דבר זה

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

כרגיל, בלי זכר לצרידות כלשהי, והנה הוא קם ממיטתו ואין באפשרותו להוציא הגה... אלא שהבחור שלנו הבין, שדווקא בגלל הפתאומיות הזו, ובשל האירוע שעבר עליו, דווקא בשל כך ברור עוד יותר שהכל מכוון מן שמיא.

כיום מותר כבר לגלות, שבאותה שבת הגיע לישיבה מי שעתיד להיות ה'שווער' חותנו של הבחור ההוא, שביקש לתהות על קנקנו של המשודך שהוצע לבתו המופלגת.

עוד בטרם בואו לישיבה, קבע לעצמו כלל שהוא אינו רוצה שהבחור המוצע יתעסק בדברים אחרים, לבד מלימוד תורה, וגם אם ישמע שהוא בעל-קורא

בישיבה, הוא אינו רוצה לקחתו לחתן לבתו. במציאות, זה היה השידוך שנקבע בשמים עבורו, והשי"ת גילגל את העניינים כך, שהבחור לא יקרא בתורה... השידוך יצא

לבסוף אל הפועל, "וברור כשמש - כך אמר ה'שווער' לאחר מכן - שאם הייתי שומע את הבחור קורא בתורה, הייתי פוסל את ההצעה על הסף". לא היתה ברירה אחרת, אלא להטיל צרידות בקולו של הבחור, כדי שה'שווער' המיועד לא יוכל לפוסלו מלהיות חתן לבתו...

הסיפור המדהים הזה שהתרחש באחת הישיבות הגבוהות, וסופר בשמחת

בתחומים רבים, ובכל מקום שבו זקוקים לעזרה, הוא נמצא בראש.

שבת אחת, נאלץ בעל הקורא להיעדר בצורה פתאומית, כך שלא היה באפשרותו להודיע על כך מראש, והגבאי חיפש בעל קורא שיחליף את מקומו.

כמובן, למי פונים, אל הבחור ההוא, שניאות על אתר להקדיש מזמנו בליל שבת, וללמוד את הפרשה בטעמיה ישר והפוך.

היתה זו פרשת מטות-מסעי המכילה פסוקים רבים, ומידענו הבחור לא נרתע, וישב בליל שבת עד לפנות בוקר, ועמל להכין את הפרשה הארוכה, עד ששלט בה באופן מעולה.

בבוקרו של יום השבת, מתעורר לו הבחור, והנה קולו אינו נשמע... הוא נצרך בצורה מוחלטת, עד שלא היה יכול להוציא הגה מפיו, וכמובן שלא היה ביכולתו לקרוא בתורה.

ננסה לחשוב מה היתה תגובתו של בחור ממוצע, שלא היה חדור באמונה תמימה שהכל מאיתו יתברך, ובכך שכל מה שעושה השי"ת, לטובה הוא עושה. אין ספק שהיה מתרגז עד למאוד, ואומר לעצמו; אחרי שטרם ותרם מזמנו, ולפתע לוקחים לו את הקול, בצורה מוזרה ופתאומית?!...

ובאמת שהדבר היה לא מובן; רק מספר שעות קודם לכן הלך הבחור לישון, וקולו נשמע

אֲרַבְעָה רְבָדִים בְּסִיסִיִּים נִדְרָשִׁים לְכָל הַיּוֹרָה: אֲמוּן, הַשְּׁפָעָה, קִבְּלָה וְחַלְשָׁה.
הַרְבֵּד הָרֵאשׁוֹן: אֲמוּן בִּלְתִּי מִסַּיִג בְּבֵן אוּ בַּבַּת, אֲמוּן בִּיכּוּלוֹתָיו, הַכֶּרֶה מַחְלָטָת בִּיחּוּדִיּוֹת שֶׁהֵילֵד מְבִיא לְתוֹךְ הַתָּא הַמְשַׁפְּחָתִי שְׁלֵנוּ, הַכֶּרֶה בְּטַעַם הַמֵּיחָד שֶׁהֵילֵד הַזֶּה מַעֲנִיק לְסַפּוֹר הַמְשַׁפְּחָתִי, וְיִכְלַת לְרָאוֹת אֶת הֵילֵד לֹא לְפִי מַעֲשֵׂיו הַטּוֹבִים אוּ הַפְּחוֹת מַצְלָחִים - אֶלָּא לְפִי הַנֶּפֶשׁ הָאֱלוּקִית שֶׁהַבּוֹרָא טָמֵן בּוֹ, וְהַמְסַלּוֹל הַיְחוּדִי שֶׁהֵשֵׁם הוֹעִיד לוֹ כָּאֵן בְּעוֹלָם!
אָנוּ רְגִילִים לְשַׁפֵּט אֶת הֵילֵד וְהַתְנַהֲגוֹתָיו לְפִי הַ'נּוֹרְמוֹת' הַקְּבוּעוֹת בְּעוֹלָם, דְּבָר חֵיּוּבִי לְכַשְׁעַצְמוֹ - אַךְ בְּמִדָּה מְסִימָת גַּם עֲלוּלָה לְפָנָע בְּהַתְּפַתְחוֹת הַנֶּפֶשׁ הַעֲצָמִית שֶׁל הֵילֵד.
הַכֶּלֶל הָרֵאשׁוֹן בַּחֲנוּךְ הוּא: הָאֲמִינוּ בְּיֵלֵד! הָאֲמִינוּ בְּנֶפֶשׁ שְׁלוֹ, בְּכוּחוֹת שֶׁקָּבַל מִשָּׁמַיִם לְמַמַּשׁ אֶת תְּפִקִּידוֹ בְּעוֹלָם!
הַרְבֵּד הַשֵּׁנִי הוּא הַשְּׁפָעָה! חֲנוּךְ אֵינוֹ אֱלוּף שֶׁל הַבֵּן 'זֶה מִתֵּר' וְזֶה אֲסוּר'. אֶת כָּל הַהֲלָכוֹת וְהַמְנַהֲגִים - אֵל דְּאָגָה - הוּא יְקַלֵּט בְּחוּשָׁיו הַחֲדָיִם, עַל כָּל הַנְּיוֹאֲנָסִים שֶׁלָּהֶם! הַתְּפִקִּיד שְׁלֵנוּ הוּא לְהַעֲנִיק לוֹ מוֹטִיבְצִיָּה לְהִיּוֹת טוֹב.
לְמָה? כִּי זֶה הַדְּרָךְ הַיְחִידָה לְהַבְטִיחַ שֶׁהַבֵּן הַיְקִיר שְׁלֵנוּ יִמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת כִּזֶּה? גַּם כִּי יִזְקִין'.
עַל מִנַּת לְהַעֲנִיק מוֹטִיבְצִיָּה, יִשָּׁנֵם חֲמִשָּׁה כָּלִים מַעֲשִׂיִּים: הַחֲמִיאוּ לְיֵלְדֵיכֶם! תָּנוּ לָהֶם מִתְּנוֹת קְטַנּוֹת שֶׁיִּבְעִיעוּ אֶת הָאֱהָבָה שֶׁלְּכֶם אֲלֵיהֶם! הַקְּדִישׁוּ לָהֶם זְמַן אִיכוֹת! הַעֲנִיקוּ לָהֶם קְרָבָה פִּיזִית! שׁוֹחֲחוּ עִמָּם עַל מָה שֶׁמַּעֲסִיק אוֹתָם!
אַךְ, יִשָּׁנוּ כָּלִי נוֹסֵף הַחֲשׁוֹב מֵאֵין כְּמוֹתוֹ לְחֲנוּךְ אֲמִתִּי. מְדַבֵּר בְּכָלִי פְּשׁוּט מְאֹד, אוּ אוּלֵי - הֲכִי לֹא פְּשׁוּט: **הַגְּמָה אִישִׁית.**
הַתְּפִקִּיד שֶׁל הַיּוֹרָה אֵינוֹ לְהִיּוֹת 'מַחְנֵךְ', אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב קִמְיִנְצְקִי זצ"ל, עָלָיו לְהִיּוֹת 'מְשַׁפֵּעַ'. מָה הַהֲבֵדֵל בֵּין 'מַחְנֵךְ' לְבֵין 'מְשַׁפֵּעַ'? מְשַׁפֵּעַ הוּא מַעֲבִיר אֶת כָּל מָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ - אֶל הַבֵּן אוּ אֶל הַחֲנִיךְ.

לע"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

"אה, הסיבה פשוטה", ענה הגאון על אתר. "שהרי באותה משנה נאמר, שזקני עמי הארץ כל זמן שמזקינים דעתם מטרפת עליהם, אין פלא בכך שמשנה לשנה אתם מבינים פחות ופחות את הדרשה"... (והגדת)

האירוסין (תוך הדגשת העובדה שהסכמתו לקרוא בתורה הינה חלק מאישיותו של החתן, הנרתם לכל דבר שבכוחו לסייע לציבור, ללא כל קשר לעמלו הכביר בתורה וביראה), מוכיח לנו בפעם המי יודע כמה, שהלוואי והיינו סומכים על בורא עולם

"ואת יהודה

שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה" (מו, כח)

לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה. רש"י. שואלים

המפרשים, מדוע נבחר יהודה לשליחות זו, ולא יששכר שנאמר בו "יששכר חמור גרם", ולא לוי שעליו נאמר "יורו משפטיך ליעקב"?

אלא הסביר הרה"ק בעל ה"תפארת שלמה" זי"ע, הסבר נפלא והוא יסוד עצום! האדם הראשון שנטל על עצמו אחריות ומסירות נפש ואמר "אנכי

אערבנו, מידי תבקשנו" היה יהודה, וכיוון שאחד הכלים להקמת תלמידים בישראל הוא נטילת אחריות ומסירות נפש, נבחר יהודה להקים בית תלמוד להוראה!... (פנינים)

"ויפול על צואריו ויבך על צואריו" (מו, כט)

אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י) מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שהיה גר בירושלים עיה"ק, שפעם אחת בנו בכורו נאלץ בצעירותו לעזוב את ירושלים ולנסוע לפולין.

שנים מספר שהה בפולין, ובאותן שנים נכמר לבו של הצדיק

האדמו"ר מספינקא זצוק"ל בעל 'שיח יעקב יוסף' ספר על אדם שהתאונן בפני רבו על בנו הצעיר שמתעקש לשחק בחוץ בשעת התפלה. "כמה שאני מנסה להורות לו להפסיק - איני מצליח לחנכו לכך, הוא יוצא שוב ושוב - ואני פוחד מאוד, מה יהיה כשיגדל, האם גם הוא, כמוני, ישאר לדבר בחוץ במקום להתחבר לתפלה?" טען. "אל דאגה", אמר לו הרבי, "מובטחני כי הצלחת היטב במלאכת החנוכה, בעזרת השם כאשר יגדל הילד ויהיה בעצמו לאבא - גם הוא ימשיך את המסורת וידאג לשלח את בנו פנימה בעת התפלה..." ההגיון הוא פשוט: ילדים הם עם חכם, קולטים את האב - יותר טוב משהוא משער בעצמו. לעולם לא תוכל לשכנע ילד במעלתו של ענין פלוני - אם אתה בעצמך אינך נוהג כן...

החנוכה עובד כן: "עלי, ועל כל בני ביתי, ועל כל הנלוים אלי" - לפני הכל - עלי. לכן, אם מפריעה לו, לאב היקר, מדה מסיימת הבולטת בבנו - יבדק בעצמו, אולי התכוונה הזו מפריעה לו ונקא בגלל שהיא קיימת גם אצלו. האם יכול להיות שהבן מציב בסף הכל מראה מול פניו של האב? מי יודע.

הרבד השלישי: קבלה! בהלכות שבת נאמר "נוטל האב את בנו - והאבן בידו", והפננה ברוחה: הילד מחזיק בידו חפץ של מקצה, שאסור בטלטול, ובכל זאת מתר לאב להחזיק את הילדון על כתפיו. הכיצד? כי זה בדיוק הסוד של החנוכה: הנער המתבגר עושה משהו שלכאורה נוגד את כל מה שחנכנו עליו, את כל מה שגדל עליו - אבל עלינו, כהורים, מטל התפקיד להמשיך ולאהב, להביע את האהבה הזו ולהחזיק לו את היד בחמימות!

בכל מה שעושה איתנו בעולם הזה, ולא מתרעמים על מאומה.

צריך רק להאמין באמונה שלימה שהכל - הכל לטובה, ולטובה ממש, ואם הכל לטובה, הרי ברור שיש באפשרותנו לשמוח ולעלוז בכל מה שקורה לנו.

(ברכי נפשי)

"ולאביו שלח

כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתונות נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך

(מה, כג)

ששלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו. (רש"י) בענין זה מסופר: הגאון רבי אייזיל חריף זצ"ל, רבה של סלונים, דרש בשבת הגדול ושבת תשובה מערכות נפלאות שמקצתן נאספו בספריו "עמק יהושע", "עצת יהושע", "שפת הנחל", אבי הנחל" ועוד, דרשות שהפעימו את הלומדים.

פעם, לאחר הדרשה, פנה אליו חצוף אחד: "תמהני, רבי. המשנה אומרת (קנינים פ"ג מ"ו) שזקני תורה, כל זמן שמזקינים דעתם מתישבת עליהם, שנאמר: "בישישים

חכמה, וארך ימים תבונה" (איוב יב, יב) ובשנים הקודמות היו דרשותיו של מר משוננות יותר. הכיצד!?"

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

כשפתח הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש ווידנפלד זצ"ל את הישיבה, למדו בה קבוצת אברכים, והוא היה נותן להם תמיכה חודשית. אחד האברכים ממקורבי הרב, החליט ביום בהיר שהוא עוזב את הכולל, וזאת משום שהיה נמנה על חוגי הקנאים בדעותיו, ולא יכול היה לסבול שהרב מטשיבין מורה להצביע בבחירות. אותו התחרט מאוד על מעשהו, ולעת זקנותו סיפר בבכיות על טהרת נפשו של הרב מטשיבין שהיה ממשיך לשלוח לו מידי חודש בחודשו את דמי החלוקה החדשית, לאשתו, באומרו שהיא אינה אשמה שעזב את הכולל, והבית הרי צריך להמשיך להתנהל ולהתפרנס.

מעתה נוסף היה באחד מאברכי הכולל שנודע לו שהרב מטשיבין מקבל תמיכה ממשלתית, ודעתו לא היתה נוחה מזה, על כן בסוף החודש כאשר חולקו דמי התמיכה לאברכים, מצא אותו אברך לנכון לבוא לרב מטשיבין ולהחזיר לו "לירה", הסכום שלפי הערכתו הוא החלק במשכורתו שהתקבל מהממשלה. רבי דב בעריש בטוהר מידותיו לא הגיב למעשה המחוצף, אלא אדרבה, הוא קיבל זאת בנועם ובחיוך, וכך חזר הדבר מדי חודש בחודשו. (שר התורה)

מגעועים לבנו שאהבו מאד. מקץ שנים אחדות כששב הבן, מילאה שמחה גדולה את לבו של הרבי ויחד עם הצדיק שמחו כל בני העיר. שעת בין הערבים היתה כשהגיע הבן לירושלים, הוא מיהר אל בית מדרשו של אביו להיפגש עמו ולהחיות את נפשו. באותה שעה, התכונן רבי דוד לתפלת ערבית. נעמד הבן לידו, הביט בו אביו רבי דוד רגע קט, אך מילה לא אמר, ומקץ דקה פנה אל שליח הציבור ואמר לו רד לפני התיבה והתפלל ערבית. רק לאחר התפילה ניגש האב אל בנו האהוב וקידם פניו בברכת שלום עליכם. חסידים שהיו באותו מעמד הבינו כי בהתנהגותו זו הלך הרבי בדרכו של יעקב אבינו בשעה שנפגש עם יוסף בנו האהוב, שקרא באותו זמן קריאת שמע שהאבה העזה שהתעוררה בלבו למראה בנו האהוב תהא מוקדשת כולה להשם יתברך, בשעה שיאמר את המלים 'ואהבת את ה' אלהיך', ובדרך זו של יעקב אבינו הלך רבי דוד מלעלוב.

כְּשֶׁדָּבַר קֶדֶם לְכֵן עַל אֲמוּנָה - עַל הַנִּקְדָּה הַזֹּאת דָּבַר. כִּי אֲמוּנָה בְּיָלֵד הַמִּסְפָּק נֶחַת בְּכַמּוּיּוֹת - אֵינָה חֲכָמָה גְּדוּלָּה... הַמְּבַחֵן הָאֲמִתִּי שֶׁל הָאֲמוּנָה מִתְחִיל: הָאֵם אֲנִי מוֹכֵן לְקַבֵּל אֶת הַיָּלֵד שְׁלִי - רַק בְּגִלְלַת הָעֶבְדָּה הַיְחִידָה הַזֹּאת שֶׁהוּא הַיָּלֵד שְׁלִי, וְלֹא קֶשֶׁר לְשׁוֹם דָּבָר אַחֵר? הָאֵם הָאֲהָבָה שְׁלִי אֵלָיו הִיא אֲהָבָה בְּתַנְאֵי שׂ...? הַדּוֹר שֶׁלָּנוּ הוּא דוֹר שֶׁכִּמְעַט כָּל הַיָּלָדִים בּוֹ הֵם 'יוֹסֵף' קֶטְנִים, מִתְמוֹדְדִים מוֹל נְסִיוֹנוֹת בְּעֶצְמָהּ שְׁאֵנוּ לֹא הִפְרָנוּ. מָה הַחֲזִיק אֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק בְּשַׁעַת הַנְּסִיוֹן? רַק דְּמוּת דְּיוֹקָנוֹ שֶׁל אָבִיו. יוֹסֵף נִזְכָּר בְּאֲהָבָה שֶׁשָּׁפַע אָבָא אֵלָיו, בְּאֲמוּנָה הַבְּלִתִּי מִסִּיג - וְזֶה מָה שֶׁנִּתֵּן לוֹ אֶת הַכּוֹחַ לְהַנִּיעַ אֶת הָרֹאשׁ לְשִׁלְיָהּ. ה'וֹימָאן לְהַתְנַחֵם' שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ - גֵּרָם ל'וֹימָאן' שֶׁל יוֹסֵף!... הַרְבֵּה הִרְבִּיעֵי: חֲלֹשָׁה! לְעוֹלָם, אֲבָל לְעוֹלָם - לֹא לְשֶׁלֶף תְּגוּבוֹת מִהַשְּׂרוּל! לֹא לְהַגִּיב בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה! בְּשׁוֹם סִיטוּאֲצִיָּה שֶׁתְּהִיָּה - אֲסוּר לְשֶׁרוּל לְהִיּוֹת הַפְתָּרוֹן! תְּגוּבוֹת סְפוּנְטָנִיּוֹת נּוֹבְעוֹת מִרְגֵּשׁ הַכַּעַס וְרַק מִקְלָקְלִים כָּל סְבוּי לְהַשְׁפָּעָה! כָּל תְּגוּבָה, אֲמִירָה, עֲנִישָׁה אוֹ הַעֲרָה חִיבָת לְהַגִּיעַ מִתּוֹךְ הַבְּנָה, מִתּוֹךְ שְׁקוּל דַּעַת, מִתּוֹךְ שְׁקוּל כָּל הַנְּתוּנִים - וְרַק אֲזוֹ לְפַעַל. וּבְעֶקֶר: מִתְּרֵי, וְאֵף חוֹבָה לְהַפִּיר בְּכֶךְ שְׁבִלִי סִיעֲתָא דְשִׁמְיָא אֵין לָנוּ שׁוֹם אֲפִשְׁרוֹת לְהַצְלִיחַ בְּמִלְאֲכַת הַחֲנוּךְ. יְכוּל לְהִיּוֹת אָדָם שֶׁשָּׁמַע אֶת מִיטֵב הַהֲרַצָּאוֹת וְהַסְדָּנָאוֹת בְּעֵינָיו חֲנוּךְ - אוֹלָם כְּאֲשֶׁר הַדָּבָר בָּא לְיָדֵי מַעֲשֵׂה נְעִלְמִים כָּל הַתּוֹבָנוֹת, וְהַיָּלֵד נִפְגַּשׁ מוֹל אָבָא כּוֹעֵס שֶׁמְבַצֵּעַ טַעוּיּוֹת חֲנוּכִיּוֹת, קְשׁוֹת לְעֵתִים! לְמָה? כִּי אֲנַחְנוּ אֲנָשִׁים, הַנֶּפֶשׁ שֶׁלָּנוּ הִיא נִסְחָפֶת, תְּגוּבָתִית, לְהוֹטָה לְהַגִּיב, הַנֶּפֶשׁ שֶׁלָּנוּ חֲלֹשָׁה וְחֲסָרָה אֲזוּנִים - וְלָכֵן הִיא חִיבָת סִיעֲתָא דְשִׁמְיָא בְּשִׁבִיל לְהַצְלִיחַ בַּחֲנוּךְ. הַכֶּלֶל הָרִאשׁוֹן, הַשֵּׁנִי וְאֵף הָאֲחֵרוֹן בַּחֲנוּךְ הוּא: לְצַעֵק לְשֵׁם, לֹא לְהַפְסִיק לְהַתְפַּלֵּל שִׁיתֵן לָנוּ אֶת הַדַּעַת לֹא לְקַלְקֵל! שִׁיתֵן בָּנוּ אֶת הַכּוֹחוֹת לְבַצֵּעַ אֶת הַשְּׁלִיחוֹת שֶׁלָּנוּ כְּהוֹרִים! וְהֵשֶׁם הַטּוֹב יִהְיֶה בְּעִזְרוֹנוּ.

(נְקִדוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא,
הוּבָא בְּגִלְיוֹן בְּמָה - חֲנֻכָּה תִּשְׁפ"ב)

"ואל יחר בעיניכם" (מה, ה)

{ אז נדברו }

פרשת ויגש תשפ"ב | לסדר: "ותחי רוח יעקב" | גליון מספר: 537

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון
בשירות פקס באמצעות
שיחת טלפון:

☎ 0795319191

רוצה שנווד אנשים יקראו,
כמוך, את העלון?

קדימה!

זה זמן להצטרף לשותפות
בהו"ק להחזקת העלון..

ותהפוך שותף קבוע
בזכויות החזקת העלון.!

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים גלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

תודה מראש!!!

ועינכם אל תחוס על כליכם... אל תטעינו את הרב קו... סעו במוניות...

לאחר שיוסף הצדיק התוודע לאחיו ואמר להם: אני יוסף... הוא זרז אותם ללכת כמה שיותר מהר ולהביא את אבא יעקב אליו למצרים... הוא סיים את דברי הזירוז במשפט עוצמתי: **"ועינכם אל תחוס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא..."** מה יוסף מתכוין לומר לאחיו??? תבינו: עד היום הייתם מחושבנים על השקל... כשעשיתם את הדרך למצרים חשבתם פעמיים האם לקנות כרטיס טיסה דרך ירדן וזה יעלה עוד 100 דולר פחות... וכשנסעתם ברכבת חישובתם את הרב קו האם כדאי לעשות יומי או הלון חזור...

נכון? נכון ככה עשיתם עד עכשיו??? אבל כעת אתם צריכים לעשות את הסוויץ בראש ולהכניס לראש ולקלוט שהההלו... אנחנו המשפחה של יוסף ו"כככככל טוב ארץ מצרים לכם הוא..."!!!! אין טעם לעשות דקדוקי עניות... חבל על הזמן... חבל על החשבונות... מכאן ואילך כסף זה הדבר הכי זול... מהרו מהרו להביא את אבא... תסעו עם מוניות ספיישל הלון חזור... אל תתמקחו איתו אפילו... שאפילו לא יעשה מונה... שידפוק מחיר... העיקר כי גז חיש ונעופה...

את המשפטים האלו אמר יוסף לאחיו!!! אבל לא רק!!! ככל הנראה את המשפטים האלו הוא גם שינן לעצמו בשעות יותר קשות... בשעות שבהם הכל היה נראה שחור... לאחר שיוסף עמד בניסיונות הכי קשים ואחרי הכל עוד שלחו אותו לבית הסוהר... היה ליוסף רגעים קשים... מה יהיה איתו??? האם היה כדאי כל הסיפור? תראה איך הפסדתי מכל ההתגברות שלי???

אבל ליוסף היה בטחון גמור בה'!! והוא שינן לעצמו: אם אני עמדת בניסיון אז ה' מחשיב אותי כמו כל העולם... אני צדיק יסוד עולם... כל העולם עומד עלי... ממילא כל טוב ארץ מצרים לי הוא!!!! אה... אני לא רואה את זה? אפילו לא בכיוון??? יום יבא וזה יתגלה... כי שמש ומגן ה' אלוקים חן וכבוד יתן ה', **לא ימנע טוב להולכים בתמים!!! לא ימנע טוב!! לא ימנע טוב!!!** שמעתם?? **לא ימנע טוב!!** גם אם עמדת בניסיון כ"כ קשה ולא רק שלא קבלתי פידבק אלא קבלתי סטירה בפרצוף... זורקים אותו לבור בית האסורים רק בגלל זה... התברר שאני רק מפסיד בגלל הנטירת יסוד שלי... אבל אני לא חוזר בי!! אני מאמין באמונה שלימה שברגע שנהייתה מרכבה לספירת יסוד!!! הרי צדיק יסוד עולם וכל טוב ארץ מצרים לי הוא... ככה יוסף משנן לעצמו ומשנן... ויש לו הרבה הרבה שעות בבית הסוהר לחשוב על זה... יש לו הרבה הזדמנויות לתהות על הראשונות... לחשוב אולי כן להיכנע ליצרים... פוטיפר מגיע גם לשם (כך מבואר במדרש) ומראה לו את דלת היציאה מבית הסוהר... רק תכנס לרשת... רק תפרוץ את החסימה... רק תקנה שוב את הבגד שממנו פרשת ועזבת וברחת החוצה... ליוסף יש שתיים עשרה שנים תמימות להתבשל בעצמו!!! והמסקנה שלו אחת ועקבית: אני לא אפסיד מזה שנהייתי צדיק יסוד עולם...

ואז הגיע היום שויריצוהו מן הבור... והנה כעת יוסף עומד מול אחיו וכל כמה דקות הוא צריך לפרוש לחדר בשביל לבכות... אחי: תראו מה זה כח של קדושה!!! תראו לאן הגעתי בזכות השמירה האדוקה על הקדושה שלי... עכשיו כולכם צריכים להגיע כאן לארץ מצרים... כולכם צריכים להתחיל את שעבוד מצרים... אני רוצה לתת לכם את משפט המחץ... את הכותרת שתלווה אתכם לאורך כל הדרך בגלות מצרים: ועינכם אל תחוס על כליכם כי טוב ארץ מצרים לכם הוא!!! גם ברגעים הקשים ביותר... גם כשנראה לך שאתה מפסיד ומפסיד ורק מפסיד מזה שאתה שומר על קדושתך... תדע לך שכל ניסיון כזה... וכל רגע שאתה נאלץ לנשוך את שפתיך ושוב להפסיד למען הנאמנות לה'... תדע לך שאתה כעת בעיצומה של עוד פגישה לקראת סגירת שידוך עם הבוס של העולם!!! הבוס של העולם רוצה שידוך... והוא לא מתחנת עם כל איזה טיפשה... שהיום הוא סוגר איתה שידוך ומחר היא מגישה לו שטר מיאון... הבוס של העולם רוצה לראות נאמנות... ואתה מפסיד!!! בטח שאתה מפסיד... אבל עוד פגישה הסתיימה בהצלחה... עוד קשר נאמנות נרקם כאן... ויום אחד אבא שבשמים פשוט יקח אותך בציצית ראשך ויגיד: אתה בן זוג שלי!! קח פנקס צ'קים על חשבונך... ואתה יכול לחתום על איזה סכום שאתה רוצה...

את המשפט הזה צריך בחור קדוש או אבך בן עליה להפניס!!!

כן... אתה שומר על העיניים... אתה עושה מאמץ עליון להתנתק ולא להיכנע לפגעי טכנולוגיה שונים... אבל יש לזה מחיר!!! חוץ מהמחיר של ההתמודדות... יש גם מחיר של תדמית... יש גם מחיר שאני מרגיש מחוץ לעיניים... ויש לפעמים שיקולים כספיים... אז זהו!! שבשביל זה יוסף הצדיק פונה אליו ואומר: יהודי קדוש, ועיך לא תחוס על כליך כי טוב כל ארץ מצרים לך הוא...

אז כן!!! קדושה ושמירת הברית הולך טוב עם עשירות מופלגת!! ככה זה ע"פ קבלה... וככה רואים להדיא בתורה: ויוסף הוא המשביר... **אז רק נסייג את הדברים:** אין לנו את הרשות להתחיל להשתולל ולנסוע עם מוניות על חשבון הברון... ולחכות שפרעה יחלום חלום ויריץ אותנו מן הבור... (אנחנו לא מספיק יכולים לסמוך על מדת הבטחון שלנו... וגם אין לנו רשות) אבל מה שכן... למאי זה כן נפקא מינה?? לדקדוקי עניות!!! למקומות שבהם אנחנו מחושבנים על כל שקל... כאן מותר לנו לטפוח לעצמנו על השכם ולומר: כן!!! המצב הכלכלי שלנו באופן כללי הוא לא הכי משופר... אנחנו היינו אמורים להיות מודאגים אין נסתדר בעתיד... אין נחתן את הילדים ומה יהיה... כן!!! ככה היינו אמורים לעשות!!!! אבל היות ואני הולך בדרכו של יוסף... אז יש לי תכנית חסכון שקוראים לה יוסף הוא המשביר... וה' יעזור... אני אלך בדרכי... אמשיך ללכת בתומי... אמשיך לעמוד על כל העקרונות הרוחניים שלי בלי פשרות... והוא יתברך יום אחד יביא לי עד הבית את "כל טוב ארץ מצרים..."

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

לא נעים שוב לחזור על הפתחים...

אבל רק נפרוק את מועקתנו:

משום מה בתקופה האחרונה העלויות של גיליון זה כמעט והוכפלו!!! פתאום המחיר של הנייר החליט להמריא והדפוסים העלו את המחיר... פתאום נאלצנו בעל כרחנו להתחיל לעבוד בווייס זאקן... (אני מקווה שלא התבלבלתי... וייס זה לבן נכון? אוי... באמת... רצינית לדבר באידיש בשביל שלא יעלו עלי... וגם את זה בעצמו תרגמתי לעברית... ככל הנראה אני גנב כבר לא אצליח להיות...) ועוד כמה וכמה עלויות נוספות של שינוע וכו' שגרמו להכפלת ההוצאות...

אמנם זו לא הפתעה!!! כי ככה נגזר בראש השנה!!!

אבל יש דבר אחד שלא נגזר בראש השנה!! והוא הוצאת בניו לתלמוד תורה וזיכוי הרבים... שאם הוסיף מוסיפין לו...

אז מי שיכול לתרום גם מכספי מעשרות... מי שיכול לעזור לו סעיף 46 שגייד... מי שיכול לעזור לו כל מיני מודעות לעילוי נשמת או לרפואת ולהצלחת וזה יעשה לו את זה... רק שגייד... העיקר שיתרום... ומי שמבין עניין שידע שכל תרומה הולכת ישירות לדפוס ולהוצאות ההכרחיות לחזק יראי ה' שהח"ח התבטא שזו הצדקה המושלמת ביותר!! בקיצור: צריך עוד כסף!!!

אגב: ההוצאות קבעו, גם הקטנות... מאוד מאוד מעניקות יציבות ויש להם מקום של חשיבות!!! תודה לכם מעומק לב!!! (יש גם הרבה הוצאות קבע שהתבטלו כי הם זמנים, ואין לנו את המזכירה ובודאי לא את הנעימות להציע להמשיך הלאה... כל אחד יעשה את השיקול שלו.)

וכעת אליכם הבחורים היקרים המפיצים שבישיבות הקדושות:

דבר ראשון תודה מעומק לב על ההתמסרות מידי שבוע בשבוע...

הפעם יש לנו בקשה יוצאת דופן! אנחנו רוצים לא פחות ולא יותר **להתרים** אתכם להוצאת הגיליון... לא!! לא כסף!! חס ושלום!! מבחורים אני לא מוכן לקבל כסף... **וזה עקרוננו!**

אז מה כן הייתי רוצה מכם?? אם יש את נפשכם שמעוניי ופגעו לי במזכירות הישיבה ותבקשו מהם להדפיס לכם כל שבוע את הגיליון הזה באמצעות המכונה של הישיבה... יש כבר עשרות ישיבות שמיוזמתם כך עושים!! המזכירה שה"כ שולחת מייל חד פעמי ומאז הגיליון מגיע מידי שבוע... (ואז גם ניתן לתת מענה לכל מיני בקשות נוספות ובקשות מאמרים מסוימים וכו') **לנו זה יכול מאוד**

מאוד להקל! זה פשוט מוריד לנו מההוצאות... והיה אם יש הסכמה מצד מזכירות הישיבה... מה טוב... ואם לא, אז לא אמרתי כלום... קח את הדברים בחזרה... ממשיכים כרגיל... פשוט לנו- כל כמה עשרות ומאות עלונים שיש לנו פחות להדפיס זה מוריד מאיתנו עוד עול כספי... כמובן לא במחיר של צמצום בהפצה ובזיכוי הרבים!!!

כדי לא להשאיר את הנייר חלק:

עשרה בטבת הולך ומתקרב... כידוע: עשרה בטבת הוא תענית אמנם לא קשה פיזית... אבל חמורה מבחינה הלכתית!!! כי אז זה התחיל!!! רואים לאורך כל הדרך שבייחם לחורבן ולגלות... אנחנו מתאבלים וצמים לא רק על התוצאה הסופית אלא גם על כל שלב נוסף שגרם אותה...

זה מתחיל בעשרה בטבת... ממשיך בשבעה עשר בתמוז ואז מגיע הסוף המר בתשעה באב!!!

אם ככה: זה כנגד זה עשה האלוקים... אמנם המשיח יום אחד יגיע וזה יהיה יום מאוד שמח... אבל יהיו כל מיני שלבי ביניים שהם גרמו לו לבא... וגם את זה אנחנו נחגוג!

כמו שאנחנו צמים בעשרה בטבת שאז התחיל המצור!!! כך כל אחד ואחד מאיתנו יחגוג את היום הפרטי שלו... איפה התחילה התפנית שלי בחיים... איזה יום אפרורי ושרגתי היה אז שפתאום החלטתי שאני תופס את עצמי לידיים ואי אפשר ככה להמשיך... ובמבט לאחור מתברר למפרע שביום הזה זה התחיל!!! ואת היום הזה אתה הולך לחגוג... וזה יכול להיות היום הזה!!! אם רק תחליט!! מומלץ בחום... התקופה של החורף סובלת ממחסור בחגים... אתה יכול לייצר במו ידך את החג הגדול הזה... בדיוק כמו שעשרה בטבת תקוע לנו באמצע החורף... ככה היום המפנה בחיך יכול להיות בסתם תאריך... לא צריך לחכות לתאריך עגול... בהצלחה.

הרואה "מסכת מגילה" בחלום נס נעשה לו... רבותי: ניסים!!!

בסוף שבוע זה בדף היומי יגיעו לפתע רגעים קודרים... אנחנו בבת אחת ניפול עמוק לתוך האבלות של תשעה באב... כן דיני האבלות של ט"ב מקומם מסוף מסכת תענית... אבל לא להיבהל!!! בחנוכה כבר חונכנו שרגע באפו חיים ברצונו... גם אם בערב ילין בכי אזי מיד ולבוקר רנה... יהיו לנו בסה"כ שתיים וחצי דפים של אבלות של ט"ב...

ומיד אח"כ אנחנו נכנסים בסערה!!! ל--מסכת מגילה העליצה והשמחה והמלאה בישועות ועכשיו שיהיה ברור: אם רבבות אלפי ישראל מתחילים כעת בחודש טבת ללמוד מסכת מגילה ועוסקים בכל המצוות שנתקנו לנו מאהבת הנס... פשוט וברור שזה מעורר שפע של ניסים ונפלאות מעין מה שה' עשה איתנו אז בימים ההם בזמן הזה... ויתכן שאפילו יותר!!! כי גם עסק התורה מעוררת שפע וגם הזמן מעורר שפע... ועסק התורה מעורר יותר שפע מאשר הזמן... כך שפורים זה תאריך ומסכת מגילה זה תורה... כך שאם כלל ישראל לומד מסכת מגילה זה אומר שהאולמות הולכים להיות תפוסים... בעזרת ה' ובשמחות אצל כולם... (ומישהו אפילו הוכיח לי שעסק התורה מעורר שפע יותר מהתאריך בעצמו... שהרי בחג השבועות, לכבוד מתן תורה אנחנו קוראים את ההפסדה שמדברת על מעשה מרכבה שמסיימת ב"ברוך כבוד ה' ממקומו" לעומת זאת בפרשת יתרו שזה אמנם לא התאריך של מתן תורה אבל סו"ס לומדים מתן תורה... אה... ככה? אז ההפסדה היא מנביא ישיעה שגם שם מדובר על מעשה מרכבה ששם כתוב: קדוש קדוש קדוש ה' צבקות... וכידוע: "קדוש" זה יותר חשוב מ"ברוך" זאת אומרת: הפרשה שעוסקת במתן תורה מקבלת את ההפסדה היותר חשובה מיום מתן תורה בעצמו... וד"ק) עוד מילה אחת הגמ' בברכות אומרת: הרואה מגילת אסתר בחלום נס נעשה לו... כתוב כאן שמפגש עם מגילת אסתר מעורר ניסים... אז קדימה... נכנסים לבית המדרש... שוקעים במסכת מגילה... מתחילים לחלום עליה בלילות ולראות ישועות בימים... **אגב: יש לי הצעה מעניינת:** כידוע: אנחנו בשנה מעוברת... וממילא ב"ד באדר א' יש לנו פורים קטן... ואילו ב"ב בשבט יש לנו סיום של מסכת מגילה... וכבר בדקתי... זה יוצא יום חמישי בערב (שלפני יום ששי קצר...) לאף אחד לא יהיה זמן לערוך סיום... ממילא זה ידחה למוצאי שבת ש... שחל בדיוק ב"ד בשבט!!!

אם ככה יש לי רעיון... בא נעשה פורים המשולש!!! ב"ד באדר ב' יש פורים!!! לא פורים גדול ולא פורים קטן... פורים!!! ואילו ב"ד באדר א' יש פורים **קטן!!!** בא נחליט שב"ד בשבט זה יהיה פורים גדול!!! למה גדול?? בטח... סיימנו מסכת מגילה... קדימה... יוצאים לדרך...

אז רק סקירה קצרה על מסכת מגילה... אז ככה: פרק ראשון של מסכת מגילה מתחלק לשלושה חלקים!! החלק הראשון מתמקד בהלכות פורים... בעיקר בקביעת התאריך של פורים!! כידוע פורים זה שונה מחנוכה... לחנוכה יש שמונה ימים ואילו לפורים יש יום אחד... אבל ליום האחד הזה יש אופציה של חמשה תאריכים!!! י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו...

ואז מגיע החלק השני של הפרק... זה בסה"כ שתיים וחצי דפים!!! אבל אל תוותר עליהם... זה יוצא בדיוק בט"ז י"ז טבת... בדיוק בתחילת שבט... מה יש בשתיים וחצי דפים האלו?? יש שם מבזק של טעמיות קטנות משתים עשרה סוגיות שונות בש"ס... הכל מתחיל ממשפט אחד על פורים: **אין בין** אין בין אדר ראשון לאדר שני אלא קריאת המגילה ומתנות אבינונים... ואז המשנה מביאה רשימה של שם עוד אחד עשרה דברים שגם עליהם נאמר: אין בין! אין בין יו"ט לשבת אלא נפש בלבד... ואין בין ספרים לתפילין למוזות... בקיצור: קצר ומרתק!!! ממש בגדר טועמיה חיים זכנו... מי שילמד את הדפים האלו בעיון... שידע לו שהוא זכה לקבל טעימה ב-12 סוגיות שונות לגמרי בש"ס... ואז מגיע החלק השלישי שזה האגדות של המגילה... שבע דפים מלאים וגדושים בכל דרשות חז"ל על מגילת אסתר...

שבע דפים של חיים קלים אמנם!!! אבל מי שיש לו טביעת עין מבין שאגדות זה לא צחוק... חז"ל השקיעו הרבה דיו ודם על האגדות האלו ולרבינו המהר"ל מקדיש להם ספר שלם...

ואז מגיע ראש חודש שבט ואיתו בשורה!!! מה הבשורה?? שאנחנו מתחילים פרק ג' דמסכת מגילה... פרק ג' לשם שינוי לא קשור בכלל לפורים!! (יש שם אולי חמש שורות שמדברות על ברכת הרב את ריבנו) הפרק הזה רובו ככולו עוסק בהלכות קריאת התורה!!! מושגים הכי בסיסיים בהלכות קריאת התורה... ממש ממש לא יזיק... רק לשבר את האוזן... בעזרה"ש כפי שסיכמנו בר"ח שבט הקרוב אם תשים לב בקריאת התורה של ר"ח... כל פעם מחדש הבעל קורא "מתבלבל" וחוזר על פסוק אחד עוד פעם... משהו כזה מוזר "לערבב את השטן" בינינו... תמיד ידעתי שיש פה משהו שיום אחד צריך להבין למה הוא עושה את זה... אבל לא היום!!! אל תסביר לי את זה היום... (אל תעזר לבורות שלי להפתיע במחדלים המתמשכים שלה בעוד חודש) אז זהו!!! שבחודש שבט הבעל"ט יהי החודש הזה סוף וקץ לבורות שלנו לכה"פ בפרט הזה... מתחילים פרק ג' דמסכת מגילה... שם נפתח כל מיני נושאים שקשורים לקריאת התורה ולהפסדה ותחנן ודברים שבקדושה... ואגב: הפרק הזה כולא חמש דפים...

הגיע ליל שישי ו' שבט... מתחילים את הפרק הרביעי והאחרון של מסכת מגילה... וכאן אנחנו נכנסים לסוגיית בית כנסת... כן... הסוגיה הזו קשורה מאוד לפורים... תנחש מה הקשר?? כי בפורים למדנו שמי שיש לו צרה... יש מה לעשות... יש להתפלל... ויש גם איפה!! איפה להתפלל... ואם אתה זוכר לפני שנתיים למדנו בדרך הקשה שבית כנסת זה לא דבר מובן מאליה... והגיע הזמן שנפנים שהתפילה בבית הכנסת יותר מתקבלת... בתנאי שיש לו צורה של בית הכנסת... הלימוד של הסוגיה הזו יכול להחדיד ולחדד לנו את המושג השחוק הזה... לזכור שיש דבר שנקרא בית כנסת... ואז לסיום... יש לנו עוד שתי דפים ששוב מדברים על קריאת התורה והגבהה וגלילה... ו... ואז מתחילים לחמם מנועים לקראת מועד קטן... המסכת שכולנו מפחדים ממנה... אבל מה שהכי צריך להפחיד אותנו זה שאנחנו לא יודעים אותה... טוב... נדבר כשנגיע אליה... מילה אחת אחרונה אני רוצה להגיד: ניתן לומר שמסכת מגילה זו המסכת האחרונה שאפשר להתרווח על הספה וללמוד איתה... אז לפחות אותה נתפוס... מועד קטן וחגיגה זה... זה כבר חידוש מנוע לקראת מסכת יבמות... אז בבקשה... ליהודים היתה אורה זו תורה... בא נפתח את מסכת מגילה עם הרבה שמחה ומצב רוח... ונא לא לשכוח להכין כבר את הבלונים לקראת הסיום ב"ד בשבט... כן... למשפחה ולילדים זה לא יזיק... קצת אירועים רוחניים בחוץ הארוך הזה...

והרחמן הוא יעשה לנו ניסים כאשר עשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה...

מהו האתר שיש לו הכי הרבה כניסות בעולם??

היום זה לא סוד... שהעמדת הכח הכי חזקה ועוצמתית בעולם זה ענף הפרסום!!! האילו הון הכי גדולים שנמצאים בעמדת מפתח הכי חזקה בעולם זה בעלי החברה של גוגל וג'ימל שהיות ובתוך הרשת שלהם נמצאים מיליארדים של אנשים... ממילא הם נמצאים בעמדת מפתח הכי חזקה בעולם!!! היום בענף הכלכלה הכל עובד לפי הפרסומת... אם יש לך מוצר שאתה רוצה לשווק אותו... אם פרסמת את זה בדיעוון מקומי... אז יש לזה לקוחות במושגים של ידיעון מקומי... אבל אם אתה מפרסם את זה בעיתון של מאה אלף עותקים זה... זה כבר היקף אחר לגמרי... ואם היום יש את הרשת האלחוטית אז בכלל... ענף הפרסומת שם מגלגל מיליארדים מידי יום בלי הגזמה!!! אתה רוצה לפרסם את המוצר שלך?? אז שוב... תלוי... אם אתה מפרסם את זה באתר שיש בו מאתיים אלף צפיות מידי יום אז זה מושגים של מאתיים אלף... ואם יש אתר ענק שמיליון וחצי אנשים עוברים בו מידי יום... כאן כבר שווה לחברה לשלם על כל פרסומת מאות אלפי שקלים... וזו הסיבה שכיום אילי ההון הכי גדולים בעולם זה בעלי האתרים הכי מובילים בעולם... וממילא הם גם האנשים הכי חזקים בעולם... (זו הסיבה שכולם רועדים מהתקשורת וכו' וכו').

עד כאן פטפוטים בעלמא...

קעת נעבור לכותרת של המאמר: בא נראה אותך מנחש מה הוא האתר שיש לו הכי הכי הרבה כניסות בעולם מידי יום?? איזה אתר שובר את השיא של הכניסות שככככולם נכנסים בו ללא יוצא מן הכלל??

לא תאמיני... אבל קוראים לו אתר **החלומות!!**

מה אני מתכוונת?? אתה הרי הולך לישון בלילה... ואז כשאתה נרדם אתה נכנס לאיזשהו 'ענף' כזה שנקרא חלום... ואם שמת לב כמעט ואין לך שליטה על החלומות שלך... אתה לא באמת יכול לבחור מה לחלום ומה לא... (אולי טיפה כן אבל כמעט ולא) כל לילה קופץ לך חלום אחר...

נו... סו"ס הרי מישהו אחראי על זה?? אז זהו!!! שזה בדיוק אבל בבדיוק כמו אדם שנכנס לאתר וקופצים לו כל מיני פרסומות שאין לו שליטה עליהם... זה בדיוק הבעיה החמורה כ"כ של הגישה לאינטרנט שאתה נכנס לאתר שאין לך שום שליטה ושום מושג על הפרסומת שהולכת לצוץ לך בעוד חצי דקה... אין לך מושג לאן זה גם מוביל אותך... אבל באותה מידה אין אחד שלא מבין שיש פה מישהו שכן שולט על המערכת... יש פה את הבעלים של האתר שהמושכות בידו והוא יחליט איזה פרסומת ותכנים יכנסו לאתר ומה לא... **אז זהו שתחשוב שזה בדיוק הסיפור עם החלומות שלנו בלילה...** כשאתה הולך לישון

בלילה... מבחינה מסוימת אתה נכנס לאיזשהו אתר... ולך אמנם אין מושג מה אתה הולך לחלום בלילה... אתה לא שולט על התכנים של האתר הזה

ותאר לעצמך שאני!!! אני קבלתי מהרבש"ע את ניהול האתר של כל החלומות בעולם... תנסה לזרום איתי... תנסה להיכנס איתי לדימיון הפרוע הזה... אתה קולט איזה עוצמה מבהילה יש לי בידיים?? אתה יודע איזה משמעות עצומה יש לזה? **זה אומר שלא אתר שלי יש חמש מיליארד כניסות ביום מוכרחות!!!** למה?? כי חמשה מיליארד אנשים הרי הולכים לישון בעל כרחם מידי לילה... וממילא הם מוכרחים לעבור דרך הרשת שלי... דרך הענף ש-אני שולט עליו... אני קובע את התכנים שלו... אני יכול להכניס איזה חלום שאני רוצה ולמי שאני רוצה ומתי שאני רוצה... לדוגמא: אם נניח בזמן האחרון יש הסתה נגד הציבור החרדי... זה לא מוצא חן בעיניי?? אין בעיה... חכו חכו... היום בלילה... כשתשע מיליון תושבי מדינת ישראל הולכים לישון... בשעה שלוש וחצי בלילה אני מכניס להם שם איזה שיחה נוקבת של ר' אלימלך בידרמן על קדושת ישראל... כל החילונים קמים בבוקר מבולבלים... עם חיזוק והתעוררות...

בלילה הבא הם הולכים לישון... אני מביא להם שם עוד איזה שמו"ס חזק מר' צבי מאיר שליט"א (בעברית) עם כמה ניגוני התעוררות... למה לא... אני מצרף להם גם איזה תפילה מעומק של הגאון ר' שמעון גלאי שליט"א בצירוף קבלת עול מלכות שמים... בקיצור: אני משגע את כל המערכת... תחשוב שיאיר לפיד מתעורר בבוקר עם ניגון ד' בבות... זה יכול להיות גיוואלדיג... (וכמובן... מה יקרה אם אני ארצה תרומות לעלון שלי?? לא צריך לעשות ציננוק... אני לא הולך לשלוח מיילים... אני פשוט נכנס לכולם בחלום... מביא להם איזה דופלקס שמה... מרעף עליהם כל מיני ברכות ברקע של עננים... סוחט קצת רגשות... מוריד להם נשמות... מראה להם בחלום את המספר חשבון לתרומה... הם קמים בבוקר ומקישים... הופה... זה נכון... נראה אותך לא תורם...?? וכמובן... אם לא יתרמו... אז בלילה הבא אני אעבור לשלב של האיומים... למה לא... יש לי כח... לא??)

אז זהו!!! שצר לי לאכזב אותך... חן חן לי על הדימיון המפתח... הייתי דווקא מאוד רוצה לקבל מהקב"ה את האתר הזה... אבל האתר הזה כבר תפוס... מישהו תפס אותו!!! יש בגדול שני אנשים קבועים... שה' בדרך כלל נותן לאחד מהם את השליטה... או לזה או לזה...

ובכן: מי הם שתי האנשים ששולטים על האתר הגדול ביותר בעולם??

אז נתחיל בטוב... נתחיל באיש הראשון שזכה לקבל מה' את השליטה הזו... קוראים לו: יוסף הצדיק!!!! כן.. שר המשקים ושר האופים חולמים חלום ויוסף שולף להם את הפתרון... אחרי שנתיים זה כבר פרעה... זה לא צחוק... ויוסף שולף לו את הפתרון בלי לצמצץ... אתה קולט את זה??

(את חטאי אני מזכיר היום... פעם חשבתי לעצמי מאיפה יוסף ידע לפתור את החלומות?? ואז פעם דמינתי את יוסף כמו שיבוחר מצוי... אתה מכיר בחור ישיבה שהתרגל להסביר פשט בסוגיה... לכה בחור בדרך כלל יש לו פרשנות בכל תהליך מדיני או פוליטי... תתפוס שיבוחר ותציג בפניו איזה פרשה פוליטית... תמיד יהיה לו מה לומר... יהיה לו תמיד משנה סדורה שהוא יציג אותה בבטחון עצמי שזה מה שהולך לקרות וכו' ותכל'ס... או שכן

או שלא... אז לא נעים... אבל אני ככה דמינתי... ש... ששר המשקים ושר האופים אמרו ליוסף חלום... והוא שלף להם את הפרשנות איך זה נראה לו... ותכל'ס... הלך לו!!!!

אז זהו שלא!!! שוטה גמור... הגיע הזמן שתגדל בשנה ובתן יוסף זה לא ישיבוחר מצוי!!! כשיוסף חולם חלום יעקב אבינו מתייחס לזה כנבואה... וכשפרעה חולם חלום ויוסף עונה לו... המשמעות היא שיוסף רואה פה משהו אבסולוטי מול העיניים ולא נותר לו אלא לגשת לפרקטיקה עניינית... אין מקדמים את פני הרעה) בקיצור: יוסף הצדיק קיבל מה' את השליטה על אתר החלומות! אתר הכי חזק עם הכי הרבה כניסות!

וכאן אני רוצה לעצור ולהסביר: כולנו יודעים שיוסף הצדיק, בזכות שהוא עמד בניסיון הקשה... לכן הוא זכה להיות המשביר לכל העם הארץ... הוא זכה להיות המשנה לפרעה ולפרנס את כל העולם כולו ברעב...

אז זהו!!! שזה כבר תחנה שניה... זה כבר התוצאה... אסור לשכוח את השלב אחד **שלפני כן...** יש משהו הרבה יותר עוצמתי שקרה **עוד לפני** שהריצו את יוסף מהבור ונתנו אותו על כל ארץ מצרים... **עוד לפני זה...** כשיוסף עדיין היה שכוח אי שם בבור בית האסורים... הוא עדיין היה ישיבוחר מסכן... זרוק במשבר של בחור שמרגיש אבוד ולא שווה...

שם בבית הסוהר ה' פשוט מסר בידיים של יוסף את האתר הכי גדול בעולם!!! **אתר החלומות!!! זה סיפור הרבה יותר גדול!!!** תחשוב: יש פה שר המשקים ואופים שחולמים חלום... יוסף אומר להם: חכו רגע... נכנס לאתר של החלומות... שולף משם את הסרטון המקורי, פותח אותו... מתרגם ומשחרר להם את התוצאות הסופיות... ואחרי שנתיים מגיע תורו של פרעה... פרעה חולם חלום... אף אחד לא יודע לענות לו... בטח... לאף אחד אין שליטה על אתר החלומות... ובאותו זמן יושב לו **שם בבית הסוהר** בחור אומלל... כלוא וחסר ישע... לבוש בגדי אסירים וסובל מתת תנאים של בור בית האסורים... ולאסיר החסר ישע הזה... **מתוך** בית הסוהר יש לי שליטה חופשית על אתר שאף אחד מחרטומי מצרים וכל העולם כולו לא יכול להיכנס... והוא מצליח להוציא משם מידע מסווג ואיסטרטגי בקנה מידה בינלאומי שיש לו השלכות קריטיות לעתידו הישרדותו של היקום כולו בארבע עשרה שנים הקרובות...

אתה קולט איזה עמדת כח יש ליוסף האסיר המסכן הזה???

תבין: אחרי שיוסף כבר יוצא מהבור... ופרעה כבר התלהב עליו... והרכיב אותו במרכבת המשנה ונתן אותו על כל ארץ מצרים... נו... עכשיו זה כבר פחות מרגש... סו"ס התגלה פה איש ונבון וחכם... לא היכרנו אותו... עכשיו פרעה נדלק עליו ומוסר בידיים שלו את כל הסמכויות... נו... כמה שזה נדיר לראות תופעה ש"מבית האסורים יצא למלך..." אבל עדיין יש פה פרעה שמוסר לו סמכויות ומזה יוסף מקבל עמדת כח ושליטה בעולם

אני מדבר קעת על עמדת כח הרבה הרבה יותר עוצמתית!!!

אני מדבר על יוסף שעדיין נמצא **בתוך הבור!!!** הוא עדיין כלוא!!! כולם משוחררים ורק הוא - "ברזל באה

במכונה... נאלץ להפקיד צ'קים במכשיר... והוא מצידו היה מוותר על זה... וככל שהדור יותר ויותר צעיר ככה הטכנולוגיה יותר וידידותית להם... יותר מחייכת אליהם... הם כבר נולדו לתוך זה... והם בשביל להתנתק מזה... לפעמים הם צריכים להיות בבתי כלא!!!

הרוק של דורנו הדר בעיר ואינו חוטא... זה אותו בחור שיש לו קצת מושגים... הוא יודע טוב מאוד איך מגיעים ואיך נכנסים... ורק תתן לי!!! רק תתן לי להסתובב בכך... להסתובב בעיר... והוא כובש את עצמו כמו **בבית כלא!!! הוא מרגיש כלוא!!!** הוא מרגיש שיש הרבה אחרים שמסתובבים להם בחופשיות ונוברים היכן שהם רוצים... ורק אני בבתי כלאים החובאתי... **אז זהו!!! שה' לא נשאר חייב!!!** יום יבא ואותו אבא שבשמים שפתח לפני אותו יוסף אתרים עוצמתיים שאף מצרי לא היה לו גישה אליהם... הרי **"בחורכים חזיונות יראו!!!"** ה' הולך לשפוך את רוחו על אותם צעירים בני דורנו... ה' הולך לפתוח בפניהם שערים ואתרים שלאף אחד אין אותם!! כן... לא לשכוח... זה אותו בורא עולם שעד לפני מאה שנה הוא לא שיחרר את ההמצאה הזו שנקראת אינטרנט... ויום אחד הוא שיחרר... אז קח בחשבון שיש לרבש"ע עוד כמה אינסוף מושגים שהוא עדיין לא שחרר... והיה אחרי כן!! אחרי שהבנים שלי יעמדו בניסיון למעני... אז אשפוך רוחי על כל בשר... מה פירושו?? ה' יפתח תיבה מייל מסוג חדש לגמרי לכל אחד ואחד... ומי יהיה מופקד על זה?? השרידים אשר ה' קורא!!! אלה ששלטו בעצמם למענו יתברך!!!

תכל'ס... כיום אותה מרשעת שולטת על הענן! שולטת על כל העולם!!!

ואם אנחנו רוצים לבטל דינים מהעולם... ולהסיר חרון אפו מעמו מעירו מארצו ומנחלתו... בשביל לפרק את ממשלת אותה מרשעת מהשליטה הבלתי מעורערת שלה בעולם... בשביל זה מה שנדרש מאיתנו זה לשלוט בעצמנו! להפגין נאמנות לה' ולהוכיח לו יתברך שיש מישהו יותר מתאים לאייש את העמדת כח הזו... וזה נעשה לבד לבד בחזרי חדרים... איפה שאף אחד לא רואה... שם אתה מתמודד לבד לבד מול ניסיונות דורנו... שם אתה נאלץ לפרוש מכל מיני מילוי סיפוקים נוסח דורנו... ואתה אולי מרגיש כלוא כיוסף בשעתו... אבל דווקא כשה' רואה את גדול נאמנותו של יוסף... ה' מעביר את השרביט מפרעה ראש הקליפה, ונותן אותו ליוסף...

לא!!! זה לא יקרה ברגע!!! סו"ס ה' רוצה נאמנות... ה' רוצה לראות נכונות מצידך... שבאמת אפשר לסמוך עליך... ואז!!! סוף הכבוד לבא...

יום יבא ולא רק שלא יפריע לך שאתה חסום... אתה תהיה פתוח... אוהו... יפתחו לפניך שערי אורה... מה רב טובך אשר צפנך אך ורק ליראיך!!!

או שיוסף יעמוד בניסיון הנאמנות לה' ויסיים שלא להיכנע לרשת למענו יתברך... ואז ה' ירעיף עליו כפלי כפלים... אתה הסכמת להישאר כלוא בבית הסוהר למעני... אני אתן לך שליטה ועמדת כח הרבה מעל הרשת...

ואז יוסף מקבל את הנהגת העולם... וכל העולם ניזון בזכותו...

אוו!!! שאם חלילה אין את יוסף שיעמוד בניסיון... או אז מגיעה אותה מרשעת והיא מקבלת את השליטה... ואז מגיעה אנדרלמוסיה לעולם...

כלפי מה הדברים אמורים???

הניסיון מול פגעי הטכנולוגיה זה ניסיון לא פשוט... סו"ס הטכנולוגיה היום היא כח!!! מי שמחובר לרשת יש לו מרחב... הוא חופשי... הוא יכול לעשות כל מיני פעולות בחופשיות ובמהירות... ואילו מי שעומד בניסיון בגבורה... מבחינה מסוימת הוא עלול להרגיש בתור בור בית האסורים... אני כלוא... אני בתור בור... יש פה אנשים שיכולים להתנייד בחופשיות... לבצע כל מיני פעולות במהירות... ואילו אני... חסום... כלוא... מוגבל...

אז זהו!!! שאין לנו ברירה... אנחנו מוכרחים להשתמש בין הייתר גם עם מעוף... הנה לך יוסף הצדיק... שמה שנכון נכון... הוא עמד בניסיון... זרק את הסוודר עם הסמארטפון ומאז הוא בבית הסוהר... תעשה משהו...

אבל כאן פתאום מתגלה שמתוך בית הסוהר נפתחים לפניו אתרים כאלו עוצמתיים... שמתוך בית הסוהר הוא הרבה יותר חופשי מכל בן חורין אחר... וכל מה שנותר לנו זה פשוט לפתח דימיון בנושא הזה...

סו"ס אם אתה שומר על עצמך בשיניים ולא נופל בזה... הקב"ה הרי לא ישאר חייב!!! כמו שה' מסר בידיים של יוסף כלים עוצמתיים חדישים... כך תתן לרבש"ע להפתיע אותך... שאתה תפתיע את כל העולם בשליטה ובחופשיות ששמורה רק לעבדי ה'...

יש נבואה בנביא יואל שמדברת אמנם על אחרית הימים!!! אבל לא על ימות המשיח... אלא על השלב שלפני כן... דהיינו על הדורות שלנו...

והיה אחרי כן, אשפוך את רוחי על כל בשר, ונבאו בניכם ובנותיכם, וקניכם חלומות יחלומון, בחוריכם חזיונות יראו, ונתתי מופתים בשמים ובארץ... השמש יהפך לחושך והירח לדם לפני בא יום ה' הגדול והנורא,

שים לב: הנבואה הזו מדברת **לפני!!!** לפני בא יום ה' הגדול והנורא...

והמלבי"ם מבאר שם במקום שיש כאן דגש שהפלא הגדול יהיה שמבחינה מסוימת יהיה לצעירים השגה יותר מרוממת וגבוהה מאשר למבוגרים (שאצל הזקנים זה יהיה בחינה של **חלום** והבחורים **חזון** שזה יותר גבוה) ולמה??

לא צריך להגיד לך למה... כי בדור שלנו האחרון... ככל שאתה יותר צעיר ככה אתה יכול כלוא... מילא המבוגרים, הם לא כ"כ בקטע של הרשת... הם בלאו הכי "לא מסתדרים" עם המכשירים החדשים האלו... גם האברך בגיל העמידה... נו... גם אצלו מבחינה מסוימת הטכנולוגיה המתקדמת פוגשת אותו בעיקר במקום של אילון... הוא נאלץ להתחיל להטעין רב קו

נפשו... "כולם מהלכים חופשי ויכולים להגיע לכל מקום שרוצים ורק הוא כלוא... ולמרות זאת, הוא הכלוא!! משם!!! מתוך הכלא הזה יש לו שליטה באתר החלומות... יש לו גישה ופיענוח לכל המוחות שיש בעולם מידי לילה...

אתה קולט מה מרגש אותי כ"כ בזה??

אם אתה לא מבין... אז בא ניגש לדמות השניה... סיכמנו שיש שנים שקיבלו מה' את השליטה על החלומות... הראשון זה יוסף הצדיק... ומי השני?? השני זה אל תשאל... להבדיל אלף אלפי הבדלות... ליידער ליידער... יש שם של 'שידה' שאנחנו מעדיפים לא להזכיר את שמה... זו היא מרשעת שאחראית על כל האנדרלמוסיה שיש בעולם... היא אחראית על כל פיגועי הירי והתאונות הקטלניות והצרות והיסורים שמתרחשים בעולם... **דא עקא!!! שמה שאני כעת אומר לך...** את זה אף אחד לא יודע... כי כלפי חוץ זה נראה בדיוק הפוך!!! היות ואותה מרשעת קיבלה שליטה על האתר שנקרא חלום... ושם- בענן... היא הרי שולטת ללא עוררין... ושם היא יכולה להציג את הדברים איך שהיא רוצה... הרי שם היא שולחת מסרים מאוד נחמדים ומעניינים ומרתקים ולוכדת בני אדם... והם לא קולטים שהם נופלים ברשת... הם מתגלגלים מצחוק ונהנים מהחיים לא קולטים עד כמה עצוב הצחוק הזה...

אז פעם היה לה רשות לבא ולהחטיא רק בענן של החלום... אבל היום האפשרויות התרחבו... והיום יש לה כבר רשת אלחוטית והיא שולחת משם זרועות לכל כיוון... פורשת רשתות... ורח"ל הרבה מהבנים השובבים שבנדחי ישראל מתפתים ומתחברים לרשת הזו... ומי שנכנס לענן ולרשת הזו בטוח שהוא המאושר באדם... יש לו שם הכל... היא דואגת להכניס לו הכל דרך הרשת... אבל הוא לא קולט שבשקט בשקט, יש פה מרשעת איומה שאנחנו לא מעיזים להזכיר את שמה, שהיא אחראית על כל הצרות והיסורים... בזמן הגמ' ובתקופת חז"ל עוד היה לה רשות להופיע במלא רשעותה והיא היתה מפחידה אנשים ומהלכת עליהם אימים ומזיקה והורגת בהם (ולכן חז"ל הזהירו שאדם לא ישן יחידי בלילה "מפחד בלילות...") אבל בשבעים שנה האחרונות היא כבר לא מופיעה במלא רשעותה... לא התקבל שום עידכון שמישהו נתקל בשידה המרשעת הזו... אתה יודע למה? כי היא קיבלה את האתר שנקרא חלום!! היא נכנסה בענן הזה שנקרא רשת ומשם יש לה שיווק מצוין... היא כבר לא צריכה להופיע עם סמל של גולגולת... היא לא צריכה להרוג את האב ואת האם לעיני הילדים... **לא!!! יש לה ענן...** ושם הכוונות הזדוניות שלה נעשות באווירה הכי נעימה וידידותית... הכי כיף... הילדים יכולים לאבד את האבא ואמא שלהם בלי דם על הידיים ובלי מחזות זוועה... ההורים בסה"כ נבלעים שם... אפשר לפרק משפחות בלי צווחות ובלי יגון ואנחה... היא פשוט מחסלת אותם מבפנים...

זה כנגד זה עשה האלוקים!!! זה או יוסף הצדיק או אותה מרשעת...

אחד משניהם מקבל את השליטה ואת העמדת מפתח על כל העולם...

למה נגמר חנוכה... למה??

והו... נגמר חנוכה!!! למה נגמר?? אתה יודע למה??
כי זהו... כבר השיגו שמן טהור... והביאו אותו לבית
המקדש ומעשיו כבר לא היו צריכים יותר נס... ולכן
הפסיק נס...
אאאוף... חבל... אם היו שואלים אותי... הייתי אומר
עזוב... אל תביאו שמן חדש... תשאירו את המצב
ככה... כמות שהוא... ככה חנוכה ימשיך וימשיך... עוד
יום ועוד יום... ואז היה לנו יום תשיעי... עשירי... אחד
עשר... מוסיף והולך מצידו אפילו מאה...
לא חבל??? לא חבל שהביאו שמן ועצרו בידיים את
הנס???

או כנראה שלא!!! כנראה שלא חבל!!!!

אם הם בכל זאת לא "חשבו" על הרעיון שלי... ובכל זאת
הלכו והביאו שמן טהור כנראה שאחרי הכל השמן הטבעי...
שלנו... בלי הנס... בלי כלום... אחרי הכל הוא יותר אידיאלי...
ויותר נבחר ורצוי מהנס של פך השמן...

**ולמה??? מה כבר יכול להיות יותר טוב מנר של נס
חנוכה???**

התשובה כתובה להדיא בסוגיה של חנוכה... הגמ' שם
שואלת: וכי לאורה הוא צריך? וכי הקב"ה צריך
שאנחנו נאיר לפניו במנוחה של המקדש?? והלא כל
ארבעים ענה ישרא' הלכו במדבר לא הלכו אלא
לאור של עמוד האש העצום והגדול...?? אז שבעה
נרות במקדש?? זה מה שחסר לקב"ה שנאיר לו??
עונה הגמ': כן!! ע"ת היא לבאי העולם שהשכינה עורה
בישראל... עדות שהקב"ה הפיץ בנו... ומכל האור הגדול
שלא חסר לו בכלל... הוא בוחר שדווקא אנחנו נאיר
לפניו... שהוא רוצה דווקא את האור שלנו... בקיצור:
לקב"ה לא חסר אור!! ולא חסרים שמנים... וגם לא
חסרים ניסי פך שמן... הקב"ה מכולם בוחר את הנר
שלנו!!!! את היות שאנחנו נמסוק... אנחנו נכתוש...
אנחנו נטחון... אנחנו נעמול, מכל הלב הנשמה ואנחנו
נדליק ונאיר לפניו...

זה נחמה ליום שאחרי חנוכה... נכון... חנוכה נגמר...
ומיד נפלנו היישר לתוך החורף הארוך והמעובר...
אבל סוף סוף... עם כל הכבוד לנס פך השמן בשמונת
הימים... אבל הנר של היום התשיעי היה יותר
מובחר!!! ולמה?? כי זה נר שלנו!!! נר שמגיע
מאיתנו!!! נר שמגיע מהלב שלנו... מהגיעה שלנו...
מהאור שאנחנו מאירים את החושך... וזה הביא לפני
הקב"ה יותר מנר שהוא מאיר לנו!!!!
אבא שבשמים: אני מבטיח... כעת ליילי טבת
הארוכים...
אני אשתדל ללמוד בלילות... להאיר לפניך בלילות...
תבא לבית מדרש... תקבל את האור שלי ותתרגע
לפניו...
אנא ממך: תפור חיוכים... גישמא'ק ואור בלימוד
התורה...
תפור לי כמה טיפות של גן עדן על הגמ'... שיהיה לי
טעם בלימוד... שאני לא אחפש את עצמי בנרות...
שאני עצמי אהיה נר מערבי... שאשקוד ואיר לפניך
תמיד... אנא ה'... אנא...

כמו שהשבו נגמור הנס... כי כבר השיגו שמן
מהטבע... על אותו משקל בדיוק ההיפך... אוטוטו
והו!!! יגיע התקון השלם... ויגמר הטבע!!! ואז
יתחיל להיות רק נס... כי זהו!! השלימו את
התפקיד... ואז יבואו ימים שאין בהם חפץ... אין
בהם לא זכות ולא חובה... ואז אנחנו נאמר: אוי...
כמה חבל שבזבזנו את הזמן... מי יתן לנו יום אחד
נוסף בשית אלפי שנים שנוכל לנצל עוד כמה דקות
לתורה ולתפילה... אז חבל על הזמן... בא נצל עוד
יום ללא נס... עוד לילה חורפי ללימוד התורה...
לעבודת ה'... לפני שיהיה מאוחר... לפני שיגיעו
אותם ימי נס... שאז ניחל לקורטוב של שעה אחת
של תורה בעוה"ז!

האם הספקתי לתפוס את השליח עם הקוויטל ל"אנשי מעמד"

גברת לוי הגיעה לכניסה לעיריה מבוהלת... כולה מתנשמת ומתנשפת... היא נכנסה לשערי העיריה ומיד שאלה את שומר
העיר... הם... השליח כבר יצא? הוא כבר יצא לכיוון ירושלים...?? לא!!! תרגעי... הוא עדיין לא יצא... אוהו... גברת לוי נשמה
לרווחה... כבר מהבוקר היא רצה ורצה כדי להספיק אותו...

כן... זה לא סוד שכלל ישראל צריכים ישועות!!! ובשביל זה יש את המקומות הקדושים שבהם אפשר לפעול ישועות!! איפה זה
המקומות הקדושים?? אז ככה: בשביל זה יש את תקנת הנביאים הראשונים שבכל עיריה או לכה"פ בכל מוצעה אזורית יש
קבוצה של עובדי ה' קדושים ולחשי לחש... יהודים שיודעים להתפלל ולדבר עם ה'... יש ממונים מיוחדים שיועדים לזהות את
האנשי קודש האלו ועושים מהם חבורה מלוכדת שנקראת אנשי מעמד... (ככל הנראה תושבי העיר צריכים לפתס אותם כי מדובר ביהודים
קדושים שתשע שעות ביום מתפללים מתוך בתענית... ובשאר היום הם לומדים...) עכשיו החבורה הזו עצמה מתחלקת לשני חלקים!!!
חלק מאנשי מעמד נשארים פה... פה באזור ומתפללים מסאן!!! הם מייצגים אותנו בתפילה שלהם... הם מתפללים שהקרן
תמיד שלנו יתקבל ברצון... כלומר: הרי מי שזוכר... לפני כמעט שנה בחודש אדר כלונו נתנו מחצית השקל... ומה עשו עם זה??
לקחו את זה לקרבן התמיד ומוסף... זאת אומרת: קרבן התמיד שקרב היום... הוא קרבן שלי ושליך!! מסילא... אם זה הקרבן שלי
ושלך מן הראוי שאנחנו נעמוד על הקרבן שלנו (כלשון המשנה: היאן קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו??) בשביל
זה תקנו שיהיה נציגות מכל עיריה שהם השליחי ציבור שלנו!! הם מייצגים אותנו בזה שהם עומדים על הקרבן...
אז חלק מהאנשי מעמד עושים את זה מסאן... הם מתאספים כאן... באחת מבתי כנסיות... ומשם הם מתפללים על הקרבן
שלנו... ובמקביל!!! חלק מהאנשי מעמד הולכים לייצג אותנו בירושלים... בעזרה...

יש ביניהם סינכרון מלא!!! זה כמו שרשרת... יש ביניהם כל הזמן תקשורת ותיאום מלא שמתעדכן לפי העניין... תבין: זה לא
צחוק!! אנשי מעמד זה טיפול נמרץ לכל דבר!!! אם יש איזה גזירה או יהודי שרוי במצב קשה... מה שצריך פה זה תפילה
מעומק לב... אז מילא אם הייתי יהודי שיועד ללחוש לחש ולדבר עם ה'... הייתי יכול לפעול מאיפה שאני נמצא... אבל מה
אעשה שלא תמיד יש את הישוב הדעת... ולא כל אחד יודע להתפלל... אז בשביל זה יש לנו את הצדיקים האלו שהם המייצגים
שלנו כאן ובמקביל שם בירושלים... וכשצריך ישועה אז... אז אפשר להגיש להם קוויטל... אפשר לשלוח להם מברק... ואני לא
שולח סתם באויר... זה לא כמו ששמים פתק בכותל... לא!!! יש לכל אחד מאיתנו את הצדיק שלו... את העוידב ה' של העיריה
שלי שמייצג אותי... הוא מייצג אותי בקרבן התמיד... ומסילא גם הוא מקבל את הקוויטל בשביל להתפלל עלי שם... וכאן
אנחנו מגיעים לגברת לוי... יענני שלה כבר לא מרגיש טוב כמה ימים... אבל היא לא עשתה עסק... היה נראה שזה משהו
ויראלי... אבל ביומיים האחרונים זה פתאום החמיר והתברר שיש לו דלקת ריאות חריפה והוא בכלל סכנה... גברת לוי השאירה
את הילד עם אבא... ורצה כל עוד נשמתה בה לכיוון אזור תבור... (הפעם אנשי מעמד התכנסו שם... מוצעה אזורית שישכר דואגת שכל שבוע
ההתכנסות היא בעיריה אחרת והפעם שם) לפי מיטב זכרוני עד יום שלישי אה"צ עדיין אפשר להספיק להגיע לאנשי מעמד... ולמסור
להם שתי עותקים של קוויטלאך... עותק אחד נשאר כאן למנין של האנשי מעמד שמתפללים כאן... והעותק השני נשלח
לשותפים ששומרים אותו קשר עין מירושלים... לנציגי התפילות שלנו בירושלים...

הר הבית... השעה ארבע לפנות בוקר... לך דומיה תהילה אלוקים בציון... רבבות אנשים מהלכים כאן בזריזות עצומה עקב בצד
גודל... כל אחד במסלול שלו!! לכיוון המשבצת שלו... כהנים לעבודתם לויים לשירת ישראל למעמד... כהנים יוצאים
בזריזות עצומה מבית הטבילה לבושים בבגדי כהונה ונעמדים בכפור החורפי מאחורי דלת לשכת בית המוקד עד שיבא
המסונה... הלויים גם הם כבר עומדים מוכנים בשער המזרח... מחכים לפתחית שערים... שאז הם יוכלו להוציא את כליהם
התלויים שם מתחת המעלות של עזרת נשים... לבנתיים עשרות סנהדרין מתחילים להופיע... איש איש ומעלתו... זה זקן מלשכת
הגזית... ואילו זה שייך דווקא לסנהדרין קטנה שבהר הבית... פרחי לוייה כעת עומדים לסיים את המשמרת לילה שלהם...
מרחוק ניתן להבחין באיש הר הבית שמתקרב... ולא פחות מזה יש תכונה סביב הכה"ג שכבר צועד אלשכנו כמידי בוקר עם
הציץ שעל מצחו (שבלי זה לא זזים...) אבל עזוב... אנחנו היום מתמקדים בקבוצה אמנם פחות גדולה... אבל של עובדי ה'
מופלים שהם לשם שינוי מתמקמים בעזרת ישראל... כל אחד מחזיק בידיים שלו תכריך דפים... עם שמות מוכרים... כל אחד
והשמות של העיר שלו... איש איש נגעו ומכאובו... חוץ מר' שמריהו... ר' שמריהו נראה קצת מוטרד!!! השליח שלי עדיין לא
הגיע... היום יום ראשון... ובדרך כלל עד כניסת שבת או מוצאי שבת השליח אמור להופיע עם הקוויטלאך שהתעדכנו מאז
שיצאתי (אני יצאתי לפני יותר שבועים... כי הייתי צריך להיטהר ולהתכונן בסילודין לקראת השבוע של תענית שלי כאן וכו')

אני מחכה לרשימה שלי שתגיע... ו... ואיננו... ר' שמריהו מתחיל להעביר מול העיניים שלו את כל הקהילה... את כל התיקים
הרפואיים הלא פשוטים שצריכים אגרוסע רחמי שמים... את כל הרשימה של הנוער בסיכון... עיניו מצטנפות והוא מתחיל
להעתיר... אבא שבשמים... אני פה שליח של העיריה שלי!!! בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך... אנא... אל תשיבי ריקם
מלפניך... והוא ממשיך להעביר את כל הרשימה של המצפים לשידוך... את כל המצפים לילדים או לנחת מהילדים... ועיניו
זולגות דמעות... והוא שופך את לבו לפני ה'... באותם רגעים... במרחק של מאתיים קילומטר משם!!! עומדים השותפים... אנשי
המעמד הקבועים בעיר... והם מתפללים על אותם אנשים... מה שנקרא: הוא בזוית אחת והם בזוית אחרת... משתטחים
ומבקשים למען... לאחר דקות ארוכות של תפילה כללית מעומק לב על כל הצרות של העיריה שלנו... לפתח ר' שמריהו מרגיש
דפיקות על הגב... אוהו... הנה השליח... השליח כולו מתנשף... אני מתנצל על האיחור... פשוט עיכבו אותי... עוד ועוד הגיעו ברגע
האחרון... אמהות עמדו בתור ובכו... והתחננו לדחוף עוד שם לישועה... לא יכולנו לעמוד מול בקשתם... זה גרם עיכוב של כמה
שעות... אבל אני מקווה שלא איחרתי...

לא!! לא איחרתי... הנה... רק עכשיו אני שומע את העומד בגג ההיכל מכריז: האיר פני כל המזרח... רק בעוד עשר דקות התמיד
יוקרב... רק עכשיו התפילה מתחילה... ר' שמריהו מעביר את עיניו על הרשימה ומגלה שכמעט את כולם הוא כבר הזכיר...
כמעט כולם כבר היו חרותים על הלב שלו... כל הדרך הארוכה לירושלים הוא נושא אותם על לבו... כל הזמן הוא חיכה כבר
לפרוק את ה"הב" הכבד הזה מול הדום רגליו של ה'... לפרוק את לבנת הספיר... את הלבנה והסל והמגרפה של כלל ישראל...
ואז לפתע צדה עינו על הפתק של גברת לוי... אוהו... לוי? מה קרה? הרי כבר לפני שנתיים התפללתי עליהם בקשר לבת והיא
ב"ה התחנתה... ולפני חצי שנה התפללתי בקשר לאוברדרף וגם זה הסתדר... אז מה קרה עכשיו??? אוהו יענקי... ר' שמריהו מיד
עוצם עיניו בדריכות של מנהל מחלקה ומעתיך ברחמים... אבא שבשמים... יענקי שלנו מנחלת נפתלי... תרפא אותו... גלוי וידוע
לפניך כמה ההורים שלו מוסרים את נפשם למטן החינוך של הבית... תחזיר אותו לאיתנו... ואתה תשמע השמים...

האם יש ערך יהודי "יצוגי"??

ובפרט הזה אפילו הכלב שלו יותר חביב ממך... כלומר: אפילו הכה"ג היה כלב... לו יצוייר שהכלב הזה היה מייצג את כלל ישראל אז הוא היה חביב והוא היה לובש ח' בגדים לכבוד ולתפארת... **עכשיו... בינינו... למה כ"כ קשה לי לעכל את זה??**

אז פעם חשבתי שהקושי שלי בעיקר זה להפריד בין האישיות לבין היצוגיות שלה... ולכן קשה לי להתבטל לכה"ג כשאין לי טיפת הערכה אליו... **אבל לאחר מחשבה... קלטתי שלא!!! לא זו הנקודה!!!** אני דווקא יודע טוב מאוד להפריד רשיוות... בינינו... לא חסרים לנו כל מיני פרופסורים שממזמין הייתי רוצה להפליק להם כמה סטירות ולזרוק אותם מכל המדרגות... ואני לא עושה את זה... כי... לי אני יודע מי זה אבא שלו... ואני לא יכול לעשות לו את זה... לא חסרים לנו כאלו דברים...

בקיצור: גם אני ואתה יודעים להפריד... רק מה? מה הבעיה שלי?? **שאני לא מספיק קלטתי כמה יהודי הוא קרוב משפחה של הרבש"ע!!!** אנתנו לא קולטים כמה יהודי זה הן הביולוגי של הרבש"ע... שהוא מצד האישיות שלו יכול להיות כלב... אבל מה נעשה שהוא חביב... אתה לא יכול לזרוק אותו מכל המדרגות... כי הוא חביב... הוא נברא בצלם...

כלפי מה הדברים אמורים?? יש נושא ש... שמי שמאוד רוצה יכול להחליט שזה נושא רגיש... אבל אני מתעקש לטעון שלא!!! זה לא נושא רגיש!!! ובכן: זה לא סוד שבשרות שיש בכלל ישראל... יש שררות שנובעות מההערכה אמיתית... יש צדק מפורסם בדורו או תלמיד חכם מופלג בדורו ומגיע לו באמת את כל הכבוד הראוי מרוב הערכה שכולם רוחשים לו... אבל עדיין!!! זה לא סוד שעדיין רובא רובא של השרות שיש בכלל ישראל... זה שרות של ירושה!!! יש ממלא מקום אביו!!! אבא שלו היה הפטרון הרוחני של הקהילה או השיבה... ולכולם היה ברור שביום פטירתו בני יירש אותו באופן טבעי... זאת אומרת: הן לא קיבל את השררה הזו בגלל שהוא היה ראוי ומוערך וצדיק ותלמיד חכם יותר מכולם... אלא רק בגלל שהוא בן של אבא שלו... (גם אם "במקרה" יצא שהבן הוא ת"ח מופלג... אבל זה לא בגלל זה)

וכאן מתעוררת לה נימה של זלזול: לפעמים אתה יכול לשמוע בן אדם שמדבר על מנהיג של קהילה... והוא מדבר עליו בזלזול ובביטול ואפילו קורא לו בשמו הפרטי כאילו הוא חבר שלו... ואני מזדעזע ונוחף באותו אחד: איך אתה מעז לדבר בכזה זלזול על דמות כ"כ נחשבת ויש ציבור גדול סורים שמשמעותו... איך אתה מעזי ככה להתייחס אליו כמו עוד אחד?? ומה עונה לי אותו אחד?? תליחה... מה הבעיה?? וחסכרי לי איהא איסור בלדבר על אדם שכל המכובדות שלו נובעת מזה שאבא שלו הוריש לו ישיבה או קהילה או חצר מסוימת...?? אני יודע שיש איסור דאורייתא לדבר נגד תלמידי חכמים... אני גם יודע שיש איסור לזלזל בצדיקים... (ויהי מלעבים במלאכי אלוקים ומתעתעים בנביאי וגו') אבל כאן... אני ואתה הרי לא מכירים אותו... לא יודע לנו עליו לא שהוא גדול בתורה ולא שהוא מופלג בצדקות... רק מה כן ידוע לנו?? שהוא בן של אבא שלו... אז מהיכא תיתי שיש איסור להתייחס לאדם כזה כאילו הוא חבר שלי?? מי אמר שהוא לא חבר שלי?? איהא מעלה יש לו יותר ממני שאני צריך לנהוג בו כבוד רק בגלל שהוא בן של אביו?

צריך לדעת זו שאלה מאוד שאלתית!!!! זו שאלה שפוגשת כל אחד ואחד מאיתנו בייחס **לקהילה השנייה!!!** שים לב: אני מדגיש: בייחס לקהילה **השנייה**... כי מילא רב הקהילה שלי... או מנהיג החצר שלי... אני במקרה מכיר את האישיות המרוממת שלו מקרוב... ואני באמת ביודעי ומכירי שהוא עובד ה' מנעוריו... ונכון!!! נכון שכבר מגיל ינקות הועידו אותו לגדולות וידוע מראש שהוא עתיד להיות ממלא מקום אבותיו... אבל אין הכי נמי... דווקא בגלל זה ובזכות זה הוא עבד על עצמו וירק דם במשך שנים והשחיר פניו על התורה ועל הבעזרה ובסופו של דבר הוא באמת נהיה ראוי לאותה איצטלה... אז עם הרב שלי אני מסתדר... אני מבין טוב מאוד שצריך לכבד אותו מצד עצם האישיות שלו... אבל המנהיג של הקהילה **השנייה??** שהערך היחיד שאני יודע עליו שהוא בן של אביו... איהא היגיון יש לומר שאסור לי לדבר עליו כאילו הוא חבר שלי... מהיכא תיתי שהוא לא חבר שלי?? (עכשיו: שלא תבין: השאלה הזו שאלתית... אתה יודע למה? כי לו יצוייר שיום אחד יתגלה שח"כ פלוני הוא גאון עצום בנגלה ונסתר... האם אנתנו נתבע על זה שההתייחסו אליו כמו ח"כ? ברור שלא! למה לא? כי ההיכרות שלנו איתו הייתה מהכובע של ח"כ... מאיפה לנו לנחש שבמקרה... חוקי מזה שהוא ח"כ הוא גם תלמיד חכם... אז אותו תשלך: מגיע אותו אחד ומדבר על המנהיג השני כאילו החבר שלו... אה... תטען לו: מאיפה אתה יודע שהוא לא תלמיד חכם עצום ועובד ה'?? הוא יענה לך: אז מה... בס"ט אני לא מכיר אותו מהכובע של תלמיד חכם... אני מכיר אותו מזה שהוא בן של אבא שלי... ובמשבצת הזו מהיכא תיתי שאני מחויב לדבר עליו בכבוד...)

הנחת את הדברים על השלחן כמות שהם!!! כי זה!!! זה מה שגורם להרבה מאיתנו לדבר בשאט נפש ובביטול בייחס למנהיגים חשובים בכלל ישראל. וכל מי שיש לו קצת חוש מרגיש **שזה צורם... מבין שזה אסור!!!** ברור שזה מנוגד לרצון ה'!!! אבל אף פעם לא הצלחתי למצא לזה המילים... תכל"ס... באמת מה הבעיה?? מה האיסור לדבר בזלזול?? **אז זה!!! שכאן אנתנו מגיעים לאותה נקודה של כהן גדול!!!** הכהן גדול לכתחילה צריך להיות צדיק... ומשתדלים לגדל אותו מאחיו... אבל גם אם לא הצלחנו... הרי יש לו חשיבות מצד זה שהוא מייצג את כלל ישראל ומהמקום הזה אנתנו מחויבים לנהוג בו כבוד ותפארת!!! **וממילא על אותו משקל:** אם יש ציבור מסוים בכלל ישראל שסורים ונכנעים תחת מרותו של אישיות מסוימת... אז יש לו חשיבות!!! ולו בגלל שהוא מייצג קהילת קודש של יהודים רבים מכלל ישראל... ומי שיבזה אותו בגלל שהוא לא מכיר את האישיות שלו... יתבע משמים לאו דווקא על זה שהוא ביה צדיק וקדוש... אלא בגלל שהוא ביה את שלוחם של ישראל...

לדבר בגנות של מנהיג של ציבור בכלל ישראל זו עבירה ח מורה !! מה זה? בייזון תלמיד חכם?? **לא!!!** בייזון צדיק? **גם לא!!!** מה אעשה... זכותך לטעון שאתה לא מכיר לא הצדקות שלו ולא את הגאונות שלו... אבל יש משהו **אחד שאתה כן יודע...** שהוא נעשה פרנס על ציבור שלם בכלל ישראל... ואם ככה קי"ל שאפילו קל שבקלין ונעשה פרנס על הציבור נעשה כאביו שבאבירים... ואם אתה מבזה אותו... אתה מבזה את הציבור שסר למשמעתו!!! אתה מבזה כך וכך בניו של מקום... וה' לוקח את זה מאוד בחומרה... אפילו ככה כה"ג חביב יותר משמעון הצנוע... אז חביבות של כלל ישראל... זה כבוד הבריות!!! וזה לא צחוק... כבוד הבריות במקרים מסויים אפילו יותר חמור מכבוד התורה... תקרא את זה בעיניך... זה עמוק... דק... אל תבטל במחי יד...

יש לי שאלה שמטרידה אותי זמן רב (ומסתמא גם אותך...) ועדיין לא מצאתי מישהו שהפיס את דעתי... אם אתה זוכר לפני כמה חודשים למדנו מסכת יומא... גם יום כיפור עצמו היה לפני כמה חודשים... והגמ' שם אומרת באופן ברור: שהרוב המוחלט של הכהנים גדולים בבית שני היו אנשים לא ראויים!!!... שזה אומר שחלקם היו אפילו רשעים... אתה יודע מה... עזוב רשעים... בגמ' כתוב שהם היו משלמים כסף לכהונה... זאת אומרת ככה: לו יצוייר שהיה רב בית כנסת שהיית יודע בבירור שכל הסיבה שהוא זכה לכהן כרב חשוב זה רק בגלל שהוא שילם הכי הרבה כסף... אני שואל אותך: היית מעריך אותי? מישהו בכלל היה מתייחס אליי? הרי אפילו "רב מטעם" שאנתנו לא כזה מכבדים אותו... או ואבוי להם אם יתפסו אותם שהם שיחדו מישהו בשביל להיות רבנים... **ואילו בבית שני זה היה רשמי ומוצהר!!!** הכהן שמשלם הכי הרבה כסף... הוא נהיה הליגער ובטהרה... תגיד לי: איך אני אמור לאכול את זה?? יש לי פה כהן גדול!!! קדוש ה'!!! הוא אמור להיכנס בשבילי לקודש הקדשים ותכל"ס... אני ואתה יודעים שהוא שווה פחות מהאברך הפשוט ביותר בשכונת... איך אני ואתה אמורים להתמודד עם זה??

אז בינינו... אם אני הייתי שם... הייתי אומר כל טוב... הייתי עוזב את בית המקדש בטריקת דלת ואומר: מצדיד בית המקדש כבר נחרב... מצדיד כבר שועלים הילכו בו... אם כזה פרצון אמור להיכנס בשביל כלל ישראל לקודש הקדשים אז אנתנו כבר אוחזים אחרי הפשיטת רגל...

אבל לא!!! אתה לא רואה את הגישה הזו!!! אתה רואה שכלל ישראל כן מאוד מאוד כיבדו את הכהן גדול!!! כל הפיט "אמת מה נהדר היה מראה כהן גדול... כאוהל הנמתח... כבוקים היוצאים..." זה פיט שמדבר גם על בית שני... הכבוד הגדול שהיו עושים לכה"ג... ברור שזה היה גם בבית שני... שתבין: מה שאנתנו אומרים והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים... מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה!!! אנתנו מדברים פה על כהן גדול שכולנו יודעים עם מי יש לנו עסק... כולנו יודעים בבירור שהוא לא הולך להשלים את שנתנו... כולנו יודעים שיש לנו עסק עם בן אדם שהוא ממש ממש לא מודל לחיקוי... וזה לא מפריע לנו לעמוד בחרדת קודש ולהתבטל לעבודתו הקדושה... ולהיות עירינים לכל הגה שיוצא מפיו בקדושה ובטהרה... **אתה מסוגל??** **אני עדיין לא!!!**

אתה מסוגל להתבטל לאדם כ"כ לא סימפטי... ועוד לקרא לו הליגער כהן גדול ולהפקיד בידיים שלו את כל הקדוש והיקר?? איך?? איך אפשר?? את מי אנתנו בדיוק מרמים... את עצמנו?? איך... איך אפשר??

וסתם ככה... איך יכול להיות שאמת מה נהדר מראה כהן גדול... בתור מה המראה שלו הוא כבוקים היוצאים מזוי החיות יותר ממני? למה? בגלל שהיה לו יותר כסף ממני לשלם בשביל להיכנס לקודש הקדשים?

מישהו יכול לתרץ לי את השאלה הזו??

התשובה היא: כאן טמון יסוד מוסד שאנתנו חייבים לזכור אותו: יש ערך שנקרא **יהודי קדוש!!!** ויש ערך שנקרא **ישראל עם קדוש!!!** החשיבות של כהן גדול נובעת מזה שהוא זה שנבחר ונשלח לייצג את כלל ישראל... אבל האישיות שלו מצד עצמו זה כבר נושא מישי... כמובן שמן הראוי שאם כבר בוחרים במישהו שייצג את כלל ישראל... מן הראוי שהוא יהיה עשוי מזהב ולא מקרטון... אבל גם אם הוא עשוי מזהב טהור והוא צדיק יסוד עולם... גם אז!!! לא בגלל זה הוא לובש בגדי כהונה... עם כל הכבוד לשמעון הצדיק שהיה משיירי כנסת הגדולה... לא בגלל הצדקות שלו הוא לבש שמונה בגדים לכבוד ולתפארת... רק מה?? בגלל שהוא כה"ג שזה אומר שהוא שלוחם של ישראל ומייצג את כלל ישראל! זה מה שמחשיב אותו ועושה אותו כה"ג על כל החשיבות שבזה.

ממילא: לגופו של עניין האם הנה"ג הזה הוא צדיק או לא?? האם הוא ראוי או לא?? זה כבר **עניין אישי שלו** מול הרבש"ע... אל תדאג... הרבש"ע כבר יתחשבן אותו אחד על אחד הפנים הוא ראוי לישא את האיצטלה הזו ולכן הוא גם לא משלים את שנתנו... אל תדאג... אין משוא פנים...

אבל אותו זה לא בהכרח מעניין!!! זה לא נוגע אלינו... אם קרה מה שקרה ולא משנה איך הגענו לפשיטת רגל הזו... ותכל"ס... נוצר מצב שזה הכהן גדול!!! גם אם פשוט שבפשוטים אבל יש לו מעלה וחשיבות... ולא מצד האישיות **אלא מצד היצוגיות שלו!!!** מצד הכלל ישראל שאותם הוא מייצג... ואני באופן אישי מאוד מסתב על זה רגשית... יש פה כביכול הפרדת רשויות שאני מתקשה לעכל אותה!!! תחשוב שיש לפנינו כה"ג שהאישיות שלו מצד עצמו לא ראויה לשום הערכה משום כיוון... ואילו מצד התפקיד היצוגי שהוא נושא מגיע לו את כל הכבוד והתפארת שבעולם... כי ס"ס הוא מייצג את כלל ישראל... (ושוב: זה לא שאני מעריך אותו!!! אני מעריך את התפקיד שלו! אני מעריך את המדים שלו!!!)

אתה מסוגל להבין את זה?? אתה מסוגל לעכל כזו תפיסה??

רק לשבר את האוזן: יש בתוספתא כלים (פ"א) התבטאות מבהילה: **תניא אמר שמעון הצנוע לפני רבי אליעזר, אני נכנסתי בין האולם ולמנובה בלא רחוק ידיים ורגלים... אמר לו מי חביב... אתה או כהן גדול שתק אמר לו בוש אתה לומר שכלבו של כהן גדול יותר חביב ממך,** אתה שומע? ר' אליעזר הגדול פונה לתלמידו שמעון הצנוע ומטיח בו צוננים: **הכלב!!!** הכלב של הכהן גדול יותר חביב ממך... כשראיתי את התוספתא הזו פעם ראשונה הביטוי הזה מאוד כאב לי... למה?? למה רבי אליעזר חושב שהכלב של הכה"ג יותר חשוב משמעון הצנוע? מה... באמת נראה לך שכלבו של כה"ג יותר חביב מאותו תנא קדוש ועוד צנוע?? (הכה"ג לא תמיד היה אדם נחבא לכלים...)

ומה התשובה?? ככל הנראה גם רבי אליעזר וגם שמעון הצנוע... שניהם היו בני מעלה לאין ערוך יותר מהכה"ג... (לי אין את האומץ להניד שהכלב שלהם היה יותר מהכה"ג אבל מצניו כבר הז"ל שהתבטאו אם ראשונים כמלאכים אנו כחמורים ולא כחמורי של... **ושניהם ידעו את זה היטב...** ולכן אם תשים לב ר"א קודם שואל את שמעון הצנוע מי יותר חביב, אתה או הכה"ג... והוא שותק!!! ואם הוא שותק סימן שמצד האישיות ללא ספק שמעון הצנוע היה יותר... **אבל כאן לפתע רבי אליעזר הופך את הקערה על פיה!!!**

כן כן... שמעון הצנוע... אתה תנא קדוש... אתה צנוע... אז למה התורה כ"כ מכבדת ומפארת את הכה"ג?? למה היא לא מצניעה אותו כמון??

כנראה שלכה"ג **יש תפקיד יצוגי!!!** הוא מייצג את כלל ישראל ואת זה אנתנו מכבדים ומפארים!!!

גיליון מס' 452 פרשת ויגש
תשפ"ב שנה עשירית

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

גליון זה יוצא לע"נ
הגאון הגדול רבי אליהו פנחס הכהן
ב"ר זאב מריינא בעל הספר "חסד לאלפים"
על עניני ברכת כהנים
היות והמנוח לא השאיר זש"ק,
נא ללמוד משניות ותהילים לטובת נשמתו
נלב"ע ח' טבת תרפ"ג תנצב"ה

אורחות יושר

השבוע התקיים מעמד לציון שנת העשור
להקמת הארגון "אורחות יושר" שבראשות נכדו
חביבו הר"ר אריה שליט"א, מטרת הארגון
שהוקם לע"נ אשת חבר הרבנית ע"ה לעודד את
לימוד המוסר לכלל הציבור כפי בקשת רבינו
שליט"א, נביא כאן מעשה קטן אבל גדול כפי
שהובא בספר החדש "לחזות בנועם השם".

סבר פנים יפות

מי שזכה ונמצא לעתים מזומנות בקרבת מרן
שליט"א, לא יכול שלא להבחין במדה המיוחדת
של הסבלנות ואורך רוח בו נוהג מרן שליט"א
בפני אלפי היהודים הפוקדים את מעונו.

פעם, נכנס להתברך אחד, "מוקיר רבנו ותמכין
דאורייתא", ולאחר שנתברך, אמר למרן שליט"א
שברצונו לומר "וארט" יפה ששמע פעם, ואכן
הלה החל להרצות את הפרוש אותו שמע בעבר,
כשהוא מדגיש כי שמע זאת אך אינו זוכר בשם
מי.

שמע מרן שליט"א את כל דבריו באורך רוח וללא
סימני קצר רוח חלילה. וכשסיים להרצות את
דבריו (מה שארך דקות ספורות - זמן רב ביותר
במושגי מרן שליט"א), אמר מרן שליט"א: "כן, זה
כתוב בספר פלוני..."

מעניני הפרשה

"אעלה ואגידה לפרעה ואומר אליו, אחי ובית אחי אשר בארץ כנען באו
אלי" (בראשית מ"ו, ל"א)

יש כאן כמה תמיהות: בהתחלה תכנן יוסף לומר לפני פרעה: "אחי ובית
אבי באו אלי", בלי להזכיר את אביו, ואילו בסוף כתוב (מ"ז א') "ויבוא
יוסף ויגד לפרעה ויאמר 'אבי' ואחי וצאנם ובקדם וכל אשר להם באו וגו'",
הרי שכן הזכיר את אביו.

ותמיהה נוספת: בתחילה (מ"ו ל"ב) תכנן יוסף לומר לפרעה על אחיו שהם
רועי צאן, וגם הכין את אחיו מה לענות לפרעה כשיקרא להם וכו', ואילו
בסוף בכלל לא נזכר שאמר לפרעה שהם רועי צאן רק שקרא למקצת אחיו
(מ"ז ב').

ואחרי העיון בפסוקים אפשר לבאר כך:

כשאחי יוסף ואביו יעקב הגיעו למצרים עם כל מקניהם, חשב יוסף
שמסתמא פרעה שמע מזה והוא כועס שבאו עם מקניהם, כי תועבת
מצרים כל רועה צאן, וגם פרעה עצמו הרי דקדק ואמר להם שיבואו בלי
צאן (עיי' בפסוק מ"ה י"ז, י"ט, וטעמא דקרא ריש פרשת ויגש), ולכן הכין
תרוץ לומר לפרעה, שמכיון שהם רועי צאן הביאו את מקניהם, וגם הכין
אותם שאם פרעה יקרא להם יאמרו שהם רועי צאן.

ולכן לא הזכיר את אביו, כי הוא אינו רועה צאן וכלפיו התירוץ לא יועיל.
אבל לבסוף יוסף הגיע לפרעה וראה שאינו דיועד כלל שהם הגיעו, אם כן
צריך לומר לו מהתחלה, "ויאמר אבי ואחי וצאנם ובקדם וכל אשר להם
באו" וגו'.

ולא התנצל מעצמו שהם רועי צאן, כי מי אמר שפרעה יקפיד, ורק קרא
למקצת אחיו כדי שיאמרו לפרעה שהם רועי צאן.

(שבענו מטוביך)

מדור שנים קדמוניות לשבועות הבאים בעזה"ה

פרשת וארא - על הקשר עם המגיד מישרים הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל (י"ד כ"ו טבת)
פרשת בשלח - מדברי רבינו על האי צדיק וקדוש רבי ישראל אבוהצירא 'באבא סאלי' (י"ד ד' שבט)
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

וציותי את ברכתי

הלכות שביעית ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

דין מאכלים שנפסלו מאכילה ושיירי מאכל (ח"ב)

טעם שביעית הבלוע בכלי

א. המבשל פירות או ירקות הקדושים בקדושת שביעית בכלים, ובתוך יומו מבשל אוכל שאינו בקדו"ש, אין צריך לנהוג
קדושה בתבשיל השני, כיון שהטעם הבלוע בכלי הוא כנפסד, מאחר שא"א לעשות עמו כלום, אבל אם בישל בכלי דבר
האסור מחמת שעבר זמן ביעורו, לכתחילה יש להגעיל את הכלי, וכדלהלן לענין ספיחין.

לטמא פירות שביעית

ב. בזמן שנהגו דיני טומאה במאכלים, היה אסור לטמא פירות שביעית, שע"ז מפסיד את הפירות מאכילה ומגביל את
אכילתם.

מתוך ספר שיח השמיטה - אוצר פסקי רבינו הגר"ח קניבסקי

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

שבעה להסתלקותו של הגה"צ רבי ישי מנדל זצוק"ל

בחייהם ובמותם: שלושת הגאונים, רבי ישי, רבי גדליה, ורבי בערל, טמונים זה לצד זה, עדי יבוא ינון ויקוצו עם שוכני עפר

את אשר יאהב ה' - יוכיח'. רבי ישי היה אהוב מאוד אצל הקב"ה, והיה טוב לשמים ונוח לבריות, כשהאיר פנים לקטן כגדול, ולא התרעם על שום צער ומצוקה שפקדו אותו במשך שנות חייו. מלבד מה שלא זכה לזרע של קיימא.

פרק מיוחד בה התגלה זוהרו, היה בעשר שנותיו האחרונות, עת נחלש בגופו והיה זקוק לסיוע, מעולם לא ביקש בפירוש טובות מאנשים, ורק על מה שסייעו לו - הודה.

חתנא דבי נשיאה הגאון רבי יהושע צביון שליט"א, שעמד לימינו בכל השנים מתוך מסירות ודאגה אין קץ, סח לנו כי לעיתים קרובות עת היה מזדמן לבית חמיו מרן שליט"א, היה נשאל על ידו "מה שלום ר' ישי, האם כבר יש בכוחו לבוא לבית הכנסת..."

בשנים האחרונות קבע רבי ישי את מקומו בבית הכנסת 'בית תפילה', בראשות בן רבינו, הגאון רבי אברהם ישעיהו שליט"א, ושם כיבדו אותו כיאות לצדיק כמותו.

צהלתו על פניו. רבי ישי בתקופה האחרונה

עם היוודע דבר פטירתו, התבטא בהתרגשות הגאון הגדול רבי שרגא שטינמן שליט"א: הלא דבר הוא! רבי ישי הסתלק ביום בו נלב"ע אבי מורי זללה"ה, כ"ד כסלו, במקום בו הסתלק וגם בשעה בה הסתלק. ולפלא הוא.

והוסיף להזכיר: שמעתי מרבי ישי, כי בהלויתו של מרן החזון איש זצוק"ל הוא עמד סמוך להגאון הגדול רח"ש קרליץ זצ"ל, ושמע אותו אומר, אם היינו חסידים, הרי שהיינו תיכף ממנים 'ממשיך' למרן החזון איש.

שאל אותו רבי ישי - וכי את מי ניתן למנות לממשיכו של החזון איש?

והגרה"ש ענה: את האברך רבי אהרן לייב שטינמן...

בהלוותו של רבי ישי זצ"ל השתתפו המוני מכריו ובראשם רבינו מרן שליט"א, וליווהו למנוחות בביה"ח פונביז' בבני ברק. ת.נ.צ.ב.ה.

הגאון הגדול שליט"א עם להבחל"ח רבי ישי זצ"ל

"משמת רבי ישי בטלה ענווה".

בשבוע החולף הסתלק מעמנו זקן ושבע ימים הרה"ג והצדיק רבי ישי מנדל זצ"ל, מוותיקי וממעמידי בית המדרש 'לדרמן', במשך למעלה מיובל שנים.

רבי ישי היה תלמיד חכם מלא וגדוש בכל מכמני תורה, כשאת תורתו קנה באף, מתוך עשרה קבין של יסורים שקיבל במתנה במשך כל שנות חייו. עוד מילדותו גלה ממקום למקום בשנות המלחמה, ושתה את כוס התרעלה. בהמשך זכה לבנות את ביתו, והקים בית של חסד ועזרה לכל נצרך. והגה בתורה בהתמדה בכולל אברכים 'חזון איש', בהמשך שנותיו זכה רבי ישי להרביץ תורה בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק, כשבכל המקומות בהם היה, הוא ברח תמיד מן השררה, ומשתדל ללמוד על מנת ללמד, ולהאריך את תורת ה' על צעירי החמד.

פרסום ראשון: הג"ר יצחק גרודזינסקי, והג"ר ישי (משמאל) משתתפים בשמחת נער בר מצוה יתום בישיבת 'תפארת ציון'

היכרותו עם רבינו שליט"א היתה רבת שנים, עוד מצעירותו עת למדו יחד להבחל"ח בישיבת לומז'א בפתח תקוה חברותא משותפת כשנה וחצי, ולאחר מכן את קבע את מקום תפילות בבית הכנסת לדרמן עשרות שנים.

בתקופה מסוימת שימש כגבאי בבית המדרש לדרמן במנין 'ותיקין', ורבינו מרן שליט"א דיבר לא אחת בשבחו, על כך שהוא נוח לבריות, ומסתדר עם ציבור המתפללים, שכידוע מלאכה זו - מן הקשות ביותר. לעת זקנותו, קרא להגאון רבי מרדכי אריאל שליט"א, ואמר לו, היות וקשה עלי העמידה, אבקש שתעמוד במקומי, וכלל יהא בידך: היות ובדרך כלל אנשים מתרעמים על הגבאי, לכן תזכור, לגבאי יש תפקיד יחיד: לעשות! לא להתעסק עם מריבות וטענות, רק לעשות את המוטל עליו...

מידי שבת אחרי תפילת שחרית כותיקין, היה מוסר רבינו מרן שליט"א שיעור קצר בהלכה מתוך הספר 'חיי אדם', ולפני עשר שנים הפסיק מלומר את השיעור, ומתפללי בית הכנסת נתנו עיניהם ברבי ישי ז"ל שימלא את מקום רבינו שליט"א, ואכן במשך מספר שנים מסר את השיעור במקומו.

ידידות איתנה היתה לו לרבי ישי עם הגאון הגדול רבי גדליה נדל זצ"ל, סבי, רבי יוסף גולדשטוף, סיפר לי כי רבי גדליה מאוד החזיק מרבי ישי, הוא סבר כי הוא איש אמת, וכי כאן בעולם עוד ניתן לפוגשו כאיש בין אנשים, אך בעולם האמת יתייחד לו מקום מיוחד שלא כל אחד יוכל לראותו. כשקנה רבי גדליה זצ"ל מקום קבר בבית החיים פונביז', שמע מכך רבי ישי וביקש לקנות חלקה במקום הסמוך, כדי להיות ליד שכן טוב. אגב, גם ידיד הגאון השקדן רבי ליפא דוב וינטרוב זצ"ל, נטמן הוא גם באותו אזור.

זכינו ובמשך תקופה ארוכה היה לרבי ישי קביעות לעיין בגליון 'דברי שיח', ומפעם לפעם אף העיר בנועם את הארותי המהכימות.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשידי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שיח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 -שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 -שלוחה- 4310

(מערכת וארכיון "דברי שיח" שומרת לעצמה את כל

הזכויות ואין להעתיק ללא רשות).